

ΟΔΟΣ
ΤΡΑΠΙΣΚΗ
ΤΟΥ...

BlauMachen #3#

3 Editorial

9 Δεκέμβρης 2008: Μια προσπάθεια να ανιχνεύσουμε τη δύναμη και τα όρια του αγώνα μας

29 Δεκέμβρης 2008: Χρονολόγιο μιας εξέγερσης

66 Παράρτημα #1: Η εξέγερση στις επαρχιακές πόλεις

76 Παράρτημα #2: Καλά Χριστούγεννα (προκύρηξη)

80 Παράρτημα #3: Mike Davis (συνέντευξη)

82 2005-06: Η ανταρσία του νεανικού προλεταριάτου στη Γαλλία (συνέντευξη με την Jeanneneton)

100 Επιμετρο: Από τους αγώνες των νεαρών προλεταρίων στη Γαλλία στην εξέγερση του Δεκέμβρη

104 Η παρακμή και η πτώση της θεαματικής-εμπορευματικής κοινωνίας (Καταστασιακή Διεθνής, 1965)

Everyone says: "You just gotta let it go"
"You just gotta let it go"

«Καληνύχτα Κεμάλ, αυτός ο κόσμος δεν θα αλλάξει ποτέ.»
...είπε ο Μωάμεθ στο Σεβάχ

«Ξύπνα Κεμάλ, αυτός ο κόσμος πήρε φωτιά!»

Έχουν περάσει δύο χρόνια από την τελευταία έκδοση του περιοδικού Blaumachen. Από τότε μεσολάβησαν πολλά. Το επιταχυνόμενο σκάσιμο της χρηματοπιστωτικής φούσκας έφερε ξανά στην επιφάνεια την καπιταλιστική κρίση και ενώ τα αφεντικά ενέτειναν την επίθεση στην αναπαραγωγή της εργατικής τάξης, μια παγκόσμια όξυνση των ταξικών συγκρούσεων άρχισε να γίνεται ορατή. Κάπως έτσι διαμορφωνόταν το ιστορικό φόντο όταν μέσα σε μια νύχτα εμφανίστηκαν στο προσκήνιο οι εξεγερμένοι προλετάριοι του Δεκέμβρη. Μ' αυτό το τεύχος επανερχόμαστε, προσπαθώντας να κάνουμε μια κριτική αποτίμηση αυτής της συγκλονιστικής ιστορίας. Όσα ζήσαμε κατά τη διάρκεια του Δεκέμβρη που πέρασε ήταν για εμάς η πιο ξεκάθαρη αποκάλυψη της τεράστιας δύναμης που μέλει να σαρώσει τον παλιό κόσμο. Οι εξεγέρσεις δεν είναι πια θολά γεγονότα του παρελθόντος, ειδήσεις από μακρινούς τόπους, ευχολόγια ή ουτοπίες. Ποιος θα τολμήσει πλέον να μας καληνυχτίσει νουθετώντας μας πως «αυτός ο κόσμος δεν θα αλλάξει ποτέ»;

Τί ήταν όμως αυτό το διαφορετικό στα γεγονότα του Δεκέμβρη που μας δίνει τη δυνατότητα να μιλάμε για ιστορική ρήξη, για πρωτοτυπία; Η απάντηση βρίσκεται στον πλούτο των πρακτικών του πλήθους των εξεγερμένων, σ' όλα αυτά που έκαναν και τις δυνατότητες που ανέδειξαν οι πράξεις τους για το μέλλον, στις μαζικές και ανελήτες επιθέσεις ενάντια στους μπάτσους και τις εκτεταμένες καταστροφές κρατικών κτιρίων και εμπορικών καταστημάτων, στις απαλλοτριώσεις των εμπορευμάτων και την καταστροφή τους. Η απάντηση βρίσκεται στη σκανδαλώδη απουσία αιτημάτων και την απαξίωση της πολιτικής. Στην ενεργή συμμετοχή πλήθους μεταναστών, που εδώ και 20 περίπου χρόνια στην Ελλάδα, με ελάχιστες εξαιρέσεις, ήταν βυθισμένοι στη σιωπή. Βρίσκεται στην πρακτική της άρνησης που ισοπέδωσε όλες τις ταυτότητες των δρώντων υποκειμένων και ανέδειξε την κοινότητα των εξεγερμένων. Βρίσκεται στην ιστορική σύνδεση των πρακτικών όλων αυτών που δεν μπορούν πλέον να δουν τίποτα θετικό στο μέλλον, που βλέπουν ότι ο καπιταλισμός τους επιφυλάσσει μόνο την περαιτέρω υποτίμηση της ζωής τους.

Η εξέγερση του Δεκέμβρη δε γενικεύτηκε και αναγκαστικά υποχώρησε. Μία αποτίμηση της αναταραχής που θέλει να είναι χρήσιμη από τη σκοπιά της καταστροφής του κεφαλαίου οφείλει να αναδείξει και να επιχειρήσει να ερμηνεύσει τα όριά της. Αυτός είναι ο στόχος καταρχήν της καταγραφής των πρακτικών των εξεγερμένων προλεταρίων και της συγκεκριμένης σύνθεσής τους. Αλλά αυτό δεν αρκεί. Πρέπει να συνοδεύεται από την ενδελεχή ανίχνευση της σχέσης αυτού του ιστορικού επεισοδίου αφενός με την καθημερινή εξέλιξη της ταξικής πάλης και αφετέρου με τη δυνατότητα της επανάστασης, δηλαδή της καταστροφής της σχέσης κεφάλαιο, της κομμουνιστικοποίησης της ζωής. Η εξέγερση πρέπει να αποτιμηθεί κριτικά μέσα στο ιστορικό πλαίσιο που ανήκει. Έτσι μπορεί να αποφευχθεί η ταυτολογική εξήγηση για την υποχώρηση κάθε εξέγερσης που λέει ότι το προλεταριάτο δεν κάνει την επανάσταση επειδή δεν καταστρέφει τον καπιταλισμό, αλλά και η διαχωρισμένη παγίωση των πρακτικών της εξέγερσης σε εξεγερσιακή πολιτική.

Ο Δεκέμβρης μας άλλαξε, όπως και πολλούς άλλους που βρέθηκαν στους δρόμους των εξεγερμένων πόλεων. Μας οδήγησε στο να δώσουμε μεγαλύτερη έμφαση στην ιστορικότητα της σχέσης κεφάλαιο, στη διαλεκτική της φύση και στο γεγονός ότι η δυνατότητα καταστροφής της εμπεριέχεται στην ίδια της αντιφατική της ανάπτυξη. Με το βασικό κείμενο αυτού του τεύχους «*Δεκέμβρης 2008: Μια προσπάθεια να ανιχνεύσουμε τη δύναμη και τα όρια του αγώνα μας*» προσπαθούμε ουσιαστικά να αναδείξουμε τη *διαλεκτική* μεταξύ της δύναμης του Δεκέμβρη και των εσωτερικών

ορίων του. Όρια που αναγνωρίζουμε σαν ιστορικά και όχι σαν στρατηγικά ή τακτικά λάθη των προλετάρειων ή της οργάνωσής τους. Επιστρέφοντας στο κεντρικό ερώτημα που είχαμε θέσει στο 1ο τεύχος του περιοδικού μας «*πώς μπορεί το προλεταριάτο, ενεργώντας ως τάξη που ανήκει σ' αυτόν τον τρόπο παραγωγής, στην αντίθεση του με το κεφάλαιο εντός της καπιταλιστικής σχέσης, να καταργήσει τις τάξεις και να κομμουνιστικοποιήσει τη ζωή;*», επεκτείνουμε τη διαπίστωση της Théorie Communiste ότι «*οι προλετάριοι δεν 'είναι' επαναστάτες, όπως ο ουρανός 'είναι' γαλάζιος, επειδή 'είναι' μισθωτοί και εκμεταλλεζόμενοι, ούτε 'είναι' η διάλυση των υπαρχουσών συνθηκών. Στην αυτομεταμόρφωση τους συγκροτούν τον εαυτό τους από αυτό που είναι σε επαναστατική τάξη*», με μια διαπίστωση που το Δεκέμβρη αντιληφθήκαμε τη δύναμή της και περιέχεται επίσης στο ίδιο κείμενο της ομάδας από τη Γαλλία: «*Δεν υπάρχει θαυματουργή λύση γιατί δεν υπάρχει ενοποιητικό αίτημα. Η τάξη ενοποιείται μόνο στη διάρρηξη της σχέσης μέσα στην οποία τα αιτήματά έχουν νόημα: της καπιταλιστικής σχέσης*».¹

Τοποθετώντας την εξέγερση του Δεκέμβρη στο ιστορικό πλαίσιο των σύγχρονων εκφράσεων της ταξικής πάλης στη Δύση, θεωρήσαμε επίσης χρήσιμο να συμπεριλάβουμε σ' αυτό το τεύχος μια *συνέντευξη* που πήραμε από τη Γαλλίδα *συντρόφισσα Jeanneton*, το 2007. Η άμεση εμπειρία της από το κίνημα ενάντια στη CPE και η δική μας από το φοιτητικό κίνημα του 2006-07 στην Ελλάδα συναντιούνται για να ξεδιαλύνουν τις συνδέσεις ανάμεσα στους δύο αυτούς αγώνες, που μαζί με τις ταραχές του 2005 στα γαλλικά προάστια, αποτελούν τους ιστορικούς τόπους όπου πρέπει να ψάξει κανείς για την άμεση προϊστορία της εξέγερσης του Δεκέμβρη.

Πηγαίνοντας όμως ακόμη μακρύτερα στο παρελθόν, αναζητώντας μέσα στο περιεχόμενο των ιστορικών εξεγέρσεων την απόσταση μεταξύ της σημερινής και της προηγούμενης ιστορικής περιόδου του κεφαλαίου, επιλέξαμε να συμπεριλάβουμε σ' αυτό το τεύχος το κείμενο «*Η παρακμή και η πτώση της θεαματικής-εμπορευματικής οικονομίας*» για την εξέγερση των μαύρων προλετάρειων στη συνοικία του Γουάτς, στο Λος Άντζελες, τον Αύγουστο του 1965. Πέρα από την αξία που έχει σαν ντοκουμέντο των γεγονότων μιας τόσο μακρινής χρονικά ιστορίας, αποτελεί μια σημαντική θεωρητική κατάθεση της επανάστασης της τότε εποχής.

Η έκδοση που κρατάτε στα χέρια σας συμπληρώνεται από ένα εκτενές *χρονολόγιο των γεγονότων του Δεκέμβρη*, εμπλουτισμένο με προκληρύξεις που κυκλοφόρησαν στην καρδιά της εξέγερσης. Η δουλειά αυτή έγινε με σκοπό να βοηθήσει στην όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένη αποτύπωση του κλίματος που επικρατούσε και να αποτελέσει γραπτή παρακαταθήκη για το κίνημα, ενάντια στη λήθη που επιβάλλει η επιστροφή μας στην κανονικότητα.

Να σημειώσουμε, τελειώνοντας, ότι στο παρόν τεύχος δεν καταπιανόμαστε με τις εξελίξεις στο ταξικό μέτωπο μετά το τέλος της εξέγερσης, παρά μόνο στο περιθώριο του απολογισμού αυτής. Πολύ σημαντικές πτυχές αυτών των εξελίξεων, όπως η διαδικασία κανονικοποίησης μετά την πρωτοχρονιά του 2009, η σχέση της εξέγερσης με τους εν εξελίξει διεκδικητικούς προλεταριακούς αγώνες στην Ελλάδα, η διαφαινόμενη ενδυνάμωση του συνδικαλισμού βάσης και το ζήτημα της διαχείρισης των μεταναστών και των αναδυόμενων αγώνων τους, εκκρεμούν για περισσότερη ανάλυση στο μέλλον.

Ευχαριστούμε τον Α. για την συμμετοχή του στην έκδοση αυτού του τεύχους και τον Θ. για τη συνολική προσφορά του στην προσπάθειά μας. Ευχαριστούμε επίσης όλους τους φίλους και συντρόφους που συνεισέφεραν με τη μεταφορά και συζήτηση των εμπειριών τους από τον Δεκέμβρη.

Bequemot για το Blaumachen

Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 2009

Όλα τα κείμενα του τεύχους έχουν δουλευτεί συλλογικά αλλά υπογράφονται από τους συγγραφείς τους οι οποίοι φέρουν και την ευθύνη για την τελική τους μορφή.

1. Theorie Communiste, *Self-organisation is the first act of the revolution; it then becomes an obstacle which the revolution has to overcome*. Το κείμενο βρίσκεται στην ιστοσελίδα <http://libcom.org/library/theorie-communiste>.

Δεκέμβρης 2008:

Μια προσπάθεια να ανιχνεύσουμε τη δύναμη και τα όρια του αγώνα μας

‘Από τα σύνορα ως τα τμήματα, η δημοκρατία δολοφονεί’ (σύνθημα σε τοίχο)

Παρόλο που το κράτος και το θέαμα προσπάθησαν να υποβιβάσουν τα γεγονότα του Δεκέμβρη του 2008 σε «εξέγερση των νέων», οι οποίοι λόγω της έμφυτης ευαισθησίας της ηλικίας τους έχουν κάθε δικίωμα να αντιδρούν στον κόσμο των μεγαλύτερων, υπάρχουν στοιχεία σε αυτά που τα καθιστούν τα πιο σημαντικά ιστορικά γεγονότα των τελευταίων 35 χρόνων στην Ελλάδα. Ο Δεκέμβρης ήταν εξέγερση μιας μειοψηφίας της εργατικής τάξης που ζει σ’ αυτή τη γωνιά του κόσμου. Με τις πράξεις της, αυτή η μειοψηφία άσκησε κριτική στις σύγχρονες κοινωνικές σχέσεις: στην εργασία, στο εμπόρευμα, στο κράτος. Αυτή η καταστροφική και ταυτόχρονα δημιουργική κριτική ήταν αντικαπιταλιστική και όχι μεταρρυθμιστική· εξέφρασε την ανάγκη για το ξεπέρασμα των καπιταλιστικών σχέσεων.

«Remember, remember the 6th of December» γράφτηκε σε κάποιον τοίχο στην Αθήνα. Από εκείνο το βράδυ και για μερικές ημέρες, μίλησαν οι πράξεις πλήθους νεαρών κυρίως (αλλά όχι μόνο) προλεταρίων: επιθέσεις σε μπάτσους και αστυνομικά τμήματα, πυρπόληση τραπεζών, καταστροφές και λεηλασίες εμπορικών καταστημάτων, βανδαλισμοί υπουργείων, καταλήψεις πανεπιστημίων, δημαρχείων και άλλων δημόσιων κτιρίων. Οι επιθέσεις στα ακριβά καταστήματα ξεκίνησαν από το πρώτο κιόλας βράδυ, δηλαδή η σύνδεση της δολοφονίας του δεκαπεντάχρονου μαθητή με την αλαζονεία του κεφαλαίου ήταν άμεση και δηλώθηκε ρητά. Επίσης, έγιναν επιθέσεις συστηματικά σε αντιπροσωπείες αυτοκινήτων, φανάρια, στάσεις, δηλαδή στις εκφάνσεις της κυκλοφορίας μέσα στην πόλη. Στις τράπεζες, που συμπυκνώνουν και εδαφικοποιούν μέσα στο αστικό τοπίο την κυριαρχία του χρήματος πάνω στις ανάγκες των ανθρώπων, οι επιθέσεις ήταν λυσσαλέες και σε όλες τις περιπτώσεις στις πρώτες μέρες της εξέγερσης έγινε προσπάθεια να μπει φωτιά.

Στους δρόμους των εξεγερμένων πόλεων βρέθηκαν μαθητές, μεταξύ των οποίων αρκετοί μετανάστες δεύτερης γενιάς, φοιτητές, νέοι εργαζόμενοι και άνεργοι, ντόπιοι και μετανάστες, «λούμπεν» προλετάριοι και λίγοι «σταθεροί» εργαζόμενοι. Μέσα στην εξέλιξη της παγκόσμιας καπιταλιστικής κρίσης, η ίδια η εξέγερση έδειξε «την ακλόνητη πεποίθηση των νέων ότι το μέλλον τους έχει λεηλατηθεί» (όπως είπε ο Mike Davis σε συνέντευξή του που αναδημοσιεύουμε στη σελίδα 80). Ο Δεκέμβρης δεν ήταν ένα κίνημα ενάντια στην αστυνομική αυθαιρεσία ή την καταστολή. Το ότι η καταστολή βρέθηκε στο στόχαστρο της προλεταριακής επίθεσης γίνεται κατανοητό, αν αντιμετωπίσουμε τον πυροβολισμό που έριξε ένας ασήμαντος μπάτσος ως αυτό που πραγματικά είναι: έκφραση ενός κράτους που οφείλει να παρεμβαίνει όλο και περισσότερο πειθαρχικά ενάντια σε ένα προλεταριάτο το οποίο είναι όλο και δυσκολότερο να αναπαραχθεί στο *σημερινό* κόσμο του κεφαλαίου. Επίσης, δεν ήταν ένα κίνημα ενάντια στην κυβέρνηση: οι πράξεις των εξεγερμένων, ξεκινώντας από τη σημερινή σκατοζωή,¹ κατευθύνθηκαν ενάντια στο μέλλον του καπιταλιστικού κόσμου.

Έχει σημασία να δούμε πώς η ιδιαίτερη πολεοδομία του κέντρου της Αθήνας συνέβαλε, με το σπάσιμο του φράγματος ανάμεσα στη γειτονιά των «μονίμως εξεγερμένων» και σε αυτές των μεταναστών, στη συνάντηση διαφορετικών κομματιών του προλεταριάτου κατά την εξέγερση. Η λεωφόρος Πατησίων για μια ακόμη φορά έπαιξε τον ιστορικό της ρόλο, αυτόν της λεωφόρου των ταξικών συγκρούσεων. Η Πατησίων βρίσκεται μέσα σε ένα γεωγραφικό τρίγωνο, οι κορυφές του οποίου αντιστοιχούν σε τρεις κόσμους. Τα Εξάρχεια αποτελούν την εδαφικοποίηση «ενός συνεχιζόμενου *‘εμφυλίου πολέμου χαμηλής έντασης’* ανάμεσα στην αστυνομία και μέρος της νεολαίας» (M. Davis). Είναι το έδαφος της αντικουλτούρας και των διάφορων μορφών υποκουλτούρας και περιθωρίου, της κυκλοφορίας και ζύμωσης ριζοσπαστικών (ή όχι και τόσο) πολιτικών ιδεών. Έχουν το χαρακτήρα του «γαλατικού χωριού» μέσα στη μητρόπολη του εμπορεύματος και της ασφάλειας. Ιστορικά, αποτελούν εργαστήρι ανατρεπτικών συμπεριφορών και έδαφος έντονων κοινωνικών συγκρούσεων. Οι περιοχές των μεταναστών κάτω από την Πατησίων, προς Ομόνοια και Πειραιώς, αποτελούν τα τελευταία χρόνια το χώρο συσσώρευσης των πιο υποτιμημένων κομματιών του πολυεθνικού προλεταριάτου. Στην τρίτη κορυφή βρίσκεται η ζώνη Ερμού-Σύνταγμα-Κολωνάκι. Είναι οι περιοχές του πλούτου και της κρατικής εξουσίας, η παρουσία των οποίων δίπλα στους απόκληρους και τους απειθαρχούς είναι προκλητική. Η χωροταξική γειτνίαση όλων αυτών, που οφείλεται στην αδυναμία του ελληνικού κράτους να εφαρμόσει την πολιτική «αναβάθμισης» και αποστείρωσης του κέντρου (όπως έγινε σε πολλές ευρωπαϊκές μητροπόλεις), δημιουργεί ένα εκρηκτικό μίγμα, το οποίο εξερράγη το Δεκέμβρη. Οι διαφορετικές εκφάνσεις της αντίδρασης στην υποτίμηση και επισφαλειοποίηση της ζωής συναντήθηκαν στο ξέσπασμα της εξέγερσης. Γι' αυτό, η εξέγερση διαχύθηκε, η φωτιά απλώθηκε και απείλησε να κάψει μεγάλο μέρος της χώρας. Την ώρα που το κράτος παρακαλούσε για φιλειρηνικές και συμβολικές διαμαρτυρίες, οι εξεγερμένοι έψαχναν σε ποια δημόσια κτίρια της γειτονιάς τους θα έκαναν κατάληψη ή επίθεση. Με κάθε τρόπο προσπαθούσαν να δηλώσουν πως ο εχθρός είναι παντού.

1. «Να εκδικηθούμε όχι μόνο για το θάνατο του Αλέξη, αλλά και για τις χιλιάδες ώρες που μας κλέβουν στη δουλειά, για τις χιλιάδες στιγμές που νιώσαμε τον εξευτελισμό στο γραφείο του διεθνήτη, τις χιλιάδες στιγμές που πνίξαμε το θυμό μας μπροστά σ' έναν «απαιτητικό», ΜΑΛΑΚΑ πελάτη! Για τα όνειρά μας που γίνανε διαφημίσεις, τις ιδέες μας που γίνανε κυβερνητικές γραμμές και ψήφοι, τη ζωή που φθειρείται διαρκώς, τους εαυτούς μας, που τους βλέπουμε να γίνονται σιγά-σιγά σκιές μέσα σε μια επαναλαμβανόμενη καθημερινότητα...», έγραφαν εκείνες τις ημέρες δύο εργαζόμενοι σε εμπορικό κέντρο της Αθήνας.

‘Είμαστε εικόνα από το μέλλον’ (σύνθημα σε τοίχο)

Ο Δεκέμβρης έχει ιστορική σημασία, γιατί οι πράξεις που τον απαρτίζουν δημιουργούν την ανάγκη για το ξεπέρασμα του περιεχομένου της προλεταριακής κριτικής του κόσμου. Ο Δεκέμβρης είναι η σύγχρονη κρίση της αναπαραγωγής της καπιταλιστικής σχέσης, καθώς η σύνθεση των εξεγερμένων και οι πρακτικές τους είναι δείκτες του αδιεξόδου της καπιταλιστικής κοινωνίας. Οι εξεγερμένοι, ανεξάρτητα από το πώς τους αποκαλεί το κεφάλαιο (μαθητές, φοιτητές, νέοι επισφαλείς εργάτες, μετανάστες), είναι οι προλετάριοι των οποίων το μέλλον το κεφάλαιο δε φαίνεται διατεθειμένο να εξασφαλίσει. Η κατάσταση τους, δηλαδή το «no future», είναι η κατάσταση που απειλεί το υπόλοιπο προλεταριάτο και ταυτόχρονα την ίδια τη σχέση κεφάλαιο.

Οι καταστροφικές πρακτικές που χαρακτήρισαν το Δεκέμβρη ήταν κοινωνικοποιημένες και διάχυτες. Αν ήταν ιστορικά δυνατό να συνεχιστούν και να επεκταθούν οι πρακτικές αυτές, τότε θα τίθετο το ζήτημα καταστροφής της σχέσης κεφάλαιο από το προλεταριάτο. Κατ’ αυτήν την έννοια, ο Δεκέμβρης έδειξε τη δυνατότητα καταστροφής του κεφαλαίου στο μέλλον, δηλαδή, αποτέλεσε ρήξη με το ιστορικό παρελθόν των ταξικών αγώνων. Η καταστροφή του κεφαλαίου, δηλαδή η καταστροφή των τάξεων του κεφαλαίου, άρα και του προλεταριάτου, και η παραγωγή νέων άμεσων κοινωνικών σχέσεων μεταξύ των ατόμων είναι ο κομμουνισμός. Η παραγωγή του νέου κόσμου προκαλείται αναγκαστικά από την καταστροφή του παλιού. Εδώ βρίσκεται η εικόνα από το μέλλον που έφερε μέσα του ο Δεκέμβρης: μόνο η καταστροφή κτιρίων, μέσων παραγωγής, δικτύων διανομής, κάθε κατάστασης και τόπου που συντηρεί το κεφάλαιο, μπορεί να δημιουργήσει τις συνθήκες για την αναγκαιότητα του κομμουνισμού. Μόνο όταν η καθημερινή δραστηριότητα δε θα μπορεί να διακριθεί από την εξεγερσιακή δραστηριότητα, θα υπάρξει η δυνατότητα να καταστραφούν οι τάξεις, δηλαδή, η εργασία και η αξία. Μόνο μέσα από την καταστροφή του αστικού τοπίου θα αμφισβητηθεί η διαίρεση του χρόνου σε εργασία και άλλες δραστηριότητες και ο διαχωρισμός του χώρου σε χώρο παραγωγής και χώρο αναπαραγωγής. Όπως έγραψε ο Μαρξ στα Grundrisse το 19^ο αιώνα: «Οι σχέσεις μεταξύ των ατόμων εμφανίζονται ως σχέσεις μεταξύ πραγμάτων γιατί η ανταλλακτική αξία είναι υλική από τη φύση της». Η καταστροφή της αξίας αναγκαστικά θα ξεκινήσει από την καταστροφή πραγμάτων. Αλλά μόνο αν γενικευθεί αυτή η καταστροφή στο βαθμό που το προλεταριάτο θα πρέπει να βρει τον τρόπο να ζει χωρίς πια να είναι προλεταριάτο, μόνο τότε θα υπάρξει η δυνατότητα του κομμουνισμού. Ο κομμουνισμός δεν είναι «απαλλοτρίωση δημόσιων χώρων» ή «διανομή σε όλους» των προϊόντων που έχουν παραχθεί μέσα στο κεφάλαιο ή «αυτοδιαχείριση» των εργοστασίων που δεν μπορούν να είναι τίποτα άλλο από τόπος παραγωγής αξίας. Όπως δεν μπορεί να είναι μόνο «βία», «αντιπαράθεση με το κράτος», «καταστροφή κτιρίων». Οι νέες σχέσεις είναι η γενίκευση των κομμουνιστικών μέτρων που λαμβάνονται γιατί είναι αναγκαία για τη συνέχιση του αγώνα αλλά και τη συνέχιση της ζωής. Η κομμουνιστικοποίηση είναι η σύνδεση όλων των κομμουνιστικών πρακτικών που πηγάζουν από τις ανάγκες της

σύγκρουσης με το κεφάλαιο, και η γενίκευσή τους μέχρι του σημείου που κάνει αδύνατη κάθε οπισθοδρόμηση· ιστορικό αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας είναι ο κομμουνισμός: όχι η «αυτοδιαχείριση της παραγωγής», αλλά η καταστροφή της διαίρεσης της ζωής σε παραγωγή και αναπαραγωγή. Όχι η «απαλλοτρίωση δημόσιων χώρων», αλλά η καταστροφή της διαίρεσης που επιβάλλει το αστικό τοπίο. Η εξέγερση του Δεκέμβρη έδειξε προς το μέλλον, αλλά σταμάτησε. Το περιεχόμενο του ταξικού αγώνα μετά την εξέγερση μετασηματίστηκε και επέστρεψε στη διεκδίκηση. Κάθε προλεταριακή προσπάθεια στην εξέλιξη της οποίας δεν ταυτίζεται η επιβίωση με τη συνέχιση του αγώνα ενάντια σε κάθε μορφή με την οποία εμφανίζεται το κεφάλαιο, σίγουρα μορφοποιεί εκ νέου τη σχέση κεφάλαιο, αλλά είναι καταδικασμένη να ηττηθεί έχοντας τα κεκτημένα της μέσα στο κεφάλαιο. Η κομμουνιστικοποίηση δεν είναι η υπεράσπιση της οργάνωσης της ζωής με έναν εναλλακτικό τρόπο, η κομμουνιστικοποίηση δεν υπερασπίζεται· *συνεχίζει*. Η κομμουνιστικοποίηση δεν μπορεί να είναι παρά η αυτοκριτική της επανάστασης, δηλαδή, η επανάσταση ενάντια στην επιβράδυνση της (που είναι η αντεπανάσταση)· η επανάσταση μέσα στην επανάσταση.

‘Πίσω στα ίδια; Ούτε με σφαίρες’ (σύνθημα σε τοίχο)

Σε έναν απολογισμό της εξέγερσης του Δεκέμβρη από τη σκοπιά της καταστροφής του κεφαλαίου, έχει σημασία να εξετάσουμε *τι έκαναν* οι εξεγερμένοι προλετάριοι όλων των φύλων,² ποια ήταν *τα όρια* των πράξεών τους και τι έδειξαν ότι *μπορούν* να κάνουν στο μέλλον.

Οι πράξεις που έδειξαν προς τον καινούριο κόσμο, παρά τις αντιφάσεις που υπήρχαν ακόμη και *σ’* αυτές, ήταν *οι επιθέσεις στα κτίρια και τα καταστήματα και οι λεηλασίες των εμπορευμάτων, η αντισυνδικαλιστική πρακτική που εκφράστηκε στην κατάληψη της ΓΣΕΕ και οι άγριες επιθέσεις των μαθητών στα αστυνομικά τμήματα*. Οι πράξεις αυτές είναι σημαντικές γιατί βρίσκονται *έξω από κάθε πλαίσιο διεκδίκησης*. Εξίσου σημαντική ήταν η αναλογικά *μεγάλη συμμετοχή των μεταναστών*, γεγονός που δείχνει ότι οι διαιρέσεις ανάμεσα στους προλετάριους αμφισβητούνται μόνο όταν ο αγώνας είναι *ενάντια* στο κεφάλαιο. Λόγω της ιδιαίτερης συνεισφοράς του στο κίνημα του Δεκέμβρη, θα ασχοληθούμε ξεχωριστά με το ρόλο του «αντιεξουσιαστικού χώρου». Επίσης, ξεχωριστά θα ασχοληθούμε με το ζήτημα της κοινωνικής βίας, λόγω της ειδικής σημασίας του. Το ιστορικό όριο του αγώνα του Δεκέμβρη και οι προοπτικές εξετάζονται στο τελευταίο μέρος του κειμένου.

‘Αυτοί μας ρημάζουν τη ζωή, εμείς θα ρημάξουμε τα πάντα για να πάρουμε τις ζωές μας στα χέρια μας’

(σύνθημα σε τοίχο)

Οι εξεγερμένοι προλετάριοι δε διατύπωσαν κανένα αίτημα, δεν είχαν καμία διεκδίκηση, καθώς *«βιώνουν καθημερινά και, επομένως, γνωρίζουν την άρνηση της κυρίαρχης τάξης να ικανοποιήσει κάθε τέτοιο αίτημα»*, όπως έγραφε μια προκήρυξη που κυκλοφόρησε από κάποιους καταληψίες της ΑΣΟΕΕ. Οι μέρες του Δεκέμβρη έκαναν ξεκάθαρο ότι η κρίση του καπιταλισμού δεν μπορεί παρά να είναι και κρίση της πολιτικής. Οι εξεγερμένοι κατέστρεφαν ή καταλάμβαναν τα κτίρια του κράτους, δη-

2. Στις πρακτικές του δρόμου δυσκολευόταν κανείς να ξεχωρίσει «ανδρικούς» και «γυναίκες» ρόλους. Πολλές γυναίκες συμμετείχαν στις διαδηλώσεις και στις επιθετικές δράσεις. Πέρα απ’ αυτό, οι γυναίκες σε αρκετές περιπτώσεις επιτέθηκαν στους μάτσο αρχηγούς στα αμφιθέατρα, όταν αυτοί προσπαθούσαν να επιβάλουν με τσαμπουκά τις απόψεις τους ή τις τακτικές τους. Άλλωστε, σήμερα ζούμε στην ιστορική φάση του κεφαλαίου στην οποία το φύλο ως κυριαρχία του παραγωγικού κοινωνικού ρόλου (ανδρικού) έναντι του αναπαραγωγικού (γυναίκευ) έχει ήδη αμφισβητηθεί μέσα στη σχέση κεφάλαιο, εξαιτίας μεταξύ άλλων και της «ενσωμάτωσης» *σ’* αυτή των προηγούμενων αγώνων των γυναικών. Σήμερα, η αναπαραγωγή έχει σε πολύ μεγάλο βαθμό υπαχθεί στο κεφάλαιο και ταυτόχρονα η ταύτιση της γυναίκας με αυτόν τον κοινωνικό ρόλο έχει τεθεί σε αμφισβήτηση. Σήμερα, πλέον, με την πραγματική υπαγωγή των αναπαραγωγικών δραστηριοτήτων στη σχέση κεφάλαιο είναι πραγματικά δυνατή η καταστροφή της σχέσης φύλο, που δε θα είναι παρά μία όψη της καταστροφής της σχέσης κεφάλαιο.

λαδή του συλλογικού καπιταλιστή και μηχανισμού της κοινωνικής αναπαραγωγής, με τον οποίο θα έπρεπε να προσπαθήσουν να έρθουν σε συμβιβασμό σε ένα διεκδικητικό αγώνα. Οι επιθέσεις τους στα κρατικά κτίρια ήταν η απουσία αιτημάτων. «Η απουσία μεταρρυθμιστικών αιτημάτων (και έτσι η απουσία κάθε απόπειρας που θα επέτρεπε τη διαχείριση της διαμαρτυρίας) είναι σίγουρα το πιο σκανδαλώδες στοιχείο – και όχι οι μολότοφ ή οι σπασμένες βιτρίνες», είπε, σωστά, στην ίδια συνέντευξη ο Davis.

Ο μη διαπραγματευτικός χαρακτήρας του Δεκέμβρη αποτελεί ρήξη με το μαζικό και μεγάλο σε διάρκεια φοιτητικό κίνημα των καταλήψεων του 2006-07, το οποίο είναι η άμεση προΐστορία της εξέγερσης, καθώς εκεί εκφράστηκε η ανταρσία ενός συγκεκριμένου κομματιού των νεαρών προλεταρίων, των φοιτητών, το οποίο έχει μεγάλη κοινωνική βαρύτητα στην ελληνική περίπτωση.³ Επρόκειτο για ένα κίνημα ενάντια στο μπλοκάρισμα της αναπαραγωγής της (μελλοντικά) ειδικευμένης εργατικής δύναμης. Το φοιτητικό κίνημα όμως ήταν *διεκδικητικό* (διεκδικούσε καλύτερη θέση στην αγορά εργασίας για τους ειδικευμένους), παρόλες τις αντιφάσεις και τις εσωτερικές συγκρούσεις που υπήρξαν σε αυτό. Εμείς, οι ίδιοι, αποτελώντας κομμάτι εκείνου του κινήματος και αντιμετωπίζοντας την αδυναμία του να επεκταθεί εκτός του πανεπιστημίου, θεωρούσαμε ότι θα μπορούσαν συγκεκριμένα αιτήματα να αποτελέσουν *πολιτικό εργαλείο αμφισβήτησης των διαχωρισμών εντός της εργατικής τάξης*. Καθώς ζούσαμε -από τη θέση του ο καθένας- την επίθεση στις συνθήκες αναπαραγωγής μας (κεντρικό στοιχείο της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης), πιστεύαμε ότι το αίτημα για «κοινωνικό μισθό» θα μπορούσε να παίξει αυτόν το ρόλο και έτσι το συγκεκριμενοποιήσαμε μέσα στο κίνημα σε αίτημα για μισθό για τη φοιτητική εργασία. Το αίτημα αυτό ήταν ένα από τα αιτήματα που εξέφραζαν την αντίσταση της εργατικής τάξης απέναντι στην τάση του κεφαλαίου, στην παρούσα ιστορική του φάση, να μειώνει τον έμμεσο μισθό μέσω της περικοπής κοινωνικών επιδομάτων και να πιέζει ολοένα και περισσότερο για την άμεση υπαγωγή της αναπαραγωγής της εργατικής δύναμης στη μισθωτή σχέση. Σκοπός ήταν να αναδειχθεί ότι οι δραστηριότητες των άμισθων -για διάφορους λόγους- κομματιών της εργατικής τάξης είναι *εργασία*, με την έννοια ότι αναπαράγουν τη σχέση κεφάλαιο. Θεωρούσαμε ότι το αίτημα για κοινωνικό μισθό, θέτοντας το ζήτημα της βελτίωσης της θέσης των φοιτητών, των ανέργων, των γυναικών που δεν εργάζονται, και γενικά των κομματιών που βρίσκονται έξω από τη μισθωτή εργασία, θα είχε ως αποτέλεσμα να μπορούμε *όλοι οι μισθωτοί μαζί* από καλύτερη θέση να αμφισβητήσουμε τη σχέση κεφάλαιο. Έτσι, επιχειρήσαμε να το προωθήσουμε εντός του κινήματος ως *ανατρεπτικό αίτημα* – πρόκειται για μια αντίφαση της οποίας το μέγεθος μόνο μετά το Δεκέμβρη μπορέσαμε να αντιληφθούμε. Είναι γεγονός ότι το αίτημα αυτό δε βρήκε ανταπόκριση, παρά μόνο σε ένα μικρό ριζοσπαστικό κομμάτι του κινήματος των φοιτητών. Η εξέγερση του Δεκέμβρη μας έδειξε το γιατί. Η ύπαρξή της μας έδειξε ότι ο κατακερματισμός του προλεταριάτου έχει ιστορικό χαρακτήρα και δεν μπορούμε να τον αντιμετωπίσουμε τελικά *μόνο* ως αδυναμία ή ήττα της εργατικής τάξης, ακριβώς όπως δεν μπορούμε να αντιμετωπίσουμε την προηγούμενη

3. Εξαιτίας από τη μια πλευρά της ιδιόμορφης στην Ελλάδα κρατικής διαχείρισης της απασχόλησης και της ανεργίας των νέων μετά τη μεταπολίτευση, η οποία -ελλείψει ανεπτυγμένου δευτερογενούς τομέα- περνούσε σε σημαντικό βαθμό μέσα από το πανεπιστήμιο, και από την άλλη πλευρά της τριανταπεντάχρονης ιστορίας φοιτητικών αγώνων η οποία συντήρησε μια διαρκή εκπαιδευτική κρίση.

ιστορική κατάσταση της εργατικής τάξης, δηλαδή την προηγούμενη μορφή του κεφαλαίου, ως νίκη. Το προλεταριάτο, μετά την ήττα των αγώνων της περιόδου 1960-70 και την αντεπανόσταση, έχει κατακερματιστεί σε *αναγκαστικά* ανταγωνιζόμενες κατηγορίες μισθωτών ή άμισθων κομματιών, καθώς η γενικευμένη συνθήκη που επικρατεί πλέον στην εργασία είναι η *επισφάλεια*. Η γενίκευση της επισφάλειας όμως δεν μπορεί να οδηγήσει στην «ενότητα των επισφαλών εργαζομένων», καθώς οι συνέπειες της επισφάλειας και κυρίως η δυσκολία της αναπαραγωγής τους ως εργαζομένων, επιβεβαιώνουν την ήδη υπαρκτή διάλυση της εργατικής ταυτότητας, η οποία ούτως ή άλλως προκύπτει από το χωροχρονικό κατακερματισμό της παραγωγής που επιφέρει η αναδιάρθρωση. Ο καπιταλισμός, όμως, είναι *σχέση μεταξύ δύο τάξεων* και το πρόβλημα αναπαραγωγής της εργατικής τάξης είναι και πρόβλημα του κεφαλαίου. Η εξέγερση του Δεκέμβρη αποτέλεσε λοιπόν τη *βιωμένη αυτοκριτική* σε εκείνη μας τη στάση, καθώς μας έδειξε ότι ο κατακερματισμός δεν αμφισβητείται με αιτήματα τα οποία επιβεβαιώνουν την προλεταριακή συνθήκη της προηγούμενης ιστορικής φάσης, αλλά σήμερα μπορεί να αμφισβητηθεί αναγκαστικά μόνο τη στιγμή της εξέγερσης: τη στιγμή της έμπρακτης κριτικής της ίδιας της σχέσης κεφάλαιο, δηλαδή της κριτικής της ίδιας της ύπαρξης των προλεταρίων ως εργατικής δύναμης.

Η απουσία αιτημάτων *ήταν* και η επικράτηση στο δρόμο της άτυπης μορφής οργάνωσης, της παρέας ή συμμορίας. Δεν υπήρχαν επίσημα καλέσματα, οι κεντρικές διαδηλώσεις των πρώτων ημερών της εξέγερσης ήταν απλά ο αναγκαίος τόπος συνάντησης των καταστροφικών διαθέσεων των εξεγερμένων προλεταρίων. Αυτό αποτυπωνόταν στην άγρια απλότητα των πανό που αρκούσαν να γράφουν «Δολοφόνοι!», ενώ όσα πανό πολιτικών ή συνδικαλιστικών οργανώσεων υπήρχαν περισσότερο εξέφραζαν την ανάγκη των τελευταίων να πάρουν τις αποστάσεις τους από την δήθεν «τυφλή» και «δίχως προσανατολισμό» βία. Οι πρακτικές των εξεγερμένων οργανώθηκαν στη βάση των άμεσων σχέσεων μεταξύ τους (σχέσεις που ο δρόμος επεκτείνει πέρα από τις προϋπάρχουσες σχέσεις μεταξύ κολλητών) και της κοινής διάθεσης για συγκεκριμένη δράση. Καθώς οι παρέες δεν έχουν γραφεία, δεν εκδίδουν πολιτικά έντυπα και δεν κρατάνε αρχείο είναι καταδικασμένες να χάνονται στην ανωνυμία της ιστορίας, με αποτέλεσμα να είναι πολύ δύσκολο να καταγραφεί η δράση τους. Είναι οι ομάδες «προβοκατόρων» με ανεξέλεγκτη από τα κόμματα δράση, είναι τα στόματα που φωνάζουν ξαφνικά ένα καινούργιο πρωτότυπο σύνθημα, είναι τα στοιχεία που απαρτίζουν το συλλογικό υποκείμενο των «κουκουλοφόρων». ⁴ Οι παρέες δεν αναλαμβάνουν την ευθύνη των ενεργειών τους, γιατί δεν τις ενδιαφέρει να κερδίσουν πολιτικά κάτι από αυτές: είναι μια αιφνιδιαστική παρουσία που παίζει κυρίαρχο ρόλο σε ένα γεγονός και μετά εξαφανίζεται. Από τους νεαρούς μετανάστες δεύτερης γενιάς που βρέθηκαν στην εξέγερση μέχρι και συλλογικότητες του αντιεξουσιαστικού χώρου, που βασιζόμενες στις άμεσες σχέσεις μεταξύ των μελών τους λειτουργούν στο δρόμο ως παρέες ή συμμορίες ⁵ παρά σαν πολιτικές οργανώσεις, η παρέα ήταν ο αδιαμφισβήτητος πρωταγωνιστής σε οργανωτικό επίπεδο κατά τις πρώτες μέρες της εξέγερσης του Δεκέμβρη.

Η επικράτηση της παρέας ως μορφή οργάνωσης είχε ένα συγκεκριμένο αποτέλεσμα: όσο κι αν έψαξε, το κράτος δεν μπόρεσε να

4. Από άρθρο στην Καθημερινή (14/12/2008) σταχυολογούμε κατά το δοκούν: «Ο Στέργιος Κατσαρός θυμάται: «*Η πρώτη μαζική χρήση του μαντιλιού έγινε από αρκετούς από εμάς που στα Ιουλιανά ήμασταν περιφρούρηση της ΕΔΑ (εγώ αργότερα έγινα δόκιμο μέλος του ΚΚΕ). Πετάξαμε τα περιβραχιόνια, φορέσαμε τα μαντίλια και ακολουθήσαμε το αυθόρμητο πλήθος. Και τα φορέσαμε όχι μόνο για να μη μας αναγνωρίσουν οι αστυνομικοί και οι παρακρατικοί, αλλά και για να μη μας αναγνωρίσουν οι δικοί μας οι κομματικοί. Άλλωστε, λίγο μετά, το ΚΚΕ χρησιμοποίησε για μας τον όρο «προβοκάτορες», αν και γνώριζαν στο Κόμμα τι είχε γίνει. Κι όμως τότε πήγαν να μας συνδέσουν με τους κουκουλοφόρους - συνεργάτες των Γερμανών»... Τα μαντίλια στην Ελλάδα επανεμφανίζονται το 1973 στο Πολυτεχνείο σε μεγάλο κομμάτι των εξεγερμένων... Το ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην ιστορία της «αντίστασης από το μη-πρόσωπο» είναι πως αυτή προβλέφθηκε στο νομικό μας σύστημα πολύ νωρίς. Όπως εξηγεί ο Γιάννης Μανωλεδάκης (ομότιμος καθηγητής Νομικής στο ΑΠΘ) «με προσθήκη στο άρθρο 167 του Ποινικού Κώδικα περί «αντίστασης κατά της Αρχής» προβλέφθηκε πως αν ο παρανομών είχε καλύψει ή αλλοιώσει τα χαρακτηριστικά*

βρει πουθενά αντιπροσώπευση των εξεγερμένων και κυρίως δεν μπόρεσε να κατασκευάσει μια τέτοια, ώστε να ανοίξει το δρόμο για την τιθάσευση του κινήματος. Σε κάθε διεκδικητικό κίνημα υπάρχει η οργάνωση εκείνη που εκφράζει και τα όριά του. Για παράδειγμα, μια διεκδικητική απεργία είναι οργανωμένη από ένα συνδικάτο ή ακόμη και από ένα μαχητικό τμήμα των εργατών έξω από το συνδικάτο· και οι δύο αυτές μορφές αναλαμβάνουν σε τελική ανάλυση το ρόλο να εξασφαλίσουν την επιστροφή στη δουλειά (ίσως και ενάντια σε μια μειοψηφία που δεν επιθυμεί να επιστρέψει). Αντίστοιχα, μια διαμαρτυρία για ένα συγκεκριμένο αίτημα οργανώνεται από ένα κόμμα ή έναν πολιτικό χώρο, ο οποίος έχει και το ρόλο καταρχήν να ορίσει το αίτημα, δηλαδή να ορίσει το διακόβευμα του αγώνα σε σχέση με το συγκεκριμένο αίτημα και στη συνέχεια να καθορίσει το περιεχόμενο και τη χρονική στιγμή της νίκης ή της ήττας, δηλαδή του τέλους του αγώνα. Στην περίπτωση του Δεκέμβρη, εμφανίστηκαν κάθε λογής αφομοιωτές που, δίπλα σε εκείνους που καταδίκασαν συλλήβδην την εξέγερση, προσπαθούσαν να πείσουν ότι μόνο η πολιτική διαμαρτυρία και η διεκδίκηση μπορεί να έχει οφέλη και όχι η δήθεν τυφλή βία η οποία βέβαια, παρά την «τύφλα» της, όπως ακόμη και η αριστερά παραδέχεται, εκφράστηκε ενάντια σε καπιταλιστικούς στόχους. Ωστόσο, η επιχείρηση διαμεσολάβησης παρέμεινε αποτυχημένη, καθώς οι διαμεσολαβητές είχαν απέναντί τους εξεγερμένους οι οποίοι, αρνούμενοι το ρόλο τους, δρούσαν σα να μην υπάρχει υλικό «όφελος» γι' αυτούς πια μέσα στον καπιταλισμό.

'Up against the wall motherfuckers! We've come for what's ours...' (τίτλος προκήρυξης)

Όπως σε όλες τις πρόσφατες προλεταριακές εξεγέρσεις (στο Γουάτς το '65, το Ντιρόιτ το '67, τη Μπολόνια το '77, το Λος Άντζελες το '92, την Αλβανία το '97, την Αργεντινή το 2001, τη Γαλλία το 2005, τα παραδείγματα είναι πάρα πολλά), έτσι και στην Ελλάδα το Δεκέμβρη, οι προλετάριοι οικειοποιηθήκαν αυτά που έγιναν διαθέσιμα μέσα στο χάος των ταραχών. Ληλασίες έγιναν κατεξοχήν στην Αθήνα, σε μικρότερο βαθμό στη Θεσσαλονίκη και πολύ λιγότερο στην επαρχία. Αποτέλεσαν, μαζί με την απουσία αιτημάτων, το μεγαλύτερο σκάνδαλο του Δεκέμβρη. Οι δημοσιογράφοι και οι πολιτικοί διαμεσολαβητές όλων των αποχρώσεων μπορούσαν πρόσκαιρα να ανέχονται και να «δικαιολογούν» τις επιθέσεις στην αστυνομία και τους βανδαλισμούς, αλλά όχι και την προλεταριακή επίθεση ενάντια στην ατομική ιδιοκτησία. Κι όμως, τίποτα δεν είναι πιο φυσικό από την άμεση απαλλοτρίωση, όταν το θέαμα μοιράζει απλόχερα υποσχέσεις καταναλωτικής ευτυχίας, την ίδια στιγμή που αφαιρούνται από τους προλετάριους τα μέσα για την εκπλήρωση αυτών των υποσχέσεων.

Κυριότερο ρόλο στις ληλασίες του Δεκέμβρη έπαιξαν οι μετανάστες, αλλά δεν ήταν οι μόνοι που συμμετείχαν. Σε πολλές περιπτώσεις, μαθητές, φοιτητές, αλλά και μεγαλύτερης ηλικίας Έλληνες προλετάριοι επωφελήθηκαν των εκπτώσεων 100% που προσέφερε η αδυναμία του κράτους να προφυλάξει την ατομική ιδιοκτησία. Φυ-

του προσώπου του θα τιμωρείται με ποινή τουλάχιστον δύο χρόνων, ενώ η προβλεπόμενη ποινή για τον αντίστοιχο αλλά χωρίς κάλυψη ή αλλοίωση προσώπου ήταν τουλάχιστον ένα χρόνο. Η μισή»... Γιατί άραγε, όταν μάλιστα οι λεγόμενοι «κουκουλοφόροι» εμφανίστηκαν αρκετά χρόνια αργότερα;... Η εξήγηση που δίνει ο Γ. Μανωλεδάκης είναι πως αυτό συνέβη «στο πλαίσιο της μεταφοράς στον ελληνικό ποινικό κώδικα της αντίστοιχης διάταξης του Γερμανικού Ποινικού Κώδικα όπου ήδη κρινόταν πως ο «κουκουλοφόρος» είναι πιο επικίνδυνος, πιο επιρρεπής σε ακραίες συμπεριφορές ως μη αναγνωρισίμος»...».

5. Το γεγονός ότι ο «χώρος» έχει κοινωνική περισσότερη παρά πολιτική διάσταση έχει κάποια συγκεκριμένα αποτελέσματα: Μοιάζει με ένα «χωριό» γεωγραφικά απομονωμένο στα Εξάρχεια. Η γκετοποίηση δε δείχνει να ενοχλεί και τόσο, αντίθετα παρουσιάζεται ορισμένες φορές με περηφάνια. Οι «χωρικοί», παρά τις χαώδεις σε πολλές περιπτώσεις πολιτικές διαφορές τους, στα πλαίσια του «αναρχικού πατριωτισμού» σε μεγάλο βαθμό συνυπάρχουν καλύπτοντας αυτές τις διαφορές κάτω από το χαλί.

σικά, το κράτος και τα ΜΜΕ επιχείρησαν τη διαίρεση των εξεγερμένων ανάμεσα σε Έλληνες διαδηλωτές και αλλοδαπούς πλιατσικολόγους. Για αρκετούς από τους μετανάστες στην Αθήνα, αυτός ήταν ο τρόπος συμμετοχής τους στην εξέγερση, καθώς βρήκαν την ευκαιρία, με την αστυνομία απασχολημένη, να απαλλοτριώσουν εμπορεύματα από καταστήματα της γειτονιάς τους. Σε τουλάχιστον δύο περιπτώσεις εμφανίστηκαν δεκάδες από αυτούς ξαφνικά από το πουθενά και άδειασαν τα καταστήματα ενός εμπορικού δρόμου. Σε άλλες περιπτώσεις έγιναν λεηλασίες πίσω από τα οδοφράγματα, σε περιοχές οι οποίες λόγω των συγκρούσεων είχαν απελευθερωθεί προσωρινά από την αστυνομία. Σημαντικό είναι το γεγονός ότι οι λεηλασίες ξεκίνησαν στην Αθήνα αμέσως μετά τον πυροβολισμό, το πρώτο βράδυ της εξέγερσης, ενώ από την επόμενη ημέρα λεηλασίες έγιναν και στη Θεσσαλονίκη. Οι επανοικειοποιήσεις περιλαμβάνουν ευρύτατο φάσμα εμπορευμάτων: από τρόφιμα και άλλα είδη πρώτης ανάγκης (φάρμακα, έπιπλα, ρούχα, καύσιμη ύλη) μέχρι είδη πολυτελείας, κάποια από αυτά προς μεταπώληση. Σε κάποιες περιπτώσεις έγιναν επιθέσεις σε ΑΤΜ με στόχο το «ζεστό» χρήμα, αλλά χωρίς επιτυχία. Αρκετοί «απασχολούμενοι στον κλάδο του εγκλήματος», οι «ποινικοί» στην αργκό, βρήκαν την ευκαιρία να επιτεθούν οργανωμένα σε κοσμηματοπωλεία και άλλα καταστήματα πολυτελείας. Οι εξεγερμένοι, μετά τη λεηλασία, σε πολλές περιπτώσεις κατέστρεφαν τα καταστήματα και τα εμπορεύματα που δεν είχαν πάρει. Έτσι καταλάβαιναν τη γιορτή τους ολοκληρωμένη. Δήλωναν με τις πράξεις τους ότι: ναι μεν σήμερα χρησιμοποιούν τα εμπορεύματα (αποστερώντας τα από την ανταλλακτική τους αξία, στις περισσότερες περιπτώσεις), αλλά από την άλλη δε θέλουν να υπάρχουν αύριο τα καταστήματα.

Η λεηλασία, όμως, όπως κάθε κομμουνιστικό μέτρο που δε γενικεύεται, είναι κι αυτή μια αντιφατική πρακτική. Το πλήγμα που υφίσταται η εμπορευματική σχέση με την αρπαγή του εμπορεύματος μέσα από τη σπασμένη βιτρίνα παραμένει μερικό. Η εμπορευματική σχέση επιβιώνει τελικά μέσα στην ατομική ιδιοποίηση ή τη μεταπώληση του λάφυρου της λεηλασίας. Και στις δύο αυτές περιπτώσεις, η εξέγερση έρχεται αντιμέτωπη με τα όριά της. Τα απαλλοτριωμένα αντικείμενα δε γίνονται *χρήσιμα* για τις άμεσες σχέσεις μεταξύ των κοινωνικών ατόμων, αλλά *αξίες χρήσης* για το κάθε απομονωμένο άτομο ή την κάθε απομονωμένη κοινότητα. Δεν ξέρουμε τι ακριβώς έγινε μέσα στις κοινότητες των μεταναστών. Σίγουρα μπορούμε να φανταστούμε πως γιορτάστηκαν μερικές μέρες εκτός δουλειάς, καθώς η μεταπώληση των απαλλοτριωμένων εμπορευμάτων αφαίρεσε προσωρινά τον εξαναγκασμό της εργασίας. Σίγουρα μπορούμε να φανταστούμε γιορτές με κλεμμένα κρεατικά και ποτά και θορυβώδεις συγκεντρώσεις παρακολούθησης ποδοσφαιρικών αγώνων μπροστά στην «καινούρια» τηλεόραση και στο φρεσκοκλεμμένο τραπεζάκι στο οποίο αυτή ακουμπάει και όχι πια ξεροσταλιάζοντας έξω από τα περίπτερα που «προσφέρουν» τηλεόραση στην πλατεία Βικτωρίας. Αυτές όμως οι γιορτές είναι ατελείς, είναι η επιστροφή στην κανονικότητα. Υπήρξαν βέβαια και περιπτώσεις στις οποίες οι «κλέφτες» μοιράστηκαν στο δρόμο τη λεία τους, αλλά παρέμειναν λίγες, δε γενικεύθηκαν· η πρακτική αυτή ήταν έκφραση της εξεγερσιακής γιορτής και όχι αναγκαιότητα επιβίωσης. Η λεηλασία ως πρακτική θα είναι πραγματικά απελευθερωτική

6. Στο Παρίσι, αλλά και σε άλλες γαλλικές πόλεις, οι δεύτερης και τρίτης γενιάς «μετανάστες» -που στην πραγματικότητα είναι Γάλλοι πολίτες- (μαζί με κάποιους πολύ φτωχούς γηγενείς Γάλλους) ζουν γκετοποιημένοι σε προάστια-υπνωτήρια. Η πολιτική κατασκευής μεγάλων συγκροτημάτων εργατικών πολυκατοικιών έφτασε στο αποκορύφωμά της μεταξύ 1960 και 1975, ώστε να στεγαστεί μια νέα εισροή ξεριζωμένων από τη γαλλική ύπαιθρο και τις πρώην αποικίες. Καθώς αυτές οι πόλεις-υπνωτήρια δε σχεδιάστηκαν παρά μόνο για την ξεκούραση του μισθωτού, όταν η σταθερότητα της εργασίας άρχισε να εξαφανίζεται, πολλοί νέοι γεννημένοι εκεί ξέμεναν να «σκουριάζουν» μπροστά στις εισόδους των πολυκατοικιών, δημιουργώντας έτσι μια εκρηκτική κατάσταση.

μόνο όταν φτάσει στον τελικό προορισμό: στην επανοικειοποίηση του λεηλατημένου από το κεφάλαιο μέλλοντος μας.

‘Αυτές οι μέρες είναι του Αλέξη’ (σύνθημα σε τοίχο)

Η είσοδος των μαθητών στις συγκρούσεις, το πρωί της Δευτέρας 8 Δεκέμβρη, ήταν αυτή που άλλαξε διάσταση στην αναταραχή και την εξάπλωσε στις γειτονιές της Αθήνας και σε πάρα πολλές μικρές επαρχιακές πόλεις. Στις άγριες επιθέσεις μαθητών σε δεκάδες αστυνομικά τμήματα συμμετείχαν φυσικά και πολλοί μαθητές που ήταν μετανάστες δευτέρας γενιάς. Εξαιτίας της αδυναμίας του κράτους να προωθήσει μια πλήρως διαχωριστική εκπαίδευση (Έλληνες και μετανάστες μαθητές κάθονται στο ίδιο θρανίο, σε πολλές περιπτώσεις) και της απουσίας ενός πολεοδομικού αποκλεισμού των μεταναστών αντίστοιχου των γαλλικών πόλεων,⁶ αυτή η γενιά μεταναστών αλληλεπιδρά με τους ντόπιους μαθητές, καθώς οι συνθήκες ζωής πολλών ντόπιων και μεταναστών νέων συγκλίνουν. Το γεγονός αυτό εξηγεί σε μεγάλο βαθμό την από κοινού παρουσία τους στην αναταραχή του Δεκέμβρη.

Οι μαθητές ήταν φυσικά αυτοί που βίωσαν περισσότερο απ’ όλους τη δολοφονία του 15χρονου ως δολοφονία ενός δικού τους. Είναι ξεκάθαρο ότι αυτοί οι μαθητές ξέρουν πολύ καλά τι τους περιμένει στο μέλλον.⁷ Οι δηλώσεις του δικηγόρου υπεράσπισης του δολοφόνου μπάτσου περί δικαίου θανάτου του παιδιού, όπως και η ίδια η επιλογή του συγκεκριμένου ατόμου από το κράτος για το ρόλο της υπεράσπισης του δολοφόνου, αποτελούν επίσημη δήλωση του κράτους: η ενσωμάτωση πλέον γίνεται με κατασταλτικούς/πειθαρχικούς όρους. Ο κίνδυνος για τη ζωή κάθε προλετάριου αποτελεί κανονικότητα. Οι μαθητές, πέρα από την πίεση της οικογένειας, βιώνουν την εντεινόμενη επιχείρηση πειθάρχησης και εξορθολογισμού των μηχανισμών διαλογής/αποκλεισμού (με το νόμο «ενάντια στην κουκουλοφορία», την επίθεση στις νεανικές υποκουλτούρες και τους συνεχείς ελέγχους στο δρόμο από τους μπάτσους, καθώς και με μια σειρά εκπαιδευτικών νόμων ή προτάσεων - τελευταία παραδείγματα: η βάση του 10 ως προϋπόθεση εισόδου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και η πρόταση για υποχρεωτική στράτευση στα 18). Το φοιτητικό κίνημα του 2006-2007 και η απεργία έξι εβδομάδων των δασκάλων αποτελούν τις πιο σύγχρονες εκφράσεις της αναταραχής στον χώρο της εκπαίδευσης, οι οποίες είχαν σαν αποτέλεσμα την εκ νέου ανάδυση από το 2006 των «συνήθων» καταλήψεων σχολείων, πολλές φορές χωρίς ιδιαίτερα αιτήματα.⁸ Οι μαθητές δείχνουν ότι δε γουστάρουν να είναι μαθητές και με τις καταλήψεις μειώνουν έμμεσα τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.

Η συγκεκριμένη πρακτική των μαθητών στην εξέγερση είναι αυτή που ανακοινώνει ότι η κρίση αναπαραγωγής του καπιταλιστικού συστήματος είναι ήδη εδώ. Οι Έλληνες μαθητές (ανεξαρτήτως στρώματος της εργατικής τάξης από το οποίο προέρχονται) είναι βέβαιοι ότι οι συνθήκες της ζωής τους θα είναι χειρότερες από εκείνες της ζωής των γονιών τους. Οι μελλοντικοί εργαζόμενοι/άνεργοι, γνωρίζοντας ότι προορίζονται να γίνουν η πλήρως αναλώσιμη εργατική δύναμη στο μέλλον, αρνούνται μέσα στην εξέγερση το μαθη-

7. «Όταν τον ρώτησα γιατί πηγαίνει στις διαδηλώσεις, μου είπε «γιατί μας πιέζουν, στο σχολείο, στο σπίτι, στο φροντιστήριο και τώρα η αστυνομία προβολεί και σκοτώνει όποιον κονιέται». (Καθημερινή, 14/12/2008). Το πώς έχουν διαμορφωθεί οι διαθέσεις ενός μεγάλου κομματιού των ανηλικών μπορούμε να το δούμε στο εξής απόσπασμα προκήρυξης μαθητών: «Δουλεύουμε εμείς για να τρώνε αυτοί. ΦΤΑΝΕΙ ΠΙΑ αυτοί με την κοιλιά κι εμείς με την πείνα. Πού είναι η ισότητα για την οποία μιλάει η ΔΗΘΕΝ δημοκρατία τους; 600 ευρώ βασικός; Αυτό είναι η ισότητα τους και οι ίσες ευκαιρίες τους; ΤΑ 600 ΕΥΡΩ ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΑ ΠΟΥ ΤΟΥΣ ΚΑΙΝΕ. Θα είναι το προσάναμμα για το κάψιμο του κόσμου σας ρε καθίκια!!».

8. Οι μαθητικές καταλήψεις χωρίς πραγματική αιτηματολογία ήταν επίσης συνηθισμένη πρακτική καθόλη τη δεκαετία του '90, μετά το μεγάλο μαθητικό κίνημα του 1990-91. Αυτή η «ευχάριστη συνήθεια» των μαθητών διακόπηκε στα τέλη της δεκαετίας, καθώς το κράτος αντεπιτέθηκε με την εκπαιδευτική αναδιάρθρωση Αρσένη. Απ’ ό,τι αποδείχτηκε όμως, μόνο προσωρινά.

τικό ή φοιτητικό τους ρόλο, στο παρόν. Τις πρώτες ημέρες της εξέγερσης, οι μαθητές κυκλοφορούσαν σε ομάδες στο κέντρο και τις γειτονιές των πόλεων, κυριολεκτικά *ψάχνοντας* την αστυνομία. Όταν την έβρισκαν, επιτίθονταν μέχρι να κουραστούν. Έμεναν με θράσος σε απόσταση αναπνοής από τους μπάτσους, διακινδυνεύοντας τη σύλληψη ή τον ξυλοδαρμό. Ήταν κυριολεκτικά *ανεξέλεγκτοι*. Η απουσία διεκδίκησης εκφράστηκε με το καταστροφικό ξέσπασμα ενάντια στα αστυνομικά τμήματα, μια πρακτική «αναβαθμισμένη» σε σχέση με την κατάληψη των σχολείων. Ίσως, ο συνδυασμός της πλήρους απουσίας αιτημάτων και η ένταση της βίας ενάντια στο κράτος τις πρώτες ημέρες της εξέγερσης είναι και ο λόγος για τον οποίο δε γενικεύτηκαν στη συνέχεια οι καταλήψεις στα σχολεία. Καθώς η πρακτική τους έμεινε περιορισμένη στους ίδιους και δε γενικεύτηκε, η ορμή τους υποχώρησε και ήταν δύσκολο να επιστρέψουν στην πιο συνηθισμένη πρακτική του «να χάσουμε μάθημα» μετά από όσα έκαναν έξω από το σχολείο.

‘Αυτές οι μέρες είναι και δικές μας’

(από προκήρυξη Αλβανών μεταναστών)

Η ταυτόχρονη εξεγερτική δράση ελλήνων επισφαλών προλεταρίων και μεταναστών, στους οποίους το κεφάλαιο επιβάλλει την επισφάλεια με τους πιο κτηνώδεις όρους, ξεπέρασε τις εθνικές, φυλετικές και θρησκευτικές διαιρέσεις, οι οποίες είχαν εμφανιστεί στη Γαλλία το 2005 και το 2006, και αποτελεί εξέλιξη ιστορικής σημασίας. Η πρώτη γενιά των βαλκάνιων μεταναστών που ήρθαν στην Ελλάδα στις αρχές της δεκαετίας του '90 δε συμμετείχε στην εξέγερση· σε γενικές γραμμές οι μετανάστες αυτοί έχουν ενσωματωθεί σε κάποιο βαθμό στην ελληνική κοινωνία.⁹ Ο ρόλος που ήταν προορισμένοι να παίξουν, ήταν, αφενός να υποκαταστήσουν το υποτυπώδες κοινωνικό κράτος (ανέλαβαν μέρος των αναπαραγωγικών εργασιών, όπως τη φροντίδα βρεφών και ηλικιωμένων, με πολύ μικρές αμοιβές) την ώρα που το κεφάλαιο επιτίθετο στον άμεσο και έμμεσο μισθό του ντόπιου προλεταριάτου και αφετέρου να αποτελέσουν, με τους πολύ χαμηλούς μισθούς τους, μοχλό πίεσης για ολόκληρη την ελληνική εργατική τάξη. Είναι ενταγμένοι σε μεγάλο βαθμό στη «μαύρη» οικονομία που τους εξασφαλίζει κάποιο μίνιμουμ επιβίωσης, ίσως σε κάποιες περιπτώσεις και καλύτερες συνθήκες διαβίωσης από αυτές που είχαν στις χώρες προέλευσης τους. Αντίθετα, τα παιδιά τους, που ξεκίνησαν τη ζωή τους σ' αυτή τη χώρα, βιώνουν ένα νέο αδιέξοδο: η ζωή τους το πολύ να είναι αντίστοιχη των γονιών τους, κάτι που αποτελεί αιτία εξέγερσης για αυτή τη γενιά.¹⁰ Αυτοί οι νεαροί μετανάστες πηγαίνουν στο σχολείο και παρόλο που, όπως γράψαμε παραπάνω, δεν είναι εντελώς διαχωρισμένοι από τον υπόλοιπο μαθητικό πληθυσμό, βιώνουν το ρατσισμό και την υποτίμηση και γνωρίζουν ότι αυτοί είναι οι πρώτοι για τους οποίους η σκάλα της κοινωνικής ανόδου είναι μπλοκαρισμένη. Πέρα από τη συμμετοχή έφηβων μεταναστών από τα Βαλκάνια στις επιθετικές διαδηλώσεις των μαθητών στις γειτονιές της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, παρέε-συμμορίες μεταναστών μαθητών κατέβηκαν και στις κεντρικές διαδηλώσεις της Δευτέρας 8 Δεκέμβρη. Από τις πρακτικές τους φάνηκε ότι δεν είχαν ιδιαίτερη διάθεση να συγκρουστούν με τους μπάτσους.

9. Το γεγονός αυτό φαίνεται και από τη στάση που τηρούν σήμερα αρκετοί από αυτούς απέναντι στους «χωρίς χαρτιά». Όσο κι αν είναι παράδοξο να ακούει κανείς Αλβανούς να ζητούν (σε άπταιστα ελληνικά) να φύγουν οι «ξένοι», πρέπει να αντιμετωπιστεί αυτή η εξέλιξη στα πλαίσια της ιστορικής δυναμικής του κεφαλαίου στην Ελλάδα και όχι με ηθικούς ή ιδεολογικούς όρους.

10. Μετανάστες μας διηγήθηκαν για τη σύγκρουση ανάμεσα σε έφηβους και τους γονείς τους, σχετικά με το αν θα έπρεπε οι πρώτοι να συμμετέχουν στις διαδηλώσεις ή όχι.

Στόχος τους ήταν κυρίως τράπεζες και δημόσια κτίρια, ενώ κάποιοι από αυτούς δεν έχασαν την ευκαιρία να λεηλατήσουν καταστήματα.

Στην Αθήνα, στις ταραχές συμμετείχαν, επίσης, οι πιο νεοφερμένοι και εξαθλιωμένοι μετανάστες που ζουν στις γειτονιές-γκέτο του κέντρου, οι υπεράριθμοι/αποκλεισμένοι: Αφγανοί, Πακιστανοί και Αφρικανοί. Αυτοί οι προλετάριοι συμμετείχαν στις συγκρούσεις του κέντρου, γύρω από τις γειτονιές που μένουν, κατά τις πρώτες ημέρες της εξέγερσης του Δεκέμβρη και λεηλάτησαν πολλά καταστήματα με την πρώτη ευκαιρία. Επίσης, αρκετοί από αυτούς συμμετείχαν στην επίθεση στο αστυνομικό τμήμα της Ομόνοιας (για το οποίο έχουν δημοσιοποιηθεί πολλά περιστατικά κακοποίησης μεταναστών).

Φυσικά, η συνύπαρξη των διαφόρων προλεταριακών κομματιών και των πρακτικών τους δεν ήταν παντού αρμονική. Από την πρώτη μέρα, αρκετοί μετανάστες προηπλακίστηκαν στην προσπάθεια τους να λεηλατήσουν. Επίσης, στην κατάληψη του Πολυτεχνείου στην Αθήνα, στην οποία συμμετείχαν πολλοί μετανάστες μετά το ξέσπασμα των πρώτων ημερών, οι συγκρούσεις μεταξύ κάποιων αναρχικών και των μεταναστών πάνω στο θέμα αυτό ήταν σφοδρές. Δεν μπορούμε να παραγνωρίσουμε το γεγονός ότι σε κάποιες περιπτώσεις, οι αντιπαραθέσεις σχετικά με τις λεηλασίες έγιναν την ώρα των συγκρούσεων με την αστυνομία, καθώς κάποιοι από τους απαλλοτριωτές δε βοηθούσαν στη διατήρηση της σύγκρουσης, χάρη στην οποία μπορούσαν να πάρουν ό,τι έπαιρναν. Κάποιοι μάλιστα από τους συμμετέχοντες στις συγκρούσεις, αντί να καβατζώνουν τα εμπορεύματα, τα πετούσαν στη φωτιά, υπογραμμίζοντας τη χρησιμότητα που έπρεπε να έχουν εκείνη τη στιγμή. Από την άλλη πλευρά, βέβαια, οι αντιπαραθέσεις για τις λεηλασίες εμφανίστηκαν και αλλού χωρίς να τίθεται θέμα στήριξης της σύγκρουσης (όπως για παράδειγμα τη Δευτέρα 8 Δεκέμβρη). Αντί οι συγκεκριμένοι «αναρχικοί» που τα έβαλαν με τους «κλέφτες» να βοηθήσουν στην απαλλοτρίωση εμπορευμάτων όσους τα είχαν ανάγκη, υπερασπίστηκαν την «πολιτική καθαρότητα» των γεγονότων, δηλαδή σκέφτονταν και δρούσαν *ήδη* με γνώμονα την εικόνα που θα υπάρχει γι' αυτούς μετά το τέλος της εξέγερσης.

Η απάντηση του κράτους στη συμμετοχή μεταναστών στην εξέγερση ήταν η αναμενόμενη: αύξηση της καταστολής, επιχειρήσεις σκούπα, απελάσεις και σχέδιο για δημιουργία στρατοπέδων συγκέντρωσης. Ταυτόχρονα όμως το μεταναστευτικό κύμα μεγεθύνεται και το ελληνικό κράτος έρχεται αντιμέτωπο με πλήθη υπεράριθμων προλεταρίων που αναγκαστικά περνάνε από την Ελλάδα, λόγω της γεωγραφικής της θέσης. Ο συνδυασμός της ασφυκτικής κατάστασης στην οποία έχουν περιέλθει οι «χωρίς χαρτιά» μετανάστες και της εμπειρίας τους από τη συμμετοχή τους στα γεγονότα του Δεκέμβρη θα παίξει μεγάλο ρόλο στη διαμόρφωση των ταξικών αγώνων στην Ελλάδα στο άμεσο μέλλον.¹¹

11. Η οργισμένη απάντηση εκατοντάδων μεταναστών στην Αθήνα με τις διαδηλώσεις στις 21 και 22 Μαΐου, όπου έλαβαν χώρα εκτεταμένες συγκρούσεις με την αστυνομία («Η πρώτη ανοιχτή σύγκρουση ΕΛ.ΑΣ. - μεταναστών» ήταν ο τίτλος σχετικού άρθρου της Καθημερινής) και καταστροφές (δεκάδες αυτοκίνητα και κάμποσες τράπεζες και καταστήματα σπασμένα), δεν είναι αποτέλεσμα της ηλιθιότητας ενός ακόμη ασήμαντου μπάτσου που αποφάσισε να σκίσει ένα μουσουλμανικό προσευχητάρι, ούτε της θρησκευτικής ιδεολογίας των μουσουλμάνων μεταναστών (η οποία φυσικά είναι υπαρκτή), όπως προσπαθεί να μας πείσει το θέαμα. Είναι ενδεικτικό ότι ο Σύνδεσμος Μουσουλμάνων Ελλάδας καταδίκασε τις ταραχές, δηλώνοντας ότι τα επεισόδια προσχεδιάστηκαν από ακραία στοιχεία και καλώντας όσους μουσουλμάνους επιδιώκουν τους βανδαλισμούς να εγκαταλείψουν την Ελλάδα. Η προσπάθεια του ελληνικού κράτους να δαιμονοποιήσει τους «χωρίς χαρτιά» και να στρέψει τη δυσαρέσκεια των κατώτερων στρωμάτων του ελληνικού προλεταριάτου και των μικροαστών εναντίον τους είναι οφθαλμοφανής και φυσικά πατάει στην υλική συνθήκη της αναγκαστικής για την επιβίωση παραβατικής συμπεριφοράς τους.

‘Γενική Συνέλευση Εξεγερμένων Εργατών’

Η κατάληψη του κτιρίου της ΓΣΕΕ εξέφρασε με αντιφατικό τρόπο τη δύναμη και το όριο της εξέγερσης. Παρότι η αρχική πρωτοβουλία ανήκει σε συνδικαλιστές βάσης (με πρωταγωνιστή το σωματείο βάσης των οδηγών δικύκλου), οι οποίοι μέσα στην κοινωνική αναταραχή αναγνώρισαν την ευκαιρία να ενδυναμωθούν τα συνδικάτα τους με μια «θεαματική» ενέργεια, η κατάληψη εξέφρασε την ανάγκη των εξεγερμένων προλεταρίων να «φτάσει» η εξέγερση στους χώρους εργασίας. Η ίδια ανάγκη για εξάπλωση της εξέγερσης εκφράστηκε τις προηγούμενες ημέρες με τις καταλήψεις δημαρχείων και άλλων δημόσιων κτιρίων στις γειτονιές/ συνοικίες και σε κάποιες επαρχιακές πόλεις.

Έτσι, από την αρχή της κατάληψης του κτιρίου της ΓΣΕΕ, απέναντι στους συνδικαλιστές βάσης, υπήρξε μια ριζοσπαστική τάση επισφαλών και «σταθερών» προλεταρίων, οι οποίοι έβλεπαν μέσα σ’ αυτήν την κατάληψη τη μόνη δυνατότητα που απέμενε να θιχτεί ο παραγωγικός τομέας με εξεγερσιακούς όρους καθώς δεν είχε εκδηλωθεί κάποια άλλη σημαντική απεργία μετά τις 10/12 που θα μπορούσε να οδηγήσει σε κάτι τέτοιο. Φυσικά, και οι δύο τάσεις επιτέθηκαν στον κύριο γραφειοκρατικό συνδικαλιστικό φορέα των εργαζομένων στην Ελλάδα, αλλά η ταύτιση τους ήταν μόνο μέχρι εκεί.¹² Ενάντια στο ίδιο το περιεχόμενο της εξέγερσης, οι υπέρμαχοι του αυτόνομου συνδικαλισμού υπεραμύνθηκαν της *εργατικής* ταυτότητας της κατάληψης και επιχειρήσαν χωρίς επιτυχία να υποτιμήσουν τους μη-εργαζόμενους εξεγερμένους μέσα στο εγχείρημα. Η (αντιφατική) σύνθεση των δύο αντιτιθέμενων τάσεων κατακτήθηκε στην ονομασία του εγχειρήματος ως Γενικής Συνέλευσης *Εξεγερμένων Εργατών*.

Η ίδια η κατάληψη της ΓΣΕΕ –όπως και οι αντιφάσεις που εμφανίστηκαν μέσα στις καταλήψεις στις γειτονιές– ανέδειξαν *την αδυναμία επέκτασης της εξέγερσης*. Από το κατελημμένο κτίριο της ΓΣΕΕ *πέρασαν* λίγες χιλιάδες εργαζομένων και ανέργων, ενώ πάνω από πεντακόσια άτομα εμφανίζονταν στις συνελεύσεις της κατάληψης. Ωστόσο, σε καμία περίπτωση δεν μπορούμε να πούμε ότι έστω ένα μικρό κομμάτι αυτών των προλεταρίων πλαισίωσε το εγχείρημα, έστω προτείνοντας συγκεκριμένες δράσεις σε χώρους εργασίας. Η παρουσία των περαστικών είχε διερευνητικό χαρακτήρα και δεν ενεπλάκησαν ενεργά σε μία διαδικασία την οποία πολλοί από αυτούς αντιλήφθηκαν ως συνδικαλιστική, ως μια συζήτηση δηλαδή πάνω σε πιθανές διεκδικήσεις της εργατικής τάξης και τρόπους προώθησής τους. Ακριβώς όμως επειδή η κατάληψη δεν είχε αιτήματα (πέρα από το αίτημα της απελευθέρωσης των συλληφθέντων της εξέγερσης), αυτή η αντίφαση οδήγησε τη συζήτηση σε πολλές περιπτώσεις στο χάος. Επίσης, οι παρεμβάσεις σε εργασιακούς χώρους που οργανώθηκαν τελικά (στα call centers και σε μια εταιρία δημοσκοπήσεων) δεν κατάφεραν να πετύχουν το στόχο τους, δηλαδή το μπλοκάρισμα της παραγωγής.

Η κατάληψη του κτιρίου της ΓΣΕΕ διήρκεσε πέντε μέρες. Κάποιοι συνδικαλιστές βάσης, από τη δεύτερη μόλις μέρα,¹³ προσπαθούσαν συνεχώς να μπλοκάρουν τη συνέχιση του εγχειρήματος, ενάντια στην ανάγκη των περισσότερων καταληψιών να συνεχιστεί μια κατάληψη *χωρίς κανένα συνδικαλιστικό/διεκδικητικό στόχο*. Είναι αξιοσημείωτο, πάντως, ότι μέσα σ’ αυτή τη σύγκρουση, υπήρξαν σύντροφοι που είναι

12. Σε εκδήλωση που οργανώθηκε μέσα στην κατελημμένη ΓΣΕΕ, με θέμα «1918-2008: Η ΓΣΕΕ 90 χρόνια ενάντια στους εργατικούς αγώνες», έγινε πολύ σκληρή κριτική σ’ αυτόν το γραφειοκρατικό φορέα. Ωστόσο, οι ισηγητές εξέφρασαν διαφορετικές στάσεις σχετικά με τον ίδιο το συνδικαλισμό.

13. Η προπαρασκευαστική συνέλευση της κατάληψης της ΓΣΕΕ είχε αποφασίσει τουλάχιστον στον δύο μέρες κατάληψης και επανεκτίμηση της κατάστασης. Όπως αποδείχθηκε, κάποιοι από τους συνδικαλιστές είχαν προσχεδιάσει μια διήμερη κατάληψη, που θα έκλεινε τη δεύτερη μέρα με την 24ωρη απεργία που είχε κηρύξει το σωματείο βάσης των οδηγών δικύκλου.

και συνδικαλιστές βάσης οι οποίοι υπερασπίστηκαν την αντισυνδικαλιστική πρακτική της συνέχισης μιας κατάληψης χωρίς αιτήματα, και παρέμειναν στο εγχείρημα. Αυτό το γεγονός δείχνει δύο πράγματα: πρώτον, ότι στις κρίσιμες ιστορικές στιγμές καταργείται στην πράξη η κάθετη οριοθέτηση των τάσεων του κινήματος με βάση τις πολιτικές ταυτότητες· δεύτερον, ότι οι τάσεις αυτές, καθώς βρισκόμαστε στα αρχικά στάδια της ανάδυσης του συνδικαλισμού βάσης, δε συγκροτούν συμπαγείς πόλους μέσα στο κίνημα. Ακριβώς επειδή πρόκειται για μια σύγκρουση πολύ ουσιαστική, που θα εμφανιστεί πιο έντονα στο μέλλον, σημασία έχει η ύπαρξη της και όχι πόσο συμπαγή ήταν τα στρατόπεδα που την έφεραν σε πέρας.

Την τελευταία ημέρα της κατάληψης πραγματοποιήθηκε η πρώτη εκδήλωση αλληλεγγύης στους συλληφθέντες της εξέγερσης. Από αυτήν ουσιαστικά περάσαμε, στην Αθήνα, στη φάση των «μετεξεγερσιακών εγχειρημάτων», καθώς προέκυψε από τις εκατοντάδες των συμμετεχόντων η «συνέλευση αλληλεγγύης στους συλληφθέντες της εξέγερσης», που έδρασε στη συνέχεια για περίπου δύομισι μήνες πριν εκφυλιστεί. Το άλλο σημαντικό μετεξεγερσιακό εγχείρημα στην Αθήνα, το οποίο προέκυψε από την απόπειρα δολοφονίας της Κ. Κούνεβα, επίσης σχετίζεται με την κατάληψη της ΓΣΕΕ, καθώς οι περισσότεροι συμμετέχοντες συναντήθηκαν και στην κατάληψη αυτή. Η συγκρουσιακή συνύπαρξη της συνδικαλιστικής με την αντισυνδικαλιστική τάση εμφανίστηκε ακόμη πιο ξεκάθαρα μέσα σε αυτό το εγχείρημα. Στις καταλήψεις των Εργατικών Κέντρων που έγιναν αργότερα στην Πάτρα, τη Θεσσαλονίκη και σε άλλες επαρχιακές πόλεις, κυριάρχησε η συνδικαλιστική τάση, πράγμα αναπόφευκτο μετά το τέλος της εξέγερσης.

‘Βία στη βία της εξουσίας’ (παλιό σύνθημα)

Στις διαδηλώσεις του Δεκεμβρη πολύ περισσότεροι προλετάριοι πήραν μέρος στις συγκρούσεις απ’ ότι σε κοινωνικά κινήματα του παρελθόντος. Στις ιστορικές συνθήκες της εξέγερσης τα άμεσα χρησιμοποιήσιμα όπλα είναι αυτοσχέδια και συνήθως χρησιμοποιούνται υλικά που βρίσκουν οι άνθρωποι γύρω τους και μετασχηματίζουν τη χρήση τους. Η πέτρα είναι κομμάτι του πεζοδρομίου και όντως το πεζοδρόμιο είναι που γράφει ιστορία. Οι επιθέσεις που δέχθηκαν από την πρώτη μέρα της εξέγερσης οι μπάτσοι από τα μπαλκόνια των πολυκατοικιών, το νερό, οι γλάστρες, τα ξύλα και τα αντικείμενα κάθε είδους που έπεφταν από τον ουρανό στο κεφάλι τους, εξέφρασαν ένα αυξημένο επίπεδο κοινωνικοποίησης της προλεταριακής βίας. Οι συγκρούσεις με την αστυνομία που έγιναν κατά τη διάρκεια της εξέγερσης εξέφραζαν το μίσος και την οργή ενάντια στον πιο προφανή εκφραστή της πραγματικότητας στο σύνολό της και όχι μόνο στους «εν δυνάμει δολοφόνους παιδιών». Η μορφή του σύγχρονου κράτους που αντιστοιχεί στη σημερινή πραγματικότητα της ταξικής σχέσης είναι η κατασταλτική μορφή: η αστυνομία. Αυτό συμβαίνει γιατί έχει καταστεί ιστορικά ιδιαίτερα δύσκολο για το κράτος να επιτελέσει το ρόλο του φορέα της κοινωνικής αναπαραγωγής με άλλους όρους πέρα από την καταστολή. Το σύγχρονο κράτος ασφάλειας είναι προορισμένο να επιτελέσει μια συγκεκρι-

μένη λειτουργία κοινωνικής αναπαραγωγής: αυτή της πειθάρχησης, της ωμής βίαιης προσπάθειας επιβολής της γενίκευσης μιας κατάστασης ακόμη πιο επώδυνης από αυτής του «σταθερού» μισθωτού εργάτη. Πρόκειται για την επιβολή και διαχείριση της συνθήκης του υπεράριθμου προλετάριου, του ατόμου που βρίσκεται συνεχώς στο σύνορο μεταξύ εργασίας και ανεργίας, μεταξύ μέλλοντος και αδιεξόδου, μεταξύ κοινωνικής ζωής μέσα στην εργασία ή του χάους έξω από αυτήν. Η εργατική δύναμη δεν τοποθετείται αυτόματα στη θέση που απαιτεί η διευρυμένη αναπαραγωγή του κεφαλαίου· πρέπει να πειθαρχηθεί.

Η κοινωνική βία, το επίπεδο και το περιεχόμενο της, είναι πάντα έκφραση της ήδη υπάρχουσας κατάστασης της ταξικής πάλης. Μια απεργία που μπλοκάρει την παραγωγή ή μια πορεία που μπλοκάρει την κυκλοφορία των εμπορευμάτων ή μια κατάληψη του πανεπιστημίου από φοιτητές δεν είναι «ειρηνικές διαμαρτυρίες»· ο ορισμός αυτός, που δίνεται από το κράτος, εκφράζει απλώς το συσχετισμό των δυνάμεων μέσα σ' έναν υπαρκτό πόλεμο που τον ζούμε κάθε μέρα: τον ταξικό πόλεμο. Όταν το κράτος λέει ειρηνικές ενέργειες εννοεί ανεκτές. Η ανεκτικότητα του κράτους έχει ως μονάδα μέτρησης τη βιαιότητα της καταστολής που ούτως ή άλλως ασκεί ενάντια σε κάθε κοινωνική κίνηση. Η ανεκτικότητα σε ορισμένες προλεταριακές πρακτικές είναι η άλλη όψη του φόβου απέναντι σε άλλες που αποσταθεροποιούν περισσότερο την κυριαρχία του κεφαλαίου. Έτσι, στην παρούσα ιστορική φάση, την ώρα που καίγονται οι πόλεις, η πορεία χωρίς συγκρούσεις ονομάζεται ειρηνική. Όταν υπάρχει ο κίνδυνος γενικευμένης κοινωνικής ανάφλεξης, μια μεμονωμένη κλαδική απεργία μοιάζει για το κεφάλαιο παράδεισος. Αυτή η κατάσταση όμως εξαρτάται από πολλές παραμέτρους της ταξικής πάλης. Στο παρελθόν έχουμε ζήσει πολλές φορές την αστυνομία να επιτίθεται χωρίς να χρειάζεται τη βία ως άλλοθι. Έχουμε δει την αστυνομία να επιτίθεται σε δασκάλους που δεν κρατούν ούτε καν τα όπλα του δρόμου, να ξυλοκοπά συνταξιούχους που κρατάνε κουλούρια ή ακόμα και περαστικούς που με την παρουσία τους και μόνο *ενδυναμώνουν κοινωνικές πρακτικές* του δρόμου που το κράτος πρέπει να διατηρεί στο περιθώριο.

Από την άλλη πλευρά, είναι προφανές ότι μια πορεία (όπως αυτές του ΚΚΕ) που αποκηρύσσει την κοινωνική βία και προσπαθεί να περιφρουρηθεί απ' αυτήν, αποκηρύσσει την ιστορική της δυνατότητα να αναβαθμιστεί ως έκφραση σύγκρουσης και κατ' αυτόν τον τρόπο *συνεργάζεται ήδη με την αστυνομία*. Και αν στην πρακτική του ΚΚΕ η συνεργασία με την αστυνομία είναι *επαρκής αλλά έμμεση*, η πρακτική που δυστυχώς ακολούθησαν κάποιοι μαθητές με καθιστικές διαμαρτυρίες μέσα στο προαύλιο της Βουλής (φροντίζοντας να μην μπλοκάρουν απολύτως τίποτα) και μοίρασμα λουλουδιών στους μπάτσους ήταν *ανεπαρκής αλλά άμεση συνεργασία με την αστυνομία*.

Στον αντιεξουσιαστικό χώρο, λόγω της ιστορικής εξοικειώσής του με τις βίαιες αντιπαραθέσεις με τους μπάτσους και τις καταστροφές, είναι αρκετά διαδεδομένη η άποψη ότι το ζήτημα είναι να «εμφυτευθεί» η βία του δρόμου στην κοινωνική κίνηση, μέσω της παραδειγματικής δράσης. Ωστόσο, στη συγκεκριμένη περίπτωση του Δεκέμβρη, η βία χρησιμοποιήθηκε με πρωτοφανή ευκολία. Το ζήτημα της βίαιης πρωτοπορίας δεν τέθηκε πρακτικά όταν βρέθηκαν μαζί στο δρόμο οι «πρωτοπόροι» και οι πρωτάρηδες, παρά μόνο στο μυαλό των πρωτο-

πόρων ως αίσθηση ότι «η εξέγερση μας έχει ξεπεράσει». Όπως είπε ένας σύντροφος σε μια λαϊκή συνέλευση «όλοι ήξεραν ότι η κατάσταση είναι για δακρυγόνα». Δε χρειάστηκε να προωθηθεί η βία. Υπήρχε ήδη στην κοινωνική δυναμική. Φυσικά, πάντοτε υπάρχουν ριζοσπαστικές προλεταριακές μειοψηφίες μέσα στους κοινωνικούς αγώνες. Ιστορικά, όμως, κάθε δράση μιας τέτοιας μειοψηφίας γίνεται πλειοψηφική πρακτική ενός αγώνα όταν είναι απόρροια των αναγκών του αγώνα. Αν δε γενικευτεί, περιθωριοποιείται και τείνει να γίνει φετίχ, κάτι ξένο από το επίπεδο του αγώνα. Στην οπισθοχώρηση της εξέγερσης εμφανίζεται αναγκαστικά η απόσταση ανάμεσα στις βίαιες πολιτικές πρακτικές ομάδων ή παρεών ριζοσπαστών και την επιστροφή του κοινωνικού στην κανονικότητα. Για κάποιες τάσεις, όσο τα μέσα τους διαχωρίζονται από τις ανάγκες του κοινωνικού κινήματος, τόσο περισσότερο τα μέσα επιβάλλονται ως σκοπός. Η λογική της «εξέγερσης παντού και πάντα» έχει ανιστορικό χαρακτήρα, όπως κάθε λογική πρωτοπορίας που περιφρονεί το γεγονός ότι η ιστορία γράφεται από το προλεταριάτο και όχι από τις πρωτοπορίες. Τέτοιες ενέργειες συμβαίνουν μετά τον Δεκέμβρη με μεγαλύτερη συχνότητα (και αυθάδεια απέναντι στο κράτος), τείνοντας να αποτελέσουν έναν τρόπο έκφρασης της κανονικότητας. Εξάλλου, η γενίκευση της κατασταλτικής διαχείρισης σημαίνει ότι το κεφάλαιο μορφοποιείται περισσότερο συγκρουσιακά. Γι' αυτό ακριβώς συμφέρει το κράτος να περιοριστούν οι συγκρούσεις στο γκέτο των Εξαρχειών· για να ορίσει χωροταξικά ποιο είναι το πεδίο, ποιοι είναι οι δρώντες, αλλά και ποιο είναι το περιεχόμενο της σύγκρουσης. Βέβαια, τα όρια της κοινωνικής και της πολιτικής διάστασης του αντιεξουσιαστικού χώρου είναι αναπόφευκτα πολλές φορές δυσδιάκριτα. Οι τσαμπουκάδες έφηβων προς τους μπάτσους που περιπολούν στα Εξάρχεια ή τα πεσίματα σε διμοιρίες από παρέες προλεταρίων είναι εκφράσεις του πολέμου χαμηλής έντασης που εξελίσσεται ανάμεσα στο κράτος και κομμάτια της νεολαίας. Ωστόσο, τέτοιες ενέργειες πολλές φορές διαπλέκονται με την «εξεγερσιακή προοπτική» και τείνουν να περιχαρακωθούν σε μια «περιθωριακή» βεντέτα των αναρχικών/αντιεξουσιαστών με την αστυνομία. Εκείνοι που καταφεύγουν στη βία με κύριο σκοπό να προπαγανδίσουν τις περισσότερες φορές την ίδια τη βίαιη ενέργεια ή να ασκήσουν πίεση, οι ειδικοί της βίας, δεν ξεφεύγουν ποτέ από το λενινισμό, αφού υποκαθιστούν τη βίαιη δράση του προλεταριάτου (στο οποίο και οι ίδιοι ανήκουν) με τη δραστηριότητα τους και δεν έχει σημασία αν οργανώνονται κάθετα ή οριζόντια. Τέλος, αναγκαστικά τίθεται για τις ομάδες (λιγότερο ή περισσότερο επίσημες) ριζοσπαστών το ζήτημα του περιεχομένου της βίας: αν ο στόχος είναι να πληγεί το γόητρο της αστυνομίας, τότε αρκεί να εξοπλιστούν οι πρωτοπόροι της κοινωνικής βίας και να επιχειρούν αντιπαραθέσεις· αν όμως η επανάσταση είναι η δημιουργία νέων σχέσεων μέσα από την καταστροφή των παλιών, τότε μόνο η συνέχεια του κοινωνικού αγώνα, εφόσον είναι ιστορικά εφικτή, μπορεί να δημιουργήσει τις συνθήκες ξεπεράσματος του κεφαλαίου. Οι βίαιες συγκρούσεις με την αστυνομία δεν είναι από μόνες τους επαναστατικές, όπως εξάλλου καμία άλλη δραστηριότητα από μόνη της δεν είναι επαναστατική. Αν η κοινότητα του οδοφράγματος μείνει στο οδόφραγμα και δε διαχυ-

θεί στο χώρο και το χρόνο, αν η κατάληψη μείνει σε ένα κτίριο, τότε όσο μαχητική και ριζοσπαστική κι αν είναι δεν μπορεί να είναι επαναστατική. Η επανάσταση είναι η τάξη που μέσα από τη σύγκρουση με το κεφάλαιο καταργεί τον εαυτό της ως τάξη.

Το εντελώς αντίθετο (δηλαδή την περιχαράκωση της δράσης μέσα σε συγκεκριμένα όρια) επιτυγχάνουν οι δήθεν υποδειγματικές ενέργειες σαν αυτή του Επαναστατικού Αγώνα και των υπόλοιπων ομάδων που φιλοδοξούν να αποτελέσουν την ένοπλη πρωτοπορία του κινήματος. Μετά την επίθεση του Επαναστατικού Αγώνα στις 23 Δεκέμβρη από την οροφή ενός στεκιού αντιεξουσιαστών φοιτητών, αλλά κυρίως μετά από την επίθεσή του στις 5 Γενάρη στα Εξάρχεια, η βίαιη πρακτική απέκτησε και μια υπόσταση ξένη από αυτή που ζούσαν οι εξεγερμένοι για ένα σχεδόν μήνα. Η στρατιωτική πρακτική (που δεν ξεπέρασε σε καμία περίπτωση την πρακτική του διάχυτου προλεταριακού αντάρτικου, αλλά βρέθηκε αντικειμενικά απέναντί της), η πρακτική η αποξενωμένη από τις σχέσεις, παρά το γεγονός ότι μπορεί να είναι στρατιωτικά αποτελεσματική, κοινωνικά είναι άχρηστη· στο βαθμό που δεν εκφράζει κανέναν άλλο πέρα από τους δράστες, το μόνο που κάνει είναι να δημιουργεί *θεατές*. Αποξενωμένοι τόσο από τη μορφή όσο και από το περιεχόμενο του διάχυτου αντάρτικου των εξεγερμένων, οι αυτοαποκαλούμενοι ένοπλοι πρωτοπόροι δε βοηθούν σε τίποτα απολύτως το κίνημα· όταν θα έχουν δίκιο για το επίπεδο βίας που θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί, θα το ξέρουν όλοι! Όπως ακριβώς ορισμένες ακόμη φράσεις της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς βγήκαν από τα καβούκια τους και με το φτυάρι του κρουπιέρη προσπάθησαν ομορποτιστικά να μαζέψουν τα ρέστα της πολιτικής υπεραξίας του Δεκέμβρη, έτσι και ο Επαναστατικός Αγώνας προσπάθησε να εκμεταλλευτεί *πολιτικά* την οπισθοχώρηση της εξέγερσης. Ο Επαναστατικός Αγώνας, έχοντας ένα πολιτικό πρόγραμμα, χρησιμοποίησε τα όπλα της πολιτικής για να προπαγανδίσει την πολιτική του (υποτίθεται των όπλων). Μόνο η συνέχιση και διεύρυνση του προλεταριακού αγώνα μέχρι του σημείου που οι προλετάριοι θα πρέπει να εξοπλιστούν για να υπερασπίσουν τον αγώνα και την ίδια τη ζωή τους αποτελεί τη συνθήκη που θα εξοπλίσει αναγκαστικά το προλεταριάτο και όχι η αγκιτά-τσια μιας ένοπλης ηγεσίας.

‘Ούτε φασισμός, ούτε δημοκρατία (;) κάτω ο κρατισμός ζήτω η αναρχία’ ή ο αντιφαστικός ρόλος του αντιεξουσιαστικού χώρου στην εξέγερση

Σε μεγάλο βαθμό παρουσιάστηκε εκτός συνόρων, μέσω των εναλλακτικών (κυρίως) media, ο «αντιεξουσιαστικός χώρος» στην Ελλάδα, ως η πρωτοπορία του Δεκέμβρη. Είναι αλήθεια ότι η συμβολή διάφορων συνιστώσων του «χώρου» (περισσότερο ή λιγότερο οργανωμένων) στο ξεκίνημα της εξέγερσης ήταν πολύ σημαντική, καθώς τα οξυμμένα αντανάκλαστικά τους ενάντια στην κρατική καταστολή και η εξοκείωση τους με βίαιες πρακτικές λειτούργησαν άμεσα μετά τη δολοφονία, η οποία εξάλλου έγινε στα Εξάρχεια, στη «γειτονιά των αναρχικών» της Αθήνας. Σε καμία περίπτωση, όμως, δε μπορούμε να πούμε ότι «την εξέγερση την έκαναν οι αναρχικοί», ούτε καν ότι αποτελούσαν αριθμητικά το πιο σημαντικό κομμάτι στις συγκρούσεις και τις

καταστροφές που έγιναν από τις 7 έως τις 10 Δεκέμβρη. Γι' αυτό και επικράτησε η εκτίμηση του «ξεπεράσματος όλων των πρωτοποριών» και εκφράστηκε ως τέτοια σε όλες τις συνελεύσεις που ακολούθησαν τις επόμενες μέρες. Αυτή η άποψη, όμως, θάφτηκε ήδη από τα μέσα Γενάρη, όταν οι κάθε είδους «πρωτοπορίες» επεδίωξαν να υπερτονίσουν, ενίοτε και να επινοήσουν, τη δική τους συνεισφορά στα γεγονότα του Δεκέμβρη.

Σημαντική πρακτική των αντιεξουσιαστών ήταν επίσης η πραγματοποίηση των καταλήψεων πανεπιστημιακών κτιρίων στο κέντρο της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης. Στην Αθήνα, από τις καταλήψεις των σχολών του κέντρου ξεκίνησαν πρωτοβουλίες μπλοκαρισμάτων στο Μετρό, επιθετικές δράσεις ενάντια στην αστυνομία και σε κρατικά κτίρια. Οι καταλήψεις κεντρικών πανεπιστημιακών κτιρίων αποτελούν παραδοσιακή πρακτική των αντιεξουσιαστών και είχε χρησιμοποιηθεί και το 1985 κατά τις ταραχές μετά τη δολοφονία του Μιχάλη Καλτεζά. Ωστόσο, το Δεκέμβρη αυτή η πρακτική διευρύνθηκε και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας, αν και με σποραδικό και λιγότερο δυναμικό τρόπο. Μια σημαντική διαφορά ήταν η κατάληψη δημαρχείων και άλλων δημοσίων κτιρίων, κυρίως σε περιοχές όπου υπήρχαν στέκια/καταλήψεις αντιεξουσιαστών. Οι βασικοί στόχοι των καταλήψεων αυτών ήταν η «συνέχιση και επέκταση της εξέγερσης», οι ανάγκες «αντιπληροφόρησης» και «έκφρασης αλληλεγγύης» στους συλληφθέντες.

Δράσεις αλληλεγγύης και τοπικές διαδηλώσεις (ορισμένες από αυτές επιθετικές) ξεκίνησαν από τις καταλήψεις των δημοσίων κτιρίων στις γειτονιές. Η αμεσοδημοκρατική ιδεολογία, όμως, ορισμένων πολύ δραστήριων στα γεγονότα του Δεκέμβρη τμημάτων του «χώρου» είχε ως αποτέλεσμα να δοθεί ιδιαίτερο βάρος στις «λαϊκές συνελεύσεις» ως κομμάτι ενός πολιτικού προγράμματος «άμεσης δημοκρατίας». Οι συνελεύσεις παρουσιάζονται ως η απόλυτη μορφή της αυτοοργάνωσης, δηλαδή της δράσης που αποφασίζεται από τους συμμετέχοντες στη συνέλευση έξω από τις διαμεσολαβήσεις των θεσμών οποιουδήποτε τύπου, ακόμη και των πολιτικών ομάδων που μπορεί να συμμετέχουν στη συνέλευση. Παρουσιάζονται ως ο θρίαμβος της γενικής θέλησης, της ζύμωσης, της γόνιμης αντιπαράθεσης, ως ο κατεξοχίην και από τη φύση του μόνος τόπος στον οποίο είναι φυσικό το κίνημα να παίρνει αποφάσεις δράσης. Κι όμως, στην πραγματικότητα, υπάρχουν δραστηριότητες με ένα συγκεκριμένο περιεχόμενο, οι επιθετικές δράσεις χωρίς αιτήματα, όπως το μπλοκάρισμα της παραγωγής, η επίθεση στα μέσα παραγωγής, το σαμποτάζ των δικτύων διανομής, η καταστροφή υποδομών, οι οποίες δεν αποφασίζονται ουσιαστικά στη συνέλευση με αμεσοδημοκρατικές διαδικασίες, έστω κι αν η πραγματοποίησή τους μπορεί να εμφανίζεται ως απόφαση της συνέλευσης. Αν σε μια συνέλευση αποφασιστεί μια εξεγερτική δράση αυτό συμβαίνει γιατί οι συμμετέχοντες το έχουν ήδη αποφασίσει ή/και ζυμώσει στις άπειρες μεταξύ τους συζητήσεις και ζυμώσεις πριν τη συνέλευση. Όταν το κίνημα δεν είναι διεκδικητικό, αυτό που μπορεί να συμβεί σε μια συνέλευση είναι να επιβεβαιωθεί μια ήδη ειλημμένη απόφαση ή να μπλοκαριστεί μια προτεινόμενη δράση.¹⁴ Η αυτοοργανωμένη δράση των συνελεύσεων είναι συνυφασμένη με την ύπαρξη αιτημάτων.

14. Η εξουσία της συνέλευσης πάνω στη δράση εμφανίστηκε κυρίως στις καταλήψεις στις γειτονιές και στην κατάληψη της ΓΣΕΕ. Υπήρξαν αρκετά παραδείγματα όπου η δράση μπλοκαρίστηκε χάριν της κυριαρχίας της συνέλευσης. Χαρακτηριστικά, η λαϊκή συνέλευση στην Άνω Πόλη στη Θεσσαλονίκη ανέβαλε την κατάληψη της δημοτικής βιβλιοθήκης για αρκετές ημέρες, εξαιτίας της παράλυσης που δημιουργούσε η απουσία ομοφωνίας στη συνέλευση. Η κατάσταση αυτή δεν ήταν τόσο έντονη στις καταλήψεις της ΑΣΟΕΕ και του Πολυτεχνείου. Οι συνελεύσεις είχαν περισσότερο το ρόλο χώρων προλεταριακής συνάντησης παρά λήψης αποφάσεων.

Η αυτοοργάνωση -ή η άμεση εργατική δημοκρατία- είναι μέσο που μπορεί να ενδυναμώσει τη θέση του προλεταριάτου μέσα στη σχέση κεφάλαιο και γι' αυτό το σκοπό δεν υπάρχει καλύτερο μέσο· αυτό φαίνεται σήμερα από τις αυτοοργανωμένες κινήσεις για τα διάφορα τοπικά ζητήματα ή/και τις κινήσεις των σωματείων βάσης.

Στην εξέγερση, όπως από την αρχή έχουμε τονίσει, συμμετείχε μόνο μια μικρή μειοψηφία του προλεταριάτου. Η ιστορική εξέλιξη όμως, που δεν είναι κάτι άλλο από την ταξική πάλη, δεν είναι ποτέ αποτέλεσμα της αρχής της πλειοψηφίας. Το βράδυ του Σαββάτου 6 Δεκέμβρη έγιναν, τόσο στην Αθήνα όσο και στη Θεσσαλονίκη, μεγάλες συνελεύσεις ενός διευρυμένου κοινωνικά τμήματος του αντιεξουσιαστικού χώρου, σε καμία όμως περίπτωση δεν πάρθηκε απόφαση σε κάποια συνέλευση να γίνει εξέγερση. Οι μαθητές επιτέθηκαν στα τμήματα υλοποιώντας την ήδη ειλημμένη απόφαση, η οποία πάρθηκε χωρίς να γίνει καμία δημοκρατική συζήτηση. Τη Δευτέρα 8 Δεκέμβρη σε καμία συνέλευση και σε καμία διαδικασία δεν αποφασίστηκε η καταστροφή των καταστημάτων και των κρατικών κτιρίων και φυσικά δεν ψήφισαν οι προλετάριοι να ληλατήσουν ότι χρειάζονται: το έκαναν από κοινού. Ακόμη πιο ενδιαφέρουσα είναι ίσως η περίπτωση της ΓΣΕΕ: ο αριθμός αυτών που αποφάσισαν την κατάληψη του κτιρίου ήταν τόσο μικρός που είναι ξεκάθαρο ότι δεν είχε καμία δημοκρατική νομιμοποίηση. Επίσης, στη συνέλευση που «αποφάσισε» την κατάληψη δε συζητήθηκε ουσιαστικά το αν θα γίνει ή όχι κατάληψη. Η απόφαση αυτή είχε ήδη παρθεί από πριν, είχε προκύψει ως κοινή ανάγκη των προλεταρίων που αγωνίζονταν μαζί τις μέρες της εξέγερσης και ταυτόχρονα ήταν έκφραση των σχέσεων που είχαν δημιουργήσει από πριν (με όλες τις αντιφάσεις τους).

Το γεγονός ότι κάθε φορά που μια τάση του κινήματος χρειαζόταν μια δικαιολογία για να οπισθοχωρήσει επικαλείτο τη συνέλευση είναι αποκαλυπτικό: Στην περίπτωση της τοπικής πορείας στον Άγιο Δημήτριο στις 12 Δεκέμβρη ένα κομμάτι των διαδηλωτών που δεν ήθελαν να επιτεθούν στο αστυνομικό τμήμα μαζί με τους μαθητές επικαλέστηκε το γεγονός ότι δεν ήταν απόφαση της συνέλευσης. Στην κατάληψη της ΓΣΕΕ, όταν η συνδικαλιστική τάση δε συμφωνούσε με μια κίνηση ή μια πρόταση, επικαλούνταν την προπαρασκευαστική συνέλευση που είχε «αποφασίσει» την κατάληψη, λέγοντας πως εκείνη η συνέλευση δεν είχε αποφασίσει να γίνει κάτι τέτοιο. Η συνέλευση λοιπόν εμφανίζεται ως αιτία μιας προλεταριακής δράσης ή ως αιτία της συνέχισής της ακριβώς επειδή μπορεί να βάλει ένα τέλος στην δράση αυτή ή να την περιορίσει. Εκλαμβάνεται ψευδώς ως ο πυροκροτητής της, ενώ δεν είναι παρά ένας τρόπος για να δοθεί ένα διαφορετικό περιεχόμενο.

Οι λαϊκές συνελεύσεις ως άμεσες συνενυρέσεις ανθρώπων αποτέλεσαν από τη μια πλευρά το ξεπέραςμα του τρόπου με τον οποίο επικοινωνούσαν προηγουμένως οι άνθρωποι, από την άλλη όμως δεν ήταν παρά *δημοκρατικές διαδικασίες*: Ενώ ήδη η εξέγερση ήταν γεγονός και οι καταλήψεις των κτιρίων ήταν η αντιδημοκρατική πρακτική της εξέγερσης που έφτανε στις γειτονιές, η διαμεσολάβηση της συνέλευσης *εμφανίστηκε ως αναγκαία* για να διαχυθούν οι εξεγερτικές πρακτικές του δρόμου στις ίδιες γειτονιές. Το γεγονός ότι οι καταλήψεις έγιναν σε κτίρια δημόσιας διοίκησης και όχι σε άλλους χώρους εργασίας *ήδη*

15. Για να γίνει κατανοητός ο βαθμός στον οποίο η δημοκρατική ιδεολογία υπονόμωσε την εξέγερση, υπάρχει το παράδειγμα της ανοιχτής συνέλευσης στο Χαλάνδρι, όπου, παρά τις αντιδράσεις, έγινε ανεκτή η παρουσία τοπικών μαγαζατόρων και το κλαψούρισμά τους ότι δεν έχουν χρήματα να πληρώσουν τους μισθούς των υπαλλήλων τους. Σε άλλη χρονική στιγμή, ένας καταληψίας έφτασε στο σημείο να προτείνει να μην πραγματοποιηθεί εκ νέου πορεία στο κέντρο του Χαλανδρίου (και ο κόσμος να πήγαινε καλύτερα σε ένα από τα μεγάλα εμπορικά κέντρα στο Μαρούσι) γιατί «Χριστούγεννα είναι βρε αδερφέ, να βγάλουν και τα καταστήματα του Χαλανδρίου κανένα φράγκο, όλο εδώ κάνουμε πορείες». Επίσης είναι ιδιαίτερα χαρακτηριστικό ένα απόσπασμα από το περιοδικό *Ευτοπία* τεύχος 17. Γράφουν οι σύντροφοι: «... οι αντιεξουσιαστές δεν άκουγαν όλες τις διαφορετικές απόψεις, έχοντας ως αποκλειστικό στόχο να πείσουν και όχι να συζητήσουν και να συνδιαμορφώσουν με ενδεχόμενο να πειστούν και οι ίδιοι. Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα θα αναφέρουμε το εξής: σε μια λαϊκή συνέλευση, κάτοικος διαφώνησε με την πρόταση για πορεία συμπαράστασης στους συλληφθέντες του Δεκέμβρη με την αιτιολογία ότι για να τους συλλάβουν κάτι θα έχουνε κάνει κι αυτοί. Η αντίδραση ήταν μια ομαδική φραστική επίθεση από αντιεξουσιαστές που υπερέιχαν σε αριθμό και έτσι έγινε ξεκάθαρο ότι δεν υπάρχει λόγος να συζητάμε τέτοιου τύπου αντιρρήσεις».

έδειχνε ότι η δημοκρατία θα επέστρεφε ως όριο της εξέγερσης. Οι συνελεύσεις πλαισιώθηκαν και από κόσμο που δε συμμετείχε στα γεγονότα του δρόμου τις προηγούμενες ημέρες: από ένα κομμάτι της εργατικής τάξης που δεν εξεγέρθηκε, είχε όμως την ανάγκη να επικοινωνήσει με τους εξεγερμένους, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις και από ένα κοινωνικό κομμάτι το οποίο ήταν ενάντια στην εξέγερση: κυρίως μικροαστικά στοιχεία κάθε γειτονιάς που ανησυχούσαν μήπως η εξέγερση επεκταθεί *πραγματικά* στις γειτονιές και που σωστά κατάλαβαν ότι σε μια δημοκρατική διαδικασία υπάρχει χώρος και για τις απόψεις τους.¹⁵ Από τη μία πλευρά οι διαδικασίες έγιναν πιο μαζικές (τουλάχιστον στην αρχή), από την άλλη ακριβώς αυτή η διευρυμένη σύνθεση ήταν ξεκάθαρο ότι μπορούσε μόνο να λειάνει και να επιβραδύνει τη δράση. Πράγματι έγιναν συζητήσεις και συγκρούσεις και τελικά, καθώς η εξέγερση έφθινε, οι συνελεύσεις μετατράπηκαν σε όργανα αγώνα για «τοπικά ζητήματα». Με τις λαϊκές συνελεύσεις πραγματοποιήθηκε μια δημοκρατική κριτική της δημοκρατίας: δε φτάνει όση δημοκρατία έχουμε, απαιτείται περισσότερη! Η εξέγερση έφερε μέσα της, όπως κάθε προλεταριακό κίνημα μέχρι σήμερα, τα όριά της: από τη μία πλευρά η δημοκρατία και από την άλλη ο συνδικαλισμός, ο οποίος σήμερα έρχεται να δρέψει τους καρπούς της και να απομυζήσει την ενέργειά της.

‘Κανάγιες, οι μέρες της κοινωνίας σας είναι μετρημένες, ζυγιάσαμε τις χαρές της και τα δίκια της και τα βρήκαμε λειψά...’ (από προκήρυξη)

Η ελληνική οικονομία συνολικά βρισκόταν σε επιβράδυνση ήδη από το 2008¹⁶ και μπήκε σε ύφεση από τις αρχές του 2009. Η συνολική όμως εικόνα της επιβράδυνσης κρύβει ότι στους κλάδους στους οποίους βασίζεται περισσότερο η αναπαραγωγή του ελληνικού κεφαλαίου η ύφεση ήταν παρούσα ήδη από το 2008: ο κατασκευαστικός κλάδος συρρικνώθηκε κατά 9,4% το 2008, ενώ η μεταποίηση που βρίσκεται σε ύφεση ήδη από το 2005 συρρικνώθηκε κατά 4% τη διετία 2007-2008. Ο τουρισμός ήταν ο μόνος από τους κλάδους που έχουν μεγάλη συγκέντρωση (ήδη επισφαλούς) εργατικού δυναμικού που επιβραδύνθηκε μόλις το 4^ο τρίμηνο του 2008, όμως η διεθνής κρίση για προφανείς λόγους είχε ήδη προκαλέσει μεγάλη πίεση στους εργαζόμενους του κλάδου. Η πορεία αυτών των τριών κλάδων που συγκεντρώνουν το 27% του εργατικού δυναμικού δεν μπορεί να ισοσκελιστεί από την πορεία του χρηματοοικονομικού κλάδου ο οποίος συγκεντρώνει το 2,6%. Επιπλέον, οι νόμοι που πέρασε το ελληνικό κράτος για τις εργασιακές σχέσεις τα τελευταία χρόνια και τα τρία ασφαλιστικά νομοσχέδια της τελευταίας δεκαεπταετίας έχουν επηρεάσει αρνητικά και το εργατικό δυναμικό που απασχολείται στη δημόσια διοίκηση και την εκπαίδευση το οποίο αποτελεί το 15% του συνόλου του εργατικού δυναμικού. Το γεγονός ότι η ιδιωτική κατανάλωση επιδεινώθηκε δραματικά το 2008 σε σχέση με το 2007, δείχνει ότι το ελληνικό προλεταριάτο, και κυρίως το επισφαλές κομμάτι του, είχε υποστεί τις συνέπειες της κρίσης αναπαραγωγής ήδη από το 2008 και γνώριζε πολύ καλά τι το περιμένει στο μέλλον.¹⁷

16. «Η επιδείνωση των πιστωτικών συνθηκών και η ευρύτερη αβεβαιότητα επέφεραν απότομη συρρίκνωση της κατασκευαστικής δραστηριότητας, ιδιαίτερος στις τοιαύτες. Μετά την καταγραφή θετικών ρυθμών ανάπτυξης κατά το πρώτο εξάμηνο του 2008 οι εταιρικές επενδύσεις μειώθηκαν σημαντικά στη συνέχεια. Συνολικά, η εγχώρια ζήτηση είχε αρνητική επίπτωση κατά σχεδόν 0,75% στην αύξηση του ΑΕΠ, σε σύγκριση με την θετική συνεισφορά ύψους άνω του 4,5% το 2007. Στο εξωτερικό μέτωπο, παρά την σταδιακή μείωση της ανταγωνιστικότητας, την επιδείνωση του εξωτερικού περιβάλλοντος και την επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας στην Ζώνη του Ευρώ, η πραγματική αύξηση των εξαγωγών παρέμεινε σε θετικό έδαφος, κυρίως προς τρίτες χώρες (εκτός ΕΕ). Οι εισαγωγές, από την άλλη πλευρά, περιορίστηκαν έντονα ακολουθώντας την υποχώρηση της εγχώριας ζήτησης.» (Πηγή: in.gr, 4/5/2009).

17. «Σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα παραμένει η εμπιστοσύνη των καταναλωτών στην Ελλάδα, σύμφωνα με την τελευταία έρευνα του ΙΟΒΕ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι Έλληνες καταναλωτές το Νοέμβριο 2008 εμφανίζονται σαν να έχουν προεξοφλήσει τα χειρότερα για την κρίση και ταυτόχρονα εκφράζουν αυξημένο φόβο για άνοδο της ανεργίας. Στην Ελλάδα παραμένουν σταθερά δυσμενείς οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους. Η έρευνα του Νοεμβρίου κατατάσσει τους Έλληνες στους πιο απαισιόδοξους στην Ευρώπη» (Καθημερινή 7/12/2008).

Η αναδιάρθρωση, που ξεκίνησε το κεφάλαιο στο δυτικό κόσμο από τα μέσα της δεκαετίας του 1970 και στην Ελλάδα από τα μέσα της δεκαετίας του 1980,¹⁸ έχει κατακερματίσει την εργατική τάξη, συνεπώς η ταξική πάλη δε θα μπορούσε να μη χαρακτηρίζεται από αυτόν τον κατακερματισμό. Τα ίδια τα όπλα της αναδιάρθρωσης στρέφονται σήμερα ενάντια στο κεφάλαιο· οι ήττες των εργατικών διεκδικητικών αγώνων της τελευταίας δεκαπενταετίας στην Ελλάδα και η συνακόλουθη υποβάθμιση του βιοτικού επιπέδου μεγάλου τμήματος του προλεταριάτου *έφεραν μέσα τους* το Δεκέμβρη του 2008. Η καταστολή ως (αποτυχημένος) τρόπος διαχείρισης των νέων προλεταρίων, η επισφαλαιοποίηση της ίδιας της ζωής, η μαζική εισοδήματα μεταναστών και η χρησιμοποίηση τους ως πολιορκητικού κριού για την περαιτέρω υποβάθμιση και ελαστικοποίηση των εργασιακών σχέσεων όλων, όλα τέθηκαν σε αμφισβήτηση, απονομιμοποιήθηκαν με τη σφαίρα που έφυγε από το όπλο του μπάτσου στις 6 Δεκέμβρη του 2008.

*Το όριο της εξέγερσης ήταν ότι δεν επεκτάθηκε στους χώρους εργασίας, ώστε μέσα από το μπλοκάρισμα της παραγωγικής διαδικασίας (και τη βίαιη αντίδραση του κράτους που θα προκαλούσε) να τεθεί άμεσα η ανάγκη εμβάθυνσης του αγώνα. Το γεγονός αυτό συνδέεται άμεσα με την ίδια τη σύνθεση των συμμετεχόντων. Το τέλος μιας εξέγερσης δεν μπορεί να χρεωθεί σε τακτικά λάθη· αν κάτι αυτά επηρεάζουν είναι οι λεπτομέρειες και η ταχύτητα της οπισθοχώρησης. Στην εξέγερση δε συμμετείχαν, εκτός από μοριακές μειοψηφίες, οι «σταθεροί» εργαζόμενοι. Πώς θα μπορούσε να διαταραχθεί η παραγωγική διαδικασία, τη στιγμή που οι περισσότεροι συμμετέχοντες στην εξέγερση είναι στριμωγμένοι στο σύνορο μεταξύ ανεργίας και εργασίας ή δεν έχουν ενταχθεί στην παραγωγική διαδικασία; Η αποτυχία σύνδεσης αυτών των δύο κόσμων με τη γενική απεργία της 10^{ης} Δεκεμβρίου, καταρχήν, έδειξε ότι δεν είναι δυνατό *σήμερα* να γενικευθεί η εξέγερση (κυρίως των επισφαλών), όπως άλλωστε και οι αγώνες που έδωσε πέρυσι ένα σημαντικό κομμάτι των «σταθερών» της εργατικής τάξης ενάντια στην αναδιάρθρωση του ασφαλιστικού συστήματος έδειξαν ότι δε φαίνεται εύκολο ακόμη να προκύψει εξέγερση από μια γενική απεργία (στην οποία συμμετέχουν κυρίως οι «σταθεροί»), με την οποία εκφράζονται κυρίως τα συμφέροντα ενός κομματιού της τάξης που αισθάνεται ακόμη «εργατικό» και αμύνεται, αισθάνεται δηλαδή ότι ακόμα *έχει* πράγματα να χάσει.*

Οι εξελίξεις στην Ελλάδα μετά το Δεκέμβρη ξεκαθαρίζουν ακόμη περισσότερο τις αιτίες για τις οποίες δεν ήταν δυνατό να γενικευθεί η εξέγερση τη συγκεκριμένη ιστορική στιγμή της ταξικής πάλης. Σε όλους τους κλάδους της παραγωγής, στους οποίους οι μεγαλύτεροι σε ηλικία εργαζόμενοι είναι στο μεγαλύτερο ποσοστό τους «σταθεροί» και οι νεοεισερχόμενοι μπαίνουν στην παραγωγή με τις «νέες σχέσεις εργασίας», εμφανίζονται συγκρούσεις μεταξύ τους, οι οποίες ήδη φτάνουν μέχρι και τις βίαιες αντιπαραθέσεις σε κάποιες περιπτώσεις.¹⁹ Σε μια περίοδο που η καπιταλιστική κρίση οξύνεται και οι «θέσεις» που διαθέτει το κεφάλαιο στην αγκαλιά του μειώνονται, οι προλεταριοί ανταγωνίζονται *αναγκαστικά* για τις θέσεις αυτές. Όπως αναφέραμε

18. Όπως το 2008 έτσι και το 1985 είχαμε βίαια γεγονότα μετά τη δολοφονία ενός 15χρονου παιδιού, μικρότερης όμως έκτασης. Στην περίπτωση του 1985 βρισκόμαστε στην αφετηρία μιας διαδικασίας αναιρέσης και υποσκαψής του πολύ σύντομου ελληνικού σοσιαλδημοκρατικού συμβολαίου. Τα 23 χρόνια που μεσολαμβάνει είναι πολλά. Έχει μεσολαβήσει η πτώση του ανατολικού μπλοκ του κεφαλαίου και το πολύ μεγάλο μεταναστευτικό κύμα από τις αρχές της δεκαετίας του '90, που ανέστρεψαν την πτώση της κερδοφορίας του κεφαλαίου στην Ευρώπη (μόνο προσωρινά και ανεπαρκώς, όπως αποδεικνύεται). Το 1985 δεν υπήρχε το αντικαταστατικό μένος που υπάρχει σήμερα σε μεγάλα κομμάτια της εργατικής τάξης, καθώς ο ρόλος της καταστολής στην κοινωνική αναπαραγωγή δεν ήταν τόσο σημαντικός όσο σήμερα. Η άλλη όψη αυτού του νομίσματος είναι η αδυναμία του κράτους να καταστείλει τις καταλήψεις του 2008, όπως κατέστειλε με χαρακτηριστική άνεση την κατάληψη του Χημείου το 1985, και η αριθμητικά μεγάλη και δυναμική συμμετοχή αγανακτισμένων πολιτών στις δυνάμεις της αστυνομίας το 1985 σε σχέση με την εντελώς περιθωριακή συμμετοχή των φασιστών στα γεγονότα του Δεκεμβρίου στην Αθήνα. Η λυκοσυμμαχία φασιστών-αστυνομίας το 1985 έφτασε μέχρι την απόπειρα εκκένωσης του κατελιμμένου Πολυτεχνείου.

προηγούμενος, στην κατάληψη της ΓΣΕΕ και τις καταλήψεις των εργατικών κέντρων, εκφράστηκε ένα νέο, για τα ελληνικά δεδομένα, ρεύμα: ο συνδικαλισμός βάσης, ο οποίος έχει αρχίσει να αναδύεται, τηρουμένων των αναλογιών, με τρόπο που μοιάζει με αυτόν της Γαλλίας, του Βελγίου και της Μεγάλης Βρετανίας. Το θέμα όμως είναι ότι οι καπιταλιστές χρησιμοποιούν ακόμη και την ίδια την κρίση για την περαιτέρω ελαστικοποίηση της εργασίας και την επίθεση στην αναπαραγωγή των προλεταρίων, συνεπώς, καθίσταται αδύνατο αυτές οι συνδικαλιστικές απόπειρες, που εκφράζονται στα όρια μεταξύ νομιμότητας και παρανομίας, να έχουν επιτυχίες για το σύνολο των εργαζομένων που συμμετέχουν σε αυτές. Τα στοιχεία μέχρι σήμερα δείχνουν, και είναι αλήθεια ότι βρισκόμαστε σε ένα πρώιμο στάδιο των εξελίξεων αυτών, ότι η έκβαση των σύγχρονων συνδικαλιστικών αγώνων είναι η περαιτέρω διαίρεση και των επισφαλών εργατών μεταξύ τους, πέρα από την ήδη υπάρχουσα διαίρεση μεταξύ επισφαλών και σταθερών.²⁰ Βέβαια, πάντα υπάρχει η πιθανότητα, η κινητοποίηση των επισφαλών να δημιουργήσει ρήγματα μέσα στα συνδικάτα των σταθερών εργαζομένων και οι ριζοσπαστικές μειοψηφίες να βρουν την ευκαιρία, μέσα από τις αντιπαραθέσεις, να απελευθερωθούν -επιτέλους- από τον τρόπο δράσης που αναγκαστικά αναπαράγεται στο σωματείο τους. Θα μπορούσε όμως, ακόμη κι έτσι, ο συνδικαλιστικός αγώνας να έχει αποτελέσματα; Είναι ιδιαίτερα αμφίβολο, καθώς δεν είναι ζήτημα συγκυριακού συσχετισμού δυνάμεων η μη-επιστροφή του κεφαλαίου στη σοσιαλδημοκρατική στρατηγική, αλλά ζήτημα ιστορικό, δηλαδή αποτέλεσμα της συσσώρευσης των ταξικών αγώνων του παρελθόντος και της αναδιάρθρωσης-αντεπανάστασης του κεφαλαίου που ακολούθησε την περίοδο των μεγάλων ταξικών αγώνων των δεκαετιών 1960 και 1970. Επίσης, δεν είναι το ζήτημα της μορφής οργάνωσης των αγώνων με αιτήματα αυτό που θα κρίνει την επιτυχία ή την αποτυχία τους. Ήδη από τους αγώνες του 1960-70, η αυτοοργάνωση των συνδικαλιστικών αγώνων κυριαρχεί τουλάχιστον στους πιο άγριους και επιθετικούς από αυτούς. Οι αγώνες της τάξης (στη Δύση) από την αναδιάρθρωση και μετά είναι ουσιαστικά δύο ειδών: Αγώνες των κομματιών που θίγονται και αμύνονται στην αλλαγή της ταξικής σύνθεσης που επιχειρείται από το κεφάλαιο (που είναι και οι περισσότεροι) και αγώνες των κομματιών τα οποία βιώνουν τις νέες εργασιακές σχέσεις ή εισέρχονται σ' αυτές και έχουν αιτήματα τα οποία είναι πολύ δύσκολο να ικανοποιηθούν, καθώς δεν είναι απλώς αμυντικά αλλά ζητούν την επιστροφή στο παρελθόν, ή δεν έχουν αιτήματα. Είναι σαφές ότι διανύουμε μια κρίσιμη ιστορική περίοδο, στην οποία η προοπτική για την καταστροφή του κεφαλαίου (αλλά και για την εμβάθυνση της κυριαρχίας του) είναι μπροστά μας.

Το Δεκέμβριο φάνηκε επίσης ότι η γενική ιστορική εξέλιξη επισφαλαιοποίησης της ζωής της εργατικής τάξης δεν αποτελεί μόνο όπλο του κεφαλαίου, καθώς στράφηκε εναντίον του. Στο μέλλον, η τάση αυτή, ως στρατηγική από την πλευρά

19. Πολύ πρόσφατα, σε συνέδριο της ΟΜΕ-ΟΤΕ (δευτεροβάθμιο συνδικαλιστικό όργανο των εργαζομένων στον ΟΤΕ), η αντιπροσωπεία του νεοσυσταθέντος σωματείου των συμβασιούχων εργαζομένων στα τηλεφωνικά κέντρα του ΟΤΕ, οι οποίοι δεν εκπροσωπούνται στην ΟΜΕ-ΟΤΕ και είναι στη συντριπτική πλειοψηφία τους νέοι εργαζόμενοι, πολλοί φοιτητές, αντιμετωπίστηκε με κλωτσιές από συνδικαλιστές-μέλη του προεδρείου, με το επιχείρημα «δε σας γνωρίζουμε, ποιοί είστε εσείς;». Επίσης, στο νοσοκομείο Ευαγγελισμός οι νέοι επισφαλείς εργαζόμενοι απωθήθηκαν βίαια όταν προσπάθησαν να ψηφίσουν και να επιβάλλουν ντε φάκτο την ενασχόληση του σωματείου με τα αιτήματά τους. Τέλος, οι περισσότερες τοπικές ΕΛΜΕ δεν αποδέχονται τους ωρομίσθιους εκπαιδευτικούς στους κόλπους τους.

20. Πολύ χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η εξέλιξη του αγώνα των καθαριστριών της ΟΙΚΟΜΕΤ. Καθώς το αίτημα του συνδικάτου ΠΕΚΟΠ για μονιμοποίηση τους στον ΗΣΑΠ αναγκαστικά πήρε τη μορφή διορισμού μέσω ΑΣΕΠ, ο διαχωρισμός ανάμεσα στις «κοινοτικές» και τις «μη-κοινοτικές» εργαζόμενες ήταν αναπόφευκτος. Παρά το γεγονός αυτό, το συνδικάτο με ανακοινώσεις του επιμένει να ζητάει τη μονιμοποίηση των καθαριστριών σε όλες τις κρατικά ελεγχόμενες εταιρίες!

του κεφαλαίου, θα συνεχιστεί. Η πιθανότερη μελλοντική εξέλιξη είναι ότι οι συνδικαλιστικοί αγώνες θα συνεχιστούν, θα ενταθούν και θα παίρνουν όλο και περισσότερο άγρια χαρακτηριστικά, μιας και είναι ο μόνος τρόπος να διεκδικήσουν οι προλετάριοι τη συνέχιση της ζωής τους ως προλετάριοι, καθώς αυτή θα τίθεται σε ολοένα και μεγαλύτερο κίνδυνο. Ένα παράδειγμα είναι το πρόσφατο φαινόμενο «αιχμαλωσίας αφεντικών» που έχει εμφανιστεί στη Γαλλία, κυρίως στις περιπτώσεις κινητοποιήσεων εργατών σε εργοστάσια που κλείνουν, οι οποίοι διεκδικούν καλύτερες αποζημιώσεις. Οι μορφές οργάνωσης των συνδικαλιστικών αγώνων και τώρα -όπως και στο παρελθόν- *θα κρίνονται από τα αποτελέσματα τους*. Έτσι, είναι πιθανό να δούμε τα αναδυόμενα σωματεία βάσης σε κρίση ακόμη και σε σύντομο χρονικό διάστημα. Ο συνδικαλισμός, όμως, είναι περιεχόμενο και όχι μόνο μορφή. Ακόμη και οι αγώνες που μπορεί να διεξάγονται στο μέλλον *χωρίς τη μεσολάβηση κανενός είδους συνδικάτου βάσης*, όσο έχουν αιτήματα θα είναι συνδικαλιστικοί, θα διεκδικούν μια καλύτερη για τους προλετάριους θέση μέσα στη σχέση κεφάλαιο.

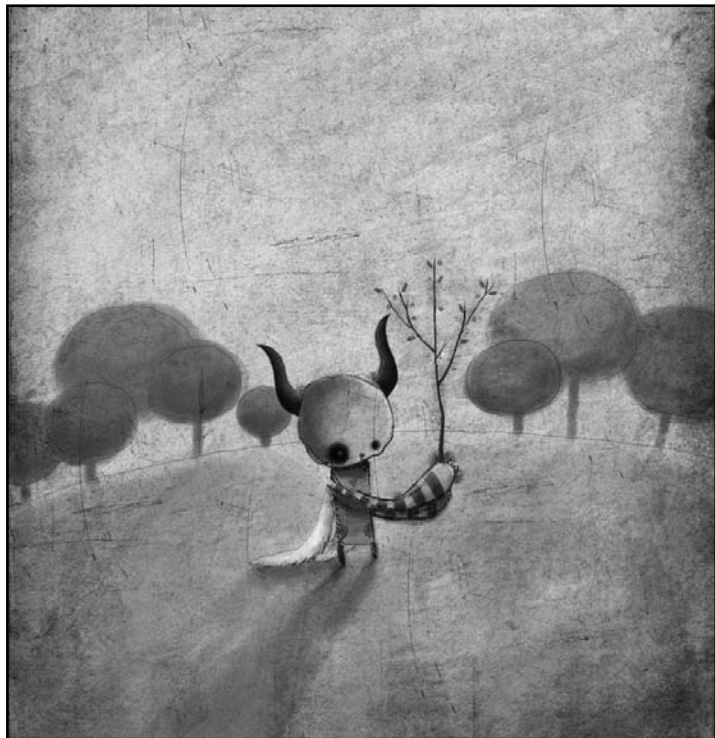
Οι συνδικαλιστικοί αγώνες ούτως ή άλλως θα αποτύχουν με την έννοια ότι είναι αδύνατο να οδηγήσουν σε μια ρύθμιση της ταξικής σχέσης εναλλακτική προς την κυρίαρχη τάση της παγκόσμιας καπιταλιστικής συσσώρευσης. Η εκτίμηση αυτή δε σημαίνει ότι υποτιμούμε κανέναν από τους αγώνες που δίνει το προλεταριάτο. Αν η κριτική του κεφαλαίου είναι ιστορική και γίνεται από τη σκοπιά της καταστροφής του, τότε δεν μπορούμε σήμερα πια να θεωρητικοποιούμε την επανάσταση ως τη συνεχή ενδυνάμωση και την ολοένα και πιο αυτόνομη έκφραση των συνδικαλιστικών αγώνων. Οι λόγοι που το κεφάλαιο δεν είναι σε θέση να ικανοποιήσει τα συνδικαλιστικά αιτήματα είναι ιστορικοί και συνδέονται με τη διαλεκτική μεταξύ του περιεχομένου των αγώνων του προλεταριάτου στο παρελθόν και των αντεπαναστάσεων/αναδιαρθρώσεων του κεφαλαίου. Η ιστορία δεν μπορεί να έχει τη μορφή χρονικού εκκρεμούς. Η ιστορία είναι η πάλη των τάξεων, δηλαδή, σύγκρουση μεταξύ των τάξεων και δημιουργία της νέας μορφής κοινωνικών σχέσεων. Η νέα μορφή είναι το αποτέλεσμα της σύγκρουσης και η *ρήξη με το περιεχόμενο* της σύγκρουσης αυτής. Φυσικά υπάρχουν αποκλίσεις σχετικά με την εξέλιξη του κεφαλαίου σε διάφορα σημεία του πλανήτη, αλλά η τάση σύγκλισης έχει ιστορικά επιταχυνθεί. Σήμερα, λόγω της καπιταλιστικής κρίσης επιταχύνεται ακόμη περισσότερο. Οι διαφορετικοί τύποι αντίδρασης του προλεταριάτου στα διάφορα σημεία του κόσμου συνθέτουν την αντιφατική ακόμη εικόνα της ταξικής πάλης, αλλά η επανάσταση ή θα είναι παγκόσμια ή δε θα συμβεί.

Όλα αυτά δε σημαίνουν ότι παρακινούμε κανέναν σε μια στάση αναμονής και παθητικότητας (εξάλλου και εμείς οι ίδιοι συμμετέχουμε στους διεκδικητικούς αγώνες που θεωρούμε ότι μας αφορούν άμεσα). Επίσης δε σημαίνουν ότι το προλεταριάτο θα οδηγηθεί *αναγκαστικά* στην επανάσταση επειδή όλα τα υπόλοιπα θα έχουν αποτύχει. Οι διεκδικητικοί αγώνες μέσα από τη μαχητικότητα και κυρίως την αποτυχία τους είναι αυτοί που θα οδηγήσουν στην κρίση του συνδικαλισμού και την *ιστορική δυνατότητα της ρήξης με το συνδικαλισμό, τη δυνατότητα για το ιστορικό ξεπέρασμα του συνδικαλισμού*. Είναι αυτοί που μέσα από την αντίφαση τους θα θέσουν το ζήτημα ενός ποιοτικού περάσματος από τη διεκδίκηση καλύτερης θέσης μέσα στο κεφάλαιο στην καταστροφή

του κεφαλαίου, ουσιαστικά το ζήτημα της ταύτισης της διεκδίκησης της ίδιας της αναπαραγωγής με το ξεπέραςμα του καπιταλισμού. Μελετώντας τους αγώνες της τάξης σήμερα βλέπουμε δύο πράγματα: αφενός ότι οι διεκδικητικοί αγώνες γίνονται πιο «άγριοι», πιο «απελπισμένοι» και αφετέρου ότι οι αγώνες χωρίς αιτήματα πυκνώνουν. Βλέπουμε σε κάποιες περιπτώσεις τους εργάτες που απολύονται να καταστρέφουν τα εργοστάσια στα οποία δούλευαν πριν, βλέπουμε τις απεργίες που εξελίσσονται ανεξάρτητα από την προοπτική ικανοποίησης των αιτημάτων και κυρίως βλέπουμε την έκφραση του κινήματος στη Γαλλία το 2005-06 και στην Ελλάδα το Δεκέμβρη του 2008.

Ίσως στο μέλλον, η ρήξη που προκαλεί ο αγώνας χωρίς αιτήματα να ενδυναμωθεί. Ίσως η δυναμική της ταξικής πάλης και η διαλεκτική μεταξύ διεκδίκησης και καταστροφής να οδηγήσει τον αγώνα των διαφορετικών κομματιών εργαζομένων και ανέργων, των οποίων η αναπαραγωγή γίνεται ολοένα και πιο επισφαλής, να γίνει αγώνας ενάντια στη σχέση κεφάλαιο, όπως αυτό ήδη εκφράστηκε το Δεκέμβρη του 2008 στην Ελλάδα, από μειοψηφίες μεν, οι οποίες έδρασαν διάχυτα όμως σε ολόκληρη τη χώρα. Ίσως η «επικίνδυνη τάξη» προβάλλει επιθετικά στο προσκήνιο, και ίσως αρχίσουν σιγά-σιγά να δέχονται τις καταστροφικές επιθέσεις του προλεταριάτου και οι χώροι εργασίας, πέρα από τα κρατικά κτίρια, τα οποία ήδη δεν αισθάνονται και πολύ καλά, καθώς όσοι μπάτσοι και να προσληφθούν, δεν αρκούν για να τα φυλάνε. Η εξέγερση θα βρεθεί ξανά μπροστά μας.

Woland

Δεκέμβρης 2008

χρονολόγιο μιας εξέγερσης

Το χρονολόγιο που παραθέτουμε παρακάτω αποτελεί μια εκτενή καταγραφή των γεγονότων του Δεκέμβρη σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη από το πρώτο βράδυ της δολοφονίας του Α. Γρηγορόπουλου μέχρι και την τελευταία μέρα του μήνα. Το χρονικό ορόσημο δεν επιλέχθηκε τυχαία. Η πορεία στις φυλακές Κορυδαλλού στην Αθήνα σηματοδότησε «το κλείσιμο της αυλαίας» της ήδη φθίνουσας εξέγερσης, χωρίς αυτό, ωστόσο, να σημαίνει ότι, οι κοινωνικές συγκρούσεις που λαμβάνουν χώρα από τον Γενάρη και μετά δεν είναι επηρεασμένες, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, από αυτή. Μέσω της κατάθεσης της προσωπικής μας εμπειρίας, αυτών που διαβάσαμε από διάφορες πηγές (αστικός τύπος, indymedia, «Κουκουλοφόρος») αλλά και όσων μας μεταφέρθηκαν από συντρόφους και συντρόφισσες, επιχειρούμε να αποδώσουμε το κλίμα εκείνων των ημερών. Ωστόσο, το χρονολόγιο δεν μπορεί να είναι πλήρες· κι αυτό, γιατί το κοινωνικό αντάρτικο ήταν τόσο διάχυτο που καθίσταται ιδιαίτερα δύσκολο να συγκεντρωθούν και κυρίως να διασταυρωθούν όλες οι πληροφορίες. Η ένταση και η σημασία των όσων διαδραματίστηκαν σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη αναπόφευκτα μας οδήγησαν να εστιάσουμε περισσότερο στις δυο αυτές πόλεις. Ωστόσο, η εξάπλωση των ταραχών πέρα από το στενό τοπικό πλαίσιο είναι αυτό που μας επιτρέπει να μιλάμε για εξέγερση στην Ελλάδα. Για το λόγο αυτό, συμπληρώνουμε το χρονολόγιο με μία σύνοψη των σημαντικότερων γεγονότων που εκτυλίχθηκαν στις επαρχιακές πόλεις κατά τις πρώτες ημέρες της εξέγερσης.

A., Eloiz

Remember, remember the 6th of December

Αθήνα

Λίγο πριν από τις 9 το βράδυ, μια παρέα νεαρών ανταλλάζει βρισιές με δύο ειδικούς φρουρούς στη γωνία των οδών Μεσολογγίου και Τζαβέλα στα Εξάρχεια. Ένα τέταρτο αργότερα, ο ένας από τους ειδικούς φρουρούς, ο Επαμεινώνδας Κορκονέας, δολοφονεί εν ψυχρώ τον 15χρονο Αλέξανδρο Γρηγορόπουλο. Η είδηση της δολοφονίας διαδίδεται αστραπιαία, μιας και η περιοχή των Εξαρχείων, Σάββατο βράδυ, είναι γεμάτη κόσμο. Πάνω από 1000 άτομα –κυρίως από τον αντιεξουσιαστικό χώρο και αριστεριστές– καταφτάνουν στους κοντινούς στο σημείο της δολοφονίας δρόμους, μέχρι την πλατεία Εξαρχείων, σε λιγότερο από δυο ώρες. Εκατοντάδες μπάτσοι επιχειρούν άμεσα να σφραγίσουν την περιοχή για να εμποδίσουν τις αντιδράσεις, χωρίς όμως αποτέλεσμα. Ξεκινούν αυθόρμητες επιθέσεις στην αστυνομία με όποιο μέσο βρίσκεται διαθέσιμο, ενώ τα νέα ήδη έχουν φτάσει και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας.

Αντιεξουσιαστές/ αναρχικοί καταλαμβάνουν το ιστορικό κτίριο του Πολυτεχνείου στην οδό Πατησίων, όπου πραγματοποιείται συνέλευση. Παρόλο που εκφράζονται απόψεις που υποστηρίζουν ότι «καλύτερα να περιμένουμε μέχρι τη Δευτέρα, επειδή τώρα δεν είμαστε καλά προετοιμασμένοι για σύγκρουση» ή ακόμη και άλλες που «καταδικάζουν» προκαταβολικά τα σπασίματα στο όνομα της «εικόνας» που θα προβάλλουν τα ΜΜΕ την επόμενη μέρα, αυτό που οι περισσότεροι παρευρισκόμενοι έχουν ανάγκη είναι να δοθεί άμεση απάντηση στο δρόμο. Έτσι, αρχίζει η προετοιμασία. Σε μια γωνία, μακριά από τα άλλα βλέμματα, μια ομάδα φτιάχνει μολότοφ σε μια άλλη, όσοι έχουν μηχανές οργανώνουν τις «περιπολίες» στους γύρω δρόμους.

Τα μεσάνυχτα, πραγματοποιείται συγκέντρωση 2000 περίπου ατόμων στην πλατεία Εξαρχείων, στην οποία συμμετέχει κυρίως ο αντιεξουσιαστικός χώρος, αρκετοί αριστεριστές και μέλη του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και πολλοί «πρώην» από όλους τους χώρους. Λίγο αργότερα, ξεκινάει πορεία που κατευθύνεται προς το Πολυτεχνείο. Στην Πατησίων στήνονται οδοφράγματα και ξεκινούν συγκρούσεις με τους μπάτσους. Σχεδόν κανείς δεν είναι κατάλληλα προετοιμασμένος: ο καθένας ρίχνει ό,τι βρίσκει μπροστά του, κυρίως πέτρες ή υλικά από ήδη λεηλατημένα καταστήματα της Στουρνάρη και της Πατησίων. Γύρω από το Πολυτεχνείο, γίνονται επιθέσεις

σε φαστ-φουντάδικα προκειμένου να εφοδιαστεί η κατάληψη με τρόφιμα και νερά. Ένα κομμάτι της πορείας –κυρίως μέλη οργανώσεων της άκρας αριστεράς και μέλη της Αντιεξουσιαστικής Κίνησης– κατευθύνεται προς τη Σταδίου και καταλαμβάνει τη Νομική. Εκεί, πραγματοποιείται συνέλευση 400 περίπου ατόμων, η οποία αποφασίζει να κρατήσει την κατάληψη, οργανώνοντας καλά την άμυνά της, με στόχο αυτή να αποτελέσει κέντρο αντιπληροφόρησης, καθώς βρίσκεται σε πολύ κεντρικό σημείο της πόλης. Στην Ακαδημίας, συνεχίζονται τα σπασίματα καταστημάτων και τραπεζών, όπου και γίνεται απόπειρα να παραβιαστεί ΑΤΜ.

Το ίδιο βράδυ, καταλαμβάνεται και η ΑΣΟΕΕ από αναρχικούς/αντιεξουσιαστές. Έξω από τις κατειλημμένες σχολές (Νομική, ΑΣΟΕΕ, Πολυτεχνείο) στήνονται οδοφράγματα και συνεχίζονται οι συγκρούσεις με τους μπάτσους μέχρι τις πρώτες πρωινές ώρες.

Τη νύχτα, πραγματοποιείται επίθεση στο Α.Τ. Ακροπόλεως, κατά την οποία καταστρέφονται μερικά περιπολικά, ενώ σπάζονται ή/και λεηλατούνται τα περισσότερα καταστήματα της Ερμού, από την Ευαγγελιστρίας και κάτω. Στις επιθέσεις και τις λεηλασίες συμμετέχουν διάφορες παρέες που νωρίτερα διασκέδαζαν στο Μοναστηράκι και στου Ψυρρή. Μερικοί από αυτούς γίνονται θύματα της ηθικής κάποιων μιλιτάντηδων «ενάντια στις απαλλοτριώσεις», καταδιώκονται και αναγκάζονται να εγκαταλείψουν επί τόπου τα «κλοπιμαία».

Στην Τριών Ιεραρχών, στα Πετράλωνα, καίγονται κάδοι και σπάζονται τράπεζες. Ζημιές υφίστανται, επίσης, τα τοπικά γραφεία της ΝΔ στα Άνω Πετράλωνα, το Μοσχάτο και τα Πατήσια.

«Είναι πλέον σαφές πως η Ελλάδα βιώνει την πρώτη βίαιη κοινωνική αντίδραση που ξεσπάει στη Δύση μετά την πρόσφατη διεθνή οικονομική κρίση».

Μιχάλης Χρυσοχοϊδης, πρώην υπουργός Δημόσιας Τάξης, Καθημερινή, 9.12.08

Θεσσαλονίκη

Μέσα σε δύο ώρες από τον πυροβολισμό στα Εξάρχεια, περίπου 300 άτομα, κυρίως αντιεξουσιαστές/αναρχικοί αλλά και αριστεριστές, μαζεύονται στο Πολυτεχνείο για να οργανώσουν την άμεση απάντησή τους. Από την αρχή της συνέλευσης γίνεται αντιληπτό ότι είναι αδύνατο αυτή να πάρει οποιαδήποτε απόφαση. Έτσι, κάποιοι επιλέγουν να μείνουν στο χώρο του πανεπιστημίου, ώστε να τον χρησιμοποιήσουν ως ορμητήριο των επιθέσεων στην αστυνομία. Πολλοί περισσότεροι, ωστόσο, είναι αυτοί που έχουν τη διάθεση να κατέβουν στο ιστορικό/εμπορικό κέντρο – και το κάνουν. Αφού συγκεντρώνονται στην Καμάρα, ξεκινούν πορεία που φτάνει μέχρι το Α.Τ. Λευκού Πύργου (στην Αριστοτέλους) και επιτίθενται στους μπάτσους, οι οποίοι απαντάνε με δακρυγόνα.

Από το πρώτο κιόλας βράδυ, οι βιτρίνες γίνονται στόχος. Παρόλο που κάποιοι αρι-

στεριστές θέλουν η πορεία, μετά το πέσιμο στο Α.Τ., να περάσει εθιμοτυπικά από το Υπουργείο Μακεδονίας-Θράκης, αυτή κινείται προς Καμάρα, μέσω της Εγνατίας, και γίνονται επιθέσεις σε πολλά εμπορικά καταστήματα και τράπεζες. Οι επιθέσεις στους μπάτσους με πέτρες και μολότοφ συνεχίζονται γύρω από το πανεπιστήμιο μέχρι αργά τη νύχτα. Λίγο μετά τις 3 τα ξημερώματα, ομάδες την πέφτουν με μολότοφ στο Α.Τ. Άνω Πόλης, ενώ άλλοι ανεβαίνουν προς το τούρκικο προξενείο κι επιτίθενται με πέτρες στο φυλάκιο.

Το πρώτο φως της μέρας θα αποκαλύψει την πολεμική ατμόσφαιρα της προηγούμενης νύχτας: μπροστά στο πανεπιστήμιο, διάσπαρτα υλικά από το εργοτάξιο του μετρό που χρησιμοποιήθηκαν ως όπλα ενάντια στους μπάτσους η ατμόσφαιρα μυρίζει δακρυγόνο και καμένο πλαστικό.

Κυριακή: η κοινωνική διεύρυνση της αναταραχής

Αθήνα

Η κατειλημμένη σχολή της Νομικής καλεί σε πορεία στις 2 το μεσημέρι έξω από το Αρχαιολογικό Μουσείο· η συνεννόηση γίνεται μέσω διαδικτύου και τηλεφώνων. Συγκεντρώνονται περίπου 4000 άτομα διαφόρων ηλικιών και στις 3:30 η πορεία ξεκινάει από την Πατησίων με κατεύθυνση τη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση. Είναι αναμενόμενο ότι η αστυνομία δε θα επιτρέψει στους διαδηλωτές να πλησιάσουν, αλλά αυτοί είναι αποφασισμένοι να φτάσουν όσο το δυνατόν πιο κοντά. Η συγκέντρωση αποπνέει μурωδιά μάχης. Τα σπασίματα τραπεζών και καταστημάτων ξεκινούν από το πρώτο λεπτό. Οι μπάτσοι παραμένουν σε απόσταση από την πλευρά της 3ης Σεπτεμβρίου.

Η πορεία ανεβαίνει την Αλεξάνδρας και οι επιθέσεις έχουν στόχο σχεδόν όλα τα καταστήματα δεξιά και αριστερά της λεωφόρου· οι αντιπροσωπείες αυτοκινήτων και οι τράπεζες δέχονται τις πιο καταστροφικές επιθέσεις. Χτυπιούνται ακόμα και τα ια-

τρεία του ΙΚΑ. Ενώ, αρχικά, οι μπάτσοι βρίσκονται σε ασφαλή απόσταση από τους διαδηλωτές, αργότερα πλησιάζουν περισσότερο και ξεκινά ο πετροπόλεμος. Λίγο πριν τον Άρειο Πάγο, σταματούν την πορεία και την ίδια στιγμή κάνουν μια πρώτη και αποτυχημένη απόπειρα να την κόψουν στα δύο, στο ύψος της πλατείας Αρ-

γεντινής. Η αστυνομία πραγματικά αδυνατεί να ελέγξει την κατάσταση. Ένας μεγάλος αριθμός

διαδηλωτών την πέφτει στο ΥΠΕΧΩΔΕ. Λίγο παραπάνω, όμως, στο ύψος της Ιπποκράτους, η επίθεση των μπάτσων με πολλά χημικά θα καταφέρει να διαλύσει την πορεία. Έτσι, ένα μεγάλο κομμάτι αυτής κατεβαίνει πίσω την Αλεξάνδρας για να συγκεντρωθεί (όπως ήταν προσυνηθισμένο από αριστεριστές) στη διασταύρωση Αλεξάνδρας και Πατησίων. Ένα άλλο κομμάτι πηγαίνει δεξιά στην Ιπποκράτους, όπου γίνονται καταστροφές σε τράπεζες, καταστήματα και σε κτίρια του ΥΠΕΧΩΔΕ, καθώς και σε αυτοκίνητα. Αρκετοί συνεχίζουν προς τα πάνω από την Κατσώνη,

«Από τη λεωφόρο Αλεξάνδρας, τα Εξάρχεια, τις οδούς Πατησίων, Σταδίου, Αιόλου και όλο το κομμάτι της Ερμού, από την Ευαγγελιστριάς μέχρι και την Αθηνάς, τα δακρυγόνα ακόμα καπνίζουν».

Έθνος, 8.12.08

παράλληλη στην Αλεξάνδρας. Σε λίγο, όμως, γίνεται σαφές ότι δεν είναι δυνατόν να προχωρήσει κανείς προς τα εμπρός, οι μπάτσοι έχουν αρχίσει την αντεπίθεση. Η ένταση είναι μεγάλη. Αυτή τη χρονική στιγμή έχει τραβηχτεί και η γνωστή φωτογραφία με το ματατζή να σημαδεύει με το περιστροφό του τους διαδηλωτές.

Οι περισσότεροι διαδηλωτές επιστρέφουν προς την πλατεία Εξαρχείων, ενώ ταυτόχρονα, αριστεριστές ξεκινούν πορεία από την Πατησίων προς τη Βουλή. Κατά την επιστροφή στα Εξάρχεια στήνονται μερικά πρόχειρα οδοφράγματα στα στενά της περιοχής, ενώ ορισμένοι ψάχνουν την αστυνομία για να την πέσουν. Γίνεται επίθεση στο Α.Τ. Εξαρχείων, όπου η αστυνομία απαντάει με πλαστικές σφαίρες. Αρκετοί κάτοικοι των Εξαρχείων στηρίζουν τις συγκρούσεις, πετώντας από τα μπαλκόνια γλάστρες, νερά και σφουγγαρίστρες στα κεφάλια των μπάτσων. Σε άλλο σημείο του κέντρου, σε ένα στενό παράλληλο στην Αλεξάνδρας, μια γυναίκα που έχει κατέβει από την πολυκατοικία της στέκεται αμίλητη με ένα μεγάλο ρολό στα χέρια και δίνει χαρτί σε όποιον χρειάζεται.

Αργότερα το απόγευμα, οι μπάτσοι κυκλώνουν την πλατεία Εξαρχείων και εξωθούν τον κόσμο μέσα στο Πολυτεχνείο. Γύρω από το Πολυτεχνείο και την ΑΣΟΕΕ αρχίζουν ξανά συγκρούσεις με την αστυνομία, καταρχήν από μετανάστες που ζουν στις συνοικίες κάτω από την Πατησίων. Στη συνέχεια, ενώνονται μαζί τους και καταληψίες, οι οποίοι εξαιτίας της κινηματικής εμπειρίας που κουβαλάνε συμβάλλουν στην καλύτερη οργάνωση των επιθέσεων και των οδοφραγμάτων. Στην περίπτωση της ΑΣΟΕΕ, καλούν τους μετανάστες να μην κάνουν επιθέσεις χωρίς κουκούλες. Οι επιθέσεις, που έχουν στόχο κυρίως την αστυνομία και λιγότερο τα

καταστήματα, κρατάνε μέχρι αργά τη νύχτα.¹

Για δεύτερη μέρα συνεχίζονται οι απαλλοτριώσεις εμπορευμάτων από καταστήματα στους δρόμους των Εξαρχείων και γύρω από το Πολυτεχνείο. Γίνονται απαλλοτριώσεις ακόμα και σε κρεοπωλεία, από μετανάστες.

Θεσσαλονίκη

Το ραντεβού έχει κλειστεί ουσιαστικά στόμα με στόμα για την Καμάρα στις 12 το μεσημέρι. Μέσα σε μια ώρα, έχουν ήδη μαζευτεί 1500-2000 άτομα: νέοι κυρίως προλετάριοι, φοιτητές και εργαζόμενοι· οι περισσότεροι από αυτούς συνδέονται με τον αντιεξουσιαστικό χώρο ή με οργανώσεις της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς. Επικρατεί μια αντιφατική ατμόσφαιρα οργής και γιορτής, καθώς έχουν ήδη κυκλοφορήσει τα νέα για το επίπεδο των ολονύκτιων ταραχών, κυρίως στην Αθήνα. Με το σύνθημα «Μπάτσοι Γουρούνια Δολοφόνοι», η πορεία ξεκινά και σε λίγα μόλις μέτρα πέφτει η πρώτη μολότοφ. Καθώς η πορεία κατευθύνεται προς το Α.Τ. Λευκού Πύργου, σπάζονται επιλεκτικά εμπορικά καταστήματα και τράπεζες, κυρίως επί της Τσιμισκή. Κάποιες οργανωμένες συλλογότητες αντιεξουσιαστών παρακινούν τους διαδηλωτές να κρατήσουν δυνάμεις και πολεμοφόδια για την επίθεση στο Α.Τ., χωρίς όμως ουσιαστικό αποτέλεσμα. Εξάλλου, τίποτα δε θυμίζει παρόμοιες πορείες του παρελθόντος, καθώς, παρόλα τα σπασίματα, η αστυνομία δεν εμφανίζεται για να διαλύσει την πορεία σε κανένα σημείο. Το βήμα είναι αργό και οι περαστικοί δεν απομακρύνονται, μάλιστα κάποιοι από αυτούς αποφασίζουν να ακολουθήσουν την πορεία.

Φτάνοντας στο τμήμα, είναι η πρώτη στιγμή που οι διαδηλωτές συναντούν την αστυνομία. Πολλοί επιτίθενται με πέτρες, μολότοφ και τραπεζοκαθίσματα από τις γύρω καφετέριες. Οι μπάτσοι απαντάνε με δακρυγόνα, αλλά ακόμη και τη στιγμή που ένας δικός τους πιάνει φωτιά, κι ενώ το τελευταίο κομμάτι της πορείας

1. Σύμφωνα με το blog για τους κρατούμενους της εξέγερσης <http://kratoumenoieksegersis.blogspot.com>, την Κυριακή συλλαμβάνονται επτά άτομα (ένας εκ των οποίων ανήλικος), τα οποία καταδικάζονται για πλημμελήματα και παίρνουν τακτική δικάσιμο. Το συγκεκριμένο site ξεκίνησε να λειτουργεί στα πλαίσια της «ανοιχτής συνέλευσης εξεγερμένων για την αλληλεγγύη στους συλληφθέντες της εξέγερσης» (δες όσα γράφονται παρακάτω για την Κυριακή 21 Δεκεμβρίου) και παρείχε πολλές πληροφορίες για τους συλληφθέντες, οι οποίες αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση μιας συγκεκριμένης ανάλυσης της στρατηγικής του κράτους απέναντι στην εξέγερση και τους αιχμαλώτους της.

ας έχει εγκλωβιστεί στην απέναντι στοά, δεν προχωρούν σε συλλήψεις, ούτε εμπλέκονται σε συγκρούσεις σώμα με σώμα. Παρόλο που η πορεία κόβεται στα δύο, ανασυντάσσεται στην οδό Βενιζέλου και ο δρόμος προς το υπουργείο στρώνεται με σπασμένες βιτρίνες.

Με την άφιξη στο υπουργείο, ο κύριος όγκος των μπλοκ των αριστερών εξωκοινοβουλευτικών οργανώσεων αποχωρεί. Η μεγάλη πλειοψηφία των διαδηλωτών συνεχίζει επί της Αγίου Δημητρίου και γίνεται επίθεση στο Α.Τ. Άνω Πόλης, όπου τραυματίζεται από δακρυγόνο ένας διαδηλωτής. *Για πρώτη φορά λεηλατείται super market επί της Ιασονίδου* τα απαλλοτριωμένα αγαθά μοιράζονται στην πορεία. Είναι και η πρώτη φορά που ακούγεται η λέξη «πλιατσικολόγοι» ως χαρακτηρισμός των απαλλοτριωτών από άτομα της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς. Καταλήγοντας στην Καμάρα, το πλήθος δε διαλύεται αμέσως. Μια ομάδα πισσιρικάδων επιτίθεται σε βιβλιοπωλείο επί της Ναυαρίνου και απαλλοτριώνει βιβλία. Η λεηλασία γίνεται με άνεση, δεν υπάρχει κανενός είδους βιασύνη. Θα περάσει λίγη ώρα μέχρι να εμφανιστεί η αστυνομία για να διαλύσει με δακρυγόνα τους συγκεκριμένους. Πολλοί από αυτούς καταφεύγουν

στην πλατεία Χημείου. Από εκεί θα συνεχιστούν για αρκετή ώρα συγκρούσεις με την αστυνομία, στις οποίες συμμετέχουν κυρίως φοιτητές, αλλά και άλλοι νεαροί προλετάριοι από τις συνοικίες της πόλης.

Αργότερα το απόγευμα, καταλαμβάνεται η Σχολή Θεάτρου από αναρχικούς και φοιτητές της σχολής. Καταλαμβάνονται, επίσης, τα γραφεία του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης με πρωτοβουλία αριστεριστών κυρίως φοιτητών. Το βράδυ, πραγματοποιείται συνέλευση στο Δικηγορικό Σύλλογο, όπου συμμετέχουν τουλάχιστον 200 άτομα. Η γενική διάθεση των συμμετεχόντων είναι να προχωρήσουν σε κατάληψεις των σχολών από την επόμενη μέρα και ταυτόχρονα να κρατηθεί η κατάληψη του Δικηγορικού Συλλόγου ως κέντρο αγώνα. Συνολικά, πάνω από 600 άνθρωποι περνούν από την κατάληψη εκείνο το βράδυ. Οι καταληψίες θα αποχωρήσουν στις 12 Δεκεμβρίου, σε αντίθεση με την κατάληψη της Σχολής Θεάτρου που θα διαρκέσει μέχρι τις 20 Ιανουαρίου.

Κατά τη διάρκεια της νύχτας, συνεχίζονται οι συγκρούσεις έξω από το πανεπιστήμιο με το τμήμα της Νομικής να αποτελεί το ορμητήριο των «ταραχοποιών». Την ίδια νύχτα, γίνονται επιθέσεις στο Α.Τ. Τούμπας, το Δημαρχείο Αγίου Παύλου, το Δημαρχείο Θεσσαλονίκης, το υπουργείο και τα γραφεία της ΝΔ στις 40 Εκκλησιές, ενώ η Τσιμισκή και η Εγνατία παραμένουν κλειστές. Από το βράδυ της Κυριακής, κυριαρχεί η αίσθηση σε όσους βρέθηκαν στο δρόμο ότι «κάτι διαφορετικό συμβαίνει». Υπάρχει αναμονή για την αντίδραση των μαθητών από την επόμενη ημέρα, οι οποίοι ήδη καλούν σε αποχή από τα μαθήματα μέσω sms.

Μεγάλη Δευτέρα

Είναι η μέρα κατά την οποία τόσο οι πορείες και οι συγκρούσεις με την αστυνομία όσο και οι επιθέσεις και οι απαλλοτριώσεις καταστημάτων αποκτούν ένα διευρυμένο και μαζικό χαρακτήρα. Από την Αλεξανδρούπολη και την Κοζάνη μέχρι τα Χανιά και τη Λέσβο, οι προλετάριοι εξεγείρονται και βάζουν φωτιά σε κρατικά κτίρια και σε ναούς τους εμπορεύματος. Είναι η μέρα που το κεφάλαιο και το κράτος του θα «δικαιωθούν» για την επιλογή τους να κλείσουν τα περιπολικά της αστυνομίας στα στρατόπεδα και για την εντολή προς τους αστυνομικούς να κυκλοφορούν χωρίς την υπηρεσιακή τους ταυτότητα, διασπείροντας παράλληλα τη φημολογία περί δήθεν επέμβασης του στρατού. Είναι η μέρα που το κράτος αντιλαμβάνεται το μέγεθος της οργής των εξεγερμένων και προετοιμάζει τις κινήσεις του για τις επόμενες μέρες. Είναι η μέρα, μετά από την οποία, τα ΜΜΕ θα προσπαθήσουν λυσσαλέα να διαχωρίσουν τους «έλληνες διαδηλωτές» από τους «αλλοδαπούς πλιατσικολόγους», μην μπορώντας να παίξουν το συνηθισμένο διαχωρισμό μεταξύ «φιλήσυχων διαδηλωτών» και «κουκουλοφόρων».

Αθήνα

Από το πρωί, οι μαθητές γυμνασίων και λυκείων από διάφορες περιοχές της Αθήνας κάνουν «απεργία» από τα μαθήματα, δίνουν ραντεβού στο δρόμο και επιτίθενται με νεράντζια και πέτρες σε αστυνομικά τμήματα. Η συνεννόηση έχει γίνει από την προηγούμενη μέρα, κυρίως μέσω τηλεφώνων και όχι μέσα στο σχολείο, μιας και μεσολάβησε σαββατοκύριακο. Η είσοδος των μαθητών στο προσκήνιο διευρύνει τη σύνθεση των διαδηλωτών και αναμφίβολα συμβάλλει στο να δοθεί ο χαρακτήρας της εξέγερσης σε ό,τι θα επακολουθήσει.

Όσον αφορά το κέντρο της Αθήνας, πορείες μαθητών από τους Αμπελόκηπους και τις γύρω περιοχές ενώνονται και κατευθύνονται μέσω της Ιπποκράτους προς τα Προπύλαια,

όπου είναι το κεντρικό ραντεβού. Κατά τη διαδρομή προς τα Προπύλαια, ένα μεγάλο κομμάτι της πορείας αυτής την πέφτει στο 5° Α.Τ. Εξαρχείων. Κατά τις 2 το μεσημέρι, ξεκινάει από τα Προπύλαια πορεία 2000 ατόμων που κατευθύνεται προς τη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση, στην οποία συμμετέχουν μαθητές από διάφορα σχολεία της Αθήνας (Γκράβα, Νέα Σμύρνη κ.α.).

Στο αστυνομικό μέγαρο οι μαθητές επιτίθενται με νεράντζια και πλαστικά μπουκάλια. Στη συνέχεια θα αποκλείσουν τη λεωφόρο Αλεξάνδρας για αρκετή ώρα. Ανάλογη πορεία πραγματοποιείται και από σχολεία του Πειραιά. Οι μαθητές, μαζί με φοιτητές από το Πανεπιστήμιο Πειραιά, επιτίθενται στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Πειραιά, όπου αναποδογυρίζουν περιπολικά, εισβάλλουν στο εσωτερικό του κτιρίου και προξενούν καταστροφές. Μαθητές λυκείου από τα Βριλησσία ξεκινούν διαδήλωση προς το Α.Τ. Βριλησσίων. Στη συνέχεια βγαίνουν στη λεωφόρο Πεντέλης, ενώνονται με μαθητές από λύκεια του Χαλανδρίου και όλοι μαζί, περίπου 600 μαθητές και μαθήτριες, καταλήγουν στο Α.Τ. Χαλανδρίου όπου και γίνεται πέσιμο με νεράντζια, πέτρες και μπουκάλια. Μαθητές από σχολεία του Διονύσου, της Άνοιξης αλλά και του Τοσίτσειου Αρσακείου κλείνουν τη λεωφόρο Θησέως στο ύψος της Άνοιξης. Αφού σταματήσει η κυκλοφορία για περίπου τέσσερις ώρες, μαζεύονται διάφοροι μαθητές και κατευθύνονται προς το σπίτι του τότε

υπουργού Παιδείας, Στυλιανίδη πετιούνται αυγά και πέτρες στο φυλάκιο του φρουρού, αλλά και

«Έμεινα μέσα στο κατάστημα για να προστατεύσω την περιουσία μου. Από τις 5.30 το απόγευμα έως τα μεσάνυχτα που έφυγα δεν είδα ούτε έναν αστυνομικό. Τη βιτρίνα μου ήρθε και την κοπανούσε ένα κοριτσάκι 14 χρόνων με μια βαριοπούλα! Κάποια στιγμή κατάφερε να ανοίξει μια τρύπα και τότε άκουσα να φωνάζει κάποιος «το μπουκάλι, το μπουκάλι!»! Ήμουν σίγουρος ότι θα έριχναν μολότοφ. Τραβήχτηκα πίσω με τον πυροσβεστήρα στα χέρια και περίμενα. Ήμουν τυχερός. Στον Ματζιώρη έβγαζαν στο δρόμο τα εμπορεύματα με τις κούτες! Δεν έκλεβαν οι πιτσιρικάδες. Εκείνοι τα έσπαγαν και έφευγαν και από πίσω έρχονταν Πακιστανοί και άδειαζαν τα μαγαζιά. Κανονικό πλιατσικο».

Καθημερινή, 10.12.08 (για τα γεγονότα της Δευτέρας 8.12.08)

«Οι φυλές των τριών (αναρχικών) καταλήψεων: Οι «χαλαροί δημοσιοσχεσίτες» της Νομικής, οι «πραγματιστές εργατιστές» της ΑΣΟΕΕ και ο «κύμα ζόφος» του Πολυτεχνείου».

Το Βήμα, 18.12.08

«Ξεπερνά τους «μπαχαλάκηδες», ακροαριστερούς, περιστασιακούς, νέους και παλιούς αναρχικούς η δυναμική της αντίδρασης».

Καθημερινή, 10.12.08

στο ίδιο το σπίτι. Αυθόρμητες μαθητικές πορείες, κλεισίματα δρόμων και επιθέσεις σε τοπικά αστυνομικά τμήματα πραγματοποιούνται σε πολλές περιοχές της Αθήνας. Ενδεικτικά αναφέρουμε την πορεία μαθητών που αποκλείει τη Μεσογείων για αρκετές ώρες, το αντίστοιχο κλείσιμο της Κηφισίας από σχολεία του Ψυχικού, τις πορείες και επιθέσεις στα Α.Τ. Πατησίων, Βούλας², Ηλιούπολης, Αιγάλεω, Ερυθραίας, Αγίας Παρασκευής, Γαλατσίου, Πετρούπολης, Μεταμόρφωσης και Κηφισιάς.

Το ίδιο πρωί, αναρχικοί/αντιεξουσιαστές επιτίθενται με μολότοφ στα δικαστήρια της Ευελπίδων, καθώς και σε ένα τηλεοπτικό

2. «Το συμβάν εκτυλίχθηκε το μεσημέρι της Δευτέρας οπότε ομάδα 150 νεαρών (ανάμεσα σε αυτούς μαθητές και αντιεξουσιαστές) πολιορκήσε και λεηλάτησε το αστυνομικό τμήμα Βούλας εντός του οποίου τη στιγμή της επίθεσης βρίσκονταν 15 αστυνομικοί. Οι μαρτυρίες κάνουν λόγο για νεαρούς ηλικίας από 16 έως 25 ετών που συγκεντρώθηκαν από τις περιοχές της Βάρης και της Βουλιαγμένης. Στη διάρκεια του περιστατικού νεαροί αρχικά προκάλεσαν βανδαλισμούς στο τμήμα και στη συνέχεια το πολιορκήσαν και επιχείρησαν να παραβιάσουν ειδικά διαμορφωμένο χώρο όπου φυλάσσονται τα όπλα. Κατά τη διάρκεια των επεισοδίων, ο υποδιοικητής του τμήματος πυροβόλησε για εκφοβισμό στον αέρα από την ταράτσα του κτιρίου προκειμένου να αποτρέψει την κλοπή οπλισμού, ενώ το επεισόδιο έληξε με την άφιξη ενισχύσεων από τα όμορα τμήματα. Το βράδυ της ίδιας ημέρας και ενώ στους δρόμους της πρωτεύουσας επικρατούσε απόλυτο χάος, το αρχηγείο της ΕΛ.ΑΣ. έδωσε εντολή να συλληφθεί ο υποδιοικητής του τμήματος και να παραπεμφθεί στο αυτόφωρο με την κατηγορία του άσκοπου πυροβολισμού, όπως και συνέβη. «Θεωρήθηκε ότι παραβίασε την εντολή για ήπια αντιμετώπιση των ταραξιών» ανέφερε στην «Κ» καλά πληροφορημένη πηγή. Όμως, όπως έγινε γνωστό, με παρέμβαση του εισαγγελέα πρωτοδικών η εντολή ποινικής δίωξης του αστυνομικού αναιρέθηκε, καθώς δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις για την ποινική δίωξή του. Τα παράδοξα όμως δεν σταματούν εδώ με τις πληροφορίες να αναφέρουν ότι οι περισσότεροι από τους 20 νεαρούς που αρχικά συνελήφθησαν για συμμετοχή στον βανδαλισμό του τμήματος αφήθηκαν τελικά ελεύθεροι, με «άνωθεν» παρέμβαση». (Καθημερινή, 11.12.08)

συνεργείο που βρισκόταν εκεί.

Η ΠΟΣΔΕΠ κηρύσσει 3ήμερη απεργία ως και την Τετάρτη 10 Δεκέμβρη, καταγγέλλοντας τη δολοφονία και την κρατική καταστολή. Οι διοικήσεις του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (ΕΜΠ), του Πανεπιστημίου Αθηνών, του Πάντειου Πανεπιστημίου, του ΤΕΙ Αθηνών και του Πειραιά, του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και του Πανεπιστημίου Αιγαίου αναστέλλουν τις λειτουργίες τους. Με τον τρόπο αυτό, αφενός, το συνδικαλιστικό όργανο των πανεπιστημιακών εμφανίζεται συνεπές ως προς το ρόλο του εκπληρώνοντας ένα ακόμη «καθήκον», αφετέρου, λαμβάνονται προληπτικά μέτρα προκειμένου να κρατηθούν οι σχολές κλειστές. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, το Υπουργείο Παιδείας δίνει εντολή να μείνουν κλειστά τα πανεπιστήμια από τη Δευτέρα μέχρι Τετάρτη «λόγω τριήμερου πένθους» και τα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης την Τρίτη. Αυτό που βαθύτερα εκφράζουν και οι δύο αυτές κινήσεις είναι ο φόβος για περαιτέρω εξάπλωση των ταραχών.

Ωστόσο, οι τρεις κεντρικές καταλήψεις (ΑΣΟΕΕ, Πολυτεχνείο, Νομική) παραμένουν ζωντανές από τους εξεγερμένους καταλήψεις. Έτσι, το μεσημέρι πραγματοποιείται κοινή συνέλευση στο Πολυτεχνείο όπου συμμετέχει κόσμος και από την κατάληψη της ΑΣΟΕΕ ακόμα δεν έχουν εμφανιστεί οι διαχωριστικές τάσεις που θα επικρατήσουν τις επόμενες μέρες, καθώς η εξέγερση θα φθίνει. Υπάρχει μεγάλη συναισθηματική φόρτιση και η αίσθηση που επικρατεί είναι ότι η σημερινή μέρα θα είναι διαφορετική. Άλλωστε, το κλίμα έχει διαμορφωθεί από τους μαθητές το πρωί. Μάλιστα ακούγονται φράσεις όπως: «έχουμε εξέγερση, μπορεί να έχουμε και νεκρούς». Ο κόσμος των καταλήψεων ξεκινά από το Πολυτεχνείο με ετοιμοπόλεμη διάθεση, διασχίζει τα Εξάρχεια και καταλήγει στα Προπύ-

λαια, όπου έχει καλεστεί η πορεία για τις 6 το απόγευμα από την κατελιγμένη ΑΣΟΕΕ και την κατελιγμένη Νομική.

Το κέντρο της Αθήνας έχει μετατραπεί σε εμπόλεμη ζώνη λίγο πριν την πορεία, πέφτουν μολότοφ σε κτίριο του υπουργείου Εξωτερικών στο Κολωνάκι, όπου καίγονται και πολυτελή αυτοκίνητα.

Στην απογευματινή πορεία συμμετέχουν πάνω από 20000 άνθρωποι, κυρίως νέοι προλετάριοι. Για να αντιληφθεί κανείς το κλίμα της βραδιάς εκείνης, αρκεί μια εικόνα: εκατό περίπου οργανωμένοι οπαδοί, μαζί με τους φίλους τους βγαίνουν από τη στάση «Πανεπιστήμιο» του μετρό και φτιάχνουν μολότοφ πάνω στα Προπύλαια.

Με το που ξεκινάει η πορεία, πάνω από 1500 άτομα μπαينوβγαίνουν σε παρέες/ομάδες από τα μπλοκ σπάζοντας τράπεζες και πολυκαταστήματα, καταστρέφοντας ή/και απαλλοτριώνοντας εμπορεύματα. Ήχοι από εκρήξεις ακούγονται από τους γύρω δρόμους. Διμοιρίες στην Κοραή βρίσκονται εγκλωβισμένες και δέχονται βροχή από πέτρες. Σπάζεται η πόρτα του Συμβουλίου Επικρατείας και πέφτει μολότοφ μέσα. Η ατμόσφαιρα είναι γιορτινή και υπάρχει άνεση στις καταστροφές και τις απαλλοτριώσεις σε όλο το μήκος της Πανεπιστημίου και προς την Ομόνοια. Οι προλετάριοι παίρνουν ό,τι μπορούν μέσα από τα καταστήματα, ακόμα και μπύρες από τα περίπτερα, ενώ κάποιοι παροτρύνουν και τους υπολοίπους να πάρουν, βγάζοντας τα πράγματα στα πεζοδρόμια. Μετανάστες Αλβανοί, Ρώσοι, Πακιστανοί, Αφγανοί και Αφρικανοί λεηλατούν τα καταστήματα στην αρχή της Πειραιώς και γύρω από την Ομόνοια γι' αυτούς που μένουν στην περιοχή (Αχαρνών, Πειραιώς, Ζήνωνος, Κουμουνδούρου) αυτή είναι η γειτονιά τους. Την ώρα που καίγεται ένα super market κοντά στην Ομόνοια, κάποιοι αναρχικοί βοηθούν τους υπαλλήλους να βγουν πριν καεί όλο το μαγαζί, ενώ άλλοι διαδηλωτές μπαίνουν με κίνδυνο τη ζωή τους και απαλλοτριώνουν. Σε κάποιες περιπτώσεις, οι απαλλοτριώσεις έχουν οργανωθεί εκ των προτέρων. Τα εμπορεύματα –που συνήθως είναι μεγάλης

αξίας– απαλλοτριώνονται από κάποιον μέχρι που, μέσω μιας αλυσίδας χεριών, φτάνουν στον τελευταίο, ο οποίος κι εξαφανίζεται αστραπιαία. Σε άλλες περιπτώσεις, τα απαλλοτριωμένα αντικείμενα χρησιμοποιούνται ως εργαλεία καταστροφής ή για παιχνίδι, όπως π.χ. τα σπαθιά από το οπλοπωλείο της Ομόνοιας, με τα οποία αποκεφαλίζονται οι πλαστικές κούκλες στα πολυκαταστήματα ρούχων.

Στην Ομόνοια, εκατοντάδες κόσμου την πέφτει στο Α.Τ. Ομόνοιας, κυρίως μετανάστες χωρίς κουκούλες. Τότε, η αστυνομία κάνει μια απόπειρα αντεπίθεσης: προχωρά σε συλλήψεις μεταναστών αδιακρίτως, απωθεί τους διαδηλωτές με πολλά δακρυγόνα και σπάει την πορεία σε τρία κομμάτια: το ένα, το μικρότερο, σπρώχνεται προς την πλευρά της Πειραιώς και διαλύεται μετά από λίγο· το δεύτερο σπρώχνεται πίσω στην Πανεπιστημίου και συνεχίζει να καταστρέφει μέχρι που, μετά από πολλές ώρες και άπειρα δακρυγόνα, ένα μέρος του θα περιοριστεί στο χώρο της Νομικής· το τρίτο, που είναι και το μεγαλύτερο, θα ακολουθήσει αυτούς που έχουν ήδη ανέβει τη Σταδίου και συνεχίζει τα σπασίματα και τις απαλλοτριώσεις. Ο κόσμος, ειδικά σε αυτό το κομμάτι της πορείας, περπατάει αργά και πολλοί συνεχίζουν τις επιθέσεις σχεδόν ανενόχλητοι. Οι φωνές που κατηγορούν αυτούς που σπάνε και λεηλατούν είναι εντελώς μειοψηφικές. Στο Σύνταγμα, γενικεύεται το ανεξέλεγκτο της κατάστασης· οι διαδηλωτές αρχίζουν να τρέχουν και να επιτίθενται προς όλες τις κατευθύνσεις· όλες οι τράπεζες καθώς και κρατικά κτίρια δέχονται επίθεση. Εδώ, πάνω στην πλατεία Συντάγματος, γεννιέται και η ιδέα του εμπρησμού του χριστουγεννιάτικου δέντρου, όταν μια μεγάλη γυναίκα με φαντασία συναντάει έναν ένθερμο νεαρό που αναρωτιέται τί να κάψει. Έτσι, το σύμβολο του καταναλωτικού πνεύματος των Χριστουγέννων παίρνει φωτιά.

Η πορεία διαλύεται στο Σύνταγμα και οι περισσότερες αριστερές οργανώσεις αποχωρούν. Ένα κομμάτι της κινείται προς Ακαδημίας, ενώ ένα άλλο κινείται προς Συγγρού. Το τελευταίο καταστρέφει αργά και συστηματικά

ό,τι υπάρχει στη Φιλελλήνων. Στο σημείο αυτό, η εξοικείωση με τις καταστροφές είναι τόσο μεγάλη που οι διαδηλωτές ζητωκραυγάζουν και χειροκροτούν³ αλλά και η άνεση είναι εξίσου μεγάλη: μέσω κινητών τηλεφώνων μεταφέρεται η εικόνα της κατάστασης πιο μακριά. Όταν η πορεία φτάνει στις στήλες του Ολυμπίου Διός, κάποιοι αράζουν στις γραμμές του τραμ. Όταν

βλέπουν ότι οι καταστροφές συνεχίζονται, σηκώνονται και πηγαίνουν να επιτεθούν μαζί με τους υπόλοιπους στα γραφεία ναυτιλιακών εταιριών. Μπροστά στο NY College, εκατοντάδες κόσμος σε αμφιθεατρική διάταξη χειροκροτάει το σπάσιμο των τζαμιών του. Κατά μήκος της Συγγρού, ομάδες μεταναστών επιτίθενται και προσπαθούν να βάλουν φωτιά κυρίως σε κρατικά κτίρια, αντιπροσωπείες αυτοκινήτων και τράπεζες, ενώ δεν έχουν διάθεση να συγκρουστούν με τους μπάτσους που αρχίζουν σιγά-σιγά να εμφανίζονται. Από ορισμένα καταστήματα της Καλλιρρόης απαλλοτριώνονται εμπορεύματα στο βαθμό που μπορούν να κουβαληθούν με ασφάλεια. Τις επόμενες μέρες, τα ΜΜΕ θα μιλήσουν για ζημιές ύψους 50 εκατ. Ευρώ που υπέστησαν 435 επιχειρήσεις. Αργότερα, όμως, οι συνολικές ζημιές θα «εκτιμηθούν» σε 1,5 δισ. Ευρώ εξαιτίας «της μεγάλης απώλειας τζίρου λόγω χαμένων γιορτών».

Μεταξύ των προλετάρων που βρίσκονται στο δρόμο, αν και άγνωστοι μεταξύ τους, επικρατεί κλίμα αλληλεγγύης: όποιος τραυματίζεται, δέχεται βοήθεια από τους υπολοίπους και όλοι μοιράζονται τα Μααλοχ και τα χαρτομάντιλα. Όταν κάποιος πηγαίνει να κωθεί κάπου που είναι επικίνδυνα, οι άλλοι τον συγκρατούν. Όταν δεν έχει πέτρες να αμυνθεί, του δίνουν. Δεν έχει σημασία με ποιον είναι κανείς δίπλα: οι σύντροφοι αναζητούνται πάνω στην κοινή πρακτική των επιθέσεων και των απαλλοτριώσεων.

Αν και κάποιος θα μπορούσε να πει ότι οι ντόπιοι προλετάριοι (μαθητές, φοιτητές και επισφαλείς εργαζόμενοι) έχουν την πρωτοβου-

λία και οι μετανάστες ακολουθούν, πρέπει να παραδεχτούμε ότι είναι πολύ δύσκολο να ξεχωρίσει κανείς τους μεν από τους δε. Όσον αφορά τους μετανάστες, Αλβανοί δεύτερης γενιάς συμμετέχουν κυρίως στις επιθέσεις ενάντια στην αστυνομία και τα κτίρια, ενώ ομάδες Αφγανών και Αφρικανών περιορίζονται στη λεηλασία. Επιθέσεις και λεηλασίες γίνονται περίπου στο μισό κέντρο της πόλης.

Στις 10 το βράδυ συγκαλείται εκτάκτως κυβερνητική επιτροπή για να εκτιμήσει τη σοβαρότητα της κατάστασης. Όσο κι αν από την πλευρά του κράτους ακολουθείται σε αυτή τη φάση η τακτική της εκτόνωσης, θα ήταν ψέμα να πει κανείς ότι ο έλεγχος της κατάστασης δεν είναι το ζητούμενο. Εκείνο το βράδυ γίνονται 140 προσαγωγές και 70 συλλήψεις³, αλλά εν τέλει η αστυνομία περιορίζεται στη φύλαξη συγκεκριμένων κρατικών κτιρίων και σε γενικές γραμμές δεν καταφέρνει να διαχειριστεί την κατάσταση παρά μετά από πολλές ώρες: είναι σαφές ότι δε θέλουν άλλο νεκρό. Στο δρόμο υπάρχουν πολλοί οι οποίοι δρουν σε μικρές ομάδες των δέκα περίπου ατόμων. Αναμφισβήτητα, οι εξεγερμένοι της Δευτέρας κινούνται στο δρόμο και οργανώνουν τις ενέργειές τους ως παρέες.

Είναι αλήθεια ότι πολλοί αντιεξουσιαστές/αναρχικοί συμμετέχουν στις επιθέσεις, αλλά μάλλον παραμένουν μειοψηφία. Οι όποιες «ενστάσεις» και «κριτικές» ψελλίζονται περί του «χαοτικού» και «ανοργάνωτου» χαρακτήρα των επιθέσεων αποτελούν εκδήλωση της αμηχανίας, η οποία θα περιγραφεί ως αίσθηση «ξεπερά-

3. Σύμφωνα με το blog για τους κρατούμενους, το πρώτο τριήμερο της εξέγερσης συλλαμβάνονται πενήντα μετανάστες, οι οποίοι περνούν από δίκες χωρίς διερμηνείς και καταδικάζονται σε 18 μήνες φυλάκιση και απέλαση. Οι κατηγορίες που τους αποδίδονται είναι (με μικρή επιφύλαξη αν είναι οι ίδιες για όλους) τα πλημμελήματα της διατάραξης κοινής ειρήνης, της φθοράς ξένης ιδιοκτησίας και της κλοπής.

σματος» των (ομολογημένων ή μη) πρωτοποριών. Η αίσθηση αυτή βιώνεται πολύ έντονα ειδικά εκείνο το βράδυ, ενώ από τις γιορτές και μετά, κάποιοι θα κάνουν σα να μην υπήρξε ποτέ κοινωνική εξέγερση...

Το βράδυ της Δευτέρας, και από κόσμο που επέστρεψε στα Προπύλαια, καταλαμβάνεται η Πρυτανεία. Η δεξαμενή του πετρελαίου που βρίσκεται στο κτίριο χρησιμοποιείται προκειμένου να συντηρηθούν οι φωτιές που καίνε γύρω από αυτό. Στη (σύντομη) συνέλευση που γίνεται εκεί υπάρχουν δυο τάσεις: η μία που καλεί τους προλετάριους να ενισχύσουν τις «πολιτικές» καταλήψεις του Πολυτεχνείου και της ΑΣΟΕΕ και η άλλη που υποστηρίζει την παραμονή στην Πρυτανεία. Τελικά, το κτίριο θα εγκαταλειφθεί εν μέσω πολλών δακρυγόνων.

Αργότερα, εκατοντάδες ίσως και χιλιάδες εξεγερμένων συγκεντρώνονται μέσα και κυρίως έξω από το Πολυτεχνείο. Η πλειοψηφία είναι λούμπεν προλετάριοι, ανάμεσά τους και πολλοί μετανάστες με τους οποίους δεν είναι εύκολο να συνεννοηθεί κανείς. Οι καταλήψεις του Πολυτεχνείου επιχειρούν να κάνουν συνέλευση (στην οποία συμμετέχουν γύρω στα 150 άτομα) και να πάρουν αποφάσεις για την οργάνωση της κατάληψης, αλλά χωρίς αποτέλεσμα, μιας και έξω συνεχίζονται οι συγκρούσεις και οι περισσότεροι δείχνουν να μην τους αφορά η διαδικασία. Η βίαιη σύγκρουση μεταξύ κάποιων αναρχικών, που επιδιώκουν μια «περιφρουρημένη» και «σοβαρή» κατάληψη, και του «χύμα ζόφου», που θέλει να χρησιμοποιήσει το χώρο ως ορμητήριο για απαλλοτριώσεις εμπορευμάτων, είναι αναπόφευκτη. Η έκβαση της σύγκρουσης αυτής (προσωρινά υπέρ των απαλλοτριωτών, οριστικά υπέρ των καταληψιών μετά από την Τετάρτη 10 Δεκέμβρη) έχει μια πολιτική σημασία που υπερβαίνει το συγκεκριμένο τόπο και χρόνο και αφορά τα πραγματικά διλήμματα της ταξικής πάλης και το τί πραγματικά θα έχει να αντιμετωπίσει το προλεταριάτο όταν εξεγερθεί ξανά.

Κάποιοι, από τους έτσι κι αλλιώς λίγους αναρχικούς που συμμετείχαν στην κατάληψη του Πολυτεχνείου, θα επιλέξουν πλέον να

στηρίξουν την κατάληψη της ΑΣΟΕΕ, η οποία και θα μαζικοποιηθεί από τις επόμενες μέρες. Αυτό γίνεται στη βάση της διαπίστωσης ότι «δεν μπορεί να συνεννοηθεί κανείς με τους λούμπεν της κατάληψης του Πολυτεχνείου για να κάνει συνέλευση», ακόμα και ότι «υπάρχει κίνδυνος για τη σωματική μας ακεραιότητα». Η πρακτική διαίρεση – η διαίρεση στη βάση ενός ιδιότυπου κινηματικού καταμερισμού εργασίας – μεταξύ των τριών καταλήψεων θα βαθύνει ακόμα περισσότερο μετά τα γεγονότα της Δευτέρας και θα επηρεάσει τις δραστηριότητες της καθημιάς κατάληψης συνολικά.

Θεσσαλονίκη

Το πρωί, διαδήλωση 400 μαθητών από σχολεία της Τούμπας επιτίθεται στο Α.Τ. της περιοχής. Πέσιμο με μολότοφ δέχεται και το Α.Τ. Συκεών από διαδήλωση 150 ατόμων. Κρατώντας πανό που γράφει «Ευκλείδης College», 500 μαθητές κατεβαίνουν σε πορεία στο κέντρο της πόλης και επιτίθενται στα ΜΑΤ, τα οποία είναι παραταγμένα μπροστά στο Α.Τ. Λευκού Πύργου, χρησιμοποιώντας πέτρες και καρέκλες από τις διπλανές καφετέριες. Στη Σβώλου, την Εθνικής Αμύνης και τη Ναυαρίνου, καθώς και γύρω από το πανεπιστήμιο, ένας μεγάλος αριθμός μαθητών, στήνει οδοφράγματα και συγκρούεται με τους μπάτσους. Το ιστορικό/εμπορικό κέντρο μετατρέπεται σε εμπόλεμη περιοχή επιθέσεις δέχονται καταστήματα στην Τσιμισκή και τη Βενιζέλου. Ταυτόχρονα, γίνονται κλεισίματα δρόμων και σε άλλες περιοχές της πόλης.

Η κεντρική διαδήλωση έχει καλεστεί για τις 6:30 το απόγευμα στην Καμάρα. Ήδη μια ώρα νωρίτερα έχουν συγκεντρωθεί πάνω από 1000 άτομα διαφόρων ηλικιών που φωνάζουν συνθήματα ενάντια στους μπάτσους, περιμένοντας να ξεκινήσει η πορεία. Όσο περνάει η ώρα, ο κόσμος πυκνώνει. Φοιτητές, οι οποίοι είχαν μαζευτεί νωρίτερα στην κατάληψη του Δικηγορικού Συλλόγου, φτάνουν στην Καμάρα μαζικά

στη «συμφωνημένη» ώρα. Η φωτιά που άναψαν το πρωί οι μαθητικές επιθετικές διαδηλώσεις τροφοδοτεί τις διαθέσεις ενός πλήθους που πλέον ξεπερνάει τα 6000 άτομα, αποτελούμενο από φοιτητές, προσωρινούς, νεαρούς μετανάστες, μαθητές, χούλιγκαν, ανάμεσα στους οποίους οι αναρχικοί και οι αριστεριστές είναι μόνο μια μειοψηφία. Στα πεζοδρόμια πηγαινοέρχονται παρέες πιτσιρικάδων που δεν είναι πάνω από 12-13 ετών. Μεγαλύτερης ηλικίας εργαζόμενοι βρίσκονται κυρίως πίσω από τα λίγα πανό της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς, αλλά όχι μόνο. Όλοι καταλαβαίνουν ότι αυτή η πορεία δε θα μοιάζει καθόλου με τις συνηθισμένες...

Καθώς προχωράει κατά μήκος της Εγνατίας, η πορεία πλαισιώνεται και από άλλους διαδηλωτές. Αρχικά, τα σπασίματα είναι περιορισμένα· οι περισσότεροι στόχοι είναι ήδη κατεστραμμένοι από τις προηγούμενες ημέρες. Στο πρώτο άθικτο κυριλέ φαστφουντάδικο που συναντιέται γίνεται μια σύντομη στάση προκειμένου να παραβιαστούν τα στόρια με τροχό και να πυρποληθεί. Για μεγάλα διαστήματα δεν ακούγονται καθόλου συνθήματα· κυριαρχούν ο ήχος του σπασίματος και η μυρωδιά της φωτιάς. Αυτό, σε συνδυασμό με το ότι σε κάποιους δρόμους τα φώτα είναι σβησμένα, δημιουργεί μια πολεμική ατμόσφαιρα. Στόχοι είναι όλες οι τράπεζες και τα περισσότερα καταστήματα επί της Τσιμισκή και της Βενιζέλου. Κάποια από αυτά καταστρέφονται ολοσχερώς, άλλα λεηλατούνται. Σε κάποιες περιπτώσεις, οι διαδηλωτές μπαίνουν μέσα στα καταστήματα και βγάζουν τα εμπορεύματα στο δρόμο για να τα μοιραστούν οι υπόλοιποι. Ορισμένοι «χωρικοί» επιχειρούν να αποτρέψουν τις λεηλασίες, ερχόμενοι σε σύγκρουση με τους απαλλοτριωτές. «Εμείς δεν κάνουμε τέτοια», φωνάζει κάποιος επιστρέφοντας σε πολυκατάστημα ρούχα που λίγο νωρίτερα είχαν απαλλοτριωθεί και πεταχτεί προς το πλήθος. Γενικά, όμως, όσοι προσπαθούν να περιορίσουν τις καταστροφικές ενέργειες, ισχυριζόμενοι ότι μόνο οι τράπεζες πρέπει να αποτελούν στόχο, χλευάζονται έντονα. Τα MAT δεν εμφανίζονται πουθενά.

Ομάδες κουκουλωμένων διαδηλωτών βγαίνουν από την πορεία, κάνουν επιθέσεις και επιστρέφουν στον κύριο όγκο της. Υπάρχουν, όμως, πολύ περισσότερες παρέες εφήβων που κινούνται συνεχώς δίπλα στην πορεία και σπάνε ό,τι μπορούν, μεταξύ άλλων πολλές στάσεις λεωφορείων και φανάρια. Το κάψιμο των κάδων γίνεται παιχνίδι με στόχο να μη μείνει κανένας ακέραιος. Η βία έχει φύγει από τους ειδικούς. Όσοι δε συμμετέχουν στις καταστροφές εξοικειώνονται αμέσως μ' αυτές· πολλοί χειροκροτούν και επευφημούν, ενώ κανένας δεν απο-

μακρύνεται από το σημείο της επίθεσης, όπως συνέβαινε σε παλιότερες διαδηλώσεις.

Στη γωνία Τσιμισκή και Αριστοτέλους καίγεται ένα αυτοκίνητο του δήμου. Η πορεία δεν έχει διάθεση να ανέβει την Αριστοτέλους και να επιτεθεί στο Α.Τ. κι έτσι συνεχίζει προς τη Βενιζέλου και την Αντιγονιδών καταστρέφοντας τράπεζες και καταστήματα (κυρίως κινητής τηλεφωνίας, ηλεκτρονικών ειδών, ρουχισμού, εστιατόρια και κοσμηματοπωλεία), πολλά από τα οποία λεηλατούνται.

Η πρώτη επαφή με τα MAT, που δέχονται αμέσως επίθεση με μολότοφ και πέτρες, γίνεται όταν η κεφαλή της διαδήλωσης φτάνει στο υπουργείο. Τα δακρυγόνα που εκτοξεύονται πάνω στους διαδηλωτές καταφέρνουν να σπάσουν την πορεία σε πολλά κομμάτια που διαχέονται στη συνέχεια σε διάφορα σημεία του κέντρου της πόλης. Υπό αυτές τις συνθήκες, δημιουργούνται μικρές ομάδες 10 έως 40 ατόμων, οι οποίες προσπαθούν να ανακόψουν με μολότοφ και πέτρες την αντεπίθεση των διμοιριών που ωθούν το διάχυτο πλήθος προς τα ανατολικά. Άλλες ομάδες συναντιούνται στην Εγνατία όπου, υπό την απουσία αστυνομίας, συνεχίζουν να σπάνε, να καίνε και να απαλλοτριώνουν ανενόχλητες. Πολλές παρέες καταλήγουν στην Καμάρα, όπου καταστρέφονται με υπο-

δειγματική επιμέλεια κάποια καταστήματα μέχρι να εμφανιστούν οι μπάτσοι και να στραφούν οι επιθέσεις προς αυτούς. Δεν υπάρχει καμία οργάνωση της σύγκρουσης, ο κόσμος είναι χύμα και οι περισσότεροι δε φοράνε κουκούλες. Τα όπλα τους είναι βασικά πέτρες και δεν υπάρχει

διάθεση να κινηθούν προς το πανεπιστημιακό άσυλο. Η συνεχής ρίψη δακρυγόνων αναγκάζει τελικά τους εξεγερμένους να αποχωρήσουν. Οι συγκρούσεις θα συνεχιστούν τη νύχτα γύρω από το χώρο του πανεπιστημίου.

Τρίτη, 9 Δεκεμβρίου: η μέρα της κηδείας

Αθήνα

Με δηλώσεις του στις εφημερίδες, ο αντιπρόεδρος του σωματείου ειδικών φρουρών αποκαλύπτει ότι «με επιστολή τους, στις 7 Οκτωβρίου, προς τον αρχηγό του σώματος αντιστράτηγο κ. Βασίλη Τσιτατούρα, τα μέλη του Σωματείου των Ειδικών Φρουρών επεσήμαιναν τον κίνδυνο θερμού επεισοδίου μεταξύ ενστόλων και αντιεξουσιαστών με απρόβλεπτη και αιματηρή κατάληξη. Αιτία... ήταν η εντολή του αρχηγείου για πεζές περιπολίες από τους ειδικούς φρουρούς στην πλατεία των Εξαρχείων και τα γύρω στενά το τελευταίο δίμηνο. «Ερχόμασταν καθημερινά αντιμετώπιζοντας με βίαιες αντιδράσεις από τη μεριά των αντιεξουσιαστών. Ήταν κοινό μυστικό ότι αργά ή γρήγορα θα θρηνούσαμε θύμα, είτε αστυνομικό είτε αντιεξουσιαστή. Ο αρχηγός μας παρέπεμψε στον επικεφαλής της ΓΑΔΑ, αλλά έκτοτε το θέμα ξεχάστηκε»».

Οι κρατούμενοι από 22 φυλακές της χώρας προχωρούν σήμερα σε αποχή συσσιτίου τιμώντας τη μνήμη του Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου και σε ένδειξη συμπαραστάσης στις κινητοποιήσεις και διαμαρτυρίες για τη δολοφονία του.

Από το πρωί, οι μαθητές επιτίθενται για δεύτερη μέρα με νεράντζια και πέτρες στα Α.Τ. Νέας Φιλαδέλφειας, Πετρούπολης, Νέας Χαλκηδόνας, Ιλίου και Νέας Μάκρης.

ΔΟΕ και ΟΛΜΕ έχουν κηρύξει 24ωρη απεργία και καλούν σε πανεκπαιδευτικό συλλαλητήριο το πρωί. Το συλλαλητήριο συγκεντρώνει περίπου 3000 άτομα, ξεκινάει από τα Προπύλαια και καταλήγει στο Σύνταγμα. Ο αριθμός των διαδηλωτών είναι εμφανώς δυσανάλογος με την ένταση των προηγούμενων ημερών. Κατά την αποχώρηση των διαδηλωτών, περίπου 150 νεολαίοι επιτίθενται στους μπάτσους με μολό-

τοφ, πέτρες και μπουκάλια· οι τελευταίοι τους απωθούν χωρίς να τους κυνηγήσουν.

Η κηδεία του Γρηγορόπουλου έχει προγραμματιστεί για τις 3 το μεσημέρι στο νεκροταφείο Παλαιού Φαλήρου,

όπου συγκεντρώνονται περίπου 3000 άτομα. Οι μαγαζάτορες της περιοχής, μετά τις ταραχές της προηγούμενης ημέρας, προσπαθούν να προστατεύσουν τα μαγαζιά τους, βάζοντας στις βιτρίνες χαρτιά και πανό που γράφουν «Αντίο Αλέξη». Κατά τη διάρκεια της κηδείας, περίπου 150 νεολαίοι επιτίθενται επανειλημμένα στους μπάτσους που σταθμεύουν μερικά τετράγωνα πιο κάτω, οι οποίοι απαντούν με δακρυγόνα μέσα στη γειτονιά. Ο μεγάλος όγκος των συγκεντρωμένων για την κηδεία, συμπεριλαμβανομένων των πολιτικά οργανωμένων, δε συμμετέχει στον πετροπόλεμο. Αργότερα, γίνονται επιθέσεις σε παρακείμενα καταστήματα και τράπεζες πάνω στη Βενιζέλου, ενώ πέτρες δέχεται και κινούμενο περιπολικό που γλυτώνει την τελευταία στιγμή το τρακάρισμα. Δε θα λείψουν οι αντιπαραθέσεις με «αγανακτισμένους» ιδιοκτή-

«Έως αργά χθες το βράδυ υπήρχαν εστίες έντασης σε πολλά σημεία του κέντρου της Αθήνας. Από τις 6 μμ περίπου το κύριο «μέτωπο» αποτελούσε η οδός Πατησίων μεταξύ ΑΣΟΕΕ και Πολυτεχνείου (και τα δύο ιδρύματα τελούσαν υπό κατάληψη), όπου είχαν συγκεντρωθεί περίπου 500 κουκουλοφόροι. Σύμφωνα με αυτόπτες μάρτυρες, ανάμεσά τους βρίσκονταν και πολλοί αλλοδαποί. Στις οδούς Μπουμπουλίνας, Μαυροματαίων και Στουρνάρη είχαν στηθεί οδοφράγματα με λαμπαδιασμένους κάδους απορριμμάτων. Η ατμόσφαιρα ήταν αποπνικτική - όπως έγινε γνωστό, οι αστυνομικοί κατέφυγαν στη χρήση πολύ ισχυρών, βαρέως τύπου, δακρυγόνων. Οι συγκρούσεις ήταν συνεχείς - «αποτέλειωναν ό,τι είχε μείνει όρθιο», όπως είπε στην «Κ» αυτόπτης μάρτυρας. Σύμφωνα με άλλη μαρτυρία, πάντως, οι κουκουλοφόροι συγκρούστηκαν με ομάδες αλλοδαπών που προχωρούσαν σε πλιάτσικο. Στις 10 μμ χθες η κατάσταση έξω από το Πολυτεχνείο συνέχιζε να είναι έκρυθμη, ενώ κτίριο γραφείων επί της οδού Μάρνης 4 φλεγόταν. Μια ώρα αργότερα ομάδες αλλοδαπών είχαν κλειστεί στο Πολυτεχνείο με άγνωστες διαθέσεις».

Καθημερινή, 10.12.08

τες καταστημάτων, αν και όχι στο ίδιο επίπεδο με αυτό άλλων πόλεων της χώρας.

Μετά από μικρό χρονικό διάστημα και τις απαραίτητες τηλεφωνικές συνεννοήσεις, αρκετοί ντόπιοι νεολαίοι και οργανωμένοι οπαδοί κατευθύνονται προς το Α.Τ. Παλαιού Φαλήρου, αλλά η αστυνομία τους κόβει μερικά τετράγωνα πιο πριν. Κατά τη διάρκεια του πετροπόλεμου, ζητάδες πυροβολούν πάνω από δέκα φορές στον αέρα για εκφοβισμό. Το γεγονός αυτό, τρεις μέρες μετά τη δολοφονία του Γρηγορόπουλου, καταγράφεται από τηλεοπτικές κάμερες.

Το κράτος συνεχίζει να φοβάται τη βίαιη σώμα με σώμα αντιπαράθεση των δυνάμεων της τάξης με τους εξεγερμένους διαδηλωτές και κατ'επέκταση την προοπτική της γενίκευσης της εξέγερσης ως επακόλουθο της βίαιης καταστολής. Δεν μπορεί, όμως, να αφήσει άλλο τα πράγματα να «εκτονώνονται». Γι' αυτό, παίζει το χαρτί του «κοινωνικού αυτοματισμού», διασπείροντας μέσω της αστυνομίας σε όλη την επικράτεια ψευδείς ειδήσεις περί «επικείμενης εφόδου αναρχικών» από το εξωτερικό ή από τις μεγάλες πόλεις της χώρας προς τις μικρότερες. Παράλληλα, σε συνεργασία με τα ΜΜΕ, εξακολουθεί να προωθείται ο διαχωρισμός των εξεγερμένων σε «έλληνες ειρηνικούς διαδηλωτές» και «αλλοδαπούς κουκουλοφόρους πλιατσικολόγους», αβαντάροντας την αυτοδικία των ιδιοκτητών μαγαζατόρων και τη συνεργασία τους με φασίστες. Το φαινόμενο αυτό εμφανί-

«Οι εντολές που μας έχουν δοθεί είναι να μην προκαλέσουμε τους διαδηλωτές. Να τηρούμε αμυντική στάση και να εξαντλήσουμε όλα τα περιθώρια υπομονής απέναντι στις προκλήσεις», είπε στα «ΝΕΑ» αξιωματικός επικεφαλής διμοιρίας των ΜΑΤ. Η ίδια εντολή δόθηκε στο σύνολο των αστυνομικών δυνάμεων, παρόλο που το υπουργείο Εσωτερικών γνώριζε πως οι κουκουλοφόροι θα προκαλούσαν μεγάλες φθορές στο κέντρο της πρωτεύουσας.

[...]

Χθες το βράδυ αποφασίστηκε η λήψη πιο αυστηρών αστυνομικών μέτρων, με τους αστυνομικούς να έχουν την εντολή να επεμβαίνουν δυναμικά σε όποια περίπτωση θεωρήσουν ύποπτη. Επιπλέον, δόθηκε εντολή για αυξημένες περιπολίες και αστυνομικών με πολιτικά σε περιοχές έξω από το κέντρο της Αθήνας, όπου συνέβησαν επιθέσεις το χθεσινό 24ωρο.

Τα Νέα, 9.12.08

ζεται κυρίως σε επαρχιακές πόλεις, όπως η Λάρισα, η Πάτρα, η Ξάνθη και λιγότερο σε Θεσσαλονίκη και Αθήνα, όπου ασφαλίτες δρουν πιο οργανωμένα μέσα στις διαδηλώσεις εκμεταλλευόμενοι την ανωνυμία του πλήθους. Πολύτιμοι αρωγοί του κράτους είναι δημοσιογράφοι⁴, πολιτικά κόμματα (ΚΚΕ, Σύριζα, ακόμα και ορισμένοι από την εξωκοινοβουλευτική αριστερά), αλλά και οι συνδικαλιστές της ΓΣΕΕ. Συγκεκριμένα, ο πρωθυπουργός –με τηλεοπτικές δηλώσεις του, όπου αποκαλεί τους εξεγερμένους «εχθρούς της δημοκρατίας»– απαιτεί από τη ΓΣΕΕ και την ΑΔΕΔΥ να αναβάλλουν τις προγραμματισμένες κινητοποιήσεις της επόμενης ημέρας.

Το ΚΚΕ, ως γνήσιος αντεπαναστατικός μηχανισμός και στυλοβάτης του κράτους σε κρίσιμες ιστορικές στιγμές, αποκαλεί τον κόσμο της εξέγερσης πράκτορες «ξένων σκοτεινών δυνάμεων» και καλεί το κίνημα να μείνει μακριά από τις διαδηλώσεις.

4. «[...] υπό το κράτος αυθαιρέσις στην Αθήνα και με δεδομένη την ανυπαρξία οργανωμένου κράτους -κάτι που επιτρέπει την ανάπτυξη ακραίων και ανεξέλεγκτων στοιχείων- το ζητούμενο στη σημερινή κινητοποίηση είναι η περιφρούρηση των κινητοποιήσεων. Και επειδή απουσιάζει αυτό το πρώτο και αναγκαίο στοιχείο για μια ειρηνική διαδήλωση, δηλαδή η ενότητα, αυτή θα πρέπει να επιβληθεί διά της μαζικής συμμετοχής των εργαζομένων, των συνταξιούχων, των ανέργων, των νέων και των γονιών που αγωνιούν και διεκδικούν». Ελευθεροτυπία, 10.12.08.

Το ίδιο απόγευμα, στο σχεδόν άδειο κέντρο της Αθήνας, ομάδες μεταναστών την πέφτουν χωρίς κουκούλες σε κλειστά καταστήματα επί της Πειραιώς και της Κουμουνδούρου και τα λεηλατούν. Αργότερα το βράδυ, περίπου 150 μετανάστες της περιοχής επιτίθενται σε καταστήματα της πλατείας Βικτωρίας και επιχειρούν να τα λεηλατήσουν. *Είναι εκείνο το κοινωνικό κομμάτι που επωφελείται από το γενικευμένο χάος των ημερών και βρίσκει ευκαιρία να πάρει από τις γυαλιστερές βιτρίνες της περιοχής του κάποια από αυτά που δεν μπορεί να έχει τις μέρες της κανονικότητας.* Όμως, δέχονται επίθεση από «αγανακτισμένους», ασφαλίτες και φασίστες που βρίσκονται εκεί, και συλλαμβάνονται.⁵ Είναι πολύ πιθανό παρόμοιες συγκρούσεις με την αστυνομία και λεηλασίες μαγαζιών να γίνονταν στην περιοχή και από τις προηγούμενες μέρες.

Το βράδυ, στο Ζεφύρι, ομάδα περίπου 100 ατόμων διαφόρων ηλικιών, ανάμεσά τους πολλοί τσιγγάνοι, κινείται προς τα εκδοτήρια του Προαστιακού και προκαλεί ζημιές, όπως είχε πράξει και την προηγούμενη μέρα. Όταν οι

αστυνομικές δυνάμεις τους απωθούν, κάποιοι βάζουν φωτιά σε ένα μικρό φορτηγό και κινούνται με αυτό εναντίον του Α.Τ. της περιοχής. Το φλεγόμενο όχημα ακινητοποιείται τελικά στην περιφραξη του κτιρίου, στη συνέχεια όμως ακούγονται πυροβολισμοί και οι μπάτσοι δέχονται σκάγια από κυνηγετικά όπλα.

Κατά τη διάρκεια της νύχτας, εμφανίζονται κάποιοι φασίστες στους δρόμους γύρω από το Πολυτεχνείο και την ΑΣΟΕΕ, όπου άγριες συγκρούσεις με την αστυνομία θα συνεχιστούν μέχρι τις πρώτες πρωινές ώρες.

Θεσσαλονίκη

Η απεργία της ΔΟΕ και της ΟΛΜΕ είναι η πρώτη κινητοποίηση σε εργασιακούς χώρους μετά από τρεις ημέρες εξέγερσης. Στο πρωινό πανεκπαιδευτικό συλλαλητήριο συγκεντρώνονται περίπου 4000 άτομα και το επίπεδο της σύγκρουσης είναι σχετικά χαμηλό. Αφού γίνονται κάποιες οδομαχίες με τους μπάτσους έξω από το υπουργείο, τα ΜΑΤ διαλύουν τους διαδηλωτές ρίχνοντας πολλά δακρυγόνα και τους απωθούν στους γύρω δρόμους. Μετά τη διάλυση της πορείας, 200 περίπου αναρχικοί/αντιεξουσιαστές στήνουν οδοφράγματα στη γωνία Ίωνος Δραγούμη και Εγνατίας για να εμποδίσουν τις διμοιρίες που έρχονται να επιτεθούν από κάτω και τελικά καταφέρνουν να τις απωθήσουν. Ένα κομμάτι της διαδήλωσης ανασυντάσσεται και συνεχίζει επί της Αγίου Δημητρίου. Γίνεται επίθεση αρχικά στο Α.Τ. Άνω Πόλης και στη συνέχεια στο φυλάκιο του τούρκικου προξενείου. Τελικά, καταλήγει στην Καμάρα, όπου παραμένει για λίγη ώρα και στη συνέχεια διαλύεται.

Το βράδυ, μια μικρή ομάδα πενήντα περίπου χουλιγκάνων, μαθητών και νεαρών μεταναστών –κυρίως Αλβανών– συγκρούεται με τους μπάτσους από την πλατεία Χημείου. Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία βοηθούν στην καλύτερη οργάνωση των επιθέσεων. Λεηλασίες γίνονται σε διάφορες σχολές του ΑΠΘ, όπως και τις προηγούμενες μέρες. Το ίδιο βράδυ, διαδίδε-

5. Σύμφωνα με το blog των κρατουμένων, μόνο στο Πολυτεχνείο θα συλληφθούν ένας 23χρονος Πολωνός και ένας 21χρονος Έλληνας, οι οποίοι θα κατηγορηθούν από κοινού για έκρηξη, κατασκευή/κατοχή εκρηκτικών υλών και βαριά σκοπούμενη σωματική βλάβη (κακουργήματα), καθώς και για διατάραξη κοινής ειρήνης, φθορά ξένης ιδιοκτησίας και κλοπή (πλημμελήματα) ένας 23χρονος Ιρανός, ο οποίος θα κατηγορηθεί για έκρηξη και κατασκευή/κατοχή εκρηκτικών υλών (κακουργήματα), καθώς και για διατάραξη κοινής ειρήνης και φθορά ξένης ιδιοκτησίας (πλημμελήματα) δυο 26χρονοι Έλληνες, οι οποίοι θα κατηγορηθούν ο καθένας ξεχωριστά για έκρηξη, κατασκευή/κατοχή εκρηκτικών υλών και βαριά σκοπούμενη σωματική βλάβη (κακουργήματα), καθώς και για διατάραξη κοινής ειρήνης και φθορά ξένης ιδιοκτησίας (πλημμελήματα). Όλοι τους θα προφυλακιστούν στον Κορυδαλλό και, με την εξαίρεση του Πολωνού, θα αποφυλακιστούν στις 30 Μαρτίου χωρίς εγγύηση και με περιοριστικούς όρους. Καθ' όλη τη διάρκεια των πρώτων ημερών, αυτό θα είναι το προφίλ των συλληφθέντων στην Αθήνα και των κατηγοριών που θα τους βαρύνουν. Για τη Θεσσαλονίκη, αντιγράφουμε από την ίδια πηγή: «22 συλλήψεις (3 ανήλικοι θα πάνε 13 Φεβρουαρίου 2009 για δικαστήριο – οι υπόλοιποι, οι περισσότεροι αλλοδαποί, πέρασαν ήδη αυτόφωρο, καταδικάστηκαν και κανείς δεν είναι προφυλακισμένος). Στις 13/01 συνέλαβαν έναν 25χρονο με κατηγορία για εμπρησμό (σύμφωνα με συντρόφους)». Οι πληροφορίες για τις συλλήψεις στη Θεσσαλονίκη αφορούν το χρονικό διάστημα από 6.12.08 έως 14.1.09.

ται η φήμη περί άρσης του ασύλου. Για το λόγο αυτό, μια ομάδα κυρίως αριστεριστών/συνδικαλιστών φοιτητών, επιχειρούν να σταματήσουν τις συγκρούσεις εντός του πανεπιστημίου. Ένας νεαρός μετανάστης απαντά σε έναν από αυτούς: «Εγώ δουλεύω σε supermarket και παίρνω 600 ευρώ. Εσύ μάλλον θα γίνεις αφεντικό μου κάποια στιγμή, οπότε άντε γαμήσου και φύγε από εδώ!».

Διμορίες ΜΑΤ και ασφαλίτες φυλάνε την περιοχική γύρω από το Σιντριβάνι και τα νεκροταφεία της Ευαγγελιστρίας, ενώ φασίστες επιτίθενται με πέτρες από την Αρμενοπούλου στους συγκεντρωμένους στο πανεπιστήμιο. Η Εθνικής Αμύνης και τα πανεπιστήμια είναι υπό ουσκότιση. Γενικά, έχει αποκλειστεί κάθε πρό-

σβαση προς το ΑΠΘ, καθώς και η έξοδος όσων βρίσκονται μέσα.

Την ίδια μέρα, μετά από συναγεμρό που σημαίνεται στα στρατόπεδα τουλάχιστον της Αττικής, αλλά και ως απάντηση στις φημολογίες της προηγούμενης μέρας, φαντάροι από 42 στρατόπεδα της χώρας υπογράφουν κείμενο στο οποίο δηλώνουν ότι δεν πρόκειται να εμπλακούν σε επιχείρηση καταστολής των εξεγερμένων ακόμα κι αν πάρουν τέτοια διαταγή. Το κείμενο που δημοσιεύεται τελειώνει με τα εξής λόγια: «Αρνούμαστε να βγούμε στους δρόμους στο όνομα οποιασδήποτε έκτακτου ανάγκης, ενάντια στα αδέρφια μας».

Τετάρτη, 10 Δεκεμβρίου: η μέρα της γενικής απεργίας

Αθήνα

Από το ΥΠΕΠΘ δίνεται προφορική εντολή προς τους εκπαιδευτικούς «να χαλαρώσουν τις συνθήκες διδασκαλίας στις τάξεις» και να γίνουν «εξορμήσεις ψυχαγωγικού χαρακτήρα εκτός των προβλεπόμενων στο πλαίσιο του καθημερινού προγράμματος».

ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ έχουν εντελώς συμπτωματικά κηρύξει γενική απεργία ενάντια στον προϋπολογισμό του 2009 από τον περασμένο μήνα. Την προηγούμενη μέρα, έχει γίνει συμβούλιο των πολιτικών αρχηγών «για να εκτιμηθεί η κατάσταση». Η ΓΣΕΕ, ουνεπής ως προς τον ιστορικό της συνδικαλιστικό ρόλο ενάντια στους ταξικούς αγώνες, στέλνει στον πρωθυπουργό την παρακάτω επιστολή:

«Εμείς χειροκροτούμε όσους μετέχουν στους αγώνες χωρίς κουκούλες».

Από δηλώσεις του Αλέκου Αλαβάνου, προέδρου της ΚΟ του ΣΥΡΙΖΑ, Καθημερινή, 10.12.08

τικών αιτημάτων μετασχηματίζεται σε φωνή αγωνίας και διαμαρτυρίας για την ποιότητα της δημοκρατίας σε όλες τις λειτουργίες και τις θεσμικές της εκφάνσεις. Το εργατικό κίνημα διαχρονικά περιφρουρεί τις κινητοποιήσεις του και στο χώρο θα υπάρχουν μέτρα περιφρούρησης, ενώ θα επιδειχθεί προσοχή από τα συνδικάτα με δεδομένη πάντοτε την ειρηνική συμπεριφορά των δυνάμεων της εργασίας. Η ειρηνική συγκέντρωσή μας δεν μπορεί να αποτελέσει άλλοθι μετάθεσης ευθυνών, καθώς και εκμετάλλευσης για καταστροφική βία, για κανένα. Αντιθέτως, ο ίδιος ο χώρος και η οιοινεί φρούρησή του επιφορτίζουν με ουσιαστικές και πρόσθετες υπαρκτές ευθύνες τα προς τούτο εντεταλμένα όργανα.

Κύριε Πρόεδρε της Κυβέρνησης,

Κύριε Πρόεδρε της Κυβέρνησης,

Διάβασα με τη δέουσα προσοχή την επιστολή που μου απευθύνετε σχετικά με την αναβολή της συγκέντρωσης που πραγματοποιεί η Συνομοσπονδία στο πλαίσιο της αυριανής 24ωρης απεργίας της. Επιτρέψτε μου, ωστόσο, να σας ενημερώσω ότι πριν λάβω την επιστολή σας, με πλήρη συναίσθηση του θεσμικού μου ρόλου και με την υπευθυνότητα που πρέπει να διακρίνει τις αντιδράσεις όλων εν μέσω κρίσιμων στιγμών και καταστάσεων, εισηγήθηκα και το προεδρείο της ΓΣΕΕ αποφάσισε η απεργιακή μας συγκέντρωση να πραγματοποιηθεί στο ναό της Δημοκρατίας μπροστά στο Ελληνικό Κοινοβούλιο και όχι στο Πεδίο Άρεως, ακριβώς επειδή ελλοχεύουν κίνδυνοι εκμετάλλευσης και τυφλής βίας. Το συγγερό έγκλημα που διεπράχθη από τον ειδικό φρουρό ήταν η σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι του αυταρχισμού και της κρατικής καταστολής. Ως εκ τούτου, η συγκέντρωσή μας εκτός από την ανάδειξη των εργα-

Ως επικεφαλής των ελληνικών συνδικάτων, αντιλαμβάνομαι και την κρισιμότητα των περιστάσεων και τις υφιστάμενες δυσκολίες. Επέδειξα και θα συνεχίσω να επιδεικνύω υπευθυνότητα ακόμα και με προσωπικό κόστος. Η απόφαση για την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης είναι ομόφωνη από το προεδρείο της οργάνωσής μας και εκτιμώ ότι αυτή η ομοφωνία συμβάλλει, ώστε όλοι να αρθούν στο ύψος των περιστάσεων.

Η προσπάθεια κράτους και συνδικάτων να απονομιμοποιήσουν την πορεία και να τρομοκρατήσουν τον κόσμο δεν περνάει. Η πορεία ξεκινάει από το Μουσείο με συμμετοχή 7000 ατόμων και καταλήγει στη Βουλή. Δε γίνονται εκτεταμένες συγκρούσεις. Οι μαθητές παραμένουν στο Σύνταγμα αρκετή ώρα και φωνάζουν συνθήματα στους μπάτσους, χωρίς όμως να τους επιτεθούν αυτή τη φορά. Λαμβάνοντας υπόψη και την περιορισμένη συμμετοχή στην

απεργία των ΔΟΕ-ΟΛΜΕ της προηγούμενης ημέρας, φαίνεται ότι το στοίχημα της επέκτασης της εξέγερσης στους χώρους εργασίας χάνεται, στο βαθμό τουλάχιστον που μπαίνει με όρους γενικής απεργίας.

Μετά την πορεία, πολλοί συμμετέχουν σε συνελεύσεις στο Πολυτεχνείο και τη Νομική που έχουν καλέσει αριστεριστές, οι οποίοι αυτοπαρουσιάζονται ως η «πρωτοπορία» της εξέγερσης και αναμασούν τις ανοησίες περί έλλειψης πολιτικού περιεχομένου της εξέγερσης: έτσι αντιλήφθηκαν αυτοί το ζήτημα της έλλειψης αιτημάτων από την πλευρά των εξεγερμένων. Για το λόγο αυτό, στη συνέλευση της Νομικής προτείνουν διάφορα αιτήματα όπως π.χ. μείωση των επιτοκίων των στεγαστικών δανείων, αλλά γιουχάρουνται άσχημα από αρκετό κόσμο. Επίσης, αρκετοί συνδικαλιστές πρωτοβάθμιων σωματείων δίνουν μεταξύ τους υποσχέσεις ότι θα κάνουν οτιδήποτε περνάει από το χέρι τους για να γίνει απεργία στις 18 Δεκέμβρη. Τελικά, δεν γίνεται τίποτα. Ούτε καν οι συνδικαλιστές στην εκπαίδευση δεν ασχολήθηκαν με την εξέγερση τις επόμενες ημέρες. Αργότερα, γίνεται μεγάλη συνέλευση στην ΑΣΟΕΕ, όπου προτείνονται δράσεις και η ζωή της κατάληψης οργανώνεται με συλλογικούς όρους. Είναι η τελευταία μέρα κατά την οποία γίνονται συγκρούσεις έξω από την ΑΣΟΕΕ. Αντίθετα, το Πολυτεχνείο θα παραμείνει η μόνη κατάληψη γύρω από την οποία θα συνεχιστούν οι συγκρούσεις, αν και σε πολύ μικρότερο βαθμό. Το ζήτημα της επέκτασης της εξέγερσης απασχολεί και τις τρεις καταλήψεις, όπως και αρκετούς εξεγερμένους προλετάρους εκτός αυτών, αλλά θα μπει με ουσιαστικούς πρακτικούς όρους μόνο στην κατάληψη της ΑΣΟΕΕ, η οποία μαζικοποιείται και ισχυροποιείται. Οι πρώτες σκέψεις για καταλήψεις δημοσίων κτιρίων στις συνοικίες εκφράζονται μέσα σε αυτή τη συνέλευση, όπως και μια σειρά άλλων δράσεων περισσότερο ή λιγότερο βίαιων.

Νωρίτερα το πρωί, μαθητές επιτίθενται στο Α.Τ. Καισαριανής. Στο Α.Τ. Αργυρούπολης, αξιωματικός της αστυνομίας καλεί σε διάλογο τους μαθητές που έχουν πάει εκεί, τους εξηγεί

ότι κατανοεί την οργή τους προσπαθώντας να τους αποτρέψει από το να επιτεθούν στο τμήμα. «Σε ακούσαμε, κάνε τώρα στην άκρη γιατί πρέπει να πετάξουμε και τις πέτρες» του λένε και στη συνέχεια οι πέτρες εκπληρώνουν την ιστορική τους αποστολή...

Από την Τετάρτη, αναρχικοί, αριστεριστές και λοιποί ριζοσπάστες αρχίζουν να βγάζουν τα πρώτα πολιτικά συμπεράσματα από τα μέχρι τότε γεγονότα, συνειδητοποιώντας ότι αποτελούν μόνο ένα μικρό κομμάτι των εξεγερμένων και σε πολλές περιπτώσεις στέκονται αμήχανα μπροστά στην αγριότητα, τη μαζικότητα, τη διάρκεια και την επινοητικότητα των συγκρούσεων.

Η κρατική προπαγάνδα μέσω των ΜΜΕ, απέναντι στην εντελώς καινούργια κατάσταση που δημιουργούν οι προλετάριοι, επιχειρεί να εντείνει τον διαχωρισμό μεταξύ των διαδηλωτών στη βάση όχι μόνο της χρήσης βίας, αλλά και στη βάση της καταδίκης των λεηλασιών ή μη. Αυτή η αναβάθμιση του επιπέδου της αντιπαράθεσης αποτελεί έκφραση αυτού που ήδη έχει συμβεί στους δρόμους τις πρώτες μέρες και αναδεικνύει το όριο της εξέγερσης: στο εξής, το ίδιο το κίνημα δε θα μπορεί να υπερασπιστεί ανοιχτά, πόσο μάλλον να επαναλάβει στο δρόμο, όλο το εύρος των μέχρι τότε πρακτικών του. Η ατομική ιδιοκτησία ανακάτ ήδη, με τη βοήθεια και ενός μέρους των πιο πολιτικοποιημένων εξεγερμένων, ένα μέρος του χαμένου της κύρους.

Θεσσαλονίκη

Απεργοί κυρίως από το δημόσιο τομέα –όχι μόνο ωστόσο– συγκεντρώνονται μπροστά από το Εργατικό Κέντρο. Μετά τις δηλώσεις Παναγόπουλου, οι συνδικαλιστές της ΓΣΕΕ και της ΑΔΕΔΥ προσπαθούν να περιορίσουν τους απεργούς σε ειρηνική συγκέντρωση έξω από το ΕΚΘ, καλώντας τους ταυτόχρονα να καταδικάσουν «τη βία από όπου κι αν προέρχεται». Ωστόσο, φοιτητές και μαθητές εμφανίζονται αποφασισμένοι να κάνουν πορεία και συμπαρασύρουν τους συγκεντρωμένους. Περίπου 4000 διαδηλωτές κατευθύνονται προς το υπουργείο, όπου κυρίως εφήβοι επιτίθενται στην αστυνομία.

Οι μπάτσοι διαλύουν το πλήθος με δακρυγόνα. Ένα κομμάτι των διαδηλωτών κινείται προς το Εργατικό Κέντρο από στενά παράλληλα στην Αγίου Δημητρίου. Εκεί, μικρές ομάδες κυρίως μαθητών την ξαναπέφτουν στα ΜΑΤ με πέτρες. Η αντιπαράθεση λήγει με οπισθοχώρηση των μπάτσων, καθώς αρκετοί απεργοί στηρίζουν τους μαθητές με τη φυσική τους παρουσία. Τελικά, γύρω στους 500 διαδηλωτές καταλήγουν να μπλοκάρουν την Εγνατία μπροστά από την κατελημμένη Σχολή Θεάτρου περιμένοντας την έναρξη της συνέλευσης της κατάληψης. Ο προβληματισμός «τι γίνεται από εδώ και πέρα;» είναι έκδηλος στις συζητήσεις ανάμεσα στους εξεγερμένους προλετάριους. Από αυτή την Τετάρτη, η κατάληψη της Σχολής Θεάτρου, που τις προηγούμενες ημέρες χρησίμευε περισσότερο ως «καταφύγιο» διαδηλωτών, μαζικοποιείται. Πλέον, μετατρέπεται σε κέντρο αντιπληροφόρησης και πόλο συνάντησης ενός κομματιού των εξεγερμένων που παραμένουν στο δρόμο, αποτελούμενο βασικά από ορισμένες αντιεξουσιαστικές τάσεις. Επίσης, θα αναλαμβάνει την ευθύνη του καλέσματος στις κεντρικές διαδηλώσεις των επόμενων ημερών. Γενικότερα στη Θεσσαλονίκη, μετά την Τετάρτη, η σύνθεση

αυτών που θα συνεχίσουν να εμπλέκονται ενεργά στις εξεγερτικές δράσεις θα περιοριστεί σε προλετάριους που σχετίζονται με τη διευρυμένη περιφέρεια του αναρχικού/αντιεξουσιαστικού χώρου, ενώ θα υπάρξουν περιπτώσεις που αρκετοί «μη πολιτικοποιημένοι» φοιτητές του κινήματος των καταλήψεων θα ξαναβρεθούν στο δρόμο.

Η φήμη περί άρσης του ασύλου συντηρείται: η Σύγκλητος του ΑΠΘ συνεδριάζει με αυτό το θέμα. Τα λεγόμενα του πρύτανη και διάφορων καθηγητών είναι «να προστατευθεί ο χώρος του πανεπιστημίου από κάθε κίνδυνο, από όπου κι αν αυτός προέρχεται». Η συνεδρίαση διακόπτεται με πρωτοβουλία του πρύτανη, ο οποίος παρακινεί τους παρευρισκόμενους φοιτητές, κυρίως μέλη αριστερών παρατάξεων, να κατευθυνθούν μαζί με πανεπιστημιακούς προς την Εθνικής Αμύνης, όπου καμιά εικοσαριά πιτσιρικάδες συγκρούονται με την αστυνομία, ώστε να παρέμβουν ενάντια στις συγκρούσεις με τη δικαιολογία της προστασίας του ασύλου από τους μπάτσους. Σ' αυτή την προσπάθεια, έλαβε χώρα λεκτική αντιπαράθεση, όχι μόνο μεταξύ φοιτητών και εφήβων, αλλά και των φοιτητών μεταξύ τους, σχετικά με την «εξευγενισμένη» καταστολή της σύγκρουσης. Κάποιοι φοιτητές ανακρίνουν τους πιτσιρικάδες και προσπαθούν να τους στριμώξουν, κάποιοι τους εμποδίζουν να μπουν στο πανεπιστήμιο, ενώ άλλοι προσπαθούν να διευκολύνουν το πέρασμα προς το άσυλο για να τους προστατέψουν. Τα λόγια ενός από τους εφήβους είναι χαρακτηριστικά για τη δική τους διάθεση: «φοιτητούληδες ήρθατε να προστατέψετε το πανεπιστήμιό σας και χαλάτε τη φάση».

Αργά τη νύχτα, σπάζεται μια τράπεζα και καίγεται μια αντιπροσωπεία αυτοκινήτων καθώς και τα γραφεία της ΝΔ στην Τριανδρία.

το φάντασμα της ελευθερίας έρχεται πάντα με το μαχαίρι στα δόντια

Το αποκορύφωμα της κοινωνικής καταπίεσης είναι να σε πυροβολούν στο ψαχνό.

Όλες οι βγαλμένες από το οδόστρωμα πέτρες που έπεσαν στις ασπίδες των μπάτσων ή στις προθήκες των ναών του εμπορεύματος, όλα τα φλεγόμενα μπουκάλια που χάραξαν μια τροχιά στο νυχτερινό ουρανό, όλα τα οδοφράγματα που στήθηκαν στους δρόμους της πόλης, χωρίζοντας τις δικές μας περιοχές από τις δικές τους, όλοι οι κάδοι των καταναλωτικών σκουπιδιών που, χάρη στη φωτιά της εξέγερσης, από Μηδέν έγιναν Κάτι, όλες οι γροθιές που υψώθηκαν κάτω απ' το φεγγάρι, είναι τα όπλα που δίνουν σάρκα, αλλά και πραγματική δύναμη, όχι μόνο στην αντίσταση, αλλά και στην ελευθερία. Και είναι ακριβώς η αίσθηση της ελευθερίας που εκείνες τις στιγμές αποτελεί τελικά το μόνο στο οποίο αξίζει να στοιχηματίσουμε: η αίσθηση των λησμονημένων παιδικών πρωινών όπου όλα μπορούν να συμβούν γιατί είμαστε εμείς, ως δημιουργικά ανθρώπινα όντα, που έχουμε ζυπνήσει, όχι οι κατοπινές αποδοτικές ανθρωπομηχανές του υπηκόου, του εκπαιδευμένου, του αλλοτριωμένου εργάτη, του ιδιοκτήτη, του οικογενειάρχη. Η αίσθηση ότι αντιμετωπίζεις τους εχθρούς της ελευθερίας – ότι πια δεν τους φοβάσαι.

Έχουν επομένως σοβαρούς λόγους να ανησυχούν όσοι θέλουν να συνεχίσουν να κάνουν τη δουλειά τους, σαν μην τρέχει τίποτα, να μην έτρεξε τίποτα ποτέ. Το φάντασμα της ελευθερίας πάντα έρχεται με το μαχαίρι στα δόντια, με την βίαιη διάθεση να σπάσει τις αλυσίδες, όλες τις αλυσίδες, που μετατρέπουν τη ζωή σε μιαν άθλια επαναληπτικότητα, χρήσιμη για την αναπαραγωγή των κυρίαρχων κοινωνικών σχέσεων. Από το Σάββατο της 6^{ης} Δεκέμβρη οι πόλεις αυτής της χώρας, όμως, δεν λειτουργούν κανονικά: δεν έχει shopping therapy, ανοιχτούς δρόμους για να πάμε στη δουλειά μας, ειδήσεις για τις επόμενες πρωτοβουλίες ανάκαμψης της κυβέρνησης, ανέμελο zapping στις lifestyle εκπομπές, βραδινές τσάρκες με το αμάξι γύρω από το Σύνταγμα, κλπ., κλπ., κλπ. Αυτές οι μέρες και οι νύχτες δεν ανήκουν στους εμπόρους, στους τηλεσχολιαστές, στους υπουργούς, και στους μπάτσους. Αυτές οι μέρες και οι νύχτες ανήκουν στον Αλέξη!

Ως σουρρεαλιστές βρεθήκαμε απ' την αρχή στο δρόμο, μαζί με χιλιάδες άλλους εξεγερμένους και αλληλέγγυους ανθρώπους, γιατί ο σουρρεαλισμός γεννήθηκε με την ανάσα του δρόμου, και δεν σκοπεύει ποτέ να την εγκαταλείψει. Μετά την μαζική αντίσταση στους κρατικούς δολοφόνους η ανάσα του δρόμου έχει γίνει ακόμα πιο ζεστή, ακόμα πιο φιλόξενη, ακόμα πιο δημιουργική. Δεν μας αναλογεί η αρμοδιότητα να προτείνουμε μια γραμμή στο κίνημα. Αναλαμβάνουμε, ωστόσο, την ευθύνη του κοινού αγώνα, γιατί είναι αγώνας για την ελευθερία. Χωρίς να είμαστε υποχρεωμένοι να συμφωνούμε με όλες τις πτυχές ενός τέτοιου μαζικού φαινομένου, χωρίς να είμαστε θιασώτες του τυφλού μίσους, και της βίας για τη βία, δεχόμαστε ότι το φαινόμενο αυτό δικαίως υπάρχει.

Να μην αφήσουμε αυτήν την φλεγόμενη πνοή της ποίησης απλά να εκτονωθεί ή να σβήσει.

**Να την μετατρέψουμε σε μια συγκεκριμένη ουτοπία: για την αλλαγή του κόσμου
και την αλλαγή της ζωής!**

**Καμιά ειρήνη με τους μπάτσους και τ' αφεντικά τους!
Όλοι στους δρόμους!**

Όσοι δεν μπορούν να συναισθανθούν την οργή ας το βουλώσουν!

Υπερρεαλιστική Ομάδα Αθήνας, Δεκέμβρης 08

Πέμπτη, 11 Δεκεμβρίου: γίνεται η πρώτη κατάληψη σε γειτονιά της Αθήνας (Δημαρχείο Αγίου Δημητρίου)

Αθήνα

Οι μαθητές για τέταρτη μέρα αφήνουν τα σχολεία τους, μπλοκάρουν κεντρικούς και περιφερειακούς δρόμους μοιράζοντας φυλλάδια, συγκεντρώνονται έξω από τα αστυνομικά τμήματα σε όλη την Αθήνα και στα περισσότερα από αυτά επιτίθενται με πέτρες, νεράντζια και σακούλες σκουπιδιών. Σε πολλές επιθέσεις η αστυνομία απαντά με χημικά και σε κάποιες άλλες (όπως στο Α.Τ. Άνω Πατησίων) με πέτρες. Συνολικά γίνονται στόχος τα Α.Τ. Μελισσίων, Αιγάλεω, Βούλας, Βύρωνα, Κολωνού, Γλυφάδας, Περιστερίου, Πεύκης, Κηφισιάς, Αλίμου, Ν. Χαλκηδόνας, Καλλιθέας, Ν. Σμύρνης, Πετρούπολης, Γαλασίου, Χαλανδρίου, Άνω Πατησίων, Αγ. Δημητρίου, Τερψιθέας, Π.Φαλήρου και Α.Τ. Ηλιούπολης, όπου αναποδογυρίζονται περιπολικά της αστυνομίας. Πέρα από τα αστυνομικά τμήματα, μαθητές επιτίθενται επίσης στην είσοδο των φυλακών Κορυδαλλού, το Δημαρχείο Καλλιθέας, την Αστυνομική Διεύθυνση Πειραιά και την Αστυνομική Διεύθυνση Νοτιανατολικής Αττικής. Σε μερικές περιοχές, συμμετέχει κι άλλος κόσμος, κυρίως γονείς αλλά και καθηγητές.

Σύμφωνα με τα ΜΜΕ, κατά τη διάρκεια των τελευταίων 5 ημερών έχουν χρησιμοποιηθεί από την αστυνομία 4500 δακρυγόνα με αποτέλεσμα το διαθέσιμο στοκ να έχει εξαντληθεί. Φυσικά, έχει ήδη δρομολογηθεί παραγωγή καινούριων από το Ισραήλ...

Το πρωί, μια ομάδα εξεγερμένων, με πρωτοβουλία αντιεξουσιαστών που δραστηριοποιούνται στο στέκι της Πικροδάφνης, σε συνεννόηση με δημοτικούς υπαλλήλους, καταλαμβάνει το Δημαρχείο Αγίου Δημητρίου. Στην απογευματινή συνέλευση συμμετέχουν πολλοί από τη γειτονιά. Βέβαια, αυτό οφείλεται, αφενός, στο γεγονός ότι η γειτονιά του Αγ. Δημητρίου είναι ως επί το πλείστον εργατική και, αφετέρου, στις σχέσεις που έχουν αναπτυχθεί ανάμεσα στους κατοίκους και το στέκι της Πικροδάφνης. Το συγκεκριμένο στέκι λειτουργεί κάποια χρόνια και έχει συμμετάσχει στο παρελθόν στους αγώνες

για τοπικά ζητήματα. Από την πρώτη συνέλευση, δημοσιοποιείται ο λόγος των εξεγερμένων σε φυλλάδια και διαδίκτυο. Η σημασία της κατάληψης αυτής είναι όχι μόνο το γεγονός ότι αποτελεί την πρώτη κατάληψη δημοσίου κτιρίου εκτός κέντρου κατά τη διάρκεια της εξέγερσης, εμπνέοντας και τις υπόλοιπες καταλήψεις που θα ακολουθήσουν, αλλά και γιατί είναι η μόνη περίπτωση που μέρος των εργαζομένων ενός χώρου που καταλαμβάνεται συμμετέχει στο εγχείρημα. Το Δημαρχείο για τις 6 μέρες που θα παραμείνει κατειλημμένο, θα χρησιμοποιηθεί ως κέντρο αντιπληροφόρησης και ως τόπος συνάντησης και δράσης.

Τη μέρα αυτή, λήγει και η τριήμερη αναστολή λειτουργίας των πανεπιστημιακών τμημάτων. Έτσι, οι φοιτητές πραγματοποιούν συνελεύσεις και σε αρκετές περιπτώσεις προχωρούν σε καταλήψεις των σχολών τους. Η ΠΚΣ προσπαθεί ανεπιτυχώς να μπλοκάρει τις συνελεύσεις ή να εμποδίσει τις καταλήψεις στην Πάντειο και τη Φιλοσοφική. Ο πρόεδρος του Πανεπιστημίου Αθηνών Κίττας ανακαλεί την παραίτησή του, μετά την παρέμβαση του Προέδρου της Δημοκρατίας Παπούλια. Ο Κίττας είχε υποβάλλει παραίτηση τη νύχτα της Δευτέρας, διαμαρτυρόμενος για τα γεγονότα εκείνης της ημέρας.

Νωρίς το απόγευμα, πραγματοποιείται πορεία 5000 περίπου ατόμων στο κέντρο της Αθήνας, η οποία έχει καλεστεί κυρίως από αριστερούς συνδικαλιστές και αριστεριστικές οργανώσεις που έχουν καταλάβει τα γραφεία του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών. Η δημοσίευση αποσπασμάτων από την κατάθεση του μπάτσου δολοφόνου —ο οποίος, κατόπιν υποδείξεων του συνηγόρου του Κούγια προσάπτει στον Γρηγορόπουλου «αποκλίνουσα συμπεριφορά» επειδή υποτίθεται ότι «είχε αποβληθεί από το ιδιωτικό σχολείο στο οποίο πήγαινε»—

αυξάνει ακόμα περισσότερο την ένταση το ίδιο κάνει και η προκλητική δήλωση του Κούγια: «Αν τελικώς έπρεπε να χαθεί το παιδί, θα το κρίνει η δικαιοσύνη». Τη μέρα αυτή αναμένεται και το πόρι-

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Το βράδυ του Σαββάτου η Ελληνική Αστυνομία δολοφόνησε 15χρονο μαθητή.
Η δολοφονία ήταν η σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι.

Ήταν η συνέχεια μιας συντονισμένης δράσης κρατικής τρομοκρατίας και Χρυσής Αυγής που σαν στόχο είχε τους φοιτητές και τους μαθητές (με τα ιδιωτικά πανεπιστήμια), τους μετανάστες που εξακολουθούν να διώκονται γιατί γεννήθηκαν με άλλο χρώμα, τους εργαζόμενους γιατί πρέπει να δουλεύουν μέχρι να πεθάνουν χωρίς να αμείβονται.

Η κυβέρνηση της συγκάλυψης με τους πραιτόρες της, αφού κατέκαψε τα δάση το καλοκαίρι είναι υπεύθυνη και για το ότι καίγονται σήμερα όλες οι μεγάλες πόλεις. Προστάτεψε τους κουμπάρους, όσους κάνανε υποκλοπές, όσους κλέψανε τα ασφαλιστικά ταμεία με τα ομόλογα, όσους απήγαγαν μετανάστες, όσους εμπλέκονταν στο παραδικαστικό κύκλωμα, όσους έκλεψαν με το χρηματιστήριο, προστάτεψε τις τράπεζες και τα μοναστήρια που κλέβουν τον κοσμάκη.

Εχουμε Εμφύλιο πόλεμο με τους φασίστες, τους τραπεζίτες, το κράτος και τα μμε που θέλουν μια γενιά υποταγμένη και μια κοινωνία νοικοκυραίων. Δεν υπάρχουν δικαιολογίες και προσπαθούν πάλι με θεωρίες περί συνομοσίων και περί ασύμμετρων απειλών να κατευνάσουν τα πνεύματα.

Η οργή που ήταν συσσωρευμένη έπρεπε να εκδηλωθεί και δεν πρέπει να σταματήσει. Σε όλο τον πλανήτη έχουμε γίνει πρώτο θέμα, καιρός ήταν και πρέπει να ξεσηκωθούν παντού.

Η γενιά των φτωχών, των ανέργων, των υποαπασχολούμενων, των αστέγων, των μεταναστών, των νέων θα είναι αυτή που θα σπάει κάθε βιτρίνα και θα ζυπνάει τους νοικοκυραίους από το λήθαργο του εφήμερου Αμερικανικού ονείρου.

**ΜΗ ΒΛΕΠΕΙΣ ΤΙΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΓΕΝΝΙΟΥΝΤΑΙ ΟΙ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΙΣ
ΟΤΑΝ ΟΙ ΝΕΟΙ ΔΟΛΟΦΟΝΟΥΝΤΑΙ ΟΙ ΓΕΡΟΙ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΟΙΜΟΥΝΤΑΙ**

**ΑΝΤΙΟ ΑΛΕΞΗ
ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΑΘΩΟ ΑΙΜΑ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΔΙΚΟ ΣΟΥ**

Σύλλογος υπαλλήλων δήμου Αγ. Δημητρίου Αττικής

σμα της βαλλιστικής εξέτασης, για το οποίο ήδη διαρρέουν από τα ΜΜΕ φημολογίες περί «εξοστρακισμού» της σφαίρας που σκότωσε τον Γρηγορόπουλο. Όλα αυτά εμπνέουν τους εξεγερμένους για την επινόηση νέων ευφάνταστων συνθημάτων όπως: «Αυτό-αυτό-αυτό είναι σωστό, ο Κούγιας να πεθάνει απ' εξοστρακισμό». Μετά το τέλος της πορείας ξεκινούν συγκρούσεις με την αστυνομία στην Πανεπιστημίου και γύρω από τη Νομική που θα διαρκέσουν αρκετές ώρες.

Από την Πέμπτη και μετά, θα αρχίσει να μειώνεται ο αριθμός των μαθητών που συμμετέχουν σε γεγονότα στο δρόμο και θα επιληχθεί η κατάληψη των σχολείων (αν και όχι εκτενώς, ούτε με μεγάλη συμμετοχή) ως μέσο πάλης. Όσες καταλήψεις γίνονται την πρώτη εβδομάδα της εξέγερσης περισσότερο έχουν ως στόχο να εξασφαλιστεί η συμμετοχή στα γεγονότα του δρόμου. Όσον αφορά τις πανεπιστημιακές σχολές, οι πρώτες γενικές συνελεύσεις είναι μαζικές, αντίστοιχες με αυτές του φοιτητικού κινήματος το 2006-2007, και οι φοιτητές υπερψηφίζουν τα πλαίσια της κατάληψης αδιαφορώντας για τη λίστα των «επίκαιρων πολιτικών αιτημάτων» (παραίτηση της κυβέρνησης, αποπλιτισμός της αστυνομίας κλπ) που οι αριστερές παρατάξεις προσπαθούν για πρώτη φορά να πε-

ράσουν, μιας και μέχρι τη μέρα αυτή δεν υπήρχε το έδαφος να γίνει κάτι τέτοιο. Η αδιαφορία για την αιτηματολογία αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι παρά την προσπάθεια των παρατάξεων να κατεβάσουν ξανά προτάσεις κατάληψης τον Ιανουάριο, οι καταλήψεις δε συνεχίζονται. Οι σχολές θα παραμείνουν στην πλειοψηφία τους κατειλημμένες σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη μέχρι τις διακοπές, παρόλο που από τη δεύτερη εβδομάδα της εξέγερσης οι συμμετέχοντες στις γενικές συνελεύσεις μειώνονται και επικρατεί σε κάποιο βαθμό μια διάθεση «παρατεταμένων διακοπών». Σε καμία περίπτωση ο αριθμός των καταλήψεων σχολείων και σχολών δε θα φτάσει σε επίπεδο αντίστοιχο με αυτό των παλιότερων εκπαιδευτικών κινητοποιήσεων⁶ η εμπειρία του δρόμου έχει επικρατήσει.

6. Για να υπάρχει ένα μέτρο σύγκρισης, κατά τη διάρκεια των μαθητικών καταλήψεων του '98 είχαν καταγραφεί περίπου 2500 καταλήψεις, ενώ κατά τη διάρκεια των φοιτητικών κινητοποιήσεων της περιόδου 2006-2007 είχαν καταγραφεί περίπου 350 καταλήψεις σχολών. Και στις δυο περιπτώσεις, οι καταλήψεις κράτησαν αρκετές εβδομάδες.

Θεσσαλονίκη

Νωρίς το απόγευμα, μια ομάδα 80 περίπου αναρχικών επιτίθεται στα γραφεία τοπικής εφημερίδας. Η κατειλημμένη Σχολή Θεάτρου καλεί πορεία στις 5 το απόγευμα στην Καμάρα με κατεύθυνση τις ανατολικές συνοικίες της πόλης. Η συμμετοχή αγγίζει τα 2000 άτομα και η σύνθεση είναι κυρίως φοιτητική· ένα μεγάλο κομμάτι των διαδηλωτών είναι αναρχικοί/αντιεξουσιαστές, ενώ οι μαθητές είναι ελάχιστοι σε σύγκριση με τις προηγούμενες μέρες. Στη διάρκεια της πορείας φωνάζονται και γράφονται συνθήματα ενάντια στην κρατική καταστολή, αρκετοί χειροκροτούν από τα μπαλκόνια, ενώ οι μπάτσοι ακολουθούν σε πολύ κοντινή από-

σταση, κάτι που συμβαίνει για πρώτη φορά από το Σάββατο. Δεν υπάρχουν παρά μόνο λεκτικές αντιπαραθέσεις με την αστυνομία. Η μεγάλη πλειοψηφία των συμμετεχόντων δεν έχει διάθεση να συγκρουστεί, εξάλλου, οι διοργανωτές έχουν καλέσει σε πορεία αντιπληροφόρησης. Μάλιστα, όταν κάποιος επιχειρεί να σπάσει τη τζαμαρία μιας τράπεζας, καταστέλλεται διαβολής. Η επιχείρηση των ΜΜΕ ενάντια στους «σπάστες» έχει επηρεάσει τις διαθέσεις της μεγάλης μάζας των διαδηλωτών: θέλουν να πάψουν να χαρακτηρίζονται «κουκουλοφόροι», συμμετέχοντας σε μια ειρηνική πορεία αντιπληροφόρησης στις κατοικημένες γειτονιές.

Παρασκευή, 12 Δεκεμβρίου: το πανεκπαιδευτικό συλλαλητήριο

Αθήνα

Συνεχίζονται οι επιθέσεις στα αστυνομικά τμήματα, αν και ο αριθμός τους μειώνεται. Παράλληλα, σταθεροποιείται ο αριθμός των σχολείων που τελούν υπό κατάληψη ή αποχή, καθώς και των πανεπιστημιακών σχολών που έχουν καταληφθεί μετά από αποφάσεις γενικών συνελεύσεων. Οι εκτιμήσεις που βγαίνουν στις εφημερίδες μιλάνε για περίπου 400 σχολεία και 150 σχολές σε όλη την Ελλάδα. Το υπουργείο Παιδείας θα μιλάει όλες αυτές τις μέρες, φυσικά, μόνο για περίπου 15 σχολές και 100 σχολεία που τελούν υπό κατάληψη.

Το πρωί, καταλαμβάνεται το Παλιό Δημαρχείο Χαλανδρίου μετά από πρωτοβουλία αναρχικών/αντιεξουσιαστών και ελευθεριακών της περιοχής. Η κατάληψη θα διαρκέσει 8 μέρες και θα γνωρίσει μια από τις βιαιότερες επιθέσεις κατά τη διάρκεια της εξέγερσης, όταν μπράβοι σταλμένοι από μαγαζάτορες

της περιοχής θα πάνε εκεί τα ξημερώματα της Δευτέρας 13 Δεκέμβρη και ένας από αυτούς θα μπει μέσα οπλισμένος με περίστροφο και ρόπαλο του μπείζμπολ και θα εκκενώσει το χώρο. Ωστόσο, μετά από μερικές ώρες ο χώρος ανακαταλαμβάνεται.

Επίσης, το πρωί πραγματοποιείται πορεία στον Άλιμο από διάφορα σχολεία της περιοχής. Οι μαθητές καταλήγουν στο Α.Τ. Παλαιού Φαλήρου και πετούν νεράντζια στους μπάτσους. Επίθεση δέχεται και το Α.Τ. Χαλανδρίου.

Για τις 12 το πρωί έχει καλεστεί πανεκπαιδευτικό συλλαλητήριο στα Προπύλαια. Οι μπάτσοι ρίχνουν εξαρχής δακρυγόνα και βόμβες κρότου-λάμψης στους διαδηλωτές, ξυλοκοπούν άγρια κάποιους μαθητές, δημοσιογράφους που τους τραβάνε με τις κάμερες, αλλά και καθηγητές που προσπαθούν να εμποδίσουν τις συλλήψεις των μαθητών· είναι εμφανές ότι

επιδιώκουν να ανακτήσουν το χαμένο έλεγχο. Ο μεγάλος αριθμός των συμμετεχόντων, περίπου 7000 άτομα, αλλά και το κλίμα συμπάραστασης μεταξύ των διαδηλωτών, τους αναγκάζει να υποχωρήσουν προς την Ακαδημίας. Κατά τη διάρκεια της πορείας, μαθητές και άλλοι διαδηλωτές επιτίθενται ξανά στην αστυνομία, κάποιες τράπεζες σπάνε, ενώ περίπου 100 αναρχικοί εισβάλλουν στο γραφείο του Κούγια στη Σταδίου και το κάνουν λαμπόγυαλο. Κατά τη διάρκεια, αλλά και μετά το τέλος της πορείας, συλλαμβάνονται στοχευμένα αρκετοί μαθητές, κάποιοι από τους οποίους αργότερα θα αφε-

μία, κάποιες τράπεζες σπάνε, ενώ περίπου 100 αναρχικοί εισβάλλουν στο γραφείο του Κούγια στη Σταδίου και το κάνουν λαμπόγυαλο. Κατά τη διάρκεια, αλλά και μετά το τέλος της πορείας, συλλαμβάνονται στοχευμένα αρκετοί μαθητές, κάποιοι από τους οποίους αργότερα θα αφε-

θούν ελεύθεροι.⁷

Ο αριθμός των συμμετεχόντων εκλαμβάνεται ως κινηματικό βαρόμετρο υπέρ της συνέχισης των κινητοποιήσεων. Η αλήθεια είναι πάντως ότι δε θα υπάρξουν ξανά τόσο πολλοί

7. Με εξαίρεση το βράδυ της Δευτέρας, όπου συλλαμβάνονται αδιακρίτως πολλοί μετανάστες, η αστυνομία δεν προχωρά σε συλλήψεις στο σωρό, παρά κάθε φορά «επιλέγει» κάποιον ή κάποιους από τους διαδηλωτές για να τον συλλάβει. Χωρίς να είμαστε απόλυτα βέβαιοι, έχουμε την αίσθηση ότι από την πλευρά της αστυνομίας υιοθετείται σε γενικές γραμμές η τακτική της δειγματοληπτικής σύλληψης από συγκεκριμένες κοινωνικές (μαθητές, μετανάστες) και ηλικιακές (από 15 έως 30 χρονών) ομάδες «ταραξιών». Με αυτό δεν ισχυριζόμαστε ότι, όπως ήταν η κατάσταση στην Αθήνα, η αστυνομία θα μπορούσε να κάνει τις πολλές και μαζικές συλλήψεις που έγιναν στην επαρχία: τουλάχιστον τις πρώτες μέρες των σφοδρών συγκρούσεων κάτι τέτοιο ήταν σχεδόν αδύνατον, ενώ τις επόμενες υπήρχε πάντα ο κίνδυνος να επιδειχθεί «λίγο» παραπάνω καταστολή από το κανονικό και να απλωθεί η εξέγερση σε κοινωνικές ομάδες που μέχρι τότε δεν κατέβαιναν πολύ στον δρόμο (γονείς, περισσότερο «σταθεροί» εργατές). Από την άλλη, και για λόγους πολιτικού κόστους, δεν μπορούσε να μη συλληφθεί και κανένας. Μέσα σε όλα αυτά, παίζει και η στατιστική το ρόλο της: οι συλλήψεις έχουν και τον στόχο να σκιαγραφηθεί σωστά το προφίλ της μεγάλης πλειοψηφίας των εξεγερμένων εκτός των «γνωστών-αγνώστων».

Σάββατο, 13 Δεκεμβρίου: η πρώτη πορεία από τον τόπο της δολοφονίας

Αθήνα

Εμφανίζεται στην Αθήνα, για πρώτη φορά ίσως από το ξεκίνημα της εξέγερσης, μια τάση που επιθυμεί να διαμαρτυρηθεί ενάντια στην ασυδοσία της κρατικής καταστολής. Στην πραγματικότητα, η τάση αυτή έχει ως αίτημα το «καμηλότερο επίπεδο κρατικής καταστολής» και αποτελεί την ενσωμάτωση της προπαγάνδας από τη μεριά του κράτους.

Το πρωί, πραγματοποιείται πορεία στο Χαλάνδρι και ειρηνική διαμαρτυρία 200 ατόμων έξω από το Α.Τ. της περιοχής, η οποία διοργανώνεται από μαθητές. Κάποιοι από αυτούς καταθέτουν ψήφισμα διαμαρτυρίας και μοιράζουν λουλούδια στους παρατεταγμένους αστυνομικούς...

Μετά από κάλεσμα του Συντονιστικού

διαδηλωτές σε κάποια από τις επόμενες πορείες του Δεκέμβρη όσοι κατά τις πρώτες μέρες. Μέχρι το τέλος, θα υπάρχει ένας «σκληρός πυρήνας» 4000 ατόμων που -με αυξομειώσεις- θα είναι συνεχώς στο δρόμο.

Θεσσαλονίκη

Αυτή τη μέρα, αυξάνονται οι γενικές συνελεύσεις των φοιτητών που παίρνουν αποφάσεις για κατάληψη.

Στις 6 περίπου το απόγευμα ξεκινάει πορεία που έχει καλέσει η κατειλημμένη Σχολή Θεάτρου, στην οποία συμμετέχουν 1500-2000 διαδηλωτές, προερχόμενοι κυρίως από τον ευρύτερο αντιεξουσιαστικό χώρο. Αυτή τη φορά η πορεία κατευθύνεται προς τα δυτικά, στις πιο εργατικές περιοχές της πόλης. Η πορεία διασχίζει τη Νεάπολη, τις Συκιές και την Άνω Πόλη επιστρέφοντας στη συνέχεια στην κατειλημμένη Σχολή Θεάτρου. Παρά τη δυνατή βροχή, η πορεία διαρκεί 3 ώρες και σε όλη τη διάρκειά της, μοιράζονται κείμενα, φωνάζονται και γράφονται στους τοίχους συνθήματα ενάντια στους μπάτσους και το κράτος, καθώς και άλλα που ζητούν την άμεση απελευθέρωση όλων των συλληφθέντων της εξέγερσης. Πολλοί κάτοικοι της περιοχής χειροκροτούν, ενώ άλλοι ενώνονται με την πορεία. Επιπλέον, γίνονται επιθέσεις στα γραφεία του ΛΑΟΣ, τα οποία και καίγονται, και της ΝΔ. Το ίδιο απόγευμα, οργανώσεις της άκρας αριστεράς διαδηλώνουν σε κοντινές περιοχές ακολουθώντας διαφορετικό δρομολόγιο.

Γενικών Συνελεύσεων και Καταλήψεων⁸, καθώς και διαφόρων blogs, «ειρηνικοί διαδηλωτές» με μεγάλη συμμετοχή μαθητών, πραγματοποιούν καθιστική διαμαρτυρία με κεριά στο Σύνταγμα. Βέβαια, λίγη ώρα μετά, οι μπάτσοι αποφασίζουν να τους ξεφορτωθούν με αρκετό ξύλο και χημικά, γιατί, αν και ειρηνικοί, είναι «ενοχλητικοί». Ο

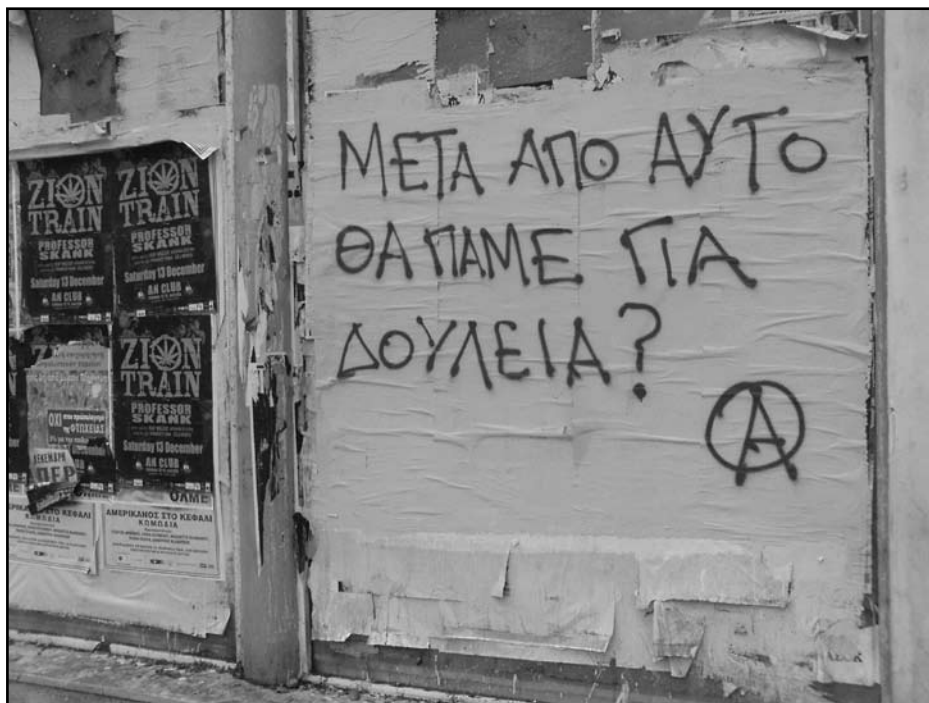
8. Το Συντονιστικό Γενικών Συνελεύσεων και Καταλήψεων δημιουργήθηκε το 2006 κατά τη διάρκεια του φοιτητικού κινήματος. Αποτελέσει τότε το χώρο αντιπαράθεσης των διαφορετικών πολιτικών πλαισίων των αριστερών παρατάξεων, παρά την προσπάθεια αντιεξουσιαστών, αυτόνομων ή ανένταχτων φοιτητών να εξασφαλίσουν την περισσότερο αμεσοδημοκρατική αντιπροσώπευση των γενικών συνελεύσεων και το συντονισμό των προτάσεων για δράση. Τον Δεκέμβρη, το Συντονιστικό επανενεργοποιήθηκε ως συμμαχία των παρατάξεων των αριστερών, αυτοπαρουσιαζόμενο ως εκπρόσωπος των κινητοποιούμενων φοιτητών.

κόσμος προσπαθεί να αμυνθεί χωρίς αποτέλεσμα βέβαια- με τα καθόλου ειρηνικά συνθήματα «Να καεί, να καεί, το μπουρδέλο η Βουλή», «Αυτό είναι σωστό, ο Κούγιας να πεθάνει απ' εξοστρακισμό», «Ελλάς Ελλήνων αστυνομικών, ρουφιάνων δολοφόνων και βασανιστών», «Μπάτσοι Γουρούνια Δολοφόνοι».

Το απόγευμα έχει προηγηθεί επίθεση σε κτίριο του ΥΠΕΧΩΔΕ στην Πατησίων από 200 συνολικά αναρχικούς/αντιεξουσιαστές που κινούνται πάνω στη λεωφόρο με πλήρη εξάρτηση. Η αίσθηση ότι η πόλη και οι δρόμοι της ανήκουν στους εξεγερμένους είναι κυρίαρχη. Η πόρτα σπάει και μετά από λίγη ώρα το κτίριο παίρνει φωτιά.

Το βράδυ έχει καλεστεί συγκέντρωση στο μέρος της δολοφονίας, Μεσολογγίου με Τζαβέλα γωνία. Στις 10, περίπου 600 άτομα ξεκινούν πορεία προς το Μοναστηράκι, περνούν από του Ψυρρή, όπου αρκετοί περαστικοί ενώνονται μαζί τους. Στο δρόμο σπάζονται τράπεζες και κάμερες, αλλά η πορεία χτυπιέται άγρια από την αστυνομία. Όσοι καταφέρνουν να ανασυγκροτηθούν, συνεχίζουν προς το Γκάζι. Εκεί, κάποιιοι ενώνονται με την πορεία και κατευθύνονται προς την Ιερά Οδό, όπου σπάει μια ακόμα τράπεζα. Στη συνέχεια, μπλοκάρεται η Πειραιώς και οι διαδηλωτές κατευθύνονται προς την Ομόνοια. Δεν προλαβαίνουν, όμως, να φτάσουν εκεί μιας και η αστυνομία επιτίθεται ξανά και ο κόσμος διαλύεται στα στενά. Γίνονται πολλές συλλήψεις διαδηλωτών, αλλά όλοι αφήνονται ελεύθεροι χωρίς καμιά κατηγορία.

Μερικοί που έχουν παραμείνει ή επιστρέψι στα Εξάρχεια την πέφτουν στο 5^ο Α.Τ. Εξαρχείων το ίδιο βράδυ. Οι κάτοικοι της περιοχής βγαίνουν στους δρόμους γύρω από την πλατεία και φωνάζουν στους μπάτσους που αντεπιτίθενται «έξω οι φονιάδες από την γειτονιά μας» καταφέροντας να διώξουν μια διμοιρία. Ωστόσο, οι επιθέσεις της αστυνομίας αναγκάζουν τους διαδηλωτές να διαλυθούν προς διάφορες κατευθύνσεις. Πολλοί εξωθούνται στο Πολυτεχνείο. Τα επεισόδια συνεχίζονται στους

γύρω δρόμους κατά τη διάρκεια της νύχτας.

Την ίδια νύχτα καίγονται δύο τράπεζες στο Καλαμάκι και τα γραφεία της ΝΔ μαζί με δύο τράπεζες στον Άλιμο· στην ίδια περιοχή σπάζονται ένα super market και δύο καταστήματα κινητής τηλεφωνίας.

Αν και το πνεύμα του Δεκέμβρη έχει ήδη αρχίσει να διαπνέει και άλλες περιοχές εκτός κέντρου και σε διάσπαρτες συνοικίες γίνονται πορείες και οργανώνονται δράσεις, ουσιαστικά πρόκειται για συντήρηση ή και σταδιακή υποχώρηση της σφοδρής συγκρουσιακής διάθεσης των προηγούμενων ημερών.

Θεσσαλονίκη

Το πρωί, 500 άτομα, κυρίως αναρχικοί/αντιεξουσιαστές, συγκεντρώνονται στην Καμάρα και κατευθύνονται προς την Αριστοτέλους. Εκεί βρίσκονται ήδη άτομα από την εξωκοινοβουλευτική αριστερά μετά από κάλεσμα του Συντονιστικού Γενικών Συνελεύσεων και Καταλήψεων του ΑΠΘ. Τα δύο μπλοκ αρχικά ενώνονται σε κοινή πορεία των 1000 ατόμων κατά μήκος της Εγνατίας. Αργότερα, ωστόσο, ξαναχωρίζονται κρατώντας αρκετά μέτρα απόσταση μεταξύ τους. Και τα δυο πορεύονται κατά μήκος της Λεωφόρου Νίκης, όπου σπάζονται πολλές κάμερες τραπεζών. Οι αριστεριστές κατευθύνονται προς το υπουργείο, ενώ ο υπόλοιπος κόσμος διαλύεται. Πρόκειται για την πρώτη πορεία μετά από επτά μέρες στην οποία επικρατούν ξεκάθαρα τα πολιτικά μπλοκ.

Κυριακή, 14 Δεκεμβρίου: καταλήψεις ραδιοφωνικών σταθμών

Αθήνα

Το μεσημέρι γίνεται κατάληψη του «Γαλαξία», ενός εγκαταλειμμένου δημοτικού καφέ στην κεντρική πλατεία της Νέας Σμύρνης, από περίπου 100 άτομα (αντιεξουσιαστές, μέλη του δημοτικού συμβουλίου και αρκετούς κατοίκους) προκειμένου να χρησιμοποιηθεί ως κέντρο αντιπληροφόρησης και δράσης. Η κατάληψη δημοσίων κτιρίων είναι μια νέα μορφή αγώνα που αναδύεται μέσα από την εξέγερση. Η κατάληψη ονομάζεται «Ελεύθερος Γαλαξίας» και καλεί σε ανοιχτή λαϊκή συνέλευση γειτονιάς αργότερα το απόγευμα.

Κατά τη διάρκεια της μέρας, καταλαμβάνονται τουλάχιστον τέσσερις ραδιοφωνικοί σταθμοί και διαβάζονται προκηρύξεις που καλούν σε απελευθέρωση των συλληφθέντων και γενίκευση της εξέγερσης. Το απόγευμα, η επιτροπή κατοίκων Εξαρχείων καλεί σε συγκέντρωση στο σημείο που δολοφονήθηκε ο Αλέξης. Παρά τη βροχή, ένας μεγάλος αριθμός ανθρώπων συγκεντρώνεται και συζητάει για τα γεγονότα σε ανοιχτή συνέλευση. Εμφανίζονται τα ΜΑΤ, αλλά απωθούνται με φωνές και βρισιές.

Ο Δήμαρχος της Αθήνας εξαγγέλλει την τοποθέτηση του νέου χριστουγεννιάτικου δέντρου στην πλατεία Συντάγματος την ερχόμενη Τετάρτη. Από τη μεριά του κράτους, το δέντρο είναι σύμβολο της επιστροφής στην κανονικότητα, ενώ από τη μεριά των εξεγερμένων το κάψιμό του συμβολίζει τη συνέχιση της εξέγερσης. Θα γίνουν στη συνέχεια κάποιες απόπειρες κατά τη διάρκεια πορειών να καεί εκ νέου, αλλά

δε θα έχουν επιτυχία: το δέντρο αποκτά πλέον τους φύλακες του, αυτούς που «άφησαν τα δάση να καούν για πλάκα και τώρα φυλάνε το δέντρο του μαλάκα».

Δημοσιεύονται τα αποτελέσματα δημοσκοπήσης της Public Issue για λογαριασμό της εφημερίδας *Καθημερινή* με θέμα τα τελευταία γεγονότα: «έξι στους 10 ενήλικες πολίτες, συμφωνούν τόσο με την εκτίμηση ότι πρόκειται για αυθεντική “κοινωνική εξέγερση” (σε ποσοστό 60%, έναντι 36%), όσο και με τη διαπίστωση ότι πρόκειται για «μαζικό κοινωνικό φαινόμενο» και όχι για εκδηλώσεις μιας «μικρής μειοψηφίας» (60%, έναντι 36%)».

Θεσσαλονίκη

Στη Ι το μεσημέρι πραγματοποιείται μηχανοκίνητη πορεία από την κατειλημμένη Σχολή Θεάτρου με κατεύθυνση προς τις δυτικές συνοικίες της πόλης –Νεάπολη, Πολίχνη, Σταυρούπολη, Εύοσμο, Επτάλοφο, Ξηροκρήνη– όπου ζουν πολλοί μετανάστες από τη Ρωσία και την Αλβανία, καθώς και χαμηλόμισθοι ντόπιοι εργάτες. Λίγοι από αυτούς ενώνονται με την πορεία. Διαβάζονται κείμενα και φωνάζονται συνθήματα. Κατά την επιστροφή στη σχολή Θεάτρου, οι διαδηλωτές περνούν μπροστά από το υπουργείο και το Α.Τ. Άνω Πόλης.

Την ίδια μέρα, 60 περίπου μαθητές και φοιτητές διαδηλώνουν στην Περαιά. Οι διαδηλωτές περνούν από το Α.Τ. της περιοχής, καθώς και από το Δημαρχείο, όπου κρεμάνε πανό που γράφει: «Κάτω η κυβέρνηση των δολοφόνων και της αστυνομίας».

Δευτέρα, 15 Δεκεμβρίου: μαθητές επιτίθενται στις φυλακές Κορυδαλλού

Στη Γαλλία, ο υπουργός Παιδείας Νταρκός ανακοινώνει επίσημα την απόσυρση της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, η οποία προέβλεπε σαρωτικές αλλαγές στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Πολλοί θα συσχετίσουν την αναβολή με την «κοινωνική εξέγερση στην Ελλάδα» και το φόβο για πιθανή επέκταση των συγκρούσεων στις γαλλικές πόλεις από τους μαθητές, που βρίσκονταν ήδη σε κινητοποιήσεις ενάντια στην προτεινόμενη μεταρρύθμιση: «[αυτή τη χρονιά] έχουν γίνει επανειλημμένες απεργίες και διαδηλώσεις διαμαρτυρίας για τις περικοπές θέσεων εργασίας στην εκπαίδευση. Παράλληλα, διαδηλώσεις ξέσπασαν τις τελευταίες εβδομάδες καθώς διέρρευσαν πληροφορίες για το περιεχόμενο της μεταρρύθμισης Νταρκός. Ενώ οι διαδηλώσεις ήταν σε γενικές γραμμές ειρηνικές, την προηγούμενη εβδομάδα, με τις εικόνες των Ελλήνων μαθητών που πετροβολούσαν αστυνομικούς να εμφανίζονται στα γαλλικά δελτία ειδήσεων, οι Γάλλοι μαθητές άρχισαν και αυτοί να πετούν πέτρες στην αστυνομία» (Καθημερινή 16.12.08). Σε κάθε περίπτωση, αυτή η αναβολή θα εκληφθεί από πολλούς εξεγερμένους ως «η πρώτη νίκη της εξέγερσης του Δεκέμβρη», αλλά σε γαλλικό έδαφος.

Αθήνα

Το πρωί πραγματοποιείται συγκέντρωση στα δικαστήρια της Ευελπίδων σε ένδειξη αλληλεγγύης στους συλληφθέντες της προηγούμενης εβδομάδας. Οι μαθητές μπαίνουν στο κτίριο των δικαστηρίων παρακάμπτοντας τους φύλακες. Τέσσερις από τους συλληφθέντες για τα επεισόδια της προηγούμενης εβδομάδας θα κριθούν προφυλακιστέοι.

Την ίδια στιγμή, περίπου 1000 μαθητές από τα κοντινά σχολεία πραγματοποιούν πορεία στον Κορυδαλλό και φτάνουν στις φυλακές, όπου επιτίθενται στην αστυνομία με πέτρες και μολότοφ. Στο Παγκράτι, μαθητές διαδηλώνουν έξω από αστυνομικά τμήματα. Το μεσημέρι, πάνω από 1000 μαθητές συγκεντρώνονται έξω από τη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση και επιτίθενται στην αστυνομία με αυγά, αλεύρι και πέτρες. Δύο μαθητές συλλαμβάνονται και ξυλοκοπούνται άγρια.

Το απόγευμα γύρω στα 150 άτομα συμμετέχουν στη συναυλία στα Προπύλαια, που είχε καλεστεί από την κατελιγμένη Νομική.

Μπλοκάρεται η Πανεπιστημίου και η επίθεση των ΜΑΤ είναι άγρια· ο κόσμος τελικά ωθείται πάνω στο πεζοδρόμιο. Την ίδια στιγμή, περίπου 100 εξεγερμένοι πραγματοποιούν παρέμβαση στο σταθμό του μετρό στα Προπύλαια: μοιράζονται προκηρύξεις κριτικής στην καπιταλιστική κυκλοφορία του εμπορεύματος εργατική δύναμη που καλούν σε ελεύθερη μετακίνηση για όλους, σαμποτάρουν ακυρωτικά μηχανήματα, γράφονται συνθήματα στους τοίχους και τις κάμερες του αποστειρωμένου αυτού χώρου· η μηδενική ανοχή παραβιάζεται στην πράξη. Την ίδια ώρα γίνεται παρόμοια δράση στο σταθμό του μετρό της Δάφνης, η οποία οργανώνεται από τη λαϊκή συνέλευση του κατελιγμένου Δημαρχείου Αγ. Δημητρίου.

Ένα τεράστιο πανό με τη φάτσα του Κούγια κρεμιέται στο Πανεπιστήμιο στα Προπύλαια με το σύνθημα «Κούγια ρουφιάνε εξοστράκισου». Λίγο μετά τη δράση στο μετρό, ξεκινάει πορεία που έχει καλεστεί από τη συνέλευση της κατελιγμένης ΑΣΟΕΕ, στην οποία συμμετέχουν περίπου 2000 άτομα. Η πορεία κατευθύνεται προς το Σύνταγμα και επιστρέφει στα Προπύλαια χωρίς να δημιουργηθούν επεισόδια.

Τη μέρα αυτή, και όλη την εβδομάδα που ακολουθεί, πραγματοποιούνται καταλήψεις δημοσίων κτιρίων και δημιουργούνται λαϊκές συνελεύσεις σε περιοχές της Αθήνας αλλά και σε άλλες πόλεις της χώρας. Οι εξεγερμένοι χρησιμοποιούν δημαρχεία, ΚΕΠ και άλλα κτίρια προκειμένου να συζητήσουν, να οργανώσουν δράσεις και να διαδώσουν το πνεύμα της εξέγερσης. Ενώ την προηγούμενη εβδομάδα οι προλετάριοι συναντιούνται αποκλειστικά στο δρόμο, τώρα τον τόπο συνεύρεσής τους αποτελούν κυρίως οι κάθε είδους καταλήψεις.

Την ίδια μέρα, αντιπρόσωποι 14 μεταναστευτικών κοινοτήτων εκδίδουν ανακοίνωση με την οποία κρατούν αποστάσεις από τα επεισόδια και τις λεηλασίες: «Δεν είμαστε πλιατσικολόγοι, οι μετανάστες έχουν φωνή και αξιοπρέπεια...Δηλώνουμε ότι η τεράστια πλειοψηφία των μεταναστών δεν είναι ούτε πλιατσικολόγοι ούτε εγκληματίες». Αντίθετα, το στέκι Αλβανών μεταναστών κρατάει τελείως διαφορετική στάση. Στην προκήρυξη που μοιράζεται το πρωί στο μαθητικό συλλαλητήριο έξω από τη ΓΑΔΑ, αξιώνουν το δικό τους μερίδιο στην εξέγερση: «Αυτές οι μέρες είναι και δικές μας».

Αυτές οι μέρες είναι και δικές μας

Μετά από τη δολοφονία του Αλέξη Γρηγορόπουλου ζούμε μια πρωτοφανή κατάσταση αναβρασμού, ένα ξεχείλισμα οργής που δεν λείει να σταματήσει. Μπροστάρηδες σε αυτό τον ξεσηκωμό είναι οι μαθητές, οι οποίοι με αστείρευτο πάθος και με ένα πηγαίο αυθορμητισμό έχουν ανατρέψει όλα τα δεδομένα. Δεν μπορείς να σταματήσεις κάτι που δεν ελέγχεις, κάτι που οργανώνεται αυθόρμητα και με όρους που δεν κατανοείς. Αυτή είναι η ομορφιά αυτού του ξεσηκωμού. Οι μαθητές κάνουν ιστορία και αφήνουν τους άλλους να τη εντάξουν ιδεολογικά και να τη γράψουν. Οι δρόμοι, η πρωτοβουλία, το πάθος είναι δικό τους.

Μέσα στα πλαίσια της γενικότερης κινητοποίησης, με ατμομηχανή τα μαθητικά συλλλητήρια, υπάρχει και μια μαζική συμμετοχή της δεύτερης γενιάς των μεταναστών και αρκετών προσφύγων. Οι πρόσφυγες κατεβαίνουν μεμονωμένα, χωρίς κάποια ιδιαίτερη οργάνωση, με έναν αυθορμητισμό και με μια ορμή που χαρακτηρίζει τις κινητοποιήσεις τους. Αυτοί τη στιγμή είναι το πιο μαχητικό κομμάτι των ξένων στη Ελλάδα. Έτσι και αλλιώς είναι πολύ λίγα αυτά που έχουν να χάσουν.

Τα παιδιά των μεταναστών κινητοποιούνται μαζικά και δυναμικά κυρίως μέσα στα πλαίσια των σχολικών και φοιτητικών δράσεων ή μέσα από τις οργανώσεις της αριστεράς και άκρας αριστεράς. Είναι και το πιο ενταγμένο κομμάτι των μεταναστών, το πιο θαρραλέο. Δεν είναι σαν τους γονείς τους που ήρθαν με σκυμμένο το κεφάλι σαν να ζητιανεύανε ένα κομμάτι ψωμί. Είναι μέρος της ελληνικής κοινωνίας, καθώς δεν γνώρισαν άλλη. Δεν ζητιανεύουν κάτι, διεκδικούν δυναμικά να είναι ισότιμοι με τους έλληνες συμμαθητές τους. Ισότιμοι στα δικαιώματα, στο δρόμο, στα όνειρα.

Για μας τους οργανωμένους μετανάστες είναι ένας δεύτερος γαλλικός Νοέμβρης του 2005. Δεν είχαμε ποτέ αυταπάτες ότι όταν η οργή του κόσμου ξεχείλιζε θα μπορούσαμε να την κατευθύνουμε. Παρά τους αγώνες που έχουμε δώσει όλα αυτά τα χρόνια ποτέ δεν μπορέσαμε να πετύχουμε τέτοιες μαζικές αντιδράσεις. Τώρα είναι η ώρα να μιλήσουν οι δρόμοι. Η κραυγή που ακούγεται είναι για τα 18 χρόνια βίας, καταπίεσης, εκμετάλλευσης, εξευτελισμού. Αυτές οι μέρες είναι και δικές μας.

Αυτές οι μέρες είναι για τους εκατοντάδες μετανάστες και πρόσφυγες δολοφονημένους στα σύνορα, στα τμήματα, στους χώρους εργασίας. Είναι για τους δολοφονημένους από μπάτσους ή αγανακτισμένους πολίτες. Είναι για τους δολοφονημένους επειδή πέρασαν τα σύνορα, επειδή δούλευαν σαν τα σκυλιά, επειδή δεν σκύφανε το κεφάλι, για το τίποτα. Είναι για τον Γκραμόζ Παλούσι, τον Λουάν Μπερντελίμα, τον Εντισόν Γιαχάι, τον Τόνου Ονύχα, τον Αμπντουρακίμ Ιντριζ, τον Μοντασέρ Μοχάμεντ Ασράφ και τόσους άλλους που δεν ξεχάσαμε.

Αυτές οι μέρες είναι για την καθημερινή αστυνομική βία που έχει μείνει αναπάντητη, ατιμώρητη. Είναι για τον εξευτελισμό στα σύνορα, στα κέντρα αλλοδαπών που συνεχίζεται ακόμα. Είναι για τις κατάφωρες αποφάσεις των ελληνικών δικαστηρίων, τους μετανάστες και πρόσφυγες που είναι άδικο στις φυλακές, τη δικαιοσύνη που μας στερήθηκε. Ακόμα και τώρα, στις μέρες και νύχτες του ξεσηκωμού, οι μετανάστες πληρώνουν βαρύ τίμημα με επιθέσεις ακροδεξιών και μπάτσων, με απελάσεις και ποινές φυλάκισης που τα δικαστήρια μοιράζουν με χριστιανική αγάπη σε εμάς τους άπιστους.

Αυτές οι μέρες είναι για την εκμετάλλευση που συνεχίζεται αμείωτη για 18 χρόνια. Είναι για τους αγώνες που δεν ξεχάστηκαν στους κάμπους στο Βόλο, τα ολυμπιακά έργα, την Αμαλιάδα. Είναι για τον ιδρώτα και το αίμα των γονιών μας, για τη μαύρη εργασία, τα ατελείωτα ωράρια. Είναι για τα παράβολα, τα πρόστιμα, τα ένημα που πληρώνουμε και δεν θα μας αναγνωριστούν ποτέ. Είναι για τα χαρτιά που θα κνηγάμε μια ζωή σαν να είναι λαχείο.

Αυτές οι μέρες είναι για το τίμημα που πληρώνουμε απλά για να υπάρχουμε, να αναπνέουμε. Είναι για όσες φορές σφίξαμε τα δόντια, για τις προσβολές που ανεχτήκαμε, τις ήττες που χρεωθήκαμε. Είναι για όσες φορές δεν αντιδράσαμε ενώ είχαμε όλους τους λόγους του κόσμου. Είναι για όσες φορές αντιδράσαμε και ήμασταν μόνοι γιατί ο θάνατος και η οργή μας δεν χωράγανε σε σχήματα, δεν έφερναν ψήφους, δεν πουλούσαν στα δελτία των Β.

Αυτές οι μέρες είναι όλων των περιθωριακών, των αποκλεισμένων, των ανθρώπων με τα δύσκολα ονόματα και τις άγνωστες ιστορίες. Είναι για όσους πεθαίνουν καθημερινά στο Αιγαίο και στον Έβρο, για όσους δολοφονούνται στα σύνορα ή στην Πέτρου Ράλλη, είναι των τσιγγάνων στο Ζεφύρι, των ναρκομανών στα Εξάρχεια. Αυτές οι μέρες είναι των παιδιών της Μεσολογγίου, των ανένταχτων, των ανεξέλεγκτων μαθητών.

Χάρη στον Αλέξη αυτές οι μέρες είναι όλων μας.

18 χρόνια βουβής οργής είναι πολλά.

Όλοι στους δρόμους, για την αλληλεγγύη και την αξιοπρέπεια!

Δεν ξεχάσαμε, δεν ξεχνάμε, αυτές οι μέρες είναι και δικές σας

Για τον Λουάν, τον Τόνου, τον Μοχάμεντ, τον Αλέξη....

Στέκι Αλβανών Μεταναστών

Θεσσαλονίκη

Νωρίς το πρωί, με πρωτοβουλία καταληψιών της Σχολής Θεάτρου, καταλαμβάνεται το Δημαρχείο Συκεών, με σκοπό να μετατραπεί σε τοπικό κέντρο αντιπληροφόρησης και αγώνα για το λόγο αυτό καλείται ανοιχτή λαϊκή συνέλευση. Αρκετοί ντόπιοι κάτοικοι περνούν από το Δημαρχείο, κάποιοι από αυτούς είναι θετικοί για μια τέτοια δράση, άλλοι απλά περίεργοι. Το απόγευμα, η πρώτη λαϊκή συνέλευση γειτονιάς στη Θεσσαλονίκη έχει 200 άτομα τουλάχιστον. Συμμετέχουν κυρίως προλετάριοι που βρέθηκαν στο δρόμο τις προηγούμενες ημέρες, αλλά και κάτοικοι που βλέπουν με συμπάθεια τα γεγονότα που εξελίσσονται.

Τρίτη, 16 Δεκεμβρίου: διακοπή του δελτίου ειδήσεων

Αθήνα

Το μεσημέρι, 50 περίπου εξεγερμένοι καταφέρνουν να μπουν στο στούντιο της NET και να διακόψουν το δελτίο ειδήσεων των 3, περίπου για ένα λεπτό. Οι κάμερες στρέφονται προς τους διαδηλωτές και τα πανό που κρατούν γράφουν: «Άμεση απελευθέρωση όλων των φυλακισμένων της εξέγερσης», «Λευτεριά σε όλους», «Σταματήστε να βλέπετε, βγείτε έξω».

Το ίδιο μεσημέρι, μια ομάδα 70 περίπου αναρχικών/αντιεξουσιαστών επιτίθεται στο Α.Τ. Καισαριανής το οποίο στεγάζει και το αρχηγείο των MAT. Μια κλούβα και τέσσερα οχήματα της αστυνομίας καίγονται, ενώ δύο αστυνομικοί τραυματίζονται.

Η κατάληψη του Δημαρχείου Αγ. Δημητρίου λήγει με συγκέντρωση και πορεία 300 περίπου ατόμων. Το απόγευμα, συγκέντρωση καλείται και στα Πετράλωνα, με τη συμμετοχή μαθητών, εργαζομένων

και άλλων κατοίκων. Ακόμη, 1000 άτομα περίπου συγκεντρώνονται στα Εξάρχεια και κάνουν πορεία προς το 5° Α.Τ. Εξαρχείων με έντονη την παρουσία των MAT.

Το ίδιο απόγευμα, πραγματοποιείται παρέμβαση στο σταθμό του μετρό στην πλατεία Βικτωρίας. Τα ακυρωτικά μηχανήματα καταστρέφονται, γράφονται συνθήματα στους τοίχους και οι κάμερες ασφαλείας βράβονται με σπρέι.

Αυτή τη στιγμή, 600 σχολεία τελούν υπό κατάληψη ή αποχή σύμφωνα με την ΟΛΜΕ, ενώ κατειλημμένα βρίσκονται 150 πανεπιστημιακά τμήματα, κυρίως σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη.

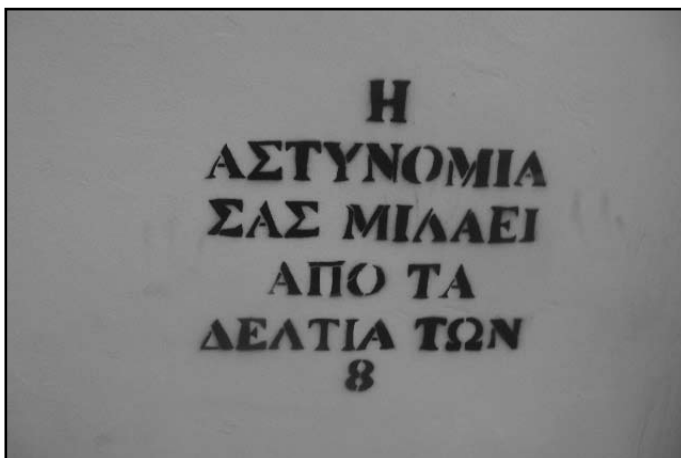
Θεσσαλονίκη

Στα δικαστήρια Θεσσαλονίκης, γίνεται τη μέρα αυτή η δίκη των οκτώ μπάτσων που είχαν κατηγορηθεί για τον άγριο ξυλοδαρμό του κύπριου φοιτητή Αυγουστίνου Δημητρίου στις 17 Νοεμβρίου 2006· η γνωστή υπόθεση της «ζαρτινιέρας». Αν και κρίνονται ένοχοι για 15 έως 39 μήνες φυλάκιση, η ποινή τους είναι εξαγοράσιμη προς 5 ευρώ τη μέρα. Έξω από το δικαστήριο, έχουν μαζευτεί 150 διαδηλωτές. Όταν ανακοινώνεται η ετυμηγορία του δικαστηρίου, οι συγκεντρωμένοι επιτίθενται με πέτρες, αυγά και άδεια μπουκάλια στα MAT που βρίσκονται στην είσοδο του δικαστηρίου. Οι μπάτσοι απαντούν με χημικά και ξυλοδαρμό των διαδηλωτών.

Πραγματοποιούνται νέες γενικές συνελεύσεις φοιτητών και οι περισσότερες σχολές προχωρούν σε καταλήψεις. Η κατειλημμένη Σχολή Κινηματογράφου, που βρίσκεται στην

εργατική περιοχή της Σταυρούπολης, καλεί σε 7ήμερο λαϊκών προβολών και ανοιχτές συζητήσεις στη γειτονιά.

Το Συντονιστικό Γενικών Συνελεύσεων και Καταλήψεων του ΑΠΘ καλεί σε πορεία στις 7 το απόγευμα. Περίπου 3000 άτομα, κυρίως φοιτητές, ξεκινούν από την Καμάρα και περνώντας από κεντρικούς δρόμους, κατευθύνονται προς το υπουργείο. Σε όλη την πορεία γράφονται συνθήματα σε βιτρίνες και τοίχους. Φοιτητές από πολιτικές ομάδες καταλαμβάνουν για λίγη ώρα τρεις ραδιοφωνικούς σταθμούς και διαβάζουν προκηρύξεις. Δε γίνονται συγκρούσεις, παρά το γεγονός ότι οι μπάτσοι τρώνε χοντρό βρσίμο.

Τετάρτη, 17 Δεκεμβρίου: καταλαμβάνεται η ΓΣΕΕ

Αθήνα

Νωρίς το πρωί, μια πρωτοβουλία 70 περίπου εργαζομένων καταλαμβάνει το κτίριο της ΓΣΕΕ. Το σκεπτικό εκφράζεται στην πρώτη προκηρυξη της καταληψίας. (σελ. 57)

Το μεσημέρι κατά τις 3, περίπου 100 συνδικαλιστές-τραμπούκοι επιχειρούν να διώξουν τους καταληψίες, αλλά απωθούνται από τον κόσμο με τη βοήθεια και των καταληψιών της ΑΣΟΕΕ. Η προσέλευση στην προγραμματισμένη για τις 6 συνέλευση είναι μεγάλη· στο χώρο της κατειλημμένης ΓΣΕΕ βρίσκονται 800 περίπου άτομα.

Το πρωί, φοιτητές κρεμάνε δυο τεράστια πανό στο βράχο της Ακρόπολης που καλούν σε πανευρωπαϊκή μέρα αντίστασης τη 18^η Δεκέμβρη και σε μαζικές διαδηλώσεις. Οι εργαζόμενοι στον αρχαιολογικό χώρο στηρίζουν τη δράση χωρίς να προχωρήσουν (εκ νέου) σε απεργία· τις προηγούμενες μέρες, οι ίδιοι είχαν κάνει απεργία λόγω επικείμενης περικοπής ορισμένων επιδομάτων από το μισθό τους, η οποία, όμως, ανεστάλη μετά από σχετικές υποσχέσεις του Υπουργείου Πολιτισμού.

Το ίδιο πρωί, μαθητές γυμνασίου και λυκείου διαδηλώνουν έξω από το Α.Τ. Νέου Κόσμου. Το απόγευμα, η κατάληψη του παλιού Δημαρχείου-ΚΕΠ Χαλανδρίου καλεί σε πορεία, η οποία κατευθύνεται προς το Α.Τ. Χαλανδρίου. Τουλάχιστον 400 άνθρωποι συμμετέχουν. Αφού έχει προηγηθεί πέσιμο με αυγά και μπογιές στο Ειρηνοδικείο, γίνεται επίθεση με πέτρες, νεράντζια και ό,τι άλλο διαθέσιμο στο τμήμα.

Την ίδια ώρα, η πρωτοβουλία κατοίκων Καισαριανής, Παγκρατίου και Βύρωνα έχει καλέσει συγκέντρωση και πορεία στην πλατεία Καισαριανής, στην οποία συμμετέχουν περίπου 300 άνθρωποι. Η πορεία κατευθύνεται προς το Α.Τ. της περιοχής και υπάρχει σύντομη «εμπλοκή» με τις δυνάμεις της τάξης. Στη συνέχεια, η πορεία κατευθύνεται προς το Δημαρχείο Καισαριανής, το οποίο και καταλαμβάνει για μερικές ώρες.

Το σαμποτάζ ακυρωτικών μηχανημάτων και καμερών επαναλαμβάνεται το απόγευμα στους σταθμούς της Αττικής, Άνω Πατησίων, Κάτω Πατησίων, Ταύρου και Μοναστηρακίου.

Αργά το βράδυ, ένας μαθητής, γιος γνωστού συνδικαλιστή και μέλους του ΚΚΕ, πυροβολείται και τραυματίζεται στο χέρι από αγνώστους σε πεζόδρομο του Περιστερίου έξω από το σχολείο του. Αυτή η παρακρατική επίθεση γίνεται τη στιγμή που οι μαθητές φεύγουν από το προσκήνιο και θέλει να διασφαλίσει ότι δε θα επιστρέψουν ξανά.

Θεσσαλονίκη

Στη Σταυρούπολη, περίπου 50 άτομα λεηλατούν ένα super market και στη συνέχεια μοιράζουν τα προϊόντα στον κόσμο που βρίσκεται στη διπλανή λαϊκή αγορά. Στις 2:30 πραγματοποιείται πορεία που έχει καλεστεί από την πρώτη λαϊκή συνέλευση του κατειλημμένου Δημαρχείου Συκεών. Η πορεία ξεκινάει από τις πρώην φυλακές του Γεντί Κουλέ και συνεχίζει προς τις Συκιές. Οι διαδηλωτές είναι αρκετά λιγότεροι από τους παρευρισκόμενους στη συνέλευση της Δευτέρας, κυρίως ντόπιοι κάτοικοι.

Εν τω μεταξύ, το απόγευμα πραγματοποιείται η πρώτη λαϊκή συνέλευση Άνω Πόλης με συμμετοχή περισσότερων των 200 ατόμων. Πρόκειται κυρίως για νεαρούς προλετάριους από τον αντιεξουσιαστικό χώρο, οι οποίοι συμμετείχαν στις ταραχές των προηγούμενων ημερών. Έρχονται, επίσης, λίγοι μεγαλύτερης ηλικίας κάτοικοι της περιοχής, οι οποίοι αντιμετωπίζουν τη λαϊκή συνέλευση περισσότερο ως «ευαισθητοποιημένοι πολίτες». Το κείμενο που έχει μοιραστεί και καλεί σ' αυτή τη συνέλευση γράφει, μεταξύ άλλων: (σελ 58)

Την ιστορία μας ή θα την καθορίσουμε εμείς ή θα καθοριστεί ερήμην μας.

Εμείς, οι χειρώνακτες εργάτες υπάλληλοι, άνεργοι, προσωρινοί, ντόπιοι και μετανάστες, που δεν είμαστε τηλεθεατές και συμμετέχουμε από το Σάββατο βράδυ, μετά τη δολοφονία του Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου στις διαδηλώσεις, στις συγκρούσεις με την αστυνομία, στις καταλήψεις του κέντρου και των γειτονιών, που πολλές φορές χρειάστηκε να παρατήσουμε τη δουλειά μας και τις καθημερινές μας υποχρεώσεις για να βρεθούμε στο δρόμο με τους μαθητές, τους φοιτητές και τους άλλους προλετάριους που αγωνίζονται.

Αποφασίσαμε να καταλάβουμε το κτήριο της γσσε για:

Να το μετατρέψουμε σε χώρο ελεύθερης έκφρασης και συνάντησης των εργατών.

Να διαλύσουμε το μύθο που προωθούν τα ΜΜΕ ότι οι εργάτες ήταν και είναι απόντες από τις συγκρούσεις και ότι η οργή που εκφράζεται αυτές τις μέρες είναι υπόθεση 500 «κουκουλοφόρων», «χουλιγκάνων» και λοιπά παραμύθια, ενώ στην οθόνη και στα παράθυρά τους οι εργάτες ήταν παρόντες ως οι πληγέντες της σύγκρουσης, την ίδια στιγμή που η καπιταλιστική κρίση στην Ελλάδα και σε όλο τον κόσμο οδηγεί σε εκατοντάδες χιλιάδες απολύσεις οι οποίες από τα ίδια τα ΜΜΕ και τους διαχειριστές τους παρουσιάζονται ως «φυσικό φαινόμενο».

Να στηλιτεύσουμε και να αποκαλύψουμε το ρόλο της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας στην υπονόμευση της εξέγερσης και όχι μόνο. Η γσσε και όλος ο συνδικαλιστικός μηχανισμός, που τη στηρίζει, δεκαετίες τώρα, υπονομεύουν αγώνες, παζαρεύουν την εργατική μας δύναμη για ψίχουλα, διαιωνίζοντας το καθεστώς της εκμετάλλευσης και της μισθωτής σκλαβιάς. Ενδεικτική είναι η στάση τους την προηγούμενη Τετάρτη που ακυρώνοντας την προγραμματισμένη απεργιακή πορεία περιορίστηκε στην οργάνωση μιας σύντομης συγκέντρωσης στο Σύνταγμα φροντίζοντας παράλληλα να διώξει τον κόσμο άρον-άρον από την πλατεία μην τυχόν μολυνθούν οι συγκεντρωμένοι από τον ιό της εξέγερσης.

Να ανοίξουμε για πρώτη φορά αυτό το χώρο –ως συνέχεια του κοινωνικού ανοίγματος που δημιούργησε η εξέγερση– ο οποίος έχει κτιστεί με τις δικές μας εισφορές και από τον οποίο είμαστε αποκλεισμένοι. Γιατί τόσα χρόνια εμπιστευόμαστε την τύχη μας σε κάθε λογής σωτήρες, φτάνοντας να χάσουμε ακόμα και την αξιοπρέπεια μας. Σαν εργαζόμενοι πρέπει να αρχίσουμε να αναλαμβάνουμε τις ευθύνες μας και να μην αναθέτουμε τις ελπίδες μας σε κανέναν πεφωτισμένο ηγέτη ή «ικανό» αντιπρόσωπο. Πρέπει να αποκτήσουμε φωνή, να βρεθούμε, να μιλήσουμε να αποφασίσουμε και να δράσουμε. Ενάντια στη γενικευμένη επίθεση που βρισκόμαστε. Η δημιουργία συλλογικών αντιστάσεων «από τα κάτω» είναι μονόδρομος.

Να προωθήσουμε την ιδέα της αυτοοργάνωσης και της αλληλεγγύης στους χώρους δουλειάς, τις επιτροπές αγώνα και τις συλλογικές διαδικασίες βάσης καταργώντας τους γραφειοκράτες συνδικαλιστές.

Τόσα χρόνια καταπίνουμε τη μιζέρια, τη ρουφιανιά και τη βία στη δουλειά. Συνηθίσαμε να μετράμε τους σακατεμένους και τους νεκρούς μας– γεγονότα που βαφτίζονται «εργατικά ατυχήματα». Συνηθίσαμε να μετράμε και ν' αδιαφορούμε για τους μετανάστες– ταξικούς αδελφούς μας– που δολοφονούνται. Κουρασθήκαμε να ζούμε με το άγχος της εξασφάλισης του μισθού, των ενσήμων και μιας σύνταξης που φαντάζει όνειρο απατηλό.

Όπως παλεύουμε ώστε να μην αφήσουμε τη ζωή μας στα χέρια των αφεντικών και των συνδικαλιστών αντιπροσώπων έτσι δε θ' αφήσουμε στα χέρια του κράτους και των δικαστικών μηχανισμών του κανένα από τους συλληφθέντες εξεγερμένους.

**ΑΜΕΣΗ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΩΝ
ΚΑΜΙΑ ΔΙΩΣΗ ΣΤΟΥΣ ΣΥΛΛΗΦΘΕΝΤΕΣ
ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΕΡΓΙΑ**

Εργατική συνέλευση στο «απελευθερωμένο κτήριο της γσσε»
Τετάρτη 17/12/08, ώρα 18:00.

Γενική Συνέλευση Εξεγερμένων Εργατών

«Μετά από ένα δεκαήμερο και με φόντο δεκάδες προσαγωγές ή συλλήψεις σε όλη τη χώρα, κινητοποιήσεις σε επίπεδο συνοικίας-γειτονίας εξελίσσονται κυρίως στην Αθήνα, αλλά και σε άλλες πόλεις. Άνθρωποι προσπαθούν να συναντηθούν, να συζητήσουν και να δράσουν επιχειρούν να συνδέσουν την εμπειρία της καθημερινής εκμετάλλευσης και αλλοτρίωσής τους με ό,τι διαδραματίστηκε τις προηγούμενες ημέρες (και συνεχίζει να διαδραματίζεται) στα κέντρα των πόλεων. Μ' αυτή τη λογική, βρεθήκαμε κάποιοι άνθρωποι που τυχαίνει να ζούμε στην Άνω Πόλη (ή στην ευρύτερη περιοχή), με σκοπό να προωθήσουμε τη δημιουργία λαϊκής συνέλευσης στην περιοχή. Είμαστε άνθρωποι που συμμετείχαν στις διαδηλώσεις, καθώς η ανάσα του δρόμου μας έδωσε την ευκαιρία να μην είμαστε θεατές. Θέλουμε να καταλάβουμε το ξέσπασμα που συνέβη τις τελευταίες ημέρες, να συζητήσουμε γι' αυτό και να δράσουμε για την εξέλιξή του στις γειτονιές της πόλης και για τη στήριξη των συλληφθέντων ή διωκόμενων».

Η συνέλευση πραγματοποιείται στη Δημοτική Βιβλιοθήκη, κτίριο στο οποίο στεγαζόταν η κατάληψη Βίλλα Βαρβάρα μέχρι το 1998. Πολλοί συνεισφέρουν στη συζήτηση με εκτιμήσεις των γεγονότων των προηγούμενων ημερών, ενώ το μοναδικό πράγμα που συμφωνείται είναι η απαίτηση για άμεση απελευθέρωση όλων των συλληφθέντων της εξέγερσης. Μια έλλειψη αποφασιστικότητας –συνέπεια της αμηχανίας μπροστά στο ζητούμενο της επέκτασης της εξέγερσης στους προλετάριους που δεν ενεπλάκησαν ενεργά στις πρακτικές των προηγούμενων ημερών– σε συνδυασμό με την επικράτηση ενός δημοκρατικού σεβασμού στη διαφωνία, αναβάλουν προς το παρόν τη διατήρηση της κατάληψης της Δημοτικής Βιβλιοθήκης. Αφού τελειώνει η συνέλευση, 150 άτομα κάνουν αυθόρμητη πορεία στα στενά της Άνω Πόλης, φωνάζοντας και γράφοντας συνθήματα ενάντια στους μπάτσους, τη μισθωτή εργασία και το κράτος.

Πέμπτη, 18 Δεκεμβρίου: μια απεργία-κύκναιο άσμα

Αθήνα

Το μεσημέρι ξεκινά πορεία από τα Προπύλαια με τη συμμετοχή μαθητών, φοιτητών και άλλων εργαζομένων. Το συνδικάτο βάσης οδηγών δικύκλου έχει καλέσει σε μονοήμερη απεργία, ενώ το συνδικάτο βάσης βιβλίου-χάρτου σε 5ωρη στάση εργασίας. Οι κούριερ σχηματίζουν το δικό τους μπλοκ στην πορεία. Η ΑΔΕΔΥ έχει καλέσει και αυτή σε 5ωρη στάση εργασίας, κάτι που δίνει την ευκαιρία σε πολλούς εργαζομένους του δημοσίου τομέα να συμμετέχουν στην πορεία. Ο αριθμός των διαδηλωτών δεν είναι πολύ μεγάλος, περίπου 2000 άτομα· πρόκειται για το κύκναιο άσμα της εξέγερσης.

Όταν η πορεία φτάνει στη Βουλή, αρχίζουν οι συγκρούσεις με τα ΜΑΤ. Οι μπάτσοι φυλάνε κυρίως το νέο χριστουγεννιάτικο δέντρο στο Σύνταγμα. Το σκηνικό είναι τόσο γελοίο που εκατοντάδες διαδηλωτές κάθονται εκεί φωνάζοντας και κοροϊδεύοντας τους μπάτσους. Οι συγκρούσεις επεκτείνονται στην Πανεπιστημίου και τη Σόλωνος και κρατάνε μέχρι το απόγευμα. Γίνονται αρκετές συλλήψεις· ανάμεσα στους συλληφθέντες είναι κι ένας φαντάρος που δηλώνει από την αρχή περαστικός, ο οποίος τρώει άγριο ξύλο.

Το απόγευμα πραγματοποιείται αντιρατσιστική πορεία, στην οποία συμμετέχουν μερικές εκατοντάδες ανθρώπων: μετανάστες, αντιρατσιστικές οργανώσεις και συμπαθούντες. Πρόκειται για τις ίδιες οργανώσεις που εξέδω-

σαν πριν από τρεις μέρες την ανακοίνωση με την οποία διαχωρίζονταν από τα επεισόδια της προηγούμενης εβδομάδας.

Το ίδιο απόγευμα, η ΚΝΕ διοργανώνει πορεία διαμαρτυρίας στο Περιστέρι για την απόπειρα δολοφονίας του μαθητή την προηγούμενη μέρα. Μερικοί μαθητές χλευάζουν τα μέλη της ΚΝΕ, η οποία δε θα κάνει απολύτως τίποτα για το ζήτημα αυτό.

Ομάδα φοιτητών από την Καλών Τεχνών διακόπτει προγραμματισμένη συναυλία στο Μέγαρο Μουσικής, μοιράζει προκήρυξη που ασκεί κριτική στο ρόλο της τέχνης και των καλλιτεχνών προσπαθώντας να συνδέσει την τέχνη με την εξέγερση, ενώ φωνάζονται συνθήματα ενάντια στους μπάτσους.

Θεσσαλονίκη

Το Συντονιστικό Γενικών Συνελεύσεων και Καταλήψεων του ΑΠΘ καλεί σε διαδήλωση στην Καμάρα στις 11. Κάτω από δυνατή βροχή, μαζεύονται μόλις 300 άτομα, τα οποία κατευθύνονται στο υπουργείο.

Το απόγευμα, η κατάληψη της Σχολής Θεάτρου διοργανώνει συναυλία στην πλατεία της ΧΑΝΘ με «εναλλακτικούς» καλλιτέχνες. Πάνω από 4000 άτομα διαφόρων ηλικιών παρακολουθούν τη συναυλία, κατά την οποία μοιράζονται κείμενα που καλούν σε αλληλεγγύη στους συλληφθέντες, ενώ γίνονται και σχετικές ανακοινώσεις από τα μικρόφωνα. Η συναυλία τελειώνει μετά τα μεσάνυχτα. Αργότερα τη νύχτα, γίνεται μια ακόμη συναυλία στο Πολυτεχνείο από το Συντονιστικό Γενικών Συνελεύσεων και Καταλήψεων.

Παρασκευή, 19 Δεκεμβρίου: διακοπή της πρεμιέρας του Εθνικού Θεάτρου

Αθήνα

Το μεσημέρι, το Γαλλικό Ινστιτούτο δέχεται επίθεση με μολότοφ και πέτρες από 40 περίπου άτομα. Στους τοίχους γράφονται τα συνθήματα: «Σπίθα στην Αθήνα, φωτιά στο Παρίσι, η εξέγερση έρχεται» και «Ελλάδα-Γαλλία: Εξέγερση παντού». Η δράση αυτή αποτελεί έκφραση αλληλεγγύης προς τους αναρχικούς που έχουν συλληφθεί στη Γαλλία και κατηγορηθεί για σμποτάζ των σιδηροδρομικών γραμμών, καθώς και προς τους αγωνιζόμενους Γάλλους μαθητές.

Το απόγευμα, πραγματοποιείται συναυλία αλληλεγγύης στα Προπύλαια με τη συμμετοχή εκατοντάδων καλλιτεχνών και περισσότερων των 5000 ατόμων.

Στις 6, πραγματοποιείται πορεία στο Αιγάλεω από αναρχικούς, στην οποία συμμετέχουν περίπου 80 άτομα. Σπάζονται βιτρίνες καταστημάτων και τραπεζών, καθώς και κάμερες παρακολούθησης στη διαδρομή μέχρι το Α.Τ., στο οποίο και γίνεται επίθεση. Στην ίδια περιοχή, πραγματοποιείται πορεία αριστερών οργανώσεων, η οποία ακολουθεί διαφορετική διαδρομή.

Κατά τη διάρκεια της μέρας, μόνιμοι και προσωρινοί εργάτες, φοιτητές και άνεργοι από τις κατελιημμένες ΑΣΟΕΕ και ΓΣΕΕ οργανώνουν παρεμβάσεις σε δυο τηλεφωνικά κέντρα: της εταιρείας δημοσκοπήσεων MRB και του ΟΤΕ. Η πρώτη παρέμβαση γίνεται το μεσημέρι και συμμετέχουν λίγα άτομα. Στη δεύτερη παρέμβαση παίρνουν μέρος περίπου 60 άτομα, οι οποίοι μπλοκάρουν την παραγωγική διαδικασία για μερικά λεπτά. Οι προσωρινοί εργαζόμενοι στο τηλεφωνικό κέντρο δέχονται θετικά τη δράση.

Αργά το απόγευμα, περίπου 100 εξεγερμένοι διακόπτουν την πρεμιέρα έργου στο Εθνι-

κό Θέατρο, ανεβαίνουν στη σκηνή και αναρτούν πανό που γράφει: «Βγείτε όλοι στους δρόμους. Άμεση απελευθέρωση όλων των συλληφθέντων της εξέγερσης». Μοιράζεται κείμενο στο κοινό, στο οποίο γράφεται μεταξύ άλλων και το εξής: «Τώρα που απενεργοποιήσατε τα κινητά σας, είναι η ώρα να ενεργοποιήσετε τη συνείδησή σας».

Θεσσαλονίκη

Από το πρωί, αντιεξουσιαστές καταλαμβάνουν τον κινηματογράφο Ολύμπιον, γνωστό από το Διεθνές Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης που φιλοξενεί κάθε χρόνο. Για το υπόλοιπο της μέρας, οι επίσημες προβολές δίνουν τη θέση τους σε πολιτικές ταινίες και ντοκιμαντέρ.

ΜΗΝΥΜΑ ΧΩΡΙΣ ΧΡΕΩΣΗ

Είσαι τηλεφωνήτρια-της. Δουλειά σου είναι να απαντάς σε χιλιάδες τηλέφωνα για να δίνεις τις απαραίτητες πληροφορίες για την κίνηση των εμπορευμάτων στην μητρόπολη (π.χ. ΙΙ888). Ή να παίρνεις εσύ συνεχώς τηλέφωνα για να κάνεις έρευνες αγοράς/δημοσκοπήσεις για να ξέρουν τα αφεντικά το προφίλ του καταναλωτή/πολίτη στον οποίον απευθύνονται. Ή στην χειρότερη να παίρνεις τηλέφωνα για να πείσεις ανθρώπους να αποτελέσουν τους επίδοξους καταναλωτές των άχρηστων εμπορευμάτων που αναγκάζεσαι να προωθείς. **Κοινή συνθήκη σε όλες αυτές τις δουλειές ο έλεγχος της παραγωγής από την μηχανή, το κεφάλι που κουδουνίζει, ο νεκρός χρόνος και τα μάτια που τσούζουν μπροστά από μια οθόνη.** Κοινή συνθήκη επίσης το ωρομίσθιο των 3,5 ευρώ την ώρα ή η δουλειά με το κομμάτι κι ο συνεπακόλουθος εκβιασμός για κάλυψη των ξέφρενων στανταρντς παραγωγής της εταιρείας, όπως και τα συνεπαγόμενα «κουτσά» ένσημα. Κοινώς, μια μίζερη και άχαρη (σκατο)δουλειά που γίνεται είτε για να βγει το χαρτζιλίκι (για φοιτητές), είτε λόγω ανεργίας ή για δεύτερη δουλειά για τους «επαγγελματίες» επισφαλείς εργαζόμενους.

Πρόκειται για δουλειές στις οποίες απασχολούνται όλο και περισσότεροι/ες, από την στιγμή που οι θέσεις εργασίας που προσφέρουν τα αφεντικά είναι περιορισμένου βεληνεκούς. Μάλιστα **αρχίζουμε να υποψιαζόμαστε ότι οι προτάσεις των «από πάνω» για 3 μέρες εργασίας την εβδομάδα έχουν ως σκοπό να στρέψουν τους/τις εργαζόμενους/ες σε τέτοιες ελαστικές σχέσεις εργασίας.** Προφανώς όχι για να δουλεύουμε λιγότερο, αλλά για να δουλεύουμε σε παραπάνω από μια δουλειά και να επιβιώνουμε προσθέτοντας επιμέρους χαρτζιλίκια. Πέρα από αυτό, είναι αρκετά βολικό για τα αφεντικά το να δημιουργούν «εργαζόμενους χαμαιλέοντες», που ως προσωρινοί αδυνατούν να οργανωθούν με τους συναδέλφους τους, να διατυπώσουν αιτήματα, να διεκδικήσουν. Είναι χαρακτηριστική η προσπάθεια αρκετών νέων εργαζομένων σε τέτοιες δουλειές τα τελευταία χρόνια να οργανώσουν συλλογικές δομές (π.χ. σωματεία βάσης), προσπάθειες που όλες αποτυχαίνουν όχι γιατί λείπει η όρεξη, αλλά επειδή η προσωρινότητα σε αυτούς τους χώρους δεν αφήνει περιθώρια για σταθερή παρέμβαση.

Κι ενώ δίνονται αυτές οι άνισες συνδικαλιστικές μάχες, για τον επίσημο συνδικαλισμό αυτή η κατηγορία εργαζομένων απλά δεν υπάρχει. **Αρκεί άλλωστε που η αριστερά και τα ΜΜΕ σου κοιτάζουν μια ταμπέλα του στυλ «γενιά των 400 ευρώ».** Οπότε εσύ να πρέπει να τους δείξεις ευγνωμοσύνη που σε ανακάλυψαν κι ας ξέρεις ότι δεν αλλάζει ποτέ τίποτα προς το καλύτερο σε αυτές τις δουλειές. Αλλωστε οι εργατοπατέρες έχουν σημαντικότερες δουλειές να κάνουν από το να παρεμβαίνουν ενάντια στην ελαστικοποίηση της εργασίας: Ξέρετε τώρα, να ξεπουλάνε απεργίες, να υπογράφουν αυξήσεις του 1 ευρώ, να φωτογραφίζονται με τους βιομηχάνους του ΣΕΒ κτλ.

Σύμφωνα άλλωστε με το γνωστό «παιδί της πιάτσας» Παναγόπουλο, οι σωστοί εργάτες βρίσκονται το πρωί στις δουλειές τους κι οπότε δεν τους μένει χρόνος να καταλαμβάνουν τα συνδικαλιστικά παλάτια της ΓΣΕΕ. Ας ενημερώσουμε τον εν λόγω εργατοπατέρα ότι μεγάλο κομμάτι της νεολαίας και των εργαζομένων που εδώ και δυο εβδομάδες συγκρούεται, διαδηλώνει και καταλαμβάνει δημόσια κτίρια απασχολείται σε τέτοιου είδους δουλειές κι οπότε, το λαστιχένιο ωράριο κι η συνθήκη της επισφάλειας, του παρέχουν την δυνατότητα μεταξύ εξέγερσης κι εργασίας κάποιες φορές να επιλέγει την πρώτη. **Σαν μια μορφή άορατης κι ανεπίσημης απεργίας.** Ατομικοί τρόποι πάντα υπάρχουν. Από το να γράφεις άδειες για να συμμετέχεις στην διαδήλωση, μέχρι το να παρατάς τέτοιου είδους δουλειές για ένα διάστημα, αφού άλλωστε έχεις συνηθίσει να τις αλλάζεις σαν τα πουκάμισα.

Όπως υπάρχουν και ατομικοί τρόποι μπλοκαρίσματος των ξέφρενων ρυθμών παραγωγής. Από ένα τσιγάρο ή μια βόλτα στην τουαλέτα που κρατάει παραπάνω ή άλλους «υπόγειους» τρόπους άρνησης της εντατικοποίησης (γιατί υπάρχουν και εταιρείες που σου κόβουν από το μισθό ανάλογα με τον χρόνο κατουρήματος). Κάθε εργαζόμενος/η κάνει ότι μπορεί για να δουλεύει λιγότερο, από την στιγμή άλλωστε που πρόκειται για δου-

λειές που δεν προσφέρουν κανένα κοινωνικό όφελος, που τις κάνει χωρίς να βρίσκει κανένα νόημα σε αυτές πέρα από τα λεφτά. Γι' αυτό κιόλας όσο αυξάνονται τέτοιες δουλειές δεν μένει άλλη λύση από το να τις σαμποτάρεις. Αν τόσοι χιλιάδες επισφαλείς εργαζόμενοι δεν μπορούν να κάνουν μια κλασσικού τύπου απεργία, μπορούν σίγουρα να καταστρέψουν την κανονικότητα της εμπορευματικής λειτουργίας του μητροπολιτικού κέντρου, συμμετέχοντας μαζί με άλλους εξεγερμένους στα συγκρουσιακά γεγονότα που ακολούθησαν την δολοφονία του Ισχρονου Αλέξη Γρηγορόπουλου. Πέρα από τα ξεσπάσματα οργής, ένα από τα ζητούμενα είναι η ατομική αντιπαραγωγική διάθεση να βρει εκείνα τα μονοπάτια μέσα από τα οποία θα μεταμορφωθεί σε συλλογική διάθεση μπλοκαρίσματος της αλλοτριωμένης εργασίας και καθημερινότητας.

Από τη στιγμή, λοιπόν, που η ΓΣΕΕ έχει γραμμένο τον κόσμο της ελαστικής εργασίας, σας καλούμε στο απελευθερωμένο, από εργάτες, κτίριό της, καθώς και στις υπόλοιπες καταλήψεις, για να αυτοοργανώσουμε μαζί τη συλλογική μας δράση.

Εργαζόμενοι, προσωρινοί, φοιτητές, άνεργοι
από τη Γενική Συνέλευση Εξεγερμένων Εργατών
και την Κατάληψη ΑΣΟΕΕ

Ταυτόχρονα, καταλαμβάνεται το καφέ του σινεμά, το οποίο και χρησιμοποιείται ως τόπος συνάντησης από τους καταλήψεις αλλά και κάποιους περαστικούς. Καθ' όλη τη διάρκεια της κατάληψης, μοιράζονται φυλλάδια και κείμενα στην πλατεία Αριστοτέλους. Το μεσημέρι, διακόπτεται φιλανθρωπική εκδήλωση που γίνεται σε κοντινό χώρο και ο καλεσμένος δήμαρχος Παπαγεωργόπουλος τρώει στη μάπα ένα κουτί με γλυκά καθώς και πολλά γιουχαϊσμάτα πριν καταφτάσει μια μικρή αστυνομική δύναμη για να τον προστατεύσει...

Στις 6 το απόγευμα, πραγματοποιείται

ανοιχτή λαϊκή συνέλευση από 400-500 άτομα στον «Απελευθερωμένο Κινηματογράφο Ολύμπιον», κατά την οποία γίνονται διάφορες απολογιστικές τοποθετήσεις σχετικά με την εξέγερση και προτάσεις για μελλοντικές δράσεις. Με το τέλος της συνέλευσης αργά το απόγευμα, λήγει η κατάληψη και οι παρευρισκόμενοι αποχωρούν με πορεία. Έξω από τον κινηματογράφο, κάποιοι ρίχνουν μπογιές στους μπάτσους και το χριστουγεννιάτικο δέντρο. Περίπου 1000-1500 εξεγερμένοι κατευθύνονται στη λεωφόρο Νίκης, όπου καταστρέφονται κάποιες κάμερες, και καταλήγουν στην Καμάρα.

Σάββατο, 20 Δεκεμβρίου: η διεθνής μέρα αλληλεγγύης

Αθήνα

Κατά τη διάρκεια της μέρας, τρεις ραδιοφωνικοί σταθμοί καταλαμβάνονται και διοργανώνονται συγκεντρώσεις και πορείες σε πολλές γειτονίες της Αθήνας, όπως το Γκάζι, το Περιστέρι, η Δάφνη, το Χαλάνδρι (όπου και λήγει η κατάληψη του Παλαιού Δημαρχείου-ΚΕΠ το ίδιο απόγευμα), ο Βύρωνας, τα Πετράλωνα, η Νέα Σμύρνη στα πλαίσια της διεθνούς μέρας αλληλεγγύης στους συλληφθέντες της εξέγερσης που έχουν καλέσει, παράλληλα αλλά όχι από κοινού, οι καταλήψεις του Πολυτεχνείου και της ΑΣΟΕΕ.

Στην πλατεία Γκύζη γίνεται συγκέντρωση ενάντια στην κρατική τρομοκρατία και καταστολή, την οποία έχει καλέσει η Πρωτοβουλία Κατοίκων Γκύζη-Πολυγώνου, αλλά και η κατάληψη της ΑΣΟΕΕ. Γίνεται πορεία στη γειτονιά με συμμετοχή 100 ατόμων, κατά την οποία φωνάζονται και γράφονται συνθήματα, μοιράζονται

κείμενα, πετιούνται τρικάκια. Με τη ντουντούκα καλείται ο κόσμος να συμμετέχει στο πανεκπαιδευτικό συλλαλητήριο της ερχόμενης Τρίτης. Η αστυνομία δεν εμφανίζεται καθόλου. Ανάλογο χαρακτήρα έχουν και οι υπόλοιπες συγκεντρώσεις και πορείες.

Αναρχικοί και αντιεξουσιαστές ψωνίζουν προλεταριακά από ένα super market στον Άγιο Παντελεήμονα και σχεδόν το αδειάζουν. Ύστερα από 20 λεπτά εμφανίζονται δύο διμοιρίες που παρατάσσονται έξω από το κατάστημα.

Το απόγευμα πυρπολείται στο Κολωνάκι το κτίριο όπου στεγάζεται η Τειρεσίας ΑΕ, «η διατραπεζική εταιρεία που εξειδικεύεται στη συγκέντρωση και διάθεση πληροφοριών που αναφέρονται στην οικονομική συμπεριφορά επιχειρήσεων και ιδιωτών».

Στην κατειλημμένη ΓΣΕΕ, πραγματοποιούνται μια προβολή ταινιών με θέμα τους εργατικούς αγώνες και μια εκδήλωση με θέμα «1918-

2008: η ΓΣΕΕ 90 χρόνια ενάντια στους εργατικούς αγώνες».

Αργότερα, πάνω από 1000 άτομα συγκεντρώνονται στους δρόμους γύρω από την πλατεία Εξαρχείων, υπενθυμίζοντας τη δολοφονία του Αλέξανδρου. Αρχίζουν συγκρούσεις με την αστυνομία, αλλά το πλήθος διαλύεται γρήγορα και σπρώχνεται μέσα στο Πολυτεχνείο. Σποραδικές συγκρούσεις συνεχίζονται εκεί μέχρι το πρωί.

Το βράδυ γίνεται επίθεση με μολότοφ στις οικονομικές υπηρεσίες της αστυνομίας στη Νέα Φιλαδέλφεια· το ίδιο το κτίριο, καθώς και έξι αυτοκίνητα, παθαίνουν σοβαρές ζημιές.

Ήδη, η πλειοψηφία των δράσεων «που βρίσκονται στο πνεύμα της εξέγερσης» υλοποιείται από προλετάριους γύρω από τον αντιεξουσιαστικό χώρο. Αυτή η εξέλιξη αναδεικνύει όχι μόνο το βαθμό υποχώρησης του κινήματος, αλλά και την υλική βάση της ιδεολογικής (αυτ)απάτης που συντηρείται από πολλούς αναρχι-

κούς μέχρι και σήμερα ότι δήθεν ο χώρος δημιουργήσε ή, σε μια πιο light εκδοχή, «πολιτικοποίησε», την εξέγερση.

Αυτή τη στιγμή, υπάρχουν 800 καταλήψεις σχολείων σύμφωνα με στοιχεία της ΟΛΜΕ, ενώ 200 πανεπιστημιακά τμήματα είναι επίσης κατειλημμένα. Ήδη, όμως, οι αριστεριστές κάνουν την πρώτη σοβαρή απόπειρα «αναβολής και επανεκκίνησης» της εξέγερσης για μετά τα Χριστούγεννα: μαζί με το πανεκπαιδευτικό συλλαλητήριο της ερχόμενης Τρίτης προπαγανδίζουν... επόμενο συλλαλητήριο για τις 9.1.09, επέτειο της δολοφονίας Τεμπονέρα.

Θεσσαλονίκη

Πραγματοποιείται η δεύτερη λαϊκή συνέλευση Άνω Πόλης στην Πλατεία Κουλέ Καφέ, μπροστά από τη Βιβλιοθήκη, στην οποία συμμετείχαν 100-150 άτομα. Οργανώνονται δράσεις αντιπληροφόρησης για την επόμενη μέρα.

Κυριακή, 21 Δεκεμβρίου: λήγει η κατάληψη της ΓΣΕΕ

Αθήνα

Το μεσημέρι, γίνονται πορείες στην Καισαριανή (περίπου 250 άτομα) και στο Ίλιον (περίπου 100 άτομα): στο Ίλιον, οι διαδηλωτές πετούν πέτρες και σπάνε τις βιτρίνες τεσσάρων τραπεζών και ενός ΟΑΕΔ.

Η κατάληψη της ΓΣΕΕ λήγει νωρίς το βράδυ με πορεία, η οποία κατευθύνεται στο Πολυτεχνείο μέσω της Πατησίων. Το αρχικό πλάνο για τη διαδρομή που θα ακολουθούσε η πορεία ήταν να περάσει μέσα από εργατικές γειτονιές όπου ζουν πολλοί μετανάστες, αλλά αλλάζει μιας και κυκλοφορούν φήμες περί άρσης του ασύλου και επικείμενης εκκένωσης του Πολυτεχνείου. Στην εκδήλωση-συζήτηση που πραγματοποιείται το απόγευμα στο κατειλημμένο κτίριο με θέμα την αλληλεγγύη προς τους φυλακισμένους και τους διωκόμενους της εξέγερσης, αποφασίζεται πορεία για την Τετάρτη στις 24 Δεκεμβρίου· πρόκειται για τη γενέθλια πράξη της μετέπειτα «ανοικτής συνέλευσης εξεγερμένων για την αλληλεγγύη στους συλληφθέντες της εξέγερσης», η οποία θα θέσει στο εξής το ζήτημα της αλληλεγγύης στη βάση της συνέχισης του αγώνα.

Περίπου εκατό φοιτητές της Σχολής Θεάτρου διακόπτουν 15 θεατρικές παραστάσεις σε όλη την Αθήνα με βασικά συνθήματα τα εξής: «Καλή εξεγερμένη χρονιά, βγείτε όλοι στους δρόμους», «Δεν πρόκειται να σκοτώσετε τα όνειρά μας».

Θεσσαλονίκη

Περίπου 80 άτομα καταλαμβάνουν προσωρινά τον προθάλαμο της εκκλησίας των Ταξιαρχών και πραγματοποιούν την τρίτη λαϊκή συνέλευση Άνω Πόλης, κατά την οποία συζητιούνται δράσεις για τις επόμενες μέρες. Η κατάληψη αποτελεί σκάνδαλο για τους συντηρητικούς κατοίκους της περιοχής, αλλά και αιτία να αποχωρήσουν δια παντός από τη συνέλευση κάποιοι που διαφωνούν με «τόσο ακραίες πράξεις εχθρικές προς τον κόσμο». Την επόμενη μέρα, δεκάδες ασφαλίτες τριγυρνάνε γύρω από την εκκλησία, ενώ τα ΜΑΤ φρουρούν τη Μονή Βλατάδων, που βρίσκεται κι αυτή στην περιοχή της Άνω Πόλης.

Δευτέρα, 22 Δεκεμβρίου: επίθεση στην Κωνσταντίνα Κούνεβα

Αθήνα

Το μεσημέρι καταλαμβάνεται το Παλαιό Δημαρχείο του Περιστερίου από περίπου 100 άτομα.

Αργά το βράδυ, η Κωνσταντίνα Κούνεβα, Βουλγάρα καθαρίστρια, 44 χρονών, γραμματέας της Παναττικής Ένωσης καθαριστριών, δέχεται επίθεση από μαφιόζους καθώς επιστρέφει σπίτι της από τη δουλειά. Το βιτριόλι που της ρίχνουν στο πρόσωπο και την αναγκάζουν να καταπιεί προκαλεί σοβαρές βλάβες στο ένα μάτι καθώς και το αναπνευστικό της σύστημα. Η Κούνεβα δούλευε σε μία από τις εργολαβικές εταιρίες στον ΗΣΑΠ, την ΟΙΚΟΜΕΤ, και, όπως έχει δηλώσει στο παρελθόν, βρισκόταν σε συνεχή σύγκρουση με τα αφεντικά της και τον τελευταίο καιρό λάμβανε ανώνυμα απειλητικά τηλεφωνήματα.

Θεσσαλονίκη

Νωρίς το πρωί, καταλαμβάνεται η Δημοτική Βιβλιοθήκη Άνω Πόλης με σκοπό να χρησιμοποιηθεί ως χώρος της ανοιχτής συνέλευσης αγώνα (όπως μετονομάστηκε πλέον η λαϊκή συνέλευση) και κέντρο αντιπληροφόρησης. Όλο το πρωί μοιράζονται φυλλάδια στους γύρω δρόμους και τα λύκεια της Άνω Πόλης. Το απόγευμα πραγματοποιείται η τέταρτη συνέλευση.

Τρίτη, 23 Δεκεμβρίου: το κίνημα υποχωρεί, οι «ένοπλες πρωτοπορίες» εμφανίζονται

Αθήνα

Νωρίς το πρωί, κλούβα των ΜΑΤ στο Γουδί δέχεται εν κινήσει πυροβολισμούς στα λάστιχα χωρίς να σημειωθεί κάποιος τραυματισμός. Η οργάνωση «Επαναστατικός Αγώνας» θα αναλάβει αργότερα –μετά και τους πυροβολισμούς στα ΜΑΤ που φύλαγαν το Υπουργείο Πολιτισμού στις 5 Γενάρη– με προκήρυξη την ευθύνη της επίθεσης, η οποία λαμβάνει χώρα από την οροφή ενός αντιεξουσιαστικού/αναρχικού φοιτητικού στεκιού στην Πολυτεχνούπολη. Αν αποδεικνύει κάτι αυτή η επίθεση, είναι ότι πρέπει πρώτα η εξέγερση να υποχωρήσει για να «αναλάβουν ρόλο» οι αυτοαποκαλούμενες ένοπλες πρωτοπορίες.

Στην πορεία που καλούν το Συντονιστικό Γενικών Συνελεύσεων και Καταλήψεων και συντονιστικά μαθητών συμμετέχουν 5000 άτομα. Πριν αρχίσει η πορεία, μερικοί διαδηλωτές αναποδογυρίζουν ένα περιπολικό, χωρίς όμως να συμβεί κάτι άλλο κατά τη διάρκειά της.

Οι περισσότεροι καταληψίες της Νομικής αποφασίζουν να εγκαταλείψουν το κτίριο.

Στη Νέα Φιλαδέλφεια, 200 άτομα κάνουν πορεία από την κατάληψη του δημοτικού πολιτιστικού κέντρου στο Α.Τ. της περιοχής, όπου πετούν αυγά, μπουγιές και πέτρες.

Τετάρτη, 24 Δεκεμβρίου: λήγουν οι καταλήψεις του κέντρου στην Αθήνα

Αθήνα

Η κατάληψη της ΑΣΟΕΕ λήγει το απόγευμα και του Πολυτεχνείου τα μεσάνυχτα.

Πάνω από 1500 άτομα, κυρίως του αντιεξουσιαστικού χώρου, παίρνουν μέρος στην πορεία που οργανώνεται το απόγευμα. Η πορεία ξεκινάει από το Μοναστηράκι, διασχίζει την Ερμού, όπου τα χριστουγεννιάτικα ψώνια είναι στο φόρτε τους, φτάνει στην πλατεία Συντάγματος και μετά επιστρέφει στο Μοναστηράκι μέσω της οδού Μητροπόλεως. Μερικοί νεολαίοι ενώνονται με την πορεία, η οποία καλεί σε συνέχιση της εξέγερσης ενάντια στο χριστουγεννιάτικο καταναλωτικό πνεύμα.

Σάββατο, 27 Δεκεμβρίου: κατάληψη των κεντρικών γραφείων του ΗΣΑΠ

Αθήνα

Το μεσημέρι, 300 αναρχικοί και αριστεριστές καταλαμβάνουν τα κεντρικά γραφεία του ΗΣΑΠ στην Ομόνοια ως μια πρώτη απάντηση στη δολοφονική επίθεση στην Κωνσταντίνα Κούνεβα. Η περίπτωση της Κούνεβα θα αποτελέσει σύμβολο, αλλά και αφορμή, για κάποιους εξεγερμένους που συνεχίζουν να κινητοποιούνται αρνούμενοι την επιστροφή στην κανονικότητα.

Στις 4, πραγματοποιείται στο Πολυτεχνείο η συνέλευση αλληλεγγύης στους διωκόμενους της εξέγερσης. Αποφασίζεται η διοργάνωση δράσεων ενάντια στο σχεδιαζόμενο από την κυβέρνηση άνοιγμα των καταστημάτων την επόμενη μέρα (Κυριακή), στο όνομα των πεσμένων κερδών των μαγαζατόρων εξαιτίας της εξέγερσης. Στην ίδια συνέλευση αποφασίζεται να γίνει συγκέντρωση αλληλεγγύης έξω από τις φυλακές Κορυδαλλού την παραμονή της πρωτοχρονιάς, με σκοπό να εκφραστεί η αλληλεγγύη στους φυλακισμένους της εξέγερσης.

Κυριακή, 28 Δεκεμβρίου: ολιγόωρος αποκλεισμός καταστημάτων που ανοίγουν αυτή την Κυριακή

Αθήνα

Στις 9:30 το πρωί, 200 άτομα συγκεντρώνονται στο Σύνταγμα και κλείνουν τις εισόδους ενός μεγάλου βιβλιοπωλείου. Επίσης, υπάρχουν και εργαζόμενοι από το σωματείο βιβλίου-χάρτου, αλλά οι περισσότεροι είναι εργαζόμενοι και φοιτητές από τη συνέλευση αλληλεγγύης της προηγούμενης μέρας. Πολλοί από τους διαδηλωτές αποφασίζουν να μπλοκάρουν κι άλλα μαγαζιά και κατευθύνονται με πορεία στην Ερμού. Εκεί, χωρίζονται σε ομάδες των 10-20 ατόμων και αρχίζουν να μπλοκάρουν τις εισόδους. Φωνάζονται τα συνθήματα: «Λευτεριά σ' όσους είναι στη δουλειά», «Δουλειά την Κυριακή και σφαίρες στο ψαχνό, τον πόλεμο τον ζούμε κάθε μέρα εδώ». Καθώς περνά η ώρα, ένα τεράστιο καταναλωτικό πλήθος πλημμυρίζει την Ερμού και γι' αυτό το μπλοκάρισμα είναι δύσκολο να συνεχιστεί. Ωστόσο, οι μαγαζάτορες φαίνονται να φοβούνται: σβήνουν τα φώτα και περιμένουν υπομονετικά τους διαδηλωτές να φύγουν από το χώρο. Μερικοί αριστεριστές συμμετέχουν επίσης στα μπλοκαρίσματα, τα οποία λαμβάνουν χώρα την ίδια στιγμή σε άλλα τρία τουλάχιστον σημεία του εμπορικού κέντρου της πόλης. Περίπου 500 μέλη του ΚΚΕ παρελαύνουν πάνω-κάτω στην Ερμού επικεντρώνοντας περισσότερο στον εντυπωσιασμό και τα κανάλια, παρά στο μπλοκάρισμα της λειτουργίας των μαγαζιών. Στη 1:30 το μεσημέρι, οι διαδηλωτές αποφασίζουν να φύγουν με πορεία προς τα Εξάρχεια, όπου μπλοκάρουν τη λειτουργία άλλου μεγάλου βιβλιοπωλείου· οι περισσότεροι πηγαίνουν στο κατειλημμένο κτίριο του ΗΣΑΠ για να συμμετάσχουν στην πορεία προς τον Ευαγγελισμό. Με την πορεία αυτή λήγει και η κατάληψη στα γραφεία του ΗΣΑΠ.

Δευτέρα, 29 Δεκεμβρίου: πορεία στο MALL

Αθήνα

Στις 3 το μεσημέρι, περίπου 100 άτομα συγκεντρώνονται στο δεύτερο όροφο του εμπορικού κέντρου THE MALL ATHENS, στο Μαρούσι, και κάνουν 30λεπτη πορεία μέσα στο κτίριο. Υπάρχουν δυο πανό, το ένα μιλάει για άμεση απελευθέρωση όλων των συλληφθέντων και το άλλο γράφει το μότο: «Καταναλώνω, άρα υπάρχω». Κατά τη διάρκεια της παρέμβασης, η οποία γίνεται αισθητή από τα χιλιάδες άτομα που βρίσκονται μέσα στο εμπορικό κέντρο, μερικοί διαδηλωτές κρεμάνε κι άλλο ένα πανό, το οποίο γράφει: «Δούλευε, καταλάωνε, ψόφα», ενώ άλλοι μοιράζουν

προκηρύξεις μέσα κι έξω από τα μαγαζιά. Καταλαμβάνονται για λίγο τα μικρόφωνα του γραφείου πληροφοριών και διαβάζονται προκηρύξεις. Γράφονται συνθήματα στους τοίχους γύρω από το κτίριο, καθώς και στην κύρια είσοδο. Τελικά, οι διαδηλωτές αποχωρούν παίζοντας ποδόσφαιρο με τις χριστουγεννιάτικες μπάλες, οι οποίες ξηλώνονται από το χριστουγεννιάτικο δέντρο που βρίσκεται μπροστά από την κύρια είσοδο.

Το απόγευμα, διοργανώνεται πορεία από τη «συνέλευση αλληλεγγύης στην Κούνεβα» που έχει ήδη δημιουργηθεί στις 27 Δεκεμβρίου. Η πορεία κατευθύνεται προς τα γραφεία της εταιρίας καθαρισμού ΟΙΚΟΜΕΤ, της οποίας ο ιδιοκτήτης είναι το πρώην στέλεχος του ΠΑΣΟΚ Οικονομικής, στον Πειραιά. Η κίνηση έχει ως στόχο να εμποδιστεί η απόλυση μιας άλλης εργαζόμενης. Ωστόσο το αφεντικό έχει κλείσει τα γραφεία και έξω βρίσκονται μπάτσοι που φρουρούν το μέρος. Ο κόσμος τελικά τους επιτίθεται και τους αναγκάζει να απομακρυνθούν τρέχοντας, ενώ τέσσερις αστυνομικοί οδηγούνται στο νοσοκομείο με τραύματα.

Τρίτη, 30 Δεκεμβρίου: κατάληψη του Εργατικού Κέντρου Θεσσαλονίκης

Θεσσαλονίκη

Καταλαμβάνεται το Εργατικό Κέντρο Θεσσαλονίκης από πρωτοβουλία κυρίως του κόσμου που πλαισιώνει την κατάληψη της Σχολής Θεάτρου. Το απόγευμα καλείται ανοιχτή συνέλευση. Τις επόμενες μέρες, και μέχρι τη λήξη της κατάληψης στις 6 Γενάρη, οργανώνονται δράσεις και ανοιχτές συνελεύσεις, καθώς και μία συναυλία για οικονομική ενίσχυση της Κούνεβα και μία πορεία.

Η δολοφονική επίθεση ενάντια στην Κούνεβα στις 22 Δεκεμβρίου δημιούργησε νέες κινητοποιήσεις σε όλη τη χώρα. Σε πολλές πόλεις καταλήφθηκαν τα εργατικά κέντρα (Θεσσαλονίκη, Βόλο, Ηράκλειο, Ιωάννινα, Ξάνθη) προκειμένου να αποτελέσουν κέντρα αγώνα και να εκφραστεί η αλληλεγγύη στο πρόσωπό της.

Τετάρτη, 31 Δεκεμβρίου: Πρωτοχρονιά στις φυλακές Κορυδαλλού

Αθήνα

Στις 11:30 το βράδυ, 1000 περίπου εξεγερμένοι συγκεντρώνονται έξω από τις φυλακές Κορυδαλλού για να απαιτήσουν την άμεση απελευθέρωση όλων των συλληφθέντων της εξέγερσης του Δεκέμβρη. Μέχρι εκείνη τη στιγμή υπάρχουν 246 διωκόμενοι και 67 προφυλακισμένοι. Φωνάζονται συνθήματα, όπως: «Λευτεριά σ' όσους είναι στα κελιά», «Το πάθος για τη λευτεριά είναι δυνατότερο απ' όλα τα κελιά», «Ούτε ποινικοί ούτε πολιτικοί, μπουρλότο και φωτιά σε κάθε φυλακή». Ορισμένες κρατούμενες από τις γυναικείες φυλακές γνέφουν από τα παράθυρα των κελιών με αναμμένα κομμάτια από ύφασμα ή χαρτί. Τα μεσάνυχτα, ανάβονται πυροτεχνήματα και φωνάζονται με πάθος συνθήματα. Υπάρχει μεγάλη συναισθηματική φόρτιση. Στη συνέχεια, ο κόσμος επιστρέφει με πορεία στο σημείο αφετηρίας, την πλατεία Ελευθερίας: πολλοί θα επιστρέψουν στο κέντρο για να πάνε στο πρωτοχρονιάτικο πάρτυ της Ίριδας, η οποία έχει καταληφθεί εδώ και δυο μέρες από αναρχικούς/αντιεξουσιαστές και καλλιτέχνες.

Θεσσαλονίκη

Το μεσημέρι, κατά την εξόρμηση αφισκοκόλλησης-αντιπληροφόρησης για τους διωκόμενους εξεγερμένους του Δεκέμβρη και την Κωνσταντίνα Κούνεβα, καταληψίες του Εργατικού Κέντρου διακόπτουν δύο συναυλίες του Δήμου Θεσσαλονίκης στην κατάμεστη πλατεία Αριστοτέλους.

Στόμα με στόμα δίνεται ραντεβού για εξεγερτικό εορτασμό της αλλαγής του χρόνου στη Ροτόντα για τα μεσάνυχτα. Περίπου 100-150 εξεγερμένοι πορεύονται επί της Εγνατίας, όπου καίγονται κάδοι απορριμμάτων και στάσεις λεωφορείων βιτρίνες καταστημάτων καταστρέφονται στην Εγνατία και την Παύλου Μελά. Όταν οι μπάτσοι εμφανίζονται, τα δακρυγόνα διαλύουν αμέσως τον κόσμο προς τα γύρω στενά.

Η εξέγερση στις επαρχιακές πόλεις

Η καταγραφή των εξεγερσιακών γεγονότων στις επαρχιακές πόλεις που περιέχεται στις επόμενες σελίδες δεν έχει τον αναλυτικό χαρακτήρα του χρονολογίου για την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη. Επικεντρώνουμε σε κάποιες από τις πιο σημαντικές εκφράσεις των ταραχών εκεί, που αποτυπώνουν καλύτερα το βαθμό εξάπλωσης της εξέγερσης. Για αυτό το λόγο, η καταγραφή όσων συνέβησαν σε συγκεκριμένες πόλεις περιορίζεται στις πρώτες ημέρες της εξέγερσης. Μ' αυτή την έννοια, σημαντική έκφραση των γεγονότων στην επαρχία αποτέλεσε η κεντρικά σχεδιασμένη επιχείρηση του κράτους να περάσει στην κατασταλτική αντεπίθεση την Τρίτη 9 Δεκεμβρίου, ώστε να περιορίσει την εξάπλωση των συγκρούσεων. Αρκετά αναλυτικές περιγραφές των γεγονότων του Δεκεμβρίου σε διάφορες επαρχιακές πόλεις μπορούν να βρεθούν στο διαδίκτυο (κυρίως στο indymedia).

Σάββατο, 6 Δεκεμβρίου

Πάτρα

Μόλις γίνεται γνωστός ο θάνατος του Γρηγορόπουλου, περίπου 300 άτομα μαζεύονται αυθόρμητα στο Παράρτημα και κάνουν συνέλευση, στην οποία αποφασίζεται πορεία προς το κεντρικό κτίριο της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Πάτρας στην Ερμού. Βγαίνοντας από το Παράρτημα ενώνονται με ακόμα 100 περίπου άτομα και όλοι μαζί φτάνουν στο προορισμό τους. Εκεί, οι μπάτσοι πιάνονται απροετοίμαστοι και τρώνε αρκετές καδρονιές και μπουκάλια, ενώ σπάζονται τζάμια του κτιρίου και το φυλάκιο, καθώς και αρκετά αστυνομικά αυτοκίνητα που είναι αραγμένα στο δρόμο. Οι διαδηλωτές αποχωρούν ανενόχλητοι χωρίς την παραμικρή αντίδραση της αστυνομίας, μετά από περίπου μια ώρα.

Χανιά

Αφού γίνεται γνωστή η δολοφονία, πραγματοποιείται αυθόρμητη συγκέντρωση και πορεία περίπου 130 αριστεριστών και αναρχικών/αντιεξουσιαστών στο κέντρο των Χανίων, με τους δεύτερους να έχουν σαφώς πιο επιθετικές διαθέσεις. Στην αρχή της πορείας σπάζεται η τζαμαρία μιας τράπεζας και τα δύο ΑΤΜ. Στη συνέχεια, ενώ κατευθυνόταν προς το Κουμ Καπί, μετά από αντιπαράθεση μεταξύ αριστερών και αναρχικών, η πορεία αλλάζει κατεύθυνση και πάει προς τη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Χανίων. Φθάνοντας εκεί, γίνεται επίθεση με πέτρες στις δυνάμεις καταστολής που βρίσκονται παρατεταγμένες μπροστά από το κτίριο. Κατά την επιστροφή της πορείας σπάζονται τράπεζες, δημόσιες υπηρεσίες και καταστήματα κατά μήκος της διαδρομής. Η πορεία καταλήγει στην πλατεία της αγοράς (κεντρική πλατεία). Τα ξη-

μερώματα της ίδιας μέρας καίγονται 2 αυτοκίνητα της νομαρχίας Χανίων.

Εκτός από τις παραπάνω, αυθόρμητες συγκεντρώσεις και πορείες, επιθέσεις σε αστυνομικά τμήματα, καταστροφές κρατικών κτιρίων και τραπεζών πραγματοποιούνται και σε άλλες πολλές της χώρας. Σ' αυτές συμμετέχουν κατά κύριο λόγο πολιτικοποιημένοι, οι περισσότεροι μέλη ομάδων του αντιεξουσιαστικού χώρου και οργανώσεων της αριστεράς. Το μέγεθος των επιθετικών διαδηλώσεων κυμαίνεται, ανάλογα με τον πληθυσμό και τη δυναμική του ριζοσπαστικού χώρου κάθε πόλης, από 40 έως 300 άτομα.

Κυριακή, 7 Δεκέμβρη

Πάτρα

Από το προηγούμενο βράδυ καλείται πορεία για τη 1 το μεσημέρι, στην οποία συμμετέχουν 2000 άτομα. Η πορεία διασχίζει όλο το κέντρο και καταλήγει στο αστυνομικό μέγαρο, στο οποίο και επιτίθεται. Οδοφράγματα στήνονται στις οδούς Ερμού και Κανακάρη για περισσότερη από μια ώρα ενώ εκατοντάδες κόσμου επιτίθενται με κάθε μέσο στις δυνάμεις καταστολής και καταστρέφουν τράπεζες και δημοτικά αυτοκίνητα. Στις συγκρούσεις συλλαμβάνονται πέντε άτομα και ως ένδειξη αλληλεγγύης σε αυτούς καταλαμβάνεται το Παράρτημα. Το βράδυ πραγματοποιείται πορεία αλληλεγγύης στους συλληφθέντες που σταματάει μπροστά στην Αστυνομική Διεύθυνση για μισή ώρα, φωνάζοντας συνθήματα. Αργότερα, και οι 5 συλληφθέντες αφήνονται ελεύθεροι, ενώ κατά τη διάρκεια της νύχτας συλλαμβάνεται ένας ακόμα διαδηλωτής. Από εκείνη τη στιγμή, το Παράρτημα λειτουργεί συνεχώς ως εστία αντιπληροφόρησης και άμεσης δράσης.

Κοζάνη

Περίπου 100 άτομα συγκεντρώνονται στην κεντρική πλατεία και πραγματοποιούν δυναμική πορεία στους κεντρικούς δρόμους. Κατά τη διάρκεια της διαδήλωσης, ακούγονται και γράφονται πολλά συνθήματα ενάντια στην αστυνομία. Η πορεία καταλήγει στην Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Δυτικής Μακεδονίας, όπου η αποφασιστικότητα του κόσμου που συμμετέχει αναγκάζει τους παρατεταγμένους μπάτσους να υποχωρήσουν σπάζοντας έτσι τον αποκλεισμό του δρόμου που βρίσκεται το κτίριο. Στη συνέχεια, γράφονται συνθήματα έξω από το τμήμα και οι συγκεντρωμένοι αποχωρούν συντεταγμένα.

Ηράκλειο

Πραγματοποιείται πορεία περίπου 700 ατόμων στο κέντρο της πόλης και σπάζονται όλες οι τράπεζες κατά μήκος της διαδρομής της. Διαδηλωτές επιτίθενται εκ νέου στα δικαστήρια, ενώ η πορεία καταλήγει στα Λιοντάρια όπου 30 αστυνομικοί των ειδικών δυνάμεων, οι οποίοι βρίσκονται κλεισμένοι στο Α.Τ., δέχονται επίθεση και πολιορκούνται. Εμφανίζονται τα MAT και στήνονται οδοφράγματα στην αρχή της Καλοκαιρινού. Γίνονται συμπλοκές με δακρυγόνα πέτρες, ξύλα και μολότοφ ενώ τα οδοφράγματα μεταφέρονται στα Λιοντάρια. Μετά από επίθεση των MAT με βροχή χημικών, η πορεία κόβεται στα δύο στο ύψος του Αγίου Τίτου για να διαλυθεί λίγο αργότερα.

Μυτιλήνη

Το πρωί στήνεται μικροφωνική στη κεντρική πλατεία της πόλης. Μετά τη μικροφωνική, περίπου 250 άτομα πραγματοποιούν πορεία στο κέντρο της πόλης, όπου σπάζονται τράπεζες, το τελωνείο, το κτίριο της τουριστικής αστυνομίας και το υπουργείο.

Βόλος

Στο κέντρο της πόλης πραγματοποιείται πορεία από 1000 άτομα, τα οποία κατευθύνονται στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Μαγνησίας στη Ρόζου. Ο δρόμος είναι κλειστός από διμοιρίες των MAT. Ακολουθούν συγκρούσεις σώμα με σώμα με τους μπάτσους και πετιούνται πέτρες. Τέσσερις ασπίδες θυσιάζονται στο βωμό του καθήκοντος. Μετά τη ρίψη δακρυγόνων το σώμα της πορείας διαλύεται και ανασυγκροτείται στα δικαστήρια, τζάμια των οποίων σπάζονται. Στη συνέχεια, η πορεία κατευθύνεται στο Εργατικό Κέντρο Βόλου όπου εκείνη την ώρα γίνεται εκδήλωση για τα 100 χρόνια από την ίδρυσή του. Η φιάστα διαλύεται από τους διαδηλωτές, με κύριο αίτημα το ΕΚΒ να πάρει θέση για τα γεγονότα του Σαββάτου και να μην ακυρώσει την απεργία της Τετάρτης. Εκεί προπηλακίζονται ο νομάρχης, ο μητροπολίτης και ο αντιπρόεδρος της Βουλής Σούρλας. Ακολουθώντας, η πορεία συνεχίζει και σπάζονται 17 τράπεζες και ένα όχημα της δημοτικής αστυνομίας, πριν το τέλος της πορείας στο Θόλο.

Κομοτηνή

Αντιεξουσιαστές και αριστεριστές στήνουν μικροφωνική στην κεντρική πλατεία. Αφού μαζεύεται κόσμος, κατά τις 3 ξεκινάει πορεία που κατευθύνεται προς τη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Ροδόπης. Εκεί γίνεται επίθεση με πέτρες στο φυλάκιο και η διμοιρία που βρίσκεται κοντά απωθεί τον κόσμο με χειροβομβίδες κρό-

του λάμψης. Κατά την επιστροφή της πορείας, στην κεντρική πλατεία το κτίριο της νομαρχίας καθώς και ένα υποκατάστημα μιας τράπεζας δέχονται επίθεση.

Δευτέρα, 8 Δεκέμβρη

Λάρισα

Στις πέντε το απόγευμα, πραγματοποιείται συγκέντρωση με μικροφωνική στην πλατεία Ταχυδρομείου. Μετά από μια ώρα, ξεκινάει πορεία με συμμετοχή περίπου 1000 ατόμων. Μεγάλος αριθμός των διαδηλωτών είναι πισσικαδές. Στη διαδρομή σπάζονται πάνω από 20 τράπεζες, πολλές από τις οποίες καίγονται, ενώ γίνονται επιθέσεις στο δικαστικό μέγαρο, το δημαρχείο και το στρατοδικείο. Η διαδήλωση είναι δυναμική και διαλύεται αργά το βράδυ, ύστερα από εκτεταμένη χρήση χημικών.

Κέρκυρα

Το βράδυ, πραγματοποιείται στο κέντρο της πόλης πορεία από μαθητές και φοιτητές. Γίνονται συγκρούσεις με τους μπάτσους και κυνηγητό μέσα στα στενά. Το κτίριο του Ιονίου Πανεπιστημίου έχει καταληφθεί από περίπου δέκα κνίτες και πασπίτες, οι οποίοι έχουν αλυσοδέσει την είσοδο για να μην μπει κανείς μέσα. Εξεγερμένοι που τρέχουν να σωθούν από τους μπάτσους δεν καταφέρνουν να μπουν στο άσυλο. Αφού συγκεντρώνονται εκ νέου, περίπου 100 άτομα ξεκινούν πορεία προς το πανεπιστήμιο, όπου δέχονται μπουκάλια από τους ταμπουρωμένους «καταληψίες», πριν τους πετάξουν έξω για τα καλά. Μέσα στις επόμενες ημέρες, θα καταληφθεί το Τμήμα Τεχνών Ήχου και Εικόνας για να λειτουργήσει ως κέντρο αγώνα.

Κοζάνη

Το πρωί μαθητές από όλο το νομό μαζεύονται έξω από την αστυνομική διεύθυνση, όπου και φωνάζουν συνθήματα. Οι μπάτσοι επιτίθενται κατευθείαν και προσαγάγουν μαθητές στο τμήμα. Το απόγευμα πραγματοποιείται μικροφωνική παρέμβαση στην κεντρική πλατεία. Ακολουθεί αυθόρμητη πορεία 300 ατόμων στο κέντρο της πόλης με επιθετικά χαρακτηριστικά. Η πορεία καταλήγει στο αστυνομικό μέγαρο, όπου και επιτίθεται. Τα ΜΑΤ απαντούν με δακρυγόνα, βόμβες κρότου-λάμψης και ξύλο. Για τέσσερις ώρες το κέντρο της πόλης γίνεται πεδίο μάχης. Συνολικά, πραγματοποιούνται 15 συλλήψεις μαθητών και φοιτητών, οι περισσότεροι εκ των οποίων συλλαμβάνονται στο Νοσοκομείο Κοζάνης όπου έχουν πάει είτε ως τραυ-

ματίες είτε για να βοηθήσουν διαδηλωτές που έχουν ανάγκη. Ένας από τους συλληφθέντες σοβαρά τραυματισμένος θα διακομιστεί στην Αθήνα. Την επόμενη μέρα το πρωί θα αφεθούν όλοι ελεύθεροι με τηλεφωνική εντολή εισαγγελέα.

Πάτρα

Το πρωί, πραγματοποιείται συγκέντρωση αλληλεγγύης στα δικαστήρια. Μετά την απελευθέρωση του συλληφθέντα της προηγούμενης μέρας, οι συγκεντρωμένοι αποχωρούν με πορεία μέχρι το Παράρτημα. Την ίδια ώρα πραγματοποιείται στην πόλη μεγάλο πανεκπαιδευτικό συλλαλητήριο, στο οποίο συμμετέχουν μερικές χιλιάδες διαδηλωτών. Το απόγευμα, νέα πορεία ξεκινάει από το Παράρτημα και καταλήγει σε τοπικό τηλεοπτικό σταθμό, ο οποίος και καταλαμβάνεται προκειμένου να προβληθεί υλικό σχετικό με τη δολοφονία του Αλέξη και τα εξεγερτικά γεγονότα που λαμβάνουν χώρα σε όλη την Ελλάδα. Κατά την αποχώρηση της πορείας καίγονται δύο τράπεζες.

Ηράκλειο

Το πρωί, πραγματοποιείται μαθητική πορεία με συμμετοχή περίπου 1000 ατόμων. Μετά το τέλος της πορείας, περίπου 100 μαθητές συνεχίζουν με σκοπό να συγκρουστούν με τους μπάτσους. Οι μαθητές σπάνε τράπεζες, επιτίθενται στο Α.Τ. στα Λιοντάρια, στα πρώην κτίρια της τροχαίας, στη νομαρχία και αναποδογυρίζουν δύο αυτοκίνητα ενός τηλεοπτικού σταθμού. Εμφανίζεται μια διμοιρία των ΜΑΤ και αστυνομικοί των ειδικών δυνάμεων, οι οποίοι δέχονται επίθεση. Ακολουθούν συγκρούσεις στην πλατεία Ελευθερίας, από την οποία οι μπάτσοι θα αποχωρήσουν μετά από τουλάχιστον μιας ώρας συγκρούσεις.

Το απόγευμα, πάνω από 1000 άτομα μαζεύονται στα Λιοντάρια με συγκρουσιακές διαθέσεις. Πραγματοποιείται πορεία, κατά τη διάρκεια της οποίας σπάζονται και καίγονται τράπεζες. Ακολουθεί πολύωρη μάχη σε όλο το κέντρο του Ηρακλείου, Λιοντάρια, πάρκο Θεοτοκόπουλου, παραλιακή. Οι μπάτσοι ρίχνουν βροχή δακρυγόνα και ασφυξιογόνα και οι εξεγερμένοι απαντούν με πέτρες, ξύλα και μολότοφ. Οι φωτιές από τα οδοφράγματα φαίνονται ακόμα και από το ΤΕΙ Ηρακλείου. Μετά από προσωρινή διάλυση, η πορεία ενώνεται ξανά στα Λιοντάρια και η μάχη συνεχίζεται για αρκετή ώρα ακόμα. Η πορεία διαλύεται παρά τη λυσοαλέα αντίσταση των εξεγερμένων και μόνο αφότου το κέντρο έχει γίνει κόλαση από τα δακρυγόνα της αστυνομίας, η οποία κάνει και χρήση πλαστικών σφαιρών. Περίπου 70 άτομα συ-

νεχίζουν μέχρι αργά το βράδυ, κατευθύνονται προς στην οδό 62 Μαρτύρων και πέρα, όπου συνεχίζουν να καίνε τράπεζες.

Λόγω της σύνθεσης των εξεγερμένων και της, σχετικά με άλλες επαρχιακές πόλεις της Ελλάδας, μεγαλύτερης συμμετοχής λούμπεν προλεταρίων στις συγκρούσεις, στο Ηράκλειο θα καταγραφεί μια ακόμα περίπτωση όπου κάποιοι μιλιτάντηδες θα εμποδίσουν το σπάσιμο καταστημάτων και τις λεηλασίες κατά τη διάρκεια των συγκρούσεων.¹

Χανιά

Το πρωί, εκατοντάδες μαθητές διαδηλώνουν στους δρόμους της πόλης. Αφού αποκλείουν για αρκετή ώρα έναν κεντρικό δρόμο, κατευθύνονται προς την Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Χανίων. Τα αντιμπατσικά συνθήματα είναι τα μόνα που ακούγονται κατά τη διάρκεια της πορείας. Φτάνοντας έξω από το αστυνομικό μέγαρο, αρχίζουν να φεύγουν αβγά, νεράντζια, πέτρες προκαλώντας μικρές ζημιές στο κτίριο. Η παρουσία των ΜΑΤ αναγκάζει τους μαθητές να σταματήσουν την επίθεση και να αποχωρήσουν, τελικά, μετά από μια ώρα.

Το απόγευμα της Δευτέρας πραγματοποιείται από την αγορά μεγάλη και δυναμική πο-

ρεία με συμμετοχή τουλάχιστον 2000 ατόμων. Έχει μαθευτεί ότι στελέχη των αριστεριστών, μαζί με μερικούς φορείς ακόμα, έχουν αποφασίσει να οδηγήσουν την πορεία σε υγιεινό περίπατο μέχρι την νομαρχία, αγνοώντας τόσο τη βάση τους όσο και τις διαθέσεις του κόσμου που έχει κατέβει για να πάει στην αστυνομική διεύθυνση. Όταν στην κρίσιμη διασταύρωση για το αστυνομικό μέγαρο το πανό στρίβει προς «λάθος» κατεύθυνση, απειλείται σύρραξη στην κεφαλή της πορείας. Στο σημείο αυτό είναι που ο κόσμος αφήνει το πανό σύξυλο στη μέση της διασταύρωσης φωνάζοντας «εμείς πάμε μπατσομέγαρο» και εκατοντάδες άτομα ξεκύνονται με άγριες διαθέσεις προς τα εκεί. Αφού τους έχουν χαλάσει τα σχέδια, οι αριστεριστές αναγκάζονται να ακολουθήσουν τους υπόλοιπους διαδηλωτές και όλη η πορεία κατευθύνεται προς την αστυνομική διεύθυνση. Εκεί, οι μπάτσοι έχουν παρατάξει τρεις διμοιρίες κλείνοντας το δρόμο και με τη πρώτη φωτοβολίδα πνίγουν την πορεία στα χημικά. Στήνονται οδοφράγματα, μπαίνουν φωτιές και ξεκινάει πετροπόλεμος που κρατάει πάνω από μια ώρα. Εξαγριωμένος ο κόσμος φεύγει από εκεί και κατευθύνεται προς την πλατεία δικαστηρίων, όπου στήνονται εκ νέου οδοφράγματα με φλεγόμενους κάδους. Φτάνοντας στην πλατεία, ισοπεδώνονται δυο τράπεζες και σειρά παίρνουν η νομαρχία, το ΚΕΠ, τα οποία και πυρπολούνται. Στόχος γίνονται τα δικαστήρια και μια λέσχη των μπάτσων πίσω απ' αυτά. Μετά από μια ώρα περίπου, κάνει την εμφάνιση της μια διμοιρία για να μπορέσει η πυροσβεστική να σβήσει τις φωτιές. Η πορεία δε διαλύεται και κατεβαίνει προς το κέντρο συνεχίζοντας τις επιθέσεις σε τράπεζες. Στο τέλος, μια ομάδα 100 διαδηλωτών επιτίθενται σε διάφορα καταστήματα, ενώ τουλάχιστον σε ένα κατάστημα κινητής τηλεφωνίας γίνονται εκτεταμένες λεηλασίες. Αξιοσημείωτη είναι και η σύνθεση του κόσμου που συμμετέχει στα γεγονότα: από 13 έως 60 χρονών, και από «καθώς πρέπει» κυρίως μέχρι λούμπεν προλεταρίου των Χανίων, όλοι σπάνε με μανία τις τράπεζες.

Τα Χανιά είναι η μόνη πόλη, μετά την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, όπου θα καταγραφούν λεηλασίες κατά τη διάρκεια της εξέγερσης.

Σε γενικές γραμμές, όσον αφορά την επαρχία, οι καταστροφές καταστημάτων είναι περιορισμένες. Μικρές ομάδες, ως επί το πλείστον μεταναστών, που επιχειρούν να επιτεθούν, εμποδίζονται από πολλούς, κυρίως από αναρχικούς και αριστερούς διαδηλωτές. Η ιδιαιτερότητα των καθημερινών σχέσεων που αναπτύσσουν οι άνθρωποι μεταξύ τους στις περισσότερες «κλειστές» επαρχιακές κοινωνίες αποτελεί

1. «Δευτέρα απόγευμα καλέστηκε πορεία στις 5. Ο κόσμος που μαζεύτηκε ήταν το κάτι άλλο. Από μικρούς τσιγγάνους, οικονομικούς μετανάστες, πρεζάκια, χουλιγκάνια, λούμπεν άτομα από τις λαϊκές γειτονιές, πισσιρκαρία, όλοι αυτοί που το κέντρο της πόλης έχει αποκλείσει με τη γκλαμουριά του και τα φανταχτερά του χρώματα. Είναι γεγονός ότι ο πολιτικός χώρος των αναρχικών, αντιεξουσιαστών, αριστερών ήταν μειοψηφία. Η πορεία ξεκίνησε κατά τις 7 περίπου και εκεί άρχισε το πάρτυ. Δεν έμεινε πλέον τράπεζα για τράπεζα στο κέντρο της πόλης άθικτη, μετά σειρά πήραν πολυεθνικά καταστήματα όπως και αλυσίδες κινητής. Πλιτάσικο δεν υπήρξε, ίσως μεμονωμένα και σε ελάχιστο βαθμό. Θεωρώ ότι τουλάχιστον χίλια άτομα συμμετείχαν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο στις συγκρούσεις. Οι μπάτσοι ήταν στη πλατεία Ελευθερίας όπου εκεί έφαγαν πέσιμο με μπουκάλια, αντέδρασαν με χημικά και μετά ήρθε το χάος. Ομάδες γυρνούσαν το κέντρο καίγοντας τράπεζες και στήνοντας πύρινα οδοφράγματα. Πετροβολήθηκε η Β' εφορία αλλά γλύτωσε το κάψιμο. Γεγονός είναι πάντως ότι με τόσες πολλές φωτιές και με δεδομένο το ότι το κέντρο είναι πυκνοκατοικημένο με πολύ στενούς δρόμους είναι ευτύχημα που δεν είχαμε ατυχήματα με πυρκαγιές σε πολυκατοικίες, ευτυχώς επικράτησε η λογική και κάπου υπήρξε και μια σχετική αυτοσυγκράτηση, ενώ οι κολασμένοι των λαϊκών γειτονιών λάμβαναν υπόψη τους τις παραινέσεις συντρόφων και δεν πρόβαιναν σε λεηλασίες, σπασίματα γενικά καταστημάτων και ανεξέλεγκτες πυρκαγιές στο βρόντο». Δημοσιεύτηκε στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://athens.indymedia.org/front.php3?lang=el&article_id=936262

έναν από τους βασικούς λόγους για τους οποίους οι επιθέσεις στην ατομική ιδιοκτησία είναι περιορισμένες. Όσον αφορά τη στάση ομάδων του αντιεξουσιαστικού χώρου, φαίνεται ότι αυτή καθορίστηκε από την προσπάθειά τους να υπερασπιστούν τις πολιτικές συνδέσεις με την τοπική κοινωνία (δηλαδή, τη συνέχιση της κοινωνικής ύπαρξής τους ως αναρχικών). Η στάση της πλειοψηφίας των ανθρώπων που δε συμμετέχουν ενεργά στις συγκρούσεις είναι παρόμοια με αυτή της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης. Πολλοί είναι αυτοί που στέκονται με ευχαρίστηση μπροστά στη θέα μιας καμένης τράπεζας ή μιας διμοιρίας των ΜΑΤ που πετροβολείται. Για παράδειγμα, στη Λάρισα περαστικοί χειροκροτούν τις επιθέσεις, ενώ ηλικιωμένοι θαμώνες καφενείου βοηθούν τον κόσμο όταν πέφτουν δακρυγόνα.

Κοζάνη

Το βράδυ, πλήθος οργισμένων μαθητών και νεολαίων συγκεντρώνεται στην πλατεία της Κοζάνης. Μετά από μικροσυμπλοκές με τα ΜΑΤ, η πλατεία περικυκλώνεται από άντρες της ασφάλειας. Τελικός απολογισμός: 37 προσαγωγές, κυρίως μαθητές που απλά βρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή του κέντρου, αργότερα, για 21 από αυτούς θα σχηματιστεί δικογραφία, από τους οποίους 3 θα αντιμετωπίσουν σοβαρές κατηγορίες σε βαθμό κακουργήματος.² Περίπου για 24 ώρες, οι συλληφθέντες δε θα έχουν καμία επαφή με γονείς και δικηγόρους. Τελικά, τρεις μέρες αργότερα, μετά από απομόνωση στα κελιά της αστυνομικής διεύθυνσης, απειλές και πολύ ξύλο ο ανακριτής και ο εισαγγελέας θα συμφωνήσουν για την προφυλάκιση 3 ατόμων.

Μια απίστευτη φημολογία που τρομοκράτησε τους εμπόρους περιγράφει και ο κ. Γιώργος Τσιπλές έμπορος ρούχων. «Δεν πήραν τον νόμο στα χέρια τους οι έμποροι, όπως ακούστηκε. Εμείς το μόνο που θέλαμε ήταν να προστατεύσουμε τις περιουσίες μας», λέει. «Δεν υπήρχε καμία πρόθεση να επιτεθούμε σε κανέναν. Απλά ήταν τόσο συγκεχυμένες οι πληροφορίες που έφθναν στα αυτιά μας, που δεν ξέραμε τι να κάνουμε. Άλλοι έλεγαν πως έρχονται 2.000 άτομα να κάψουν τη Λάρισα, άλλοι έρχονται 1.000 να καταστρέψουν τα καταστήματα. Ήδη όλες αυτές τις ημέρες έχει νεκρώσει η αγορά και μένουν ακόμη 15 μέρες για τα Χριστούγεννα. Πότε θα δουλέψουμε... Πρέπει όλα αυτά να τελειώσουν τώρα...».

Τα Νέα 11.12.08

Τρίτη, 9 Δεκεμβρίου

Μυτιλήνη

Το απόγευμα, πρωτοβουλία μαθητών της πόλης έχει καλέσει σε πορεία με προορισμό το αστυνομικό τμήμα. Σ' αυτήν έχουν καλέσει και φοιτητικοί σύλλογοι, κόμματα και παρατάξεις της αριστεράς, καθώς και κόσμος που από το Σάββατο και μετά είναι στο δρόμο. Στην πορεία συμμετέχουν περίπου 1000 άτομα. Οι μαθητές βρίσκονται στην κεφαλή της πορείας και πίσω τους ακολουθεί ένα μπλοκ 500 περίπου διαδηλωτών που αποτελείται από φοιτητές, εργαζόμενους, ανέργους. Στο τμήμα, οι μαθητές επιτίθενται με αυγά και πέτρες στους μπάτσους. Όταν η αστυνομία προσπαθεί να απαντήσει, το μπλοκ που βρίσκεται από πίσω επιτίθεται κι αυτό με τη σειρά του. Σπάζονται τα τζάμια του ισογείου του τμήματος και του φυλακίου. Για να διαλύσουν τον κόσμο, τα ΜΑΤ ρίχνουν ασφυξιογόνα. Οι διαδηλωτές απομακρύνονται προς τα πίσω, αλλά επιστρέφουν όταν μαθαίνουν ότι έχει συλληφθεί ένας μαθητής. Ξαναγίνεται επίθεση με πέτρες στους μπάτσους μέχρι που μαθαίνεται ότι ο μαθητής είναι πλέον ελεύθερος. Ο κόσμος τότε επιστρέφει στο πανεπιστήμιο, όπου και διαλύεται.

Σέρρες

Στις 11, λόγω της απεργίας των εκπαιδευτικών, έχει καλεστεί συγκέντρωση και πορεία στο κέντρο της πόλης με μεγάλη συμμετοχή. Φτάνοντας στο τμήμα ρίχνονται διάφορα αντικείμενα και φωνάζονται συνθήματα. Λίγο πριν το τέλος της πορείας, ένα μέρος της αποκόπτεται και καταλαμβάνει το Δημαρχείο. Οι υπάλληλοι απομακρύνονται από το κτίριο, όπου αναρτάται πανό που γράφει «ο Αλέξης ήταν συμμαθητής μας - ο Αλέξης ήταν αδερφός μας - ο Αλέξης ήταν γιος μας - ο Αλέξης είμαι εγώ - ο Αλέξης είσαι εσύ» και στήνεται μικροφωνική. Από τα γραφεία του δημαρχείου στέλνονται fax που απαιτούν την απελευθέρωση των συλληφθέντων σε όλες τις

2. Δεκαπέντε θα έχουν κοινό κατηγορητήριο που αποτελείται από τα εξής πλημμελήματα: εξύβριση, διατάραξη κοινής ειρήνης και στάση' τρεις (εκ των οποίων ένας 14χρονος) θα αφεθούν ελεύθεροι με περιοριστικούς όρους' τρεις θα προφυλακιστούν κατηγορούμενοι για δυο κακουργήματα (έκρηξη και κατοχή πρώτων υλών) και πλημμελήματα (φθορά ξένης ιδιοκτησίας και πρόκληση επικίνδυνων σωματικών βλαβών).

τοπικές εφημερίδες, αλλά και σε κάποιες πανελλαδικής κυκλοφορίας, στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, σε κάποιους τηλεοπτικούς σταθμούς, καθώς και στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Σε δυο τουλάχιστον περιπτώσεις, εκδιώκονται ασφαλίτες που προσπαθούν να εισβάλλουν στο κτίριο. Η κατάληψη θα κρατήσει ως τις 4 το απόγευμα, οπότε και οι καταληψίες θα απομακρυνθούν χωρίς προβλήματα.

Πάτρα

Το απόγευμα, πραγματοποιείται πορεία στο κέντρο της πόλης, στην οποία συμμετέχουν περίπου 3000 διαδηλωτές και η οποία δεν προπαγανδίζεται από τα ΜΜΕ. Στη διαδρομή σπάζονται όλες οι τράπεζες και η πορεία καταλήγει στο Παράρτημα, όπου στήνονται οδοφράγματα και ξεσπούν πολύωρες συγκρούσεις με τους μπάτσους, με πολύ μεγάλη συμμετοχή. Η αστυνομία πνίγει την περιοχή στα χημικά, ενώ παράλληλα κάνει χρήση και πλαστικών σφαιρών. Αρχικά επικρατεί έκπληξη, όταν μέσα από τις τάξεις της αστυνομίας αρχίζουν να βγαίνουν πολλοί κρανοφόροι στη συνέχεια, όμως, μαθαίνουν όλοι το σχετικό κάλεσμα της Χρυσής Αυγής. ΜΑΤ, ασφαλίτες και φασίστες, υπό την καθοδήγηση του διευθυντή της ασφάλειας, επιτίθενται στους διαδηλωτές και αρχίζουν μάχες που κρατάνε αρκετή ώρα: οι φασίστες μπροστά και από πίσω οι μπάτσοι που ρίχνουν δακρυγόνα απωθούν τους εξεγερμένους, οι οποίοι ξανακερδίζουν έδαφος επειδή είναι αριθμητικά περισσότεροι και επειδή έχουν επαρκή πολεμοφόδια. Τα οδοφράγματα βρίσκονται χωροταξικά γύρω από το Παράρτημα, για το οποίο δεν ισχύει το πανεπιστημιακό άσυλο. Σταδιακά, η πίεση αυξάνεται, τα πολεμοφόδια λιγοστεύουν και, μετά από μια μαζική έφοδο, τα οδοφράγματα διαλύονται, πολλοί απωθούνται πίσω προς την πλατεία Αγίας Σοφίας, ενώ άλλοι εγκλωβίζονται στο Παράρτημα, στο οποίο δεν υπάρχουν καθόλου πολεμοφόδια. Ακολουθεί πογκρόμ μέσα στο Παράρτημα και στα γύρω στενά από παρακρατικούς και μπάτσους χωρίς, όμως, το κτίριο να υποστεί

σοβαρές ζημιές. Πολλοί συλλαμβάνονται μέσα από καφετέριες και μέσα από σπίτια, μετά από υποδείξεις «αγανακτισμένων» ρουφιάνων. Όλο το υπόλοιπο βράδυ, στην πόλη επικρατεί κλίμα τρομοκρατίας. Συνολικά, γίνονται 26 προσαγωγές και 9 συλλήψεις, εκ των οποίων οι τρεις αφορούν ανήλικους. Όλοι θα αφεθούν αργότερα ελεύθεροι.

Ηράκλειο

Το πρωί πραγματοποιείται πορεία, στην οποία συμμετέχουν περίπου 1000 άτομα. Το βράδυ, γίνεται διαδήλωση, στην οποία συμμετέχουν περισσότεροι διαδηλωτές από την προηγούμενη μέρα. Στη διαδρομή, καίγονται όλες οι τράπεζες. Οι μπάτσοι επιτίθενται στην πλατεία Ελευθερίας και οι εξεγερμένοι απαντούν με μολότοφ και πέτρες. Γίνεται επίθεση με μολότοφ και στα δικαστήρια. Στα Λιοντάρια, η πορεία διαλύεται σε διάσπαρτες ομάδες και λίγο αργότερα πυρπολείται το κτίριο της εφορίας. Όλο το βράδυ μπάτσοι, μπράβοι και ασφαλίτες, μερικοί εκ οποίων φορούν κουκούλες, κινούνται στα στενά, δέρνοντας και συλλαμβάνοντας κόσμο. Συνολικά, πραγματοποιούνται 18 συλλήψεις. Τέσσερις από τους συλληφθέντες (δυο με κακουρήματα και δυο με πλημμελήματα) περνούν ανακριτή και εισαγγελέα το ίδιο βράδυ και αφήνονται ελεύθεροι. Εκείνοι που κατηγορούνται για κακουρήματα δίνουν εγγύηση 1500 ευρώ ο καθένας με την υποχρέωση να παρουσιάζονται στο αστυνομικό τμήμα της περιοχής τους δυο φορές το μήνα. Οι υπόλοιποι, όλοι ανήλικοι, μαζί με τους γονείς τους που κατηγορούνται για «παραμέληση ανήλικου», θα περάσουν από ανακριτή και εισαγγελέα μετά από μια εβδομάδα. Δύο από τους ανήλικους κατηγορούνται για κακουρηματικές πράξεις (στάση και κατοχή εκρηκτικών υλών), αλλά οι πράξεις τους έχουν πλημμεληματικό χαρακτήρα λόγω του νεαρού της ηλικίας.

ΕΓΚΛΩΒΙΣΜΕΝΟΙ μέσα στη Νομική Σχολή παρέμειναν έως αργά χθες το βράδυ πάνω από 400 φοιτητές της Κομοτηνής από ακροδεξιούς-«αγανακτισμένους πολίτες»: με υβριστικά συνθήματα και απειλές τούς καλούσαν να φύγουν από την Κομοτηνή. Είχε προηγηθεί ειρηνικό συλλαλητήριο με τη συμμετοχή φοιτητών από την Ξάνθη, που κατέληξε έξω από το κτίριο της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας- Θράκης. Εκεί, πίσω από τις δυνάμεις των ΜΑΤ, είχαν παραταχθεί και ανέμεναν τους φοιτητές πάνω από διακόσιοι ακροδεξιοί με άγριες διαθέσεις. Ολόκληρη την ημέρα χθες είχε δημιουργηθεί κλίμα επεισοδίων στην Κομοτηνή: η φήμη ήταν ότι οι φοιτητές θα έσπαγαν τα καταστήματα στην πόλη και με SMS καλούνταν όλοι «να πάρουν τον νόμο στα χέρια τους».

Τα Νέα 12.12.08

Κομοτηνή

Κατά το πρωινό συλλαλητήριο, μαθητές από τα λύκεια και γυμνάσια της πόλης πραγματοποιούν πορεία και αποκλείουν την αστυνομική διεύθυνση. Το απόγευμα, πραγματοποιείται πορεία φοιτητών έπειτα από απόφαση της συνέλευσης της Νομικής. Η πορεία είναι μαζική και στο τέλος της ομάδα διαδηλωτών επιτίθεται με πέτρες και μολότοφ σε διμοιρίες που βρίσκονται έξω από το κτίριο της Παλιάς Νομικής, καθώς και στο κτίριο της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Ο χώρος γύρω από τη Νομική γεμίζει ασφαλίτες και παραμένει αποκλεισμένος από τους μπάτσους σχεδόν όλο το βράδυ. Να πώς θα περιγράψει τα γεγονότα μια τοπική εφημερίδα σε σχετικό άρθρο της μερικές μέρες αργότερα: ³

3. Μπορεί να βρεθεί στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.xronos.gr/reportage/detail.php?ID=43262>.

ΠΡΩΤΟΦΑΝΗΣ ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΚΟΜΟΤΗΝΑΙΩΝ

Δεν θέλουμε έκτροπα!

«Ο Τεμπονέρας ζει», «όταν οι μπάτσοι σκοτώσουν τα παιδιά σας τότε θα βγείτε κι εσείς απ' τα κλουβιά σας», «μπάτσοι, γουρούνια, δολοφόνοι» ήταν τα συνθήματα που κυριάρχησαν στην πορεία που έγινε χθες το απόγευμα από την κεντρική πλατεία με κατεύθυνση την περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης. Από το πρωί υπήρχε η πληροφορία ότι λεωφορεία με αναρχικούς από άλλες πόλεις αναμένονται προκειμένου να χτυπήσουν με πρόσχημα την διαδήλωση, τα εμπορικά καταστήματα της Κομοτηνής.

Μηνύματα που έφθαναν στα κινητά, αναστάτωσαν τους επαγγελματίες και τους Κομοτηνραίους που με πρωτοφανή συμμετοχή βρέθηκαν στην κεντρική πλατεία προκειμένου να διαδηλώσουν από κοινού με τους φοιτητές, αν αυτός ήταν ο σκοπός τους και με τους μεταφερόμενους διαδηλωτές αναρχικών και αριστεριστικών παρατάξεων που έφθασαν με τρία λεωφορεία από την Ξάνθη με ρόπαλα που είχαν σημαίες και με εχθρικές όπως φάνηκε στην συνέχεια διαθέσεις. Στην πόλη υπήρχαν διμοιρίες των ματ στον σταθμό, στον κόμβο του Κωτσόβολου, στην περιφέρεια και άλλα κεντρικά σημεία της πόλης για περιφρούρηση πιθανών στόχων.

ΔΕΝ ΘΕΛΟΥΜΕ ΕΚΤΡΟΠΑ

Η πορεία ξεκίνησε ειρηνικά με συνθήματα και πανό, ενώ ακολουθούσαν όλοι οι νεολαίοι και από πίσω μια πόλη που ήταν στο πόδι. Η διαδήλωση κατέληξε έξω από το κτήριο της Νομικής σχολής όπου λέχθηκαν συνθήματα και το πιο φυσιολογικό ήταν να διαλυθεί. Μερίδα των φοιτητών όμως μπήκε στο κτήριο, κατευθύνθηκε, αφού έσπασε την πόρτα στην ταράτσα κι άρχισε να προκαλεί φωνάζοντας, βρίζοντας και φωνάζοντας «Χρυσαιγίτες» τους Κομοτηνραίους για να δεχθεί την αποδοκιμασία τους με ένα παρατεταμένο «Οουουου». Δημιουργήθηκαν πηγαδάκια, υπήρξαν κάποιοι που ήθελαν να εξηγήσουν ότι δεν υπάρχει λόγος να παραμένουν οι φοιτητές και καλό θα ήταν να διαλυθούν και ανάλογα να πράξουν και οι ανησυχούντες Κομοτηνραίοι καταστηματαρχες και οικογενειάρχες, αλλά μέχρι αργά δεν υπήρξε λύση. Στην διαδήλωση παρόντες ο πρόεδρος του Εμπορικού Συλλόγου Πέτρος Λιανουρίδης, ο πρόεδρος του ΤΕΕ Θράκης Νίκος Παπαθανασίου, ο Παναγιώτης Καλτσιδής του Επαγγελματικού και Βιοτεχνικού Επιμελητηρίου, λίγο αργότερα εμφανίστηκε ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Επαγγελματιών Αργύρης Αργυρόπουλος, ο αντιδήμαρχος Κώστας Μιχαηλίδης, ο δημοτικός σύμβουλος Γιώργος Μανανάς και πάρα πολλοί επώνυμοι κι ανώνυμοι όλοι σχεδόν οι επαγγελματίες της αγοράς, ντόπιοι βιομήχανοι και βιοτέχνες, τραπεζικοί υπάλληλοι, δημόσιοι υπάλληλοι, και όσοι περνούσε η ώρα ο κόσμος αντί να αραιώνει πύκνωνε δείχνοντας για πρώτη φορά την αυτοοργάνωση της πόλης, που δεν θα ήθελε να δει να επαναλαμβάνονται εν ονόματι της δολοφονίας του Αλέξη Γρηγορόπουλου έκτροπα που είναι πρωτόγνωρα στην περιοχή.

ΕΝΤΑΣΗ ΑΠΟ ΞΕΝΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Οι ξένοι φοιτητές πετούσαν μάρμαρα από την ταράτσα του κτηρίου της σχολής Ιστορίας Εθνομολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου, καπνογόνα και φωτοβολίδες βρίζοντας τους πολίτες και δημιουρ-

γώντας έτσι ένα μέτωπο εναντίον τους από ανθρώπους που δεν θα είχαν κανένα λόγο να αντιπαρατεθούν με τους φοιτητές. «Είστε παιδιά μας εμείς σας ταΐζουμε» τους έλεγαν. Κάποια στιγμή υπήρξε κι ένα θερμότερο επεισόδιο προσέγγισαν οι πολίτες την τζαμαρία του πανεπιστημίου η οποία υποχώρησε από την πίεση των δύο πλευρών, ενώ έκλεισε για να μην μπουν μέσα οι πολίτες, με ότι αντικείμενα υπήρχαν τραπεζάκια, βιβλιοθήκες, σκάλες κι άλλα που τέθηκαν για να φράξουν την είσοδο. Τα ματ ήταν σε απόσταση και σε πλήρη αδρανοποίηση αν και φορούσαν εξαρτήσεις, με μάσκες και κράνη, είχαν δημιουργήσει κλοιό λίγο πιο μακριά στο κτήριο της Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας - Θράκης και δεν συμμετείχαν σ' αυτό τον διάλογο της έντασης.

ΕΓΓΥΗΣΗ Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΝΟΜΑΡΧΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΟΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΝΤΑΣΗΣ

Κάποια στιγμή αναζητήθηκε ως διέξοδο η άφιξη του νομάρχη Ροδόπης Άρη Γιαννακίδη για να εγγυηθεί την ηρεμία της κατάστασης, μια και οι κάτοικοι κυρίως νέοι άνθρωποι, και σοβαροί επαγγελματίες έβλεπαν ότι η νύχτα ήταν μακριά και δεν θα ήθελαν να εγκαταλείψουν το σημείο εκείνο, αφού οι φοιτητές ήταν εφοδιασμένοι με δεκάδες ρόπαλα που τα κρατούσαν με μαύρες και κόκκινες σημαίες στην πορεία που προηγήθηκε, αλλά και μολότοφ. Ζητήθηκε να αφήσουν τα ρόπαλα και να φύγουν αλλά μέχρι αργά αυτό δεν υλοποιήθηκε. Το πιο εξοργιστικό για τους πολίτες ήταν ότι τους αποκαλούσαν «φασίστες» και «ακροδεξιούς», αποδίδοντας κι άλλος υβριστικούς χαρακτηρισμούς, ενώ εκεί βρισκόταν άνθρωποι απ' όλους τους πολιτικούς χώρους και μεγαλύτερη αντικειμενικά ήταν η συμμετοχή κι ετοιμότητα στελεχών του ΠΑΣΟΚ. Στην συνέχεια εκφράστηκε η επιθυμία να απομακρυνθούν οι φοιτητές με την εγγύηση του νομάρχη που έσπευσε για να λειτουργήσει ως κυματοθραύστης της έντασης και να μην υπάρξουν προπηλακισμοί, ούτε να ξεχυθούν τα παιδιά στο κέντρο της πόλης με άλλες διαθέσεις. Η κούραση από την ένταση, η αρνητική δημοσιότητα όλες αυτές τις ημέρες των όσων συμβαίνουν στην Αθήνα, την Θεσσαλονίκη κι άλλες πόλεις, Πάτρα, Χανιά, Ηράκλειο, Κέρκυρα, η άσχημη οικονομική περίοδος εν όψει των γιορτών και των αυξημένων εξόδων των επαγγελματιών και η αίσθηση ότι την τύχη και το μέλλον τους το διαμορφώνουν οι ίδιοι όταν δεν είναι αμέτοχοι θεατές των όσων εξελίσσονται από αμούστακα παιδιά που δεν έχουν επίγνωση της ζημιάς που προκαλούν και των παράπλευρων συνεπειών των ενεργειών τους, τους οδήγησε όλους στο να διαδηλώσουν και να αποδείξουν με την στάση τους ότι η αυτοοργάνωσή τους επιβάλλεται. Δεν μπορούν κάποιες διμοιρίες των ματ να περιφρουρήσουν την περιουσία και την ζωή τους αν και οι ίδιοι δεν βγουν στους δρόμους όπως κι έγινε. Επί τόπου έφτασαν ο βουλευτής του ΠΑΣΟΚ Γιώργος Πεταλωτής, ο δήμαρχος Κομοτηνής Δημήτρης Κοτσάκης, η αντιπολίτευση του δήμου και όλο το δημοτικό συμβούλιο το οποίο συνεδρίαζε χθες, κι αναβλήθηκε η συνεδρίαση, προκειμένου όλοι να μετακινηθούν στον χώρο των διαδηλώσεων συμβάλλοντας στην εκτόνωση της έντασης.

Τετάρτη, 10 Δεκεμβρίου

Πτολεμαΐδα

Πραγματοποιείται συγκέντρωση στην κεντρική πλατεία και στη συνέχεια πορεία μαθητών που καταλήγει στο Α.Τ. Πτολεμαΐδας. Η οργή των παιδιών ξεχειλίζει εναντίον των δολοφόνων-αστυνομικών: αυγά, νεράντζια αλλά και πέτρες εκσφενδονίζονται εναντίον του αστυνομικού τμήματος. Αφού η πορεία έχει τελειώσει και ο κόσμος κινείται προς την κεντρική πλατεία, οι μπάτσοι πραγματοποιούν μέσα από τον σωρό του πλήθους 12 προσαγωγές, οι οποίες στην πλειοψηφία τους αφορούν μικρούς μαθητές. Τελικά 7 άτομα (5 μαθητές και 2 ενήλικες) θα κατηγορηθούν για αντίσταση, διακεκριμένη φθορά και εξύβριση. Με τη διαδικασία του αυτοφώρου και μέσα σε κλίμα κρατικής τρομοκρατίας οι 2 ενήλικες θα δικάσουν και θα

καταδικαστούν σε 18 και 8 μήνες αντίστοιχα με αναστολή.

Πάτρα

Οι εξεγερμένοι αποφασίζουν να σπάσουν τον τρόπο έμπρακτα, καταβαίνοντας κατά χιλιάδες στην απεργιακή συγκέντρωση της Τετάρτης. Πριν ξεκινήσει η πορεία, στην οποία συμμετέχουν πάνω από 7000 άτομα, αναρχικοί/αντιεξουσιαστές καταλαμβάνουν τη μικροφωνική του Εργατικού Κέντρου, από όπου διαβάζουν κείμενο σχετικό με τα γεγονότα της πορείας της προηγούμενης μέρας: οι χιλιάδες συγκεντρωμένοι ξεσπούν σε χειροκροτήματα και σε συνθήματα όπως «ο λαός δεν ξεννά τους φασίστες τους κρεμά» και «φασίστες κουφάλες έρχονται κρεμάλες». Κατά τη διάρκεια της πορείας, προπηλακίζονται δύο δημοσιογραφικά συνεργεία, ενώ επίθεση δέχεται και δημοτικός σύμβουλος της ΝΔ, γνωστός για τις ρατσιστικές δηλώσεις του.

Η στάση της αστυνομίας γενικώς ποικίλει. Παρόλ' αυτά, θα μπορούσε να ειπωθεί ότι μάλλον αιφνιδιαστήκε. Το επίπεδο της σύγκρουσης στην επαρχία είναι πρωτόγνωρα υψηλό και αρχικά οι δυνάμεις καταστολής τηρούν στάση άμυνας, φυλάσσοντας τουλάχιστον τα δημόσια κτίρια. Οι δυνάμεις της σε πολλές πόλεις είναι ανεπαρκείς· σε κάποιες δεν υπάρχουν καν διμοιρίες και η μετακίνηση είναι αδύνατη λόγω της έκτασης των συγκρούσεων. Αν και τις δύο πρώτες μέρες, οι εξεγερμένοι, στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, κινούνται με σχετική ασφάλεια στους δρόμους των πόλεων μέσα σε κλίμα γιορτής, από τη Δευτέρα, το επίπεδο της καταστολής ανεβαίνει και πολλοί διαδηλωτές συλλαμβάνονται.

Το κράτος φοβισμένο από τα γεγονότα της Δευτέρας, και εξακολουθώντας να μην μπορεί να ελέγξει την κατάσταση, προσπαθεί να ωθήσει ένα κομμάτι της κοινωνίας να αναλάβει το ρόλο του μπάτσου και παράλληλα να κινητοποιήσει ακροδεξιές ομάδες. Σε πλήθος πόλεων, όπως η Λάρισα, ο Βόλος, η Πάτρα, το Κιλκίς, το Ναύπλιο, οι Σέρρες και η Κομοτηνή, άτομα της ασφάλειας διαδίδουν το πρωί ψευδώς ότι επίκειται άφιξη αναρχικών από άλλες πόλεις με σκοπό να καταστρέψουν και να λεηλατήσουν τα καταστήματα. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της Λάρισας, όπου από μαρτυρία καταστηματαρχή προκύπτει ότι άτομα του εμπορικού συλλόγου

σε αγαστή συνεργασία με ασφαλίτες, ενημερώνουν ιδιοκτήτες καταστημάτων για επικείμενες ζημιές. Το βράδυ, ο δήμαρχος και ο πρόεδρος του εμπορικού συλλόγου της Λάρισας καλούν, με δηλώσεις τους σε τηλεοπτικό σταθμό, τους πολίτες να πάρουν το νόμο στα χέρια τους και να προστατέψουν τις περιουσίες τους. Καθώς, οι συγκρούσεις εξελίσσονται σε πολλές πόλεις της επαρχίας, συγκεκριμένα στη Λάρισα και την Πάτρα κάνουν την εμφάνισή τους, στο ρόλο των «αγανακτισμένων πολιτών», ασφαλίτες, φασίστες και λίγοι καταστηματαρχες οι οποίοι, μαζί με την αστυνομία, επιτίθενται στους εξεγερμένους. Οι επιθέσεις των ομάδων αυτών χαρακτηρίζονται από εξαιρετική αγριότητα. Πολλοί διαδηλωτές τραυματίζονται σοβαρά ενώ άλλοι συλλαμβάνονται και παραδίδονται στην αστυνομία. Ύστερα από πολύωρες συγκρούσεις, ο κύριος όγκος των διαδηλωτών διαλύεται με ρίψη χημικών από τη μεριά της αστυνομίας.

Σε μια προσπάθεια εκφοβισμού των εξεγερμένων, στα 19 από τα 25 άτομα που συλλαμβάνονται στη Λάρισα τη Δευτέρα και την Τρίτη απαγγέλλονται καταχρηστικά κατηγορίες με βάση τον αντιτρομοκρατικό νόμο. Η αυτόνομη πρωτοβουλία εμποροϋπαλλήλων Λάρισας καταδίκασε την καταστολή της Τρίτης με κείμενο που δημοσίευσε, το οποίο εκτός των άλλων, αναφέρει:

«Καταγγέλλουμε όλους όσους προσπαθούν να σπείρουν τον τρόμο και να μας πείσουν ότι πάνω από την ανθρώπινη ζωή και αξιοπρέπεια βρίσκεται η υπεράσπιση κάποιων περιουσιών, περιουσίες που δημιουργήθηκαν από την ουσιαστικά απλήρωτη και ανασφάλιστη εργασία και υπερεργασία υπαλλήλων-λάστιχο, περιουσίες οι οποίες έτσι κι αλλιώς δεν εθίγησαν κατά τη διάρκεια των συμβολικών επιθέσεων σε τράπεζες και δημόσια κτίρια. Αν κάποιος κόπτονται για τους εμποροϋπαλλήλους, τότε ας αυξήσουν τους ψωρομισθούς που τους δίνουν, ας μάθουν τι σημαίνει ένσημο, ας κάνουν το ωράριο και τις συνθήκες δουλειάς ανθρώπινες. Αν κάποιος πίστεψαν ότι ήρθε η ώρα να ξεμυτίσουν απ' τη φιδοφωλιά τους και με τη μάσκα του «αγανακτισμένου πολίτη» να εμφανίσουν τα φασιστικά τους μούτρα στους δρόμους, καλά θα κάνουν να επιστρέψουν εκεί οπου ανήκουν, στο σκουπιδότοπο της ιστορίας».

Καλά Χριστούγεννα!

«Κανείς δεν έχει το δικαίωμα να χρησιμοποιεί το τραγικό συμβάν ως άλλοθι για πράξεις ωμής βίας».

Δήλωση του πρωθυπουργού, Κ. Καραμανλή, κάποια από αυτές τις ημέρες

«Δεν υπάρχει ζήτημα 'βίας', δεν υπάρχει παρά μια πλευρά που βάλλεται μέσα σε έναν πόλεμο που βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη και επομένως το ζήτημα των μέσων που επαρκούν για τη νίκη».

Εξόριστη Επιτροπή Κατάληψης της Σορβόνης, Παρίσι, Ιούνιος 2006

«BIA είναι να δουλεύεις 40 χρόνια για ψίχουλα και να αναρωτιέσαι αν ποτέ θα βγεις στη σύνταξη... BIA είναι τα ομόλογα, τα κλεμμένα ασφαλιστικά ταμεία, η χρηματιστηριακή απάτη... BIA είναι να αναγκάζεσαι να παίρνεις ένα στεγαστικό δάνειο που τελικά το πληρώνεις χρυσό... BIA είναι το διευθυντικό δικαίωμα του εργοδότη να σε απολύει όποια στιγμή θέλει... BIA είναι η ανεργία, η προσωρινότητα, τα 400 ευρώ με ή χωρίς ένσημα... BIA είναι τα εργατικά «ατυχήματα», επειδή τα αφεντικά περιορίζουν τα εξόδα τους εις βάρος της ασφάλειας των εργαζομένων... BIA είναι να αρρωσταίνεις από την πολλή δουλειά... BIA είναι να παίρνεις ψυχοφάρμακα και βιταμίνες για ανταπεξέλθεις στα εξαντλητικά ωράρια... BIA είναι να μην έχεις λεφτά να αγοράσεις φάρμακα για να επιδιορθώσεις το εμπόρευμα-εργατική σου δύναμη... BIA είναι να πεθαίνεις σε ράντζα άθλιων νοσοκομείων, όταν δεν μπορείς να δώσεις φακελάκι».

Προλετάριοι από την κατελημμένη ΓΣΕΕ, Αθήνα, Δεκέμβρης 2008

1.

Αυτόν τον Δεκέμβρη, ο άνεμος της εξέγερσης επανεμφανίστηκε στις πόλεις. Η χαρμόσυνη, εορταστική ατμόσφαιρα πυρπολήθηκε μαζί με το χριστουγεννιάτικο δέντρο στην πλατεία Συντάγματος. Η δολοφονία του 15χρονου μαθητή Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου από ειδικό φρουρό της αστυνομίας ήταν ο πυροκροτητής. Χιλιάδες εξοργισμένοι προλετάριοι βρεθήκανε στους δρόμους και βάλανε φωτιά σ' αυτές τις πόλεις του εμπορεύματος. Η κοινωνική έκρηξη που ακόμα ζούμε δεν μπορεί να εξηγηθεί μόνο από την οργή ενάντια σε μία ακόμα κρατική δολοφονία ή ενάντια στην αστυνομία. Είναι πολλά περισσότερα. Είναι η έκρηξη της συσσωρευμένης οργής που πηγάζει από την εδώ και χρόνια διαρκή προσπάθεια υποτίμησης της ζωής μας, την οποία φαίνεται να επιταχύνει ένας καπιταλισμός σε κρίση. Επιτέλους, βρήκαμε την ευκαιρία να δηλώσουμε κατηγορηματικά και έμπρακτα «ως εδώ, τώρα είναι η σειρά μας!». Παρόλες τις μικρότερες ή μεγαλύτερες σποραδικές αντιδράσεις μας, ανεχτήκαμε εδώ και χρόνια όλο και περισσότερη δουλειά για όλο και μικρότερους μισθούς, ανεχτήκαμε την επίθεση στον έμμεσο μισθό μας με τη μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος, την εντατικοποίηση της μαθητικής ζωής, το νόμο-πλαίσιο για τα πανεπιστήμια, τις αυξανόμενες απολύσεις, την εντεινόμενη επισφάλεια, την υποβάθμιση του περιβάλλοντος και την άγρια βία προς τους μετανάστες. Ανεχτήκαμε τον πολλαπλασιασμό των απόβλητων, αυτών που δεν χωράνε στα αναπτυξιακά διαγράμματα της οικονομίας τους, και την αλαζονεία των αφεντικών. Και όλα αυτά τα χρόνια, συσσωρεύαμε οργή, ενώ τα αφεντικά προσδοκούσαν ότι αυτή η κοινωνική βόμβα δεν θα εκραγεί και οι αφελείς δεν πίστευαν ότι θα εκραγεί. Αλλά η ιστορία δείχνει ότι η έκρηξη είναι αναπόφευκτη και πάντα αναγκάζει τον καθένα να τοποθετηθεί σε σχέση μ' αυτή. Ο γεροτυφλοπόντικας δεν πέθανε...

2.

Αφού βρεθήκαμε στο δρόμο, ήταν μια μεγάλη μάζα μη πολιτικοποιημένων εφήβων που μας έδειξε τι πρέπει να κάνουμε για να συνεχίσουμε. Αλλά αυτή η εξέγερση δεν είναι μαθητική. Συναντήσαμε μαθητές, φοιτητές, νέους (κυρίως, αλλά όχι μόνο) εργαζόμενους, άνεργους. Αρκετοί από αυτούς (κυρίως στην Αθήνα) ήταν μετανάστες, οι οποίοι σήκωσαν κεφάλι μετά από δύο σχεδόν δεκαετίες σιωπηλής υπομονής της άγριας εκμετάλλευσης. Μάθαμε για φυλακισμένους που απείχαν από το συσσίτιο για ένα 24ωρο, δείχνοντας την υποστήριξή τους στους εξεγερμένους των πόλεων. Ο δρόμος αναίρεσε πρακτικά όλες τις διαχωρισμένες ταυτότητες. Μας έσμιξε σε ένα πλήθος που επιτίθεται σε αστυνομικά τμήματα, τράπεζες και βιτρίνες καταστημάτων, συγκρούεται με την αστυνομία, απελευθερώνει (έστω προσωρινά) δημόσια κτίρια στα κέντρα των πόλεων και τις συνοικίες, πραγματοποιεί λαϊκές συνελεύσεις και διαδηλώσεις σε γειτονίες. Αυτό το ανομοιογενές πλήθος απέκτησε ομοιογένεια στην ανταρσία ενάντια στην καθημερινή βία της κυριαρχίας του εμπορεύματος, στη βίαιη εκδήλωση της θέλησής του για αληθινή ζωή. Αυτή η εξέγερση είναι αυθόρμητη και ανεξέλεγκτη, ενώ ταυτόχρονα υπονοεί ρητά την απόρριψη της πολιτικής, καθώς δεν διατυπώθηκαν συγκεκριμένα αιτήματα ή πολιτικές προτάσεις. Κάναμε φανερό ότι δεν εμπιστευόμαστε τους πολιτικούς όλων των ειδών, οι οποίοι έχουν ως μοναδικό σκοπό να διατηρούν την κοινωνική ειρήνη, μια ειρήνη που κρύβει μέσα της τη μιζέρια της καθημερινής ζωής, την εκμετάλλευση και την αλλοτρίωσή μας. Όλη η οργή μας εκφράζεται στην άγρια απλότητα των πανό που γράφουν «Δολοφόνοι!». Αυτή η εξέγερση είναι μια αυθεντική προλεταριακή στιγμή άρνησης των συνθηκών στις οποίες μας έχουν αναγκάσει να ζούμε...

3.

Από την πρώτη κιόλας στιγμή μετά τη δολοφονία στις 6 του Δεκέμβρη, οι μηχανισμοί του κράτους και των ΜΜΕ κινητοποιήθηκαν για να αντιμετωπίσουν την έκρηξη της προλεταριακής οργής. Ξεκίνησαν με την προσπάθεια ελέγχου των αντιδράσεων, με τη θεαματική υποβολή παραίτησης των Παυλόπουλου και Χηνοφώτη, την υπόσχεση από τον πρωθυπουργό για «παραδειγματική τιμωρία των υπεύθυνων» για το θάνατο του 15χρονου, την καταδίκη της κυβέρνησης από όλα τα κόμματα της αντιπολίτευσης και πολλούς δημοσιογράφους και τη «διακριτική παρουσία» των μπά-

των απέναντι στους διαδηλωτές. Πολύ γρήγορα εξαπέλυσαν κάθε μορφή καταστολής: απειλές κήρυξης της χώρας σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, κινητοποίηση φασιστών-παρακρατικών-«αγανακτισμένων πολιτών», δεκάδες συλλήψεις και ξυλοδαρμοί διαδηλωτών, νέοι πυροβολισμοί από τους μπάτσους στην Αθήνα. Σύσσωμα όλα τα κόμματα των αφεντικών (με χυδαιότερο το ΚΚΕ) και ο συρφετός των τηλεοπτικών παραθύρων επιχείρησαν να διασπείρουν το φόβο. Ομοίως οι δύο συνδικαλιστικές συνομοσπονδίες, ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ, οι οποίες μόλις διαπίστωσαν τον κίνδυνο οι παραδοσιακές απεργιακές διαδηλώσεις-λιτανείες για τον προϋπολογισμό να μετατραπούν σε άγριες διαδηλώσεις, τις ακύρωσαν. Ωστόσο, και ενάντια στις φλυαρίες των συνδικαλιστικών γραφειοκρατών για την ανικανότητα της κυβέρνησης να διασφαλίσει την τάξη και την κοινωνική ειρήνη, διαδηλώσεις έγιναν την ημέρα της γενικής απεργίας και ήταν όντως άγριες, ενώ μερικές ημέρες αργότερα εξεγερμένοι προλετάριοι στην Αθήνα κατέλαβαν τα κεντρικά γραφεία της ΓΣΕΕ και τα μετέτρεψαν σε κέντρο αγώνα. Η πραγματικότητα λοιπόν είναι διαφορετική: είναι τα αφεντικά που φοβούνται. Όταν ο υπουργός εξωτερικών της Γαλλίας δήλωνε ήδη από τις πρώτες ημέρες της εξέγερσης «θα ήθελα να σας εκφράσω την ανησυχία μας, την ανησυχία όλων μπροστά στην εξέλιξη των συγκρούσεων στην Ελλάδα», εξέφραζε το φόβο των αφεντικών για τις δυνατότητες κυκλοφορίας αυτής της κοινωνικής έκρηξης, καθώς διαδηλώσεις αλληλεγγύης στους μαχόμενους στην Ελλάδα πραγματοποιούνται σε πολλές πόλεις του κόσμου. Ειδικά στη Γαλλία, μπροστά σε ένα αναδυόμενο κίνημα μαθητών που χειροκροτούσαν τις φλόγες της εξέγερσης στις ελληνικές πόλεις, το υπουργείο παιδείας απέσυρε τη σχεδιασμένη μεταρρύθμιση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

4.

Μέσα από τα δελτία ειδήσεων, παρακολουθούμε την αστυνομική επιχείρηση διαχωρισμού των διαδηλωτών, είτε με την παρουσίαση της εξέγερσης ως εφηβικής περιπέτειας μαθητών, που λόγω της έμφυτης ευαισθησίας της ηλικίας τους έχουν κάθε δίκιο να αντιδρούν στον κόσμο των γονιών τους (λες και οι γονείς προλετάριοι δεν έχουν κανένα λόγο να θέλουν την καταστροφή αυτού του κόσμου), είτε με την κινητοποίηση ρατσιστικών αντανεκλαστικών πάνω στο πλαστό δίπολο έλληνες διαδηλωτές-αλλοδαποί πλιατσικολόγοι, αλλά κυρίως με την προσπάθεια διαίρεσης των διαδηλωτών σε καλούς-ειρηνικούς και κακούς-κουκουλοφόρους. Τα αφεντικά και τα τσιράκια τους επιβεβαιώνουν το δικαίωμα στην (ειρηνική) διαδήλωση μόνο και μόνο για να αρνηθούν την ανάγκη της εξέγερσης. Θέλουν να αποφύγουν την περαιτέρω κοινωνικοποίηση των βίαιων συμπεριφορών στο δρόμο κι έτσι επιδιώκουν με κάθε τρόπο να τις παρουσιάσουν ως πράξεις «αντιεξουσιαστών» ή «ταραξιών» που παρεισφρύουν στις διαδηλώσεις φιλήσυχων κατα τ' άλλα πολιτών. Ε, λοιπόν, τις απαλλοτριώσεις και τα σπασίματα, τις συγκρούσεις με την αστυνομία δεν τις κάνουν μόνο (ούτε κυρίως) οι αναρχικοί. Σε κάποιο βαθμό συμμετέχουν και αναρχικοί. Η εδώ και χρόνια σημαντική υποτίμηση των νέων και των μεταναστών εξηγεί τη βιαιότητα και τη διάρκεια της σύγκρουσης με το κράτος αλλά και τις γενικευμένες απαλλοτριώσεις. Το σπάσιμο ως προλεταριακή πρακτική σημαίνει ότι διακηρύσσεται η καθημερινή ύπαρξη των αστυνομικών τμημάτων, των τραπεζών ή των αλυσίδων καταστημάτων ως στιγμή ενός σιωπηλού πολέμου. Εκφράζει επίσης τη ρήξη με τη δημοκρατική διαχείριση της κοινωνικής σύγκρουσης, η οποία ανέχεται τις διαδηλώσεις ενάντια στο ένα ή το άλλο ζήτημα, αρκεί να είναι αποστερημένες από κάθε αυτόνομη ταξική δράση. Επικαλούμενος το ύψιστο πολιτικό προπύργιο της κυριαρχίας του κεφαλαίου, τη δημοκρατία, ο πρωθυπουργός δήλωνε ότι «δεν μπορεί ούτε οι κοινωνικοί αγώνες ούτε ο θάνατος ενός νέου να συγχέονται με πράξεις εναντίον της δημοκρατίας». Αμέλησε να πει ότι αποδέχεται η δημοκρατία να καταστρέφει πόλεις και την ύπαιθρο, να δηλητηριάζει τον αέρα και το νερό, να βομβαρδίζει, να πουλάει όπλα, να δημιουργεί χωματερές ανθρώπων, να μας αναγκάζει να πάψουμε να είμαστε άνθρωποι για να γίνουμε αντικείμενα-που-δουλεύουν (ή που ψάχνουν για δουλειά, γιατί όλο και περισσότεροι είμαστε ή θα είμαστε σε λίγο άνεργοι, λόγω της κρίσης τους). Υπονοεί λοιπόν ότι μπορούμε να καταστρέφουμε ό,τι θέλουμε, αρκεί να δημιουργούνται νέες ευκαιρίες κέρδους και να προωθείται η ανάπτυξη. Το να το κάνουμε όμως ενάντια στην ατομική ιδιοκτησία αποτελεί το ύψιστο σκάνδαλο για μια κοινωνία που κατοχύρωσε αυτό το αναφαίρετο δικαίωμα ήδη από τα πρώτα της σκιρτήματα. Οι εμπρησμοί και τα σπασίματα συνιστούν ακριβώς πληγές στη νομιμότητα αυτής της κοινωνίας. Τελικά, ο «κουκουλοφόρος» είναι μια κενή έννοια προς αποκλειστική χρήση από την πλευρά της αστυνομίας. Η αστυνομία έχει αυτό το μονοπώλιο: να διαπλάθει το προφίλ της απειλής.

5.

Για τη μηχανή παραγωγής εικόνων, στον αντίποδα του «κουκουλοφόρου» (δηλαδή της εικόνας που προσπαθεί να διαιρέσει το προλεταριάτο) βρίσκεται ο «φιλήσυχος πολίτης του οποίου η περιουσία καταστρέφεται». Ποιος είναι αυτός ο περίφημος «φιλήσυχος πολίτης» που αγανακτεί με τις καταστροφές; Στην προκειμένη περίπτωση, η ενσάρκωσή του είναι ο μικροεπιχειρηματίας, ο ιδιοκτήτης κάποιου «μικρού» μαγαζιού, ο μικροαστός. Ακόμα και αυτούς κοροϊδεύει το κράτος, καθώς πολλοί καταστρέφονται από την καπιταλιστική κρίση. Αυτόν τον Δεκέμβρη, ο τζίρος είναι μισός από πέρυσι όχι μόνο στην Ερμού και στη Στουρνάρη, αλλά και στις λαϊκές υπαίθριες αγορές: και δεν είδαμε καμία λαϊκή αγορά να καίγεται αυτές τις ημέρες... Ταυτόχρονα, τα αφεντικά ισχυρίζονται ότι πολλοί άνθρωποι χάσανε τη δουλειά τους από τις καταστροφές καταστημάτων, την ώρα που οι απολύσεις που θα ανακοινωθούν το επόμενο διάστημα στην Ελλάδα με δικαιολογία τη χρηματοπιστωτική κρίση υπολογίζονται στις 100 χιλιάδες. Αλλά, σχετικά με τις όσες καταστροφές «μικρών» μαγαζιών δεν προκλήθηκαν από τους κουκουλοφόρους υπαλλήλους του ίδιου του κράτους (καθώς το τελευταίο θέλει να γίνει πιο πειστικό για τον κίνδυνο που διατρέχουν οι μικροαστοί), απαντάνε οι ίδιοι οι εργαζόμενοι σ' αυτά τα μαγαζιά στην 'Καταγγελία από την Αυτόνομη Πρωτοβουλία Εμποροϋπαλλήλων Λάρισας': «Καταγγέλλουμε όλους όσους προσπαθούν να σπείρουν τον τρόμο και να μας πείσουν ότι πάνω από την ανθρώπινη ζωή και αξιοπρέπεια βρίσκεται η υπεράσπιση κάποιων περιουσιών, περιουσίες που δημιουργήθηκαν από την ουσιαστικά απλήρωτη και ανασφάλιστη εργασία και υπερεργασία υπαλλήλων-λάστιχο, περιουσίες οι οποίες έτσι κι αλλιώς δεν εθίγησαν κατά τη διάρκεια των συμβολικών επιθέσεων σε τράπεζες και δημόσια κτίρια [πράγματι, αυτό ισχύει για τη Λάρισα, όπως και για άλλες επαρχιακές πόλεις!]. Αν κάποιος κόπτονται για τους εμποροϋπαλλήλους, τότε ας αυξήσουν τους ψωρο-μισθούς που τους δίνουν, ας μάθουν τι σημαίνει ένσημο, ας κάνουν το ωράριο και τις συνθήκες δουλειάς ανθρώπινες». Ας αφήσουμε τους εμπόρους (μικρούς ή μεγάλους) να ανησυχούν για τα μαγαζιά τους. Δεν ανήκουμε στην ίδια πλευρά του ταξικού πολέμου και σε στιγμές κοινωνικής πόλωσης, όπως η σημερινή, ο καθένας είναι υποχρεωμένος να επιλέξει στρατόπεδο.

6.

Βρισκόμαστε στην τρίτη εβδομάδα αυτής της εξέγερσης. Παρόλο που τα ΜΜΕ προσπαθούν να το αποσιωπούν όσο είναι δυνατό, διαδηλώσεις, καταλήψεις, λαϊκές συνελεύσεις συνεχίζουν να γίνονται, κυρίως στην Αθήνα, αλλά και σε επαρχιακές πόλεις. Η άμεση απελευθέρωση όλων των συλληφθέντων διεκδικείται από τους εξεγερμένους. Ο μοναδικός ουσιαστικός τρόπος να στηρίξουμε αυτούς που διώκονται είναι να εξελίξουμε τον αγώνα, μέρος του οποίου είναι και αυτοί. Είναι αλήθεια ότι αυτή τη στιγμή δύσκολα μπορούν να γίνουν εκτιμήσεις για το αν και πώς θα συνεχιστεί αυτό το κοινωνικό ξέσπασμα. Όπως και να χει, ό,τι κι αν γίνει, για εμάς που βρεθήκαμε αυτές τις ημέρες στους δρόμους, αλλά και για ολόκληρη την εργατική τάξη σ' αυτή τη χώρα, τίποτε δεν θα είναι όπως ήταν πριν. Σίγουρα πολλές συζητήσεις πρέπει να γίνουν, πολύ μελάνι πρέπει να χυθεί σε μια κριτική αποτίμηση των όσων γίνανε αυτόν τον Δεκέμβρη. Αλλά αυτό είναι υπόθεση που αφορά τους εξεγερμένους και όσους έχουν συμφέρον στην κατάργηση αυτού του κόσμου και όχι τα δελτία ειδήσεων και τους πολιτικούς. Τελειώνοντας, ένα είναι σίγουρο, για την ώρα: φέτος δεν κάνουμε χριστούγεννα, έχουμε εξέγερση!

Τίποτα δεν τελείωσε, ο αγώνας συνεχίζεται!

Άμεση απελευθέρωση όλων των συλληφθέντων της κοινωνικής εξέγερσης!

Κάποιοι-ες από αυτούς-ές που βρέθηκαν στους δρόμους των εξεγερμένων πόλεων

24 Δεκέμβρη 2008

Mike Davis

«Η εξέγερση στην Αθήνα είναι μια καταιγίδα οργής. Δεν υπάρχει χώρος σε αυτήν για ελπιδοφόρα συνθήματα ή αισιόδοξες λύσεις. Λείπουν τα ουτοπικά αιτήματα των κινημάτων του '68 ή τα ευχολόγια του κινήματος ενάντια στην παγκοσμιοποίηση της οικονομίας. Αυτό ακριβώς τρομάζει τους ηγέτες σε παγκόσμια κλίμακα και όχι οι μολότοφ και οι σπασμένες βιτρίνες. Στη Αθήνα τίποτα δεν θυμίζει τον Μάη του '68. Η κατάσταση μοιάζει με τις χαοτικές ταραχές στη Μονμάρτη το 1890 ή στο Μάριο Τσίνο της Βαρκελώνης το 1930.»

- Η κατάσταση στην Αθήνα σάς φαίνεται διαφορετική απ' όσες εξεγέρσεις έχετε μελετήσει;

«Πιστεύω ότι οι κοινωνίες μας έχουν υπερκορεστεί από βαθιά κρυμμένη οργή που μπορεί ξαφνικά να ξεπηδήσει στην επιφάνεια ύστερα από ένα γεγονός που συνοψίζει την αστυνομική αυθαιρεσία ή την κρατική καταστολή. Αν και οι σπόροι μια τέτοιας εξέγερσης έχουν ήδη φυτευτεί, αυτή η κοινωνία σπάνια το αναγνωρίζει. Αυτό συνέβη και εδώ. Αλλά τα παιδιά στους δρόμους έχουν δικιο όταν λένε «ερχόμαστε από το μέλλον». Αυτή είναι μια αυθεντική εξέγερση που ξεπερνάει τις ταραχές στο Λος Αντζελες το '92 ή στο Παρίσι του 2005. Γιατί ξεκινάει από την ακλόνητη πεποίθηση των νέων ότι το μέλλον τους έχει λεηλατηθεί. Είναι η πρώτη γενιά στην ευρωπαϊκή ιστορία -αν εξαιρέσουμε τα παιδιά του Α' Παγκοσμίου Πολέμου- που νιώθει απόλυτα προδομένη από τους πατριάρχες της».

- Εδώ όμως οι περισσότεροι πολιτικοί και δημοσιογράφοι ένιωσαν έκπληξη από το ξέσπασμα των ταραχών.

«Δεν μου κάνει εντύπωση. Στο Λος Αντζελες το 1992, για παράδειγμα, κάθε έφηβος στους δρόμους -όπως και κάθε αστυνομικός που περιπολούσε- ήξεραν ότι ο Αρμαγεδδών πλησιάζει. Το χάσμα που όλο και μεγάλωνε ανάμεσα στη νεολαία της μητρόπολης και τις αρχές της πόλης ήταν ορατό ακόμα και για τον πιο άσχετο παρατηρητή. Υπήρχαν μαζικές συλλήψεις κάθε εβδομάδα, αμέτρητοι πυροβολισμοί από αστυνομικούς κατά νέων παιδιών -χωρίς θύματα- μια συνεχής προπαγάνδα που εγκληματικοποιούσε τους νέους και τους έγχρωμους ως μέλη συμμοριών και μια εξωφρενική εφαρμογή των δύο μέτρων και των δύο σταθμών στην απονομή δικαιοσύνης. Κι όμως όταν έγινε η έκρηξη ύστερα από την αθώωση των αστυνομικών που έδειραν βάνουσα τον Ρόντνεϊ Κινγκ, οι πολιτικοί και τα μέσα ενημέρωσης αντέδρασαν λες και κάποια σκοτεινή, ανεξιχνίαστη δύναμη βγήκε από τα έγκατα της γης».

- Εδώ οι μαθητές και οι φοιτητές ασκούν σκληρή κριτική στα μέσα ενημέρωσης και κυρίως στην τηλεόραση για τον τρόπο που παρουσιάζει τα γεγονότα.

«Και εδώ υπάρχουν ομοιότητες. Τα μέσα ενημέρωσης στην εξέγερση του Λος Αντζελες είχαν εικόνα μόνο από τα ελικόπτερα. Προσπάθησαν να ελέγξουν την κοινή γνώμη σχετικά με τις ταραχές μέσα από μια απλουστευτική ανάλυση γεμάτη στερεότυπα. Όπως ότι στο δρόμο ήταν συμμορίες μαύρων που καίγανε και λεηλατούσανε. Στην πραγματικότητα ελάχιστοι από τους συλληφθέντες ήταν μέλη συμμοριών και μόνο το ένα τρίτο ήταν Αφροαμερικανοί. Η πλειοψηφία ήταν φτωχοί μετανάστες ή τα παιδιά τους που έκλεβαν βρεφικές πάνες και παπούτσια. Φυσικά η οικονομία στο Λος Αντζελες τότε όπως και τώρα ήταν σε ύφεση. Περισσότερο υπέφεραν οι φτωχογειτονιές των Λατινοαμερικανών, αλλά τα μέσα ενημέρωσης δεν είχαν λάβει υπόψη τους την εκρηκτική κατάσταση. Ούτε συνειδητοποίησαν ότι αυτή η εξέγερση ήταν απλώς ένας αγώνας για την εξασφάλιση βασικών αγαθών. Στην Ελλάδα τώρα, απ' όσο γνωρίζω, μια «συνήθης» αστυνομική υπέρβαση της νομιμότητας εξαπέλυσε μια σειρά ταραχών που εξηγήθηκε πάλι με στερεότυπα ως μια αδικαιολόγητη οργή κάποιων σκοτεινών αναρχικών κύκλων. Εμένα μου φαίνεται ότι ήταν αποτέλεσμα ενός συνεχιζόμενου «εμφυλίου πολέμου χαμηλής έντασης» ανάμεσα στην αστυνομία και μέρους της νεολαίας».

- Σας εκπλήσσει κάτι στις ταραχές της Αθήνας;

«Δεν έχω προσωπική εμπειρία ώστε να κρίνω την κατάσταση, όμως είναι εντελώς διαφορετική από κάθε άλλη ευρωπαϊκή εξέγερση των τελευταίων χρόνων, όπως των προαστίων της Γαλλίας το 2005. Στους δρόμους της Αθήνας σχηματίζεται μια ποικιλόμορφη συμμαχία με μαθητές, φοιτητές, μετανάστες και άνεργους από τη μεσαία τάξη. Και θα υπάρχει πάντοτε και η παράδοση του ξεσηκωμού και της αντίστασης που είναι σύμφυτη με την ευρωπαϊκή νεολαία. Οι σχολιαστές στις ΗΠΑ παραξενεύονται επειδή δεν υπάρχουν συλλογικά αιτήματα. Εγώ καταλαβαίνω πολύ καλά. Τι να ζητήσει η ελληνική νεολαία αφού έχουν ήδη συνειδητοποιήσει με σκληρό τρόπο ότι η παγκόσμια οικονομική κρίση δεν αφήνει καμία πιθανότητα έστω μικρών μεταρρυθμίσεων στο εκπαιδευτικό σύστημα ή στην αγορά εργασίας; Και δεν μπορούν καν να βρουν στήριξη από τα κόμματα της αντιπολίτευσης που τους έχουν κι αυτά απογοητεύσει».

- Και οι συγκεντρώσεις και πορείες διαμαρτυρίας που οργανώθηκαν σε πολλές πόλεις της Ευρώπης και των ΗΠΑ;

«Η Αθήνα ήταν η απάντηση σε όσους ρωτούσαν τι θα γίνει μετά το Σιάτλ. Οι διαδηλώσεις κατά της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας που ξεκίνησαν το 1999 από το Σιάτλ άνοιξαν μια νέα σελίδα στην ιστορία της συλλογικής διαμαρτυρίας και του πολιτικού ακτιβισμού. Μέχρι τώρα όλες αυτές οι διαμαρτυρίες όπως και οι αντιπολεμικές συγκέντρωναν πλήθος κόσμου. Αλλά ο πόλεμος δεν τελείωσε, η παγκοσμιοποίηση δεν σταμάτησε και τα νεόκοπα κινήματα έμοιαζαν να αναθεωρούν τις τακτικές τους. Και ξαφνικά όταν άνοιξε το καπάκι του καζανιού που έβραζε στη Γουόλ Στριτ δημιούργησε καταστάσεις στις οποίες μόνο μια νέα μορφή κινήματων θα μπορούσε να αντιταχθεί. Οι πρώτες εικόνες αυτών των νέων μορφών κινήματων φαίνονται στους δρόμους της Αθήνας».

- Ποια η γνώμη των συμπατριωτών σας για την Ελλάδα που εξεγείρεται;

«Αρκετοί πολιτικοποιημένοι Αμερικανοί πιστεύουν ότι πρόκειται για μια επανάληψη των ακτιβιστικών ενεργειών του Σιάτλ με λίγη γεύση από το μεσογειακό πάθος. Ταιριάζει και στη λογική που θέλει τον Ομπάμα να φέρνει την πολυπόθητη αλλαγή όπως το 1930 με ένα ακόμα «νιου ντιλ». Αλλά οι πιο νέοι, φοιτητές, τα δικά μου παιδιά καταλαβαίνουν ότι τα παιδιά της Αθήνας δεν χωράνε σε καμία ανάλυση. Αναγνωρίζουν τους εαυτούς τους ως «καταδικασμένη γενιά» και βλέπουν στους δρόμους της Αθήνας την αντανάκλαση της δικής τους οργής. Είναι δύσκολο να προβλέψεις τη μελλοντική εξέλιξη, αλλά προσωπικά θεωρώ ότι όλος ο κόσμος έχει πάρει φωτιά και η Αθήνα είναι η πρώτη σπίθα».

2005-06

Η ανταρσία του νεανικού προλεταριάτου στη Γαλλία

Συνέντευξη της συντρόφισσας Jeanneneton

Η συνέντευξη της γαλλίδας συντρόφισσας Jeanneneton που ακολουθεί μας παραχωρήθηκε το καλοκαίρι του 2007. Η Jeanneneton είναι συγγραφέας του κειμένου *Two weeks spent in Rennes*, όπου καταθέτει την εμπειρία της από το κίνημα ενάντια στη CPE την άνοιξη του 2006 στη Γαλλία, παρουσιάζοντας ένα χρονικό των γεγονότων στη Ρεν. Το κείμενό της μεταφράστηκε κατά τη διάρκεια της δεύτερης εμφάνισης του φοιτητικού κινήματος των καταλήψεων στην Ελλάδα και κυκλοφόρησε στην κατειλημμένη πανεπιστημιούπολη της Θεσσαλονίκης τον Γενάρη του 2007, με τίτλο *Δύο εβδομάδες στη Ρεν* ήταν μια μικρή συνεισφορά στην κυκλοφορία των προλεταριακών αγώνων από καταληψίες φοιτητές και μη. Τόσο η ελληνική όσο και η αγγλική εκδοχή του κειμένου μπορούν να βρεθούν στην ιστοσελίδα του Blau-machen.

Ευχαριστούμε για όλα τη Jeanneneton, καθώς και τον Τζον που μας βοήθησε να έρθουμε σε επαφή μαζί της.

Λίγα λόγια περί νόμων/συμβάσεων απασχόλησης:

CPE (*Contrat Premiere Embauche - Σύμβαση πρώτης πρόσληψης*): Τα χαρακτηριστικά αυτής της σύμβασης περιγράφονται στο άρθρο 8 του νόμου για την ισότητα των ευκαιριών (βλέπε παρακάτω). Αποτελούσε ειδική νομοθεσία για τους νέους κάτω των 26 ετών που απασχολούνται σε επιχειρήσεις με περισσότερους των 20 εργαζομένους. Τα δύο πρώτα χρόνια σε μια νέα δουλειά θεωρούνταν περίοδος εκπαίδευσης και δινόταν στον εργοδότη το δικαίωμα της απόλυσης, χωρίς την υποχρέωση να τη δικαιολογεί. Επίσης, η σύμβαση ελαχιστοποιούσε την αποζημίωση που ο εργοδότης είναι υποχρεωμένος να δίνει στον απολυμένο.

CNE (*Contrat Nouvelle Embauche - Σύμβαση νέας πρόσληψης*): Ένα είδος CPE για ανθρώπους που δουλεύουν σε επιχειρήσεις με λιγότερους από 20 εργαζομένους, ασχέτως ηλικίας. Ψηφίστηκε από την κυβέρνηση του Βιλπέν τον Αύγουστο του 2005 και βρίσκεται σήμερα σε ισχύ, σε αντίθεση με τη CPE.

Loi de l'egalite des chances (*Νόμος για την ισότητα των ευκαιριών*): Εκτός από τη CPE στο άρθρο 8, ο νόμος αυτός θεσμοθετεί τη δυνατότητα πρόσληψης μαθητευόμενων ηλικίας από 14 ετών και άνω, με τον εργοδότη να απολαμβάνει φορολογικές ελαφρύνσεις σε αυτές τις περιπτώσεις, δημιουργεί «ζώνες ελεύθερων συναλλαγών» για την οικονομική ανάπτυξη υποβαθμισμένων περιοχών, προβλέπει τη δημιουργία της Εθνικής Διεύθυνσης για την Κοινωνική Συνοχή και την Ισότητα των Ευκαιριών, η οποία στοχεύει στην αύξηση της κρατικής παρουσίας σε περιοχές υψηλού κινδύνου, θεσμοθετεί ένα «συμβόλαιο γενικής υπευθυνότητας», το οποίο προβλέπει την περικοπή οικογενειακών επιδομάτων σε περίπτωση παραβατικής συμπεριφοράς των παιδιών. Επίσης, περιλαμβάνει την κατάργηση του δικαιώματος πλήρους αποζημίωσης για κάποιες κατηγορίες φοιτητών σε περίπτωση ατυχήματος κατά τη διάρκεια της πρακτικής τους άσκησης και την υποχρεωτική προσφορά κοινωνικής εργασίας για νεαρούς παραβάτες ύστερα από απόφαση της δικαιοσύνης.

Blaumachen: Αυτό που παρουσιάστηκε ως αιτία για το ξέσπασμα του κινήματος την άνοιξη του 2006 ήταν η πρόθεση της γαλλικής κυβέρνησης να ψηφίσει τη CPE. Λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία μας από το φοιτητικό αγώνα στην Ελλάδα το 2006-07, όπου το νέο θεσμικό πλαίσιο που αφορούσε την ανώτατη εκπαίδευση ήταν λίγο πολύ το πρόσχημα που πυροδότησε μια ευρύτερη κοινωνική έκρηξη, αναρωτιόμαστε αν κάτι αντίστοιχο συνέβη και με το κίνημα ενάντια στη CPE. Τι πιστεύεις;

Jeanneneton: Χρησιμοποιείτε τη λέξη «πρόσχημα», όπως και πολλοί άλλοι επίσης. Αυτό το κοινωνικό κίνημα ήταν κάτι γενικότερο. Αφορούσε τις νέες συνθήκες επισφάλειας. Αυτό που έκανε η CPE δεν ήταν τόσο να χειροτερεύσει αυτές τις συνθήκες. Η κατάστασή μας είναι ήδη σκατά, η επισφάλεια υπάρχει ήδη. Η CPE ήταν ένας τρόπος να επισημοποιηθεί η επισφάλεια, καθώς ακόμα κάποιες όψεις της δεν είναι εντελώς νόμιμες, δεν είναι απόλυτα επίσημες· τα αφεντικά ακόμα οφείλουν να εφευρίσκουν μια «λογική» δικαιολογία για να μας απολύουν κλπ. Η CPE ήρθε μάλιστα να νομιμοποιήσει την επισφάλεια επιθετικά: «Τώρα μπορούμε να σας κάνουμε ό,τι θέλουμε, να σας απολύουμε χωρίς λόγο» κοκ.

B: Η CPE αφορούσε μόνο τους απόφοιτους πανεπιστημίου ή τους νέους γενικά;

J: Αφορούσε γενικά τους νέους. Δεν ήταν ένας νόμος που στόχευε στους φοιτητές, όπως συνέβη στην ελληνική περίπτωση, όπου ο αγώνας διεξήχθη ενάντια σε ένα νόμο που επέβαλε την ευθυγράμμιση της ανώτατης εκπαίδευσης με τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

B: Εννοείς τη Διακήρυξη της Μπολόνια...

J: Ναι. Στη Γαλλία εμφανίστηκε ένα κίνημα ενάντια στη μεταρρύθμιση του πανεπιστημίου το 2003, το οποίο διήρκεσε δύο μήνες, αλλά δεν κατάφερε τίποτα¹.

B: Πώς το εξηγείς αυτό; Γιατί εκείνο το κίνημα απέτυχε, ενώ αυτό...

J: Το προηγούμενο κίνημα ήταν καθαρά φοιτητικό και δε συμμετείχαν καθόλου μαθητές. Πέρα από αυτό, η μεταρρύθμιση δεν επιτέθηκε στην ολότητα της φοιτητικής ζωής. Αφορούσε το πτυχίο αλλά όχι άμεσα την εργασία. Αντίθετα, η CPE ήταν μία επίθεση ενάντια σε περισσότερους ανθρώπους και μάλιστα πιο θεμελιώδης.

B: Θα μπορούσε κανείς να πει ότι ο αγώνας ενάντια στη CPE ήταν ένα κίνημα ενάντια στην επίσημη επέκταση της επισφάλειας στους απόφοιτους πανεπιστημίου;

J: Ο αγώνας ενάντια στη CPE ήταν κάτι περισσότερο από αυτό. Τα όρια του φοιτητικού κινήματος δεν ήταν όρια του κινήματος στο σύνολό του. Νομίζω ότι είναι ένας λανθασμένος ισχυρισμός, καθώς οι περισσότεροι συμμετέχοντες δεν ήταν απόφοιτοι αλλά προπτυχιακοί φοιτητές. Η μεγάλη πλειοψηφία των φοιτητών δε συνεχίζουν τις σπουδές τους μετά τον πρώτο χρόνο. Εκείνοι που επιτυγχάνουν στις εισαγωγικές εξετάσεις μπαίνουν στο πανεπιστήμιο, παίρνουν τα φοιτητικά επιδόματα, αλλά τα λεφτά δεν είναι αρκετά για να τη βγάλει κανείς. Έτσι, οι περισσότεροι φοιτητές είναι υποχρεωμένοι να δουλέψουν². Αυτοί συνήθως αποτυγχάνουν στις εξετάσεις του πρώτου έτους. Οι μισοί περίπου φοιτητές τα παρατάνε μετά το πρώτο έτος. Ο αριθμός των αποφοίτων είναι πολύ μικρός. Στο κίνημα συμμετείχαν κυρίως προ-

1. Τον Νοέμβριο του 2003 ξεκίνησε από τα πανεπιστήμια της Ρεν ο φοιτητικός αγώνας ενάντια στην μεταρρύθμιση της ανώτατης εκπαίδευσης στο πλαίσιο της Διακήρυξης της Μπολόνια και την «αυτονομία» των πανεπιστημίων από το κράτος, ο οποίος διήρκεσε μέχρι και το Δεκέμβριο αλλά δεν ανέκοψε τη μεταρρύθμιση.

2. Σύμφωνα με στοιχεία που υπάρχουν για το 2004, το 50% περίπου των φοιτητών στη Γαλλία εργάζονταν επίσημα και εκτός πανεπιστημίου.

πτυχιακοί φοιτητές, οι οποίοι ήδη βιώνουν την επισφάλεια σε πολλές περιπτώσεις³.

B: Υπάρχει ανώτατο όριο σπουδών στα γαλλικά πανεπιστήμια;

J: Όχι. Υπάρχει όμως ένα όριο στο πόσες φορές μπορεί κανείς να αποτύχει στις εξετάσεις σε σχέση με το αν μπορεί να συνεχίσει να παίρνει το επίδομα από το κράτος. Αν κάποιος αποτύχει δύο φορές, η χορήγηση του επιδόματος κόβεται. Όπως είπα, επίσης, τα λεφτά δεν είναι αρκετά ώστε κάποιος να επιβιώνει χωρίς να είναι ημι-πασχολούμενος. Οι περισσότεροι είναι υποχρεωμένοι να δουλεύουν. Επομένως, είναι αρκετά εύκολο ακόμα και για φτωχά παιδιά να μπουν στο πανεπιστήμιο, αλλά μετά από μερικούς μήνες φαίνεται ξεκάθαρα ότι υπάρχουν αυτοί των οποίων οι γονείς μπορούν να πληρώνουν για τις σπουδές τους, οι οποίοι τα καταφέρνουν, και αυτοί που πρέπει να δουλέψουν, οι οποίοι δεν τα καταφέρνουν⁴, επειδή οι σπουδές είναι αρκετά δύσκολες. Επίσης, πρέπει να τονίσω ότι δεν είναι εύκολο να βασιστεί κάποιος μόνο στα επιδόματα και για έναν άλλο λόγο: τα χρήματα χορηγούνται συνήθως όλα μαζί τον Νοέμβριο ή τον Δεκέμβριο. Έτσι, πρέπει κανείς να έχει αρκετά χρήματα ώστε να τη βγάλει από τον Σεπτέμβριο μέχρι τον Νοέμβριο. Κάποιοι δεν μπορούν να το κάνουν αυτό.

B: Διαβάσαμε την εξής ενδιαφέρουσα εκτίμηση: «Ενώ το '68 οι φοιτητές αντιμετώπιζονταν ως εξωτερικοί προς την εργατική τάξη, όσο κι αν ήταν με το μέρος της, σήμερα αντιμετωπίζονται ως κομμάτι της: μελλοντικοί συνάδελφοι παρά μελλοντικά στελέχη»⁵. Συμφωνείς; Ποια πιστεύεις ότι ήταν η αντανάκλαση αυτής της αλλαγής στο κίνημα;

J: Το '68 υπήρχαν τριακόσιες χιλιάδες φοιτητές ενώ σήμερα υπάρχουν ένα εκατομμύριο και τριακόσιες χιλιάδες και οι μισοί από αυτούς εργάζονται. Επίσης, το γεγονός ότι κάποιος σπουδάζει δε σημαίνει

3. Είναι ενδιαφέρουσα η παρακάτω σύγκριση: Ενώ στα μέσα της δεκαετίας του '70 μόνο το 5% των νέων κάτω των 26 ετών εργάζονταν υπό καθεστώς προσωρινότητας, το αντίστοιχο ποσοστό για τα μέσα της δεκαετίας του '90 ήταν 35-40% με τάσεις αύξησης. Για την τελευταία περίοδο το ποσοστό των ενηλίκων άνω των 26 ετών που εργάζονταν κάτω από επισφαλείς συνθήκες ήταν μόλις 3-5%. Επίσης, από το 1997 και έπειτα η ευνοϊκότερη συνθήκη απασχόλησης των πτυχιούχων αλλάζει και ακολουθεί τη γενική τάση ελαστικοποίησης και προσωρινοποίησης της εργασίας των νέων προλετάρων (τα στοιχεία παρατίθενται στο κείμενο *Ανεργία, προσωρινότητα και αγώνες των νεαρών προλετάρων στη Γαλλία* στο τεύχος 12-13 του περιοδικού Τα Παιδιά της Γαλαρίας).

4. Στην Ελλάδα, αντίθετα, η αναπαραγωγή των φοιτητών, ακόμα και όσων προέρχονται από σχετικά υποτιμημένα κομμάτια του προλεταριάτου ή χαμηλού εισοδήματος αγροτικές και μικροαστικές οικογένειες, βασίζεται σε σημαντικό βαθμό σε χρήματα των γονιών. Βέβαια, αυτό ίσχυε πολύ περισσότερο μέχρι πριν μια δεκαεπενταετία περίπου. Τα τελευταία χρόνια, η κατάσταση που περιγράφει η Jeanneneton για τη Γαλλία εμφανίζεται όλο και πιο έντονα ως τάση και στην Ελλάδα: οι γονείς δεν μπορούν να πληρώνουν για τις σπουδές των παιδιών τους, με αποτέλεσμα όλο και περισσότεροι φοιτητές να είναι αναγκασμένοι να δουλεύουν (κυρίως ως ημιπασχολούμενοι και σχεδόν αποκλειστικά σε μαύρες και ανασφάλιστες εργασίες).

5. *Like 1968, but different... Similarities and contrasts with the anti-CPE struggle*. Μπορεί να βρεθεί στο δικτυακό τόπο libcom.org.

«Σταγροφθορές»

καθόλου ότι θα βρει μια καλή δουλειά. Το σύστημα της ανώτατης εκπαίδευσης στη Γαλλία χωρίζεται στα κανονικά πανεπιστήμια και τις Ανώτατες Σχολές (Grandes Ecoles). Για να σπουδάσει κανείς στις τελευταίες πρέπει να περάσει από μια διετή προπαρασκευαστική εκπαιδευτική περίοδο, ιδιαίτερα επιλεκτική. Σ' αυτές τις Σχολές σπουδάζει η ελίτ του έθνους, αυτοί που θα γίνουν δικηγόροι, κυβερνητικό προσωπικό κοκ. Αυτοί οι φοιτητές δε συμμετείχαν στο κίνημα. Από την άλλη, κυρίως όλοι εκείνοι που σπουδάζουν στον κλάδο των κοινωνικών επιστημών έχουν πολύ λίγες πιθανότητες να βρουν δουλειά στο αντικείμενό τους.

B: Συμπερασματικά, λοιπόν, πώς αντιμετωπίστηκε από το κίνημα ενάντια στη CPE η γενικότερη επωφελειοποίηση της ζωής;

J: Όπως σας είπα, για την πλειοψηφία των φοιτητών που βρίσκονται στο πρώτο έτος στον τομέα των κοινωνικών επιστημών δεν υπάρχουν εγγυήσεις. Κάποιοι από αυτούς δεν πήγαν στο πανεπιστήμιο για να βρουν καλύτερη δουλειά. Πήγαν επειδή δεν μπορούσαν να βρουν δουλειά και δεν ήξεραν τι να κάνουν. Έτσι, σκέφτηκαν: «ας πάρουμε την επιδότηση για το

πρώτο έτος και βλέπουμε τι θα κάνουμε». Δε νομίζω λοιπόν ότι το ζήτημα ήταν η εξασφάλιση του μέλλοντός μας. Όσον αφορά την επισφάλεια, κάποιοι ισχυρίζονται ότι το κίνημα ήταν ενάντια στην επισφάλεια, άλλοι ότι ήταν ενάντια στο νεοφιλελευθερισμό ή τη χειροτέρευση των συνθηκών γενικά. Αυτό ενάντια στο οποίο στράφηκε το κίνημα ήταν η παρούσα κατάσταση και όχι η χειροτέρευσή της από τη CPE. Και αυτό δεν εξαντλείται στην επισφάλεια ή κάτι τέτοιο. Πρόκειται για το ότι ζούμε σ' αυτή την κατάσταση, όπου πρέπει να ανησυχούμε από τα δεκαέξι μας για τη σύνταξη, να πάμε στο πανεπιστήμιο, να συναντάμε όλα τα σκατά, όπως τους καθηγητές, να μην ξέρουμε αν θα βρούμε ποτέ δουλειά ή, αν ποτέ βρούμε, να ανησυχούμε για το αν θα μπορέσουμε να μείνουμε σ' αυτή. Μπορεί κανείς να το πει επισφάλεια κατά μία έννοια. Είναι το γενικότερο αίσθημα ότι τα πράγματα δεν πάνε πολύ καλά στη ζωή μας.

B: Λίγους μήνες πριν τον αγώνα ενάντια στη CPE ένα άλλο μείζον κοινωνικό γεγονός έλαβε χώρα στη Γαλλία. Εννοούμε την εξέγερση στα προάστια. Ποια πιστεύεις ότι ήταν η επίδραση αυτού του αγώνα στους φοιτητές και στο κίνημα ενάντια στη CPE γενικά;

J: Όλοι ήξεραν τι είχε γίνει το 2005 και ότι θα συνέβαινε ξανά κάποια στιγμή. Έτσι, ο καθένας ήταν υποχρεωμένος να διαλέξει από ποια πλευρά είναι. Μετά την εξέγερση στα προάστια ήσουν είτε με τους εξεγερμένους είτε εναντίά τους. Κατά τη διάρκεια του κινήματος όφειλε κανείς να τοποθετηθεί είτε υπέρ είτε κατά αυτού που είχε συμβεί. Ήταν ένα ζήτημα που επανερχόταν συνεχώς κατά τη διάρκεια του κινήματος, προφανώς πρακτικά στο Παρίσι όπου συνέβησαν συμπλοκές μεταξύ διαδηλωτών και πολιτειακών από τα προάστια, αλλά ακόμα και πριν από αυτές, ακόμα και σε μέρη όπου δεν υπήρχαν αντίστοιχες συμπλοκές. Ήταν ένα διαρκές ζήτημα: ζούμε σε μια κοινωνία στην οποία γνωρίζουμε ότι θα συμβαίνουν τέτοιες εξεγέρσεις, έτσι είτε είμαστε με την αστυνομία είτε με τους ανθρώπους των προαστίων. Υπάρχει επίσης το θέμα με τον Σαρκοζί. Μετά την εκλογή του έλαβαν χώρα συγκρούσεις

με την αστυνομία⁶. Ο κόσμος γνώριζε ότι αυτοί που θα έτρωγαν τα περισσότερα σκατά μετά την εκλογή του Σαρκοζί στο προεδρικό αξίωμα θα ήταν οι άνθρωποι των προαστίων. Έτσι, υπήρχε η ανάγκη να γίνει φανερό ότι δεν είναι μόνο ο κόσμος των προαστίων που μάχεται ενάντια στην αστυνομία. Υπάρχει επίσης κόσμος στο κέντρο των πόλεων.

B: *Ήταν μαζικές αυτές οι συγκρούσεις;*

J: Την πρώτη φορά στο Παρίσι, ναι. Απέρριπταν τα αποτελέσματα των εκλογών, οι οποίες είναι η σημαντικότερη στιγμή της δημοκρατίας. Ήταν η πρώτη φορά που έγινε κάτι τέτοιο. Οι συγκρούσεις ήταν αυθόρμητες, διήρκεσαν ώρες και συμμετείχαν μερικές χιλιάδες ανθρώπων σ' αυτές. Συγκρούσεις συνέβησαν επίσης σε άλλες δέκα πόλεις της Γαλλίας. Ήταν μαζικές στη Ρεν. Οι καταστροφές ήταν το ίδιο εκτεταμένες όσο κατά τη διάρκεια του κινήματος ενάντια στη CPE.

B: *Δηλαδή, λες ότι αυτές οι συγκρούσεις έγιναν ενάντια στον Σαρκοζί ως σύμβολο; Ενάντια στο νεοφιλελευθερισμό, ας πούμε;*

J: Οι συγκρούσεις αυτές δεν ήταν μόνο συμβολικές. Οι άνθρωποι που συμμετείχαν γνώριζαν ότι και η δική τους κατάσταση θα χειροτέρευε επίσης. Για τους πολιτικοποιημένους, που εμπλέκονται στα κινήματα, ο κοινωνικός έλεγχος και η καταστολή ήταν ξεκάθαρο ότι θα αυξάνονταν. Αλλά και γενικότερα, τα πράγματα επρόκειτο να γίνουν πιο δύσκολα για τους φτωχούς, ιδιαίτερα τους άνεργους.

B: *Τι πιστεύεις για τις οργανωτικές μορφές του κινήματος; Στον απολογισμό σου γράφεις για έναν φορμαλισμό που υπήρχε στις γενικές συνελεύσεις. Τί εννοείς μ' αυτό; Στην 4^η ανακοίνωση της Εξόριστης Επιτροπής Κατάληψης της Σορβόνης⁷ διαβάσαμε: «Μαχόμαστε ενάντια σε έναν νόμο που ψηφίστηκε από την πλειοψηφία ενός νόμιμου κοινοβουλίου. Η ύπαρξή μας και μόνο αποδεικνύει ότι η δημοκρατική αρχή της πλειοψηφίας τίθεται υπό αμφισβήτηση, αποδεικνύει ότι ο μύθος της κυριαρχίας της γενικής συνέλευσης μπορεί να διαλυθεί. Είναι μέρος του αγώνα μας να περιορίσουμε, όσο το δυνατόν περισσότερο, την τυραννία της πλειοψηφίας. Όλος αυτός ο χώρος που δίνεται στις γενικές συνελεύσεις μας παραλύει και το μόνο που κάνει είναι να νομιμοποιεί στα χαρτιά ένα μάτσο μελλοντικών γραφειοκρατών. Οι συνελεύσεις εξουδετερώνουν κάθε πρωτοβουλία, εγκαθιδρύοντας ένα θεατρικό διαχωρισμό ανάμεσα στα λόγια και στην πράξη. Εφόσον έχει ψηφιστεί απεργία μέχρι την απόσυρση του νόμου για την ισότητα των ευκαιριών, οι γενικές συνελεύσεις θα πρέπει να γίνουν χώροι διαρκούς συζήτησης, χώροι όπου θα μπορούμε να μοιραζόμαστε εμπειρίες, ιδέες και επιθυμίες, ο τόπος στον οποίο συγκροτούμε τη δύναμή μας και όχι σκηνικό που κυριαρχείται από μικρο-διαμάχες για την εξουσία και ίντριγκες για την απόκτηση επιρροής στις αποφάσεις». Αυτή η κριτική αποκαλύπτει έναν υπαρκτό δημοκρατισμό εντός του κινήματος, ο οποίος πιθανόν περιόριζε πιο ριζοσπαστικές πρακτικές. Συμφωνείς;*

J: Στη Ρεν τα πράγματα ήταν διαφορετικά απ' ό,τι στο Παρίσι. Έμειναν δύο εβδομάδες στη Ρεν και στη συνέχεια πήγα στο Παρίσι, την εβδομάδα κατά την οποία αποσύρθηκε η CPE. Αλλά ακόμα γίνονταν κάποιες συνελεύσεις και δράσεις. Στο Παρίσι, για να επιτραπεί σε κάποιον να ψηφίσει στις συνελεύσεις έπρεπε να έχει μαζί του τη φοιτητική του ταυτότητα. Υπήρχε ένας αρκετά ισχυρότερος δημοκρατισμός απ' ό,τι στη Ρεν. Στη Ρεν δεν ήταν απαραίτητο να είναι κάποιος φοιτητής για να συμμετέχει και να ψηφίζει στις συνελεύσεις. Ο πρόεδρος (του πανεπιστημίου) επιχειρήσε να επιβάλλει την ψηφοφορία με φοιτητικές ταυτότητες αλλά αυτή η προσπάθεια σαμποταρίστηκε. Προφανώς υπήρχε ο φορμαλισμός και ο δημοκρατισμός, αλλά νομίζω πολλοί αγωνιστές μπορούσαν κάποιες φορές να χρησιμοποιούν το δημοκρατισμό

6. Αναφέρεται σε συγκρούσεις που έλαβαν χώρα στο κέντρο του Παρισιού και άλλες πόλεις μετά τη νίκη του Σαρκοζί στις προεδρικές εκλογές της 6^{ης} Μαΐου 2007.

7. Πρόκειται για μία από τις προκηρύξεις που κυκλοφόρησε η Εξόριστη Επιτροπή Κατάληψης της Σορβόνης, η οποία δημιουργήθηκε μετά την εκκένωση της κατάληψης της Σορβόνης από την αστυνομία στις 12 Μάρτη 2006. Η προκήρυξη μεταφράστηκε στα ελληνικά αρχικά από το Πριονιστήριο το Χρυσό Χέρι. Μπορεί να βρεθεί στην ιστοσελίδα του Blaumachen.

για να προωθήσουν το κίνημα. Υπάρχει ένα παράδειγμα στο κείμενό μου, στο σημείο όπου γράφω ότι η συνέλευση ψήφιζε παράνομες ενέργειες και όταν η αστυνομία ή η περιφρούρηση των συνδικαλιστών έλεγαν «δεν μπορείτε να το κάνετε αυτό, είναι παράνομο», εμείς μπορούσαμε να απαντήσουμε «είναι δημοκρατικό». Είναι κάπως τρελό. Ψηφίζαμε παράνομες ενέργειες ή ψηφίζαμε να αναγράφεται στο πανό η λέξη «επανάσταση» κλπ. Έτσι, για κάποιους το να συντάσσονται με τη δημοκρατία ήταν ένας τρόπος να είναι περισσότερο ριζοσπάστες. Μέχρι ενός σημείου η δημοκρατία λειτούργησε κατ' αυτόν τον τρόπο, ενώ στη συνέχεια λειτούργησε προς την αντίθετη κατεύθυνση, όταν ο κόσμος άρχισε να ψηφίζει ενάντια στην απεργία. Μετά απ' αυτή την καμπή, αρκετοί επιχειρήσαν να επιτεθούν στη δημοκρατία.

B: Άρα, η διαφορετική κατάσταση ανάμεσα στη Ρεν και το Παρίσι οδήγησε στο να αναπτυχθεί η παραπάνω κριτική από τους Παριζιάνους και όχι από εσάς.

J: Υπήρχε και στη Ρεν η ανάγκη μιας κριτικής στο δημοκρατισμό. Δύο παραδείγματα είναι οι συνελεύσεις στα πανεπιστήμια και το εγχείρημά μας να δημιουργήσουμε μια επιτροπή αγώνα της Ρεν⁸. Και εκεί αντιμετωπίσαμε πρόβλημα με το δημοκρατισμό. Στο πανεπιστήμιο, ο φορμαλισμός για τον οποίο μιλάω ήταν ότι κατα κάποιο τρόπο έπρεπε να ψηφίζουμε για τα πάντα. Ήταν εντελώς γελοίο να ψηφίζουμε για το πόσα πανό θα έχουμε στη διαδήλωση. Θυμάμαι να βρίσκομαι σε ένα αμφιθέατρο γεμάτο με πεντακόσιους ανθρώπους. Η διαδικασία ήταν τόσο τυπική που το προεδρείο έλεγε για κάθε ζήτημα: «είστε υπέρ, είστε κατά, ψηφίζετε λευκό ή απέχετε από την ψηφοφορία;» Υπήρχαν αυτές οι τέσσερις επιλογές. Έτσι, όλοι έπρεπε να ψηφίσουν. Δεν μπορούσε κανείς να μην ψηφίσει. Μπορούσε να ψηφίσει ότι δεν ήθελε να ψηφίσει. Αυτή η κατάσταση ήταν τόσο βαρετή και γελοία. Παρόλο που υπήρχαν αυτές οι τέσσερις επιλογές, μόνο δέκα άνθρωποι ψήφισαν τελικά, ενώ πολλοί περισσότεροι άρχιζαν να προκαλούν καταστροφές στο αμφιθέατρο, από βαρεμάρα...

B: Πιστεύεις ότι αυτός ο φορμαλισμός, το να ψηφίζει κανείς για τα πάντα, και η ιδέα ότι η δημοκρατία θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για να προωθηθούν ριζοσπαστικές πρακτικές έπαιξαν ρόλο στο κλείσιμο του κινήματος στη Ρεν; Γράφεις ότι η γενική συνέλευση της Δευτέρας 10 Απρίλη (ημέρα που ο Βιλπέν ανακοίνωσε την απόσυρση της CPE) ψήφισε ενάντια στη συνέχιση της απεργίας και στη συνέχεια η απεργία σταμάτησε.

J: Έγινε μία ακόμη συνέλευση την Τετάρτη 12 Απρίλη που ψήφισε υπέρ της συνέχισης της απεργίας και έπειτα ξεκίνησαν συγκρούσεις ανάμεσα σε αυτούς που ήταν υπέρ και αυτούς που ήταν κατά. Έτσι, ο πρόεδρος έκλεισε το πανεπιστήμιο για τις επόμενες δύο εβδομάδες. Αυτοί που επιχειρήσαν να χρησιμοποιήσουν τη δημοκρατία για να προωθήσουν ριζοσπαστικές ενέργειες, όταν είδαν τη δημοκρατία να στρέφεται εναντίον τους ήταν πολύ πρόθυμοι να στραφούν ενάντια στη δημοκρατία. Έτσι, την Τρίτη 11 Απρίλη προσπάθησαν να αποκλείσουν το πανεπιστήμιο. Όταν ο πρόεδρος προσπάθησε με τη βία να ανοίξει το πανεπιστήμιο, το ξανααπέκλεισαν ακόμα κι αν δεν ήταν δημοκρατική μια τέτοια ενέργεια.

B: Το λέμε αυτό επειδή στη Θεσσαλονίκη κατά τη διάρκεια των καταλήψεων του Φλεβάρη-Μάρτη 2007, υπήρξε το παράδειγμα του Πολυτεχνείου όπου οι ριζοσπάστες συνδικαλιστές είχαν πάντα τη δυνατότητα να κερδίζουν την ψηφοφορία υπέρ της κατάληψης κι έτσι όταν η πλειοψηφία ψήφισε εναντίον, η κατάληψη έληξε. Αντίθετα, στην Ιατρική δεν υπήρχε αυτή η δυνατότητα, μιας και αυτοί που ήταν υπέρ της κατάληψης ήταν τις περισσότερες φορές μειοψηφία. Έτσι, αφού μια από τις πρώτες μεγάλες γενικές συνελεύσεις ψήφισε κατά της κατάληψης, χρησιμοποιήθηκαν αντιδημοκρατικές πρακτικές για να μπλοκαριστεί η λειτουργία της σχολής. Εκεί έγκειται και η ερώτησή μας, αν αυτή η σύγχυση γύρω από τη δημοκρατία που περιγράφεις οδήγησε κάποιους να σταματήσουν αφού η πλειοψηφία είπε «κατά».

J: Σίγουρα. Προφανώς τέτοιες πρακτικές είναι ένας τρόπος μπλοκαρίσματος που θα μπορούσε να έχει

8. Δες παρακάτω στη συνέντευξη για την προσπάθεια δημιουργίας αυτής της επιτροπής αγώνα της Ρεν, καθώς και στον απολογισμό της συντρόφισσας, Δύο εβδομάδες στη Ρεν.

χρησιμοποιηθεί. Το να περιμένει κανείς την πλειοψηφία να συμφωνήσει είναι συνήθως απλά αδράνεια. Όταν ξεκινήσαμε την επιτροπή αγώνα της Ρεν η ιδέα που θέλαμε να προωθήσουμε ήταν ότι αν αρκετοί άνθρωποι θέλουν να κάνουν κάτι το κάνουν. Έπρεπε να αντιπαρατεθούμε με τους τροτσκιστές για αρκετό καιρό πάνω σ' αυτό. Η ζωή της επιτροπής αγώνα της Ρεν ήταν πολύ σύντομη, αλλά νομίζω ότι στους περισσότερους άρεσε η ιδέα ότι αν θέλεις να κάνεις κάτι και είσαι προετοιμασμένος για τις συνέπειες, το κάνεις.

B: Ποιος ήταν ο ρόλος των φοιτητικών παρατάξεων; Υπήρχε μια κριτική στάση απέναντι σ' αυτές;

J: Στη Ρεν οι συνδικαλιστές της UNEF⁹ αποδοκιμάζονταν αρκετά κατά τη διάρκεια των συνελεύσεων. Έτσι, επειδή ήξεραν ότι δεν ήταν δημοφιλές να είναι κανείς μέλος παράταξης, στις εκλογές των αντιπροσώπων για το εθνικό συντονιστικό, έρχονταν και λέγανε «δεν είμαι μέλος κάποιας παράταξης», τη στιγμή που όλοι ήξεραν ότι ήταν. Όταν κάποιος έλεγε ότι είναι από την UNEF όλοι τον γιουχάριζαν. Έπειτα, υπήρχαν οι φοιτητικές ομάδες ριζοσπαστικών συνδικάτων όπως η CNT (αναρχικοί) και το SUD (τροτσκιστές, υπέρ μιας εναλλακτικής παγκοσμιοποίησης), οι οποίες δεν είχαν την κλασική στάση των συνδικαλιστών. Επειδή το κίνημα ήταν πολύ μεγάλο, οι διαχωρισμοί ανάμεσα στα ριζοσπαστικά συνδικάτα, όπως η CNT και το SUD, έτειναν να εξαφανιστούν, καθώς προσπαθούσαν να ακολουθήσουν τις διαθέσεις της πλειοψηφίας των φοιτητών και ακόμα να είναι ένα βήμα πιο ριζοσπάστες, ξεχνώντας τις προηγούμενες αρχές τους περί μη-βίας.

B: Σύμφωνα με τον απολογισμό της ομάδας *Mouvement Communiste*¹⁰ «Η κινητοποίηση σε χιλιάδες σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, στα κέντρα των πόλεων καθώς και στα προάστια, ήταν το κρίσιμο στοιχείο που έγειρε την πλάστιγγα υπέρ των νέων». Συμφωνείς; Ποιο ήταν το περιεχόμενο του αγώνα των μαθητών; Συναντήθηκε πραγματικά ο αγώνας τους με αυτόν των φοιτητών (πέρα από τη συνεύρεσή τους στις διαδηλώσεις); Οι αγωνιζόμενοι μαθητές ήταν κυρίως στα προάστια;

J: Νομίζω είναι αλήθεια ότι η κινητοποίηση των μαθητών είχε πολύ σημαντική επίδραση. Πιστεύω ότι ένας από τους λόγους είναι ότι παρόλο που η μεγάλη πλειοψηφία των μαθητών δε ζει στα προάστια -μαθητές διαδήλωναν στο κέντρο όλων των επαρχιακών γαλλικών πόλεων, καθώς και του Παρισιού- μαθητές από τα προάστια συμμετείχαν στο κίνημα. Κυρίως όχι κατεβαίνοντας στο Παρίσι για να σπάσουν τα κεφάλια των φοιτητών, αλλά διαδηλώνοντας στα σχολεία τους, στην περιοχή τους. Υπήρχαν πολλές συγκρούσεις με την αστυνομία μπροστά από σχολεία στο Seine-Saint-Denis και σε άλλα προάστια γύρω από το Παρίσι.

B: Οι μαθητές διαδήλωναν ενάντια στη CPE;

J: Ναι. Όσον αφορά το περιεχόμενο, πρέπει να δει κανείς το ζήτημα της επισφάλειας γενικότερα. Οι πρωτοετείς φοιτητές δεν μπορούν να είναι σίγουροι ότι θα βρουν μια καλή δουλειά. Ταυτόχρονα, υπάρ-

9. *Union Nationale des Etudiants de France*: Εθνική Ένωση Φοιτητών Γαλλίας, η κύρια φοιτητική ένωση στη Γαλλία.

10. Δες το κείμενο *A lovely spring in France*, το οποίο μπορεί να βρεθεί στο δικτυακό τόπο libcom.org

χουν πολλοί μαθητές που δεν πρόκειται να συνεχίσουν το σχολείο μετά τα δεκαέξι. Η επισφάλεια λοιπόν αγγίζει και τους μαθητές. Ξέρουν ότι αν δεν πάρουν καλούς βαθμούς δεν μπορούν να βρουν δουλειά. Παρομοίως, όσοι παρατάνε το σχολείο στα δεκαέξι τους δεν μπορούν να βρουν δουλειά, πέρα από σκατοδουλειές. Πιστεύω ότι οι μαθητές ήταν ο σύνδεσμος ανάμεσα στην εξέγερση του Νοέμβρη και τους φοιτητές, ακόμα κι αν δεν προέρχονταν όλοι από τα προάστια.

B: Υπήρχαν αιτήματα των μαθητών που να αφορούν σχολικά ζητήματα;

J: Δε νομίζω. Το κίνημα ήταν ενάντια στη CPE και την επισφάλεια. Επικρατούσε επίσης η ιδέα ότι αν η κυβέρνηση έβγαινε κερδισμένη από αυτή την κοινωνική διαμάχη, θα ήταν πιθανό όλα τα επόμενα κινήματα να ήταν ανίκανα να κερδίσουν ο,τιδήποτε: έτσι θα είχε την ευκαιρία να αναδιαρθρώσει συνολικά τη γαλλική κοινωνία, όπως έκανε η Θάτσερ τη δεκαετία του '80. Δεν απέσυρε το νόμο ενάντια στους ανθρακωρύχους και μετά τη μεγάλη ήττα του αγώνα τους ήταν εντελώς αδύνατο να οργανωθεί ο,τιδήποτε. Νομίζω υπήρχε διάχυτη αυτή η ιδέα, ότι αν το κίνημα ενάντια στη CPE ηττούνταν τότε κάθε κίνημα μετά από αυτό θα αποτύχαινε. Επίσης, υπάρχει κι ένα ακόμα στοιχείο. Οι μαθητές είχαν κινητοποιηθεί ξανά το 2005¹¹. Τότε, είχαν συμβεί επίσης συμπλοκές ανάμεσα σε διαδηλωτές και πιτσιρικάδες από τα

11. Οι μαθητές κινητοποιήθηκαν το 2005 στη Γαλλία ενάντια στο νόμο Fillon (από το όνομα του τότε υπουργού παιδείας της χώρας), ο οποίος βασικά προέβλεπε τα εξής: α) Αξιολόγηση των σχολείων, κάτι που σημαίνει ότι το «Α» σε ένα «κακό» σχολείο έχει μικρότερη αξία από το «Α» σε ένα «καλό». β) Αλλαγή του τρόπου βαθμολόγησης των μαθητών, με τον τελικό βαθμό να καθορίζεται πλέον όχι μόνο με εξετάσεις αλλά και από την απόδοση στην τάξη. γ) Εισαγωγή της επιλογής για μελλοντική αντικατάσταση των φυλάκων των σχολείων από αστυνομικούς. Με άλλα λόγια, ο νόμος προωθούσε την περαιτέρω διαστρωμάτωση του εκπαιδευτικού συστήματος, εντείνοντας τον κοινωνικό έλεγχο και τους διαχωρισμούς ανάμεσα στους μαθητές. Οι κινητοποιήσεις ξεκίνησαν το Φεβρουάριο, με μεγάλες διαδηλώσεις σε πολλές γαλλικές πόλεις και κυρίως στο Παρίσι, οι οποίες γρήγορα εξελίχθηκαν σε καταλήψεις σχολείων. Τον Μάρτιο, το 7% των λυκείων ήταν κατειλημμένα, ποσοστό που έφτανε το 25% στην περιοχή του Παρισιού. Οι καταλήψεις ήταν αυτο-οργανωμένες και συνοδεύτηκαν από αρκετές καταλήψεις δημοσίων κτηρίων, συγκρούσεις με την αστυνομία και κάποιους αποκλεισμούς δρόμων. Το κίνημα δεν κατάφερε να κάνει την κυβέρνηση να υποχωρήσει και να αποσύρει τον νόμο και μετά τις διακοπές του Απριλίου (περίοδος που ξεκινάει οι εξετάσεις) σταμάτησε. Ωστόσο, πολλοί μαθητές δεν ήταν διατεθειμένοι να δεχτούν την ήττα και συζητούσαν την επανεκκίνηση του κινήματος μετά το καλοκαίρι. Από τα λίγα που διαβάσαμε για αυτό το κίνημα, μας έκανε εντύπωση το παρακάτω περιστατικό, γι' αυτό και το αναφέρουμε εδώ: μέσα στην αγωνιστική ατμόσφαιρα των καταλήψεων, σε κάποιο δημοτικό σχολείο, καμιά εικοσαριά μαθητές ηλικίας 10 ετών απαίτησαν από τη διευθύντρια τη σημαντική μείωση του διαβάσματος για το σπίτι. Στη συνέχεια γυρνούσαν στους δρόμους φωνάζοντας «Απεργία διαβάσματος!». Για περισσότερα, δες το κείμενο *2005: The movement of secondary school students in France* από endangeredphoenix, που μπορεί να βρεθεί στο libcom.org.

προάστια¹². Το κράτος ήταν εξαιρετικά κατασταλτικό σε σχέση με προηγούμενους αγώνες. Συμμετείχα στο μαθητικό κίνημα του 1998 και τότε η αστυνομία δεν τολμούσε να χτυπήσει παιδιά. Αλλά το 2005 δεν τους ένοιαζε. Πιστεύω ότι οι μαθητές συμμετείχαν στο κίνημα ενάντια στη CPE επειδή είχαν βιώσει την ήττα την προηγούμενη χρονιά.

B: Ποια ήταν η σχέση των εργατών με τον αγώνα ενάντια στη CPE; Υπάρχουν παραδείγματα όπου εργάτες ή κομμάτια της εργατικής τάξης αναμίχθηκαν πρακτικά με το κίνημα; Από την άλλη, ποιες ήταν οι προσπάθειες των φοιτητών να προσεγγίσουν τον εργατικό κόσμο; Διαβάσαμε για κάποιες διαεπαγγελματικές συναντήσεις με εργάτες ή για την ύπαρξη γενικών συνελεύσεων ανοιχτών στον καθένα (όχι μόνο σε φοιτητές) και για επιτροπές αγώνα σε σχολεία που έφεραν μαζί μαθητές, γονείς και δασκάλους. Πόσο κυρίαρχες ήταν αυτές οι τάσεις; Στο ίδιο πλαίσιο, υπάρχει και εκείνη η προσπάθειά σας να χτίσετε μια επιτροπή αγώνα της Ρεν. Μπορείτε να μας πεις λίγα περισσότερα στοιχεία γι' αυτό;

J: Πρέπει να πω ότι υπήρχε μια καθολική υποστήριξη από τον πληθυσμό για το κίνημα. Αλλά όσον αφορά τη συμμετοχή στις διαδηλώσεις, ήταν κυρίως εργάτες με εξασφαλισμένες δουλειές στο συνδικαλισμένο τομέα που συμμετείχαν.

B: Εννοείς τους εργάτες του δημόσιου τομέα;

J: Ναι. Και από τον ιδιωτικό τομέα κόσμος που δουλεύει σε μεγάλες εταιρίες, κάτι που σημαίνει ότι υπάρχουν συνδικάτα και ότι οι εργάτες μπορούν να σηκώσουν μια απεργία χωρίς να χάσουν τη δουλειά τους. Από εκεί και πέρα, υπήρχε το ζήτημα πώς θα καταφέρουμε να συμμετέχουν και άλλοι άνθρωποι και σε σχέση μ' αυτό ήταν που είχαμε την ιδέα να δημιουργήσουμε την επιτροπή αγώνα της Ρεν. Δεν πιστεύαμε ότι θα γίνει γενική απεργία, καθώς η υποστήριξη πολλών εργατών ήταν από αλληλεγγύη και αυτό δεν είναι αρκετό για να γίνει γενική απεργία. Όσο για τους νέους που εργάζονται και ήταν οι πρώτοι που θα επηρεάζονταν από τη μεταρρύθμιση, συνήθως δουλεύουν σε επσφαλείς συνθήκες και δεν μπορούν να απεργήσουν. Αυτός είναι ο λόγος που θέλαμε να βρούμε έναν τρόπο ώστε να μπορούν κι αυτοί να συμμετέχουν σε δράσεις, ακόμα κι αν δεν μπορούσαν να απεργήσουν. Ήταν ένας τρόπος να τους κάνουμε να συμμετέχουν σε ένα άλλο επίπεδο. Η βασική ιδέα σχετικά με την επιτροπή αγώνα δεν ήταν τόσο να προσπαθήσουμε να πιάσουμε για γενική απεργία, αλλά κυρίως να μπορούμε να οργανώνουμε δράσεις που μπλοκάρουν την οικονομία μαζί με τους εργάτες έξω από το ωράριό τους¹³.

B: Πιστεύεις ότι αυτή η προσπάθεια απέτυχε;

J: Ναι (γέλια). Λοιπόν, τα πράγματα ήταν παράξενα: πριν την απόφασή μας να δημιουργήσουμε την επιτροπή αγώνα, οι τροτσκιστές πήγαιναν διαρκώς στα εργοστάσια για να μοιράσουν φυλλάδια. Κανένας δεν ενδιαφερόταν ιδιαίτερα. Οργάνωναν συναντήσεις στις οποίες έρχονταν τριάντα συνδικαλιστές και λέγανε «στο δικό μου εργοστάσιο δεν συμβαίνει τίποτα, γεια!» και αυτό ήταν όλο. Έτσι, όταν πήγαμε

12. Η επίθεση νέων από τα προάστια σε μαθητές συνέβη στις 8 Μάρτη του 2005 στο Παρίσι. Τα CRS (τα γαλλικά ΜΑΤ) και οι υπόλοιποι μπάσοι απλά κοιτούσαν χωρίς να παρέμβουν, καθώς κινητά, χρήματα κλπ κλέβονταν από τους διαδηλωτές. Το παράξενο είναι ότι δεν καταστράφηκαν καθόλου καταστήματα, κάτι που γίνεται πολύ συχνά όταν νέοι από τα προάστια κατεβαίνουν σε διαδηλώσεις. Πολλοί ισχυρίστηκαν ότι η επίθεση ήταν κανονισμένη από το κράτος. Το γεγονός ότι νέοι που ανήκαν σε διαφορετικές συμμορίες συγκεντρώθηκαν στο ίδιο σημείο, είχαν ένα ξεκάθαρο σχέδιο να σπάσουν την πορεία στα δύο και διευθύνονταν από καμιά εικοσαριά τύπους μεγαλύτερης ηλικίας που έμοιαζαν με μαφιόζους, ενισχύει αυτή την εκτίμηση. Από την άλλη, ακόμα κι αν το σχέδιο ήταν της αστυνομίας (που προφανώς κάτι θα είχε τάξει στους αρχηγούς), αυτό το επεισόδιο φανερώνει την απόσταση ανάμεσα στα διάφορα κομμάτια της τάξης. Βέβαια, η συνέπεια αυτής της επίθεσης για τους μαθητές ήταν να αλλάξουν τακτική: αντί να οργανώνουν κεντρικές πορείες, άρχισαν να καταλαμβάνουν τα σχολεία τους. Η εκτίμηση που περιγράφουμε παραπάνω είναι από το ίδιο κείμενο που αναφέρεται στην προηγούμενη υποσημείωση.

13. Τονίζουμε αυτό το σημείο για να δώσουμε έμφαση στην εκτίμηση ότι μόνο αν μπλοκαριστεί η οικονομία μπορεί να συνεχιστεί ο αγώνας.

σε εκείνη την επιτροπή¹⁴, προσπαθώντας να οργανώσουμε την επιτροπή αγώνα, οι τροτσκιστές μας κορόιδευαν για το κείμενο που γράψαμε. Ωστόσο, όταν το μοιράσαμε στη διαδήλωση πιστεύαμε ότι θα υπήρχαν καμιά πενήντα άνθρωποι να περιμένουν στο μέρος που είχαμε καλέσει τη συνάντηση, αλλά υπήρχαν χίλιοι¹⁵. Ήταν λοιπόν επιτυχία το ότι οι άνθρωποι που διάβασαν το κείμενο πίστεψαν ότι αυτός ήταν καλύτερος τρόπος για να συμμετέχουν στο κίνημα απ' ό,τι ο συνηθισμένος κι έτσι ήρθαν για να δουν τι θα γίνει. Αλλά τα συνδικάτα κατάφεραν να ελέγξουν τη συνέλευση: στήσανε τα βανάκια τους να παίζουν δυνατή σκατομουσική, τα megάφωνα τους και βγάζανε λόγους μέχρι που όλοι βαρέθηκαν και φύγανε. Μετά από αυτή τη συνέλευση προσπαθήσαμε να οργανώσουμε κάτι στο πανεπιστήμιο. Δεν ήταν καλή ιδέα καθώς κανείς δεν τραβιέται στο πανεπιστήμιο αν δεν είναι φοιτητής. Παρόλο που ήταν ανοιχτό για όλους, το μέρος δεν ήταν το κατάλληλο.

B: *Κατά πόσο υπήρξε εντός του κινήματος μια ριζοσπαστική αμφισβήτηση της «φοιτητικής ταυτότητας» και του ρόλου του πανεπιστημίου εντός του καπιταλιστικού καταμερισμού της εργασίας;*

J: Είναι γεγονός ότι παρόλο που το κίνημα ήταν ως ένα βαθμό φοιτητικό κίνημα, ο νόμος δεν ήταν ένας νόμος ενάντια στους φοιτητές. Οι φοιτητές δεν μπορούσαν να ισχυρίζονται ότι απειλούνται ως φοιτητές. Από την αρχή έπρεπε να μιλάνε για ένα νόμο που στόχευε πολύ περισσότερους ανθρώπους από τους φοιτητές. Αυτό είναι το ένα. Από την άλλη όμως, διατηρούνταν η φοιτητική ταυτότητα, ιδιαίτερα στο Παρίσι. Ήταν μια σχεταριστική ταυτότητα. Οι φοιτητές αναγνώριζαν ότι υπήρχαν ένα σωρό άνθρωποι που μάχονταν ενάντια στη CPE και δεν ήταν φοιτητές. Αλλά ο καθένας όφειλε να αγωνίζεται εντός του δικού του κλάδου ή κάτι τέτοιο. Λέγανε, λοιπόν, «εμείς είμαστε φοιτητές, αγωνιζόμαστε στο πανεπιστήμιο και δεν θέλουμε εξωπανεπιστημιακούς να έρθουν και να αλληλεπιδράσουν με το κίνημά μας. Όλα καλά αν αυτοί κάνουν τα δικά τους κι εμείς τα δικά μας». Αυτή ήταν η φοιτητική ταυτότητα που υπήρχε.

B: *Δηλαδή, κατα κάποιο τρόπο οι φοιτητές πρακτικά αναπαρήγαγαν τη διαίρεση ανάμεσα σε φοιτητές και μη.*

J: Στο Παρίσι κυρίως. Στη Ρεν έγιναν διάφορες προσπάθειες ενάντια σ' αυτό, κάτι που δεν σημαίνει βέβαια ότι δεν υπήρχε καθόλου η διαίρεση. Υπήρχε η φοιτητική ταυτότητα σε ένα άλλο επίπεδο και ο κόσμος δεν κατάφερε να ξεπεράσει το διαχωρισμό. Τουλάχιστον το προσπαθήσαμε.

14. Για την οργάνωση του αγώνα στο πανεπιστήμιο της Ρεν υπήρχαν πέντε επιτροπές που συναντούνταν κάθε μέρα, στις οποίες ο καθένας (φοιτητής ή όχι) μπορούσε να συμμετέχει: «δράσης», «εσωτερική» (για τη δημιουργία συνδέσεων με εργατές του πανεπιστημίου: καθηγητές, προσωπικό καθαρισμού κτλ...), «εξωτερική» (για τη δημιουργία συνδέσεων με εργατές εκτός πανεπιστημίου, όπως επίσης με μαθητές, άνεργους κτλ...), «κατάληψης» (για την οργάνωση της ζωής στο πανεπιστήμιο: ομάδες περιφρούρησης, βάρδιες καθαρισματος...) και «καταστολής» (για την πληροφόρηση όλων για τα δικαιώματά μας σε περίπτωση σύλληψης, στο δικαστήριο κτλ...). Αυτές οι επιτροπές έκαναν προτάσεις στις γενικές συνελεύσεις (αν και ήταν δυνατό να κάνει πρόταση κάποιος που δε συμμετείχε σε καμία επιτροπή) και αν αυτές γίνονταν αποδεκτές, οι επιτροπές θα αναλάμβαναν την υλοποίησή τους [από τον απολογισμό της Jeanneneton, *Δύο εβδομάδες στη Ρεν*]. Εδώ αναφέρεται στην «εξωτερική» επιτροπή.

15. Αναπαράγουμε ένα κομμάτι από το κείμενο που καλούσε στην επιτροπή αγώνα της Ρεν: «*Το ζήτημα πλέον δεν είναι απλά να δηλώνει κανείς τη συμπαράστασή του στους φοιτητές, αλλά να οργανωθεί ώστε να αντιμετωπίσει την επίθεση της κυβέρνησης που επηρεάζει όλες τις κοινωνικο-επαγγελματικές κατηγορίες. Η σημερινή συνάντηση δεν επιθυμεί να συγκροτήσει μια «δια-επαγγελματική συνέλευση» όπου θα αρκούμαστε στο να επαναλαμβάνουμε ότι πράγματι «η κατάσταση απαιτεί γενική απεργία, αλλά...». Δεν περιμένουμε απλά αυτούς που θα 'ναι παρόντες να συμμετέχουν ως «αντιπρόσωποι» των εργασιακών «τους» χώρων όπου η κατάσταση δεν είναι αρκετά «ώριμη». το κάλεσμά μας απευθύνεται σε αυτούς που, άσχετα με το από πού προέρχονται, επιθυμούν να συμμετέχουν άμεσα στο μπλοκάρισμα της οικονομίας (τραίνων, δρόμων, βιομηχανικών ζωνών), και να γενικεύσουν τα σταματήματα της εργασίας. Αυτούς που επιθυμούν να προωθήσουν απεργίες διάρκειας σε τομείς-κλειδιά της οικονομίας. Αισθανόμαστε την επιτακτική ανάγκη να οργανώσουμε δράσεις άμεσα, γνωρίζοντας ότι η κυβέρνηση περιμένει τις σχολικές διακοπές, καθώς και να εκβιάσει με τις επερχόμενες εξετάσεις προκειμένου να μας αποδυναμώσει». Ολόκληρη η προκήρυξη αποτελεί παράρτημα του κειμένου *Δύο εβδομάδες στη Ρεν*.*

B: Στο κείμενό σου περιγράφεις διάφορες ενέργειες που στόχευαν να επιτεθούν στην οικονομία, όπως μπλοκαρίσματα σιδηροδρομικών γραμμών και δρόμων, μετακομίσεις (*demenage*)¹⁶ κλπ. Διαβάσαμε επίσης για κάποιες ενέργειες «αυτομείωσης» (πέρα από τις λεπλάσιες που έγιναν σε κάποια προάστια από μαθητές), όπως χρήση του τρένου χωρίς εισιτήριο προκειμένου οι απεργοί να μεταφερθούν στο Παρίσι για μια πανεθνική διαδήλωση, αυτομείωση των τιμών σε εστιατόρια των πανεπιστημίων, μπλοκάρισμα της λειτουργίας διοδίων κοκ. Πόσο μειοψηφικές ήταν τέτοιες ενέργειες; Τι συνέπειες είχαν για την οικονομία;

J: Όταν επιχειρήσαμε να κλείσουμε την περιφερειακή οδό της Ρεν ήταν 6 το πρωί κι έτσι αποκλείστηκε η εργατική δύναμη που μετακινούταν προς τη Ρεν. Υπήρχαν ανάμικτα συναισθήματα. Σημαντική αλληλεγγύη στην αρχή αλλά στη συνέχεια μια δυσαρέσκεια, μιας και οι συνεχείς αποκλεισμοί προκαλούσαν προβλήματα στον κόσμο. Αλλά ο αποκλεισμός ήταν αρκετά αποτελεσματικός και αυτός ήταν ο λόγος που μετά τη δεύτερη προσπάθειά μας η αστυνομία άνοιξε το δρόμο αμέσως. Νομίζω ότι αν θέλουν να κρατήσουν το δρόμο ανοιχτό μπορούν να το κάνουν, οπότε δε νομίζω ότι θα μπορούσαμε να τα έχουμε καταφέρει καλύτερα.

B: Ήταν όλες αυτές οι ενέργειες κάτι καινούριο ή είχαν πραγματοποιηθεί και στο παρελθόν;

J: Δε θυμάμαι να έχουν ξαναπραγματοποιηθεί. Οι καταλήψεις σιδηροδρομικών σταθμών είναι κάτι συνηθισμένο, αλλά ο αποκλεισμός περιφερειακών οδών δεν νομίζω ότι έχει πραγματοποιηθεί πολλές φορές στο παρελθόν. Οι μετακομίσεις ήταν επίσης κάτι καινούριο. Από την άλλη, βέβαια, όλες αυτές οι ενέργειες δεν κατάφεραν να μπλοκάρουν την εθνική οικονομία. Δε νομίζω ότι η κυβέρνηση απέσυρε το νόμο επειδή η οικονομία αντιμετώπιζε προβλήματα.

B: Ήταν περισσότερο μια κοινωνική κρίση...

J: Ναι.

B: Από την άλλη, γράφεις ότι οι μικροκαταστηματάρχες στη Ρεν αντιμετώπιζαν αρκετά προβλήματα. Δεν είναι αυτό σημαντικό για σένα;

J: Ναι, είναι. Αλλά αυτό ήταν πίεση προς αυτούς τους συγκεκριμένους, δε νομίζω ότι ήταν πίεση προς την κυβέρνηση. Από την άλλη, πρέπει να δει κανείς ότι αυτές οι ενέργειες εμφανίστηκαν παράλληλα με τη σχετική εξαφάνιση του βιομηχανικού τομέα και των τόπων που είναι ξεκάθαρο ότι πρέπει να αποκλειστούν. Καθώς η οικονομία έχει γίνει περισσότερο ρευστή, αυτές οι πρακτικές ήταν μια προσπάθεια να την μπλοκάρουμε.

16. Οι διαδηλωτές μπαίνουν μέσα σε ένα χώρο (π.χ. κάποιο μαγαζί), σχηματίζουν μια ανθρώπινη αλυσίδα μεταφοράς και βγάζανε όλα τα έπιπλα έξω. Ο νέος αυτός τρόπος διατάραξης της λειτουργίας ενός χώρου χρησιμοποιήθηκε ευρέως στη Γαλλία κατά τη διάρκεια του κινήματος, καθώς είναι μια μέση λύση ανάμεσα στην κατάληψη ενός χώρου (κάτι το οποίο μπορεί να είναι αρκετά βαρετό, ειδικά όταν πρόκειται για ένα απαίσιο μέρος) και την καταστροφή του.

B: Αυτοί που οργανώνετε τέτοιες ενέργειες και συμμετείχατε σ' αυτές ήσαστε μειοψηφίες;

J: Στη Ρεν, όχι. Στις γενικές συνελεύσεις παρευρίσκονταν πέντε από τις είκοσι χιλιάδες φοιτητές. Αυτό σημαίνει το ένα τέταρτο. Η πλειοψηφία ψήφιζε υπέρ τέτοιων ενεργειών, κάτι που δε σημαίνει βέβαια ότι συμμετείχαν όλοι. Ανάλογα με τη δράση συμμετείχαν κάποιες φορές διακόσιοι άνθρωποι άλλοτε χίλιοι. Σε έναν αποκλεισμό της περιφερειακής οδού ήμασταν πεντακόσιοι περίπου. Οι δράσεις ψηφίζονταν από όλους, η δημοκρατία επέτρεπε να γίνονται. Αντίθετα, στο Παρίσι, επειδή δεν ήταν δυνατό κάτι τέτοιο εξαιτίας της ισχυρής φοιτητικής ταυτότητας, οι ριζοσπάστες έπρεπε να κάνουν πράγματα έξω από το κίνημα σε μειοψηφίες, όπως η κατάληψη της EHESS¹⁷ και άλλες τέτοιες ενέργειες. Δεν τους κατηγορώ καθόλου. Δεν μπορούσαν να κάνουν κάτι άλλο, από τη στιγμή που η απόσταση που χώριζε τους φοιτητές από τους ριζοσπάστες ήταν μεγάλη. Έτσι, οι ριζοσπάστες αμφισβήτησαν τη δημοκρατία, παράτησαν τις συνελεύσεις και κάνανε τα δικά τους. Στη Ρεν δε συνέβη

αυτό. Οι ριζοσπάστες και οι φοιτητές ήταν μαζί, ψήφισαν μαζί τις παράνομες ριζοσπαστικές ενέργειες. Έτσι, οι τελευταίες είχαν μαζικό αντίκτυπο.

B: Απ' όσο γνωρίζουμε, η απεργία των φοιτητών ξεκίνησε από το πανεπιστήμιο Ρεν 2. Επιπρόσθετα, διαβάσαμε στο κείμενό σου για πανό που γράφανε «Γενική απεργία, ας μπλοκάρουμε τα πάντα» ή «Επανάσταση», για συνθήματα όπως «Δε μας ενδιαφέρει η CPE, δε θέλουμε να δουλεύουμε καθόλου», ή για αυθόρμητες και μαζικές συγκρούσεις. Λοιπόν, ήταν η κατάσταση στη Ρεν περισσότερο εξελεγχόμενη απ' ότι σε άλλες πόλεις; Πως εξηγείς τις διαφορές ανάμεσα στη Ρεν και το Παρίσι;

J: Μπορώ να σκεφτώ κάποιους λόγους, αλλά δεν ξέρω αν αυτοί εξηγούν τα πάντα. Πιστεύω ότι στη Ρεν οι διαχωρισμοί μεταξύ των διαφορετικών κομματιών του πληθυσμού δεν είναι τόσο μεγάλοι όσο στο Παρίσι. Οι συγκρούσεις δεν είναι τόσο έντονες. Η ζωή για τους φτωχούς δεν είναι τόσο δύσκολη όσο στο Παρίσι, έτσι η αναγκαιότητα να κλείνεται κανείς στο μικρό ασφαλή κλάδο του δεν είναι τόσο μεγάλη. Από την άλλη, υπάρχουν διαφορές και όσον αφορά τους ριζοσπάστες. Αυτό που συμβαίνει συνήθως στις μεγάλες πόλεις είναι ότι υπάρχουν τόσες πολλές ριζοσπαστικές ομάδες, υπεραριστεροί, αναρχικοί, αυτόνομοι,

17. «Από τη Δευτέρα το βράδυ η Ecole des hautes etudes en sciences sociales (EHESS) βρίσκεται σε κατάληψη, όχι μόνο και όχι κυρίως από φοιτητές της, αλλά από έναν ετερόκλητο κόσμο, με σαφή όμως πολιτικά χαρακτηριστικά! "Εκμεταλλεζόμενοι" τον αποκλεισμό που υπήρχε κυρίως από αριστερούς φοιτητές και που έφτανε στο αναπόφευκτο τέλμα του, σύντροφοι από τον ονομαζόμενο (με κάθε αυθαιρεσία του όρου) αυτόνομο χώρο, μαζί με αναρχικούς και αρκετούς ακροαριστερούς, αποφασισαν μια δυναμική κατάληψη που σύντομα, όπως ήταν φυσικό, συγκέντρωσε όλο το κομμάτι εκείνο που αγωνίζεται και πέρα από τα στενά αμυντικά πλαίσια απόσυρσης του νόμου, προβάλλοντας το ζήτημα της εξέγερσης ή έστω της επεξεργασίας της σε ένα ευρύτερο αντικαπιταλιστικό πλαίσιο». Από προκήρυξη των καταληψιών της EHESS. Η κατάληψη εκκενώθηκε μετά από λίγες ημέρες από τα γαλλικά MAT. Οι άνθρωποι που συμμετείχαν μετακινήθηκαν στο κατελημμένο πανεπιστήμιο Paris-Tolbiac.

που είναι αρκετοί ώστε να επιβιώνουν μόνοι τους κι έτσι δεν προσπαθούν να κάνουν πράγματα μαζί. Αντίθετα, στη Ρεν για παράδειγμα, τέτοιες ομάδες δεν έχουν αρκετό κόσμο ώστε να επιβιώνουν μόνες τους κι έτσι όταν επιθυμούν να πραγματοποιήσουν κάποια ενέργεια πρέπει να το κάνουν όλοι μαζί. Δεν μπορούν να προχωρήσουν σε μειοψηφικές ενέργειες όπως στο Παρίσι γιατί δεν είναι αρκετοί. Έτσι, στο κίνημα έπρεπε να κάνουν πράγματα μαζί με τους φοιτητές και όλο τον υπόλοιπο κόσμο.

B: *Μια διαφορά που διαπιστώσαμε ανάμεσα στο φοιτητικό κίνημα στην Ελλάδα και στο κίνημα ενάντια στη CPE είναι ότι στη Γαλλία η κατάληψη δεν ήταν τόσο κυρίαρχο μέσο πάλης. Πώς το εξηγείς αυτό;*

J: Οι φοιτητές ήταν απεργοί πριν μεταμορφωθούν σε καταληψίες. Οι άνθρωποι που συμμετείχαν στις συνελεύσεις κάθε Δευτέρα ψήφιζαν πρώτα απ' όλα: Απεργούμε ή όχι; Αν απεργούμε, το δεύτερο ζήτημα είναι: «Χρησιμοποιούμε το μέσο της κατάληψης ή κάνουμε κάτι άλλο;». Έτσι, μπορεί οι φοιτητές να απεργούσαν χωρίς να καταλαμβάνουν το πανεπιστήμιο, αν δεν ήθελαν να παρεμποδίσουν τον κόσμο να εισέρχεται σ' αυτό. Τα περισσότερα πανεπιστήμια είχαν απεργία, όχι κατάληψη. Με την έννοια ότι οι φοιτητές δεν πήγαιναν στα μαθήματά τους, διαδήλωναν, πραγματοποιούσαν διάφορες ενέργειες, αλλά όσοι ήθελαν να παρακολουθήσουν μαθήματα μπορούσαν να το κάνουν. Ήταν μια μεγάλη αδυναμία του κινήματος στη Γαλλία το γεγονός ότι οι καταλήψεις δεν ήταν το επίκεντρο. Στο πανεπιστήμιο Ρεν 2 μόνο ένα κτίριο ήταν κατειλημένο. Κατα τ' άλλα, ακόμα και οι καθηγητές μπορούσαν να μπαίνουν χωρίς έλεγχο. Το ίδιο συνέβαινε και στο Παρίσι. Οι φοιτητές προχωρούσαν σε κατάληψη με τη συμφωνία της διοίκησης του πανεπιστημίου. Στη Ρεν υπήρξε κάποια στιγμή που συνειδητοποιήσαμε ότι πραγματοποιούσαμε πάρα πολλές δράσεις κι έτσι δεν ήμασταν καθόλου στο πανεπιστήμιο. Δεν μπορούσε κανείς να κάνει τα πάντα. Δεν μπορούσαμε να μένουμε αρκετά στο πανεπιστήμιο γιατί έτσι δε θα πηγαίναμε να συναντήσουμε άλλους ανθρώπους. Αυτό επαναφέρει την προηγούμενη συζήτηση σχετικά με τη φοιτητική ταυτότητα. Από την άλλη, αν δεν είσαι ποτέ στο πανεπιστήμιο επιτρέπεις στο προσωπικό να συνεχίζει τη δουλειά του.

B: *Στην Ελλάδα, επειδή η φοιτητική ταυτότητα ήταν πολύ ισχυρή περάσαμε τον περισσότερο καιρό κλεισμένοι στο πανεπιστήμιο. Είχαμε παρόμοια προβλήματα με τους καθηγητές οι οποίοι ήθελαν να διασφαλίσουν τα ερευνητικά τους προγράμματα κι έτσι έπρεπε να συγκρουόμαστε μαζί τους, αλλά στις περισσότερες περιπτώσεις η έρευνα σταμάτησε. Το βασικό πρόβλημα στην Ελλάδα ήταν το να βγούμε από το πανεπιστήμιο. Επιχειρήσαμε να μπλοκάρουμε μερικούς δρόμους ή να προχωρήσουμε σε άλλες πρακτικές που στόχευαν στο μπλοκάρωμα της κυκλοφορίας, αλλά αυτές οι ενέργειες ήταν αρκετά μειοψηφικές.*

J: *Αν σκεφτείς το '68, τότε ο κόσμος επιχειρήσει να οργανώσει μια νέα ζωή μέσα στα πανεπιστήμια, να τα μετατρέψει σε χώρους πειραματισμού. Αυτό δε συνέβη καθόλου τώρα.*

B: *Θα θέλαμε τώρα να επανέλθουμε ξανά στο σημαντικό ζήτημα της σχέσης του κινήματος ενάντια στη CPE με την εξέγερση του Νοέμβρη στα προάστια, δεδομένου μάλιστα ότι ο νόμος για την ισότητα των ευκαιριών συνδέει με έναν τρόπο τη διαχείριση της ζωής των νεαρών προλετάρων στα προάστια με αυτή της ζωής των φοιτητών. Είχαν οι εξεγερμένοι του Νοέμβρη την ελπίδα μιας καλύτερης ενσωμάτωσης στη γαλλική κοινωνία;*

J: *Δε νομίζω ότι μπορούσε κανείς να δει έναν αγώνα για ενσωμάτωση, καθώς η κατάσταση στα προάστια δείχνει την αποτυχία της ενσωμάτωσης κατά κάποια έννοια. Επίσης, αυτό που θα σήμαινε η ενσωμάτωση θα ήταν αυτοί οι νέοι στα προάστια να κάνουν ό,τι έκαναν οι γονείς τους ή οι παππούδες τους, δηλαδή να δουλεύουν στα σκατοεργοστάσια, να εξαντλούνται και να πεθαίνουν νέοι. Αυτά τα παιδιά είδαν τους γονείς τους να έχουν σκυμμένο το κεφάλι, να μη διαμαρτύρονται, να δουλεύουν χωρίς να ρωτάνε πολλά, επειδή ήταν μετανάστες. Έτσι, οι περισσότεροι νέοι δε θέλουν να ενσωματωθούν μ' αυτό τον τρόπο, καθώς ξέρουν ότι έτσι κι αλλιώς δε γίνεται και ότι η ενσωμάτωση θα σήμαινε αποδοχή αυτής της σκατο-*

κατάστασης. Το άλλο σημείο, που επισημαίνει και η *Theorie Communiste*¹⁸, είναι ότι δεν υπάρχει πλέον το προλεταριάτο που είναι αρκετά ενσωματωμένο, που έχει ασφαλείς δουλειές κλπ. Οι διαιρέσεις και η επισφάλεια κάνουν όλο και πιο δύσκολο να βρει κανείς το λόγο για να ενσωματωθεί στον πληθυσμό. Δεν υπάρχει πλέον η εικόνα της ευτυχισμένης οικογένειας, με το σκύλο και το αμάξι, εικόνα στην οποία να θέλει να ενσωματωθεί κάποιος. Έτσι, αυτοί που συμμετείχαν στην εξέγερση του Νοέμβρη στα προάστια δεν υπερασπίζονταν τον εαυτό τους ως εργάτη. Η ανταρσία τους ήταν ένα είδος συνολικής άρνησης της ύπαρξής τους. Η εξέγερση στα προάστια έγινε ενάντια στις συνθήκες ζωής συνολικά, ενάντια σε μια κατάσταση που θέλει αυτούς τους ανθρώπους να αντιμετωπίζονται ως σκουπίδια πεταμένα έξω από τις πόλεις, χωρίς να τους δίνεται ούτε δουλειά ούτε τίποτα.

B: Δηλαδή, ο Νοέμβρης ήταν περισσότερο μια εξέγερση για την εξέγερση.

J: Δεν ξέρω. Ακούγεται πολύ αρνητικό αυτό. Τουλάχιστον δεν υπήρχαν αιτήματα που να μπορούν να ικανοποιηθούν από το κράτος· και οι εξεγερμένοι το γνώριζαν αυτό, νομίζω.

B: Αυτό ακριβώς είναι ενδιαφέρον, ότι δεν υπήρχαν καθόλου αιτήματα, ενώ οι φοιτητές είχαν ένα συγκεκριμένο αίτημα: την απόσυρση της CPE.

J: Ναι, αλλά κι εμείς δεν είχαμε αιτήματα, με μια έννοια. Η απόσυρση της CPE δεν αντιμετωπίστηκε ως νίκη. Στη συνέλευση στην οποία ανακοινώθηκε κανείς δε χάρηκε ιδιαίτερα, καθώς η γενικότερη κατάσταση είναι ήδη άσχημη, όπως έχω αναφέρει ήδη. Η κυβέρνηση επχείρησε να επιβάλει ένα νόμο που θα τη χειροτέρευε κι αυτός δεν πέρασε. Αλλά αυτό δεν άλλαξε την ήδη άσχημη κατάσταση. Έτσι, δεν ήταν μια επιτυχία με την έννοια ότι κερδίσαμε κάτι καλύτερο από πριν. Από την άλλη, ο κόσμος στις συνελεύσεις και τα συντονιστικά προσπαθούσε να προσθέτει αιτήματα. Δεν ήταν μόνο η CPE, ήταν επίσης ο νόμος για την ισότητα των ευκαιριών ή η CNE. Προσπαθούσε να προσθέτει και να προσθέτει και να προσθέτει, αλλά κι αυτό δεν ήταν επαρκές, γιατί πιστεύω ότι το κίνημα ήταν μεγαλύτερο και βαθύτερο από την προσθήκη όλων αυτών των μικρών πραγμάτων. Αλλά έτσι δεν μπορούσε να είναι νικηφόρο. Μπορούσαμε να ελπίζουμε για ένα κίνημα που θα απαιτούσε την καταστροφή του καπιταλισμού ή της μισθωτής εργασίας ή όλης αυτής της σκατενίας ζωής. Το κίνημα δεν μπορούσε να διεκδικήσει αυτό που ήθελε.

B: Πιστεύεις ότι η εξέγερση στα προάστια το 2005 πολιτικοποιήθηκε στο πρόσωπο της Ρουαγιάλ (επικεφαλής του σοσιαλιστικού κόμματος) κατά τις εθνικές εκλογές;

J: Αμφιβάλλω. Στις εκλογές υπήρχε μόνο η Ρουαγιάλ και ο Σαρκοζί. Και ο τελευταίος είναι αρκετά μη δημοφιλής στα προάστια. Έτσι, κάποιοι στα προάστια, πιστεύοντας ότι ο δημοκρατικός δρόμος είναι ο σωστός δρόμος για να σταματήσουν τον Σαρκοζί, πράγματι ψήφισαν τη Ρουαγιάλ, αλλά αυτοί ήταν μειοψηφία. Η Ρουαγιάλ δεν πρόσφερε τίποτα στο οποίο θα μπορούσαν να πιστέψουν οι άνθρωποι. Όσοι τη στήριξαν, το κάνανε περισσότερο για την αποτροπή της εκλογής του Σαρκοζί.

B: Τι εικόνα έχεις για τη διαδήλωση της 23^{ης} Μαρτίου 2006 στο Παρίσι, όπου συγκρούσεις έλαβαν χώρα ανάμεσα σε νέους από τα προάστια και φοιτητές¹⁹; Κάποιοι υποστηρίζουν ότι αυτό ήταν ένα μεμονωμένο φαινόμενο που συνέβη μόνο στο Παρίσι, με τη συμμετοχή μόνο μιας μικρής μειοψηφίας νέων από

18. Δες το κείμενο *The anti-CPE struggle report* που μπορεί να βρεθεί στο libcom.org.

19. Στη διαδήλωση της 23^{ης} Μάρτη, χιλιάδες νέοι από τα προάστια μαζεύονται στα πεζοδρόμια, οπλισμένοι με μπαστούνια του μπείζμπολ, ξύλα και λουτσούς. Κατά τη διάρκεια της πορείας βρίσκονται στα πλάγια του κύριου όγκου των διαδηλωτών και κινούνται γρήγορα σε ομάδες 20-30 ατόμων. Σπάζονται αρκετά αυτοκίνητα και μία στάση λεωφορείου. Όταν η πορεία καταλήγει στο μνημείο Les Invalides, οι μπάτσοι κλείνουν τους δρόμους προς τα υπουργεία. Οι συμμορίες των νέων από τα προάστια βρίσκουν την ευκαιρία να επιτεθούν σε διαδηλωτές για να τους ληστέψουν. Από το κείμενο *Σχετικά με τον αγώνα ενάντια στη σύμβαση πρώτης πρόσληψης* στο τεύχος 12-13 του περιοδικού Τα Παιδιά της Γαλαρίας. Στο ίδιο κείμενο υπάρχει και η περιγραφή της κατάστασης από έναν συμμετέχοντα στη συγκεκριμένη διαδήλωση.

τα προάστια. Σύμφωνα με την Εξόριστη Επιτροπή Κατάληψης της Σορβόνης, αυτές οι συγκρούσεις ήταν το αποτέλεσμα της προηγούμενης προσπάθειας των συνδικάτων και των μπάτσων να κρατήσουν τους νέους από τα προάστια έξω από το κίνημα. Σε σχέση με το συμβάν, η *Theorie Communiste* γράφει «Δεν μπορεί κανείς να κατανοήσει το κίνημα ενάντια στη CPE αν το διαχωρίσει από την εξέγερση του Νοεμβρίου. Πέρα από την κοινή αντικειμενική κατάσταση που αντιπροσωπεύει η γενική τάση της επισφαλειοποίησης της εργατικής δύναμης, η σύνδεση

ανάμεσα στην εξέγερση του Νοεμβρίου και τον αγώνα ενάντια στη CPE βιώθηκε συνειδητά και πρακτικά στο κίνημα ενάντια στη CPE. Εδώ ακριβώς έγκειται το πρόβλημα. Η μεσαία τάξη είδε τον κοινωνικό ανελκυστήρα να μπλοκάρεται, οι «αποκλεισμένοι» γνωρίζουν ότι ποτέ δε θα είναι δυνατό να εισέλθουν σ' αυτόν και το Νοέμβριο διακήρυξαν ότι η κατάστασή τους, από όλες τις απόψεις, έχει γίνει αφόρητη και είναι στόχος επίθεσης. Η επέκταση του κινήματος δεν μπορούσε να είναι το αποτέλεσμα της πρόσθεσης των καταστάσεων αλλά της συγκρουσιακής αντιπαράθεσής τους [...] Η δυναμική του κινήματος ήταν αντιφατική και η αντίφαση μπορεί να οδηγήσει σε βίαιη σύγκρουση ανάμεσα στους συμμετέχοντες στο κίνημα». Ποια είναι η γνώμη σου;

J: Και οι τρεις εξηγήσεις αληθεύουν κατά μια έννοια. Νομίζω ότι ειδικά στο Παρίσι είναι αλήθεια ότι θα συναντήσει κανείς πολύ διαφορετικές συμπεριφορές σ' αυτό που ονομάζεται αγώνας ενάντια στην επισφάλεια. Για παράδειγμα, υπάρχει η ιδέα της εναντίωσης στην επισφάλεια που έχουν πολλοί φοιτητές και μαθητές των πλούσιων περιοχών στο κεντρικό Παρίσι, υπάρχει και η πραγματικότητα του τί σημαίνει επισφάλεια και πώς αγωνίζεται κανείς εναντίον της που ζουν οι άνθρωποι των φτωχών προαστίων έξω από το Παρίσι. Έτσι, πιθανόν η σύγκρουση να ήταν αναπόφευκτη, ειδικά στο Παρίσι όπου οι διαιρέσεις είναι τόσο βαθιές. Παράλληλα, είναι αλήθεια ότι συνδικαλιστές έδωσαν κόσμο στους μπάτσους. Επίσης, θυμάμαι που είχα πάει σε μια διαδήλωση μαθητών την περασμένη χρονιά και σοκαρίστηκα με τον τρόπο που η περιφρόνηση των μαθητών απέτρεπε εξωτερικούς ανθρώπους να μπουν. Δημιουργούσαν αλυσίδες και έδειχναν πολύ φοβισμένοι κάθε φορά που εμφανιζόταν κάποιος με κουκούλα. Από την άλλη, κάποιιοι αναρχικοί που συγκρούονταν με την αστυνομία ισχυρίζονται ότι δέχτηκαν επίσης επίθεση, έτσι το παραπάνω δεν εξηγεί τα πάντα. Υποθέτω επίσης ότι αυτές οι μεγάλες διαδηλώσεις είναι ευκαιρία να κλέψει κανείς κινητά τηλέφωνα ή ο,τιδήποτε άλλο. Σε τέτοιες μεγάλες συγκεντρώσεις, όπως και στον εορτασμό της 14^{ης} Ιουλίου²⁰, συμβαίνουν παρόμοια πράγματα, καθώς είναι μια καλή ευκαιρία να κλοποησεί κανείς μερικά χρήματα. Στη Ρεν, από την άλλη, δύο διαφορετικές ομάδες ανθρώπων συμμετείχαν στις συγκρούσεις...

B: Οι αναρχικοί και οι νέοι από τα προάστια, όπως γράφεις στο κείμενό σου;

20. Εθνική γιορτή στη Γαλλία την ημερομηνία της κατάληψης της Βασίλης το 1789.

«Η εργασία είναι ένα γκούλαγκ με κλιματισμό»

από τα προάστια ήταν μαζί στις συγκρούσεις με την αστυνομία, αλλά δεν είχαν την ευκαιρία για διάλογο, συζήτηση, αλληλεπίδραση. Οι νέοι των προαστίων δεν έρχονταν στο πανεπιστήμιο ή στις συνελεύσεις. Έτσι, ήταν περισσότερο μια πρακτική απόφαση να γίνουν πράγματα από κοινού παρά μια πραγματική ενότητα αλληλεγγύης ή κάτι παρόμοιο.

B: Καθώς το γαλλικό κράτος φοβήθηκε μήπως οι βίαιες συμπεριφορές διαχέονταν μεταξύ των συμμετεχόντων στο κίνημα, επιχείρησε να διαιρέσει τους απεργούς και τους διαδηλωτές σε «καλούς» και «σπάστες» (*casseurs*). Παρόμοια τακτική είχε το ελληνικό κράτος κατά τη διάρκεια του φοιτητικού κινήματος, τακτική που εκδηλώθηκε ξεκάθαρα μετά τη διαδήλωση και τις συγκρούσεις στην Αθήνα στις 8 Μαρτίου 2007. Πώς αντέδρασε το κίνημα σ' αυτή την προσπάθεια διαίρεσης;

J: Στη Ρεν, αυτή η προσπάθεια διαίρεσης δε λειτούργησε στην πράξη. Αν θυμάστε, στο κείμενό μου έγγραφο για αρκετό κόσμο που έλεγε ότι θα πρέπει να φτιάξουμε ένα πανό που να λέει «είμαστε όλοι σπάστες». Δεν έγινε για διάφορους πρακτικούς λόγους, αλλά η ιδέα φαίνεται ότι άρεσε σε όλους. Ο κόσμος ήταν ενάντια στη διαίρεση. Για το Παρίσι ή για άλλες πόλεις δεν ξέρω. Παρακολούθησα το κίνημα στις άλλες πόλεις μέσω των ΜΜΕ, τα οποία απλά προωθούσαν τη διαίρεση.

B: Τελικά, πώς εξηγείς το γεγονός ότι παρόλο που το κίνημα ήταν πιο βαθύ από την εναντίωση σε ένα νόμο σταμάτησε μετά την απόσυρση της CPE; Από εκεί και πέρα, ποια ήταν κατά τη γνώμη σου η σημασία αυτού του αγώνα; Τι συνέπειες πιστεύεις ότι είχε στην εφαρμογή του νεοφιλελεύθερου σχεδίου στη Γαλλία;

J: Νομίζω ότι υπάρχουν διάφοροι λόγοι γιατί το κίνημα σταμάτησε μετά την απόσυρση της CPE. Το πιο προφανές: πολύς κόσμος κουράστηκε μετά από τρεις μήνες απεργίας. Έπειτα, υπάρχει το γεγονός ότι ο,τιδήποτε κι αν έκαναν οι φοιτητές, τα ΜΜΕ παρουσίαζαν το κίνημα ως έναν αγώνα ενάντια στη CPE. Ακόμα κι αν οι φοιτητές δήλωναν ότι το θέμα δεν ήταν μόνο η CPE, τα ΜΜΕ διαλαλούσαν «η CPE αποσύρθηκε, η CPE αποσύρθηκε». Τα αναφέρω αυτά, αλλά πιστεύω ότι υπάρχουν άλλοι πιο σημαντικοί λόγοι. Είναι αλήθεια ότι ο νόμος για την ισότητα των ευκαιριών δεν αφορούσε τους φοιτητές. Αφορούσε τους μαθητές και κυρίως τους φτωχούς από τα προάστια. Έτσι, υποθέτω ότι αν συνέχιζαν οι φοιτητές θα ήταν σε ένδειξη αλληλεγγύης. Υπήρξαν κάποια καλέσματα αλληλεγγύης μετά την απόσυρση της CPE: «πετύχαμε αυτό που θέλαμε, τώρα πρέπει να συνεχίσουμε τον αγώνα ώστε να μην αφήσουμε μόνους τους μαθητές». Αλλά η αλληλεγγύη δεν είναι αρκετή για να συνεχιστεί ένα ολόκληρο κίνημα. Από την άλλη, όπως είπα, το να προσθέτουμε στη CPE το νόμο για την ισότητα των ευκαιριών ή τη CNE ανέγειρε το ζήτημα «που σταματάμε;». Το κίνημα δε θα μπορούσε να σταματήσει να προσθέτει αιτήματα. Δεν αγωνιστήκαμε για αυτά. Ακόμα κι αν αυτοί οι νόμοι αποσύρονταν, δεν αγωνιστήκαμε για αυτό. Αγωνιστήκαμε για κάτι συνολικότερο και είναι άγνωστο πώς θα μπορούσαμε να κερδίσουμε.

B: Δηλαδή η απόσυρση της CPE ήταν κάτι σαν αφορμή για να σταματήσει το κίνημα, όπως η ίδια η CPE ήταν αφορμή για να ξεκινήσει η απεργία. Εννοούμε ότι μετά την απόσυρση της CPE το μόνο που μπορούσε να κάνει το κίνημα ήταν να επιτεθεί στο μισθωτή εργασία (και ένα βασικά φοιτητικό κίνημα δε θα

μπορούσε να κάνει κάτι τέτοιο όσο παρέμενε ένα βασικά φοιτητικό κίνημα) ή να σταματήσει.

J: Ναι, έτσι νομίζω. Εξάλλου, τι θα ήταν αυτό για το οποίο ο κόσμος θα ήταν διατεθειμένος να αγωνιστεί μετά από τρεις μήνες κινητοποιήσεων; Όχι η απόσυρση ενός άλλου νόμου, έπρεπε να είναι κάτι πολύ μεγαλύτερο από αυτό. Αυτός ο παραλληλισμός με την κυβέρνηση της Θάτσερ που σας ανέφερα, αυτός είναι ο τρόπος που αντιλαμβάνομαι τα πράγματα, γιατί ζω στην Αγγλία. Ανέπτυξα αυτή την ιδέα όταν συμμετείχα στις συνελεύσεις στη Γαλλία. Αν η κυβέρνηση κατάφερνε να νικήσει αυτό το κίνημα, θα ήταν πολύ δύσκολο να διεκδικηθεί ο,τιδήποτε ξανά. Πριν το κίνημα ενάντια στη CPE υπήρξαν πολλές ήττες, παράδειγμα το κίνημα των δασκάλων το 2003 που ηττήθηκε σφοδρά²¹: για πρώτη φορά οι απεργοί δεν πληρώθηκαν τις ημέρες της απεργίας. Έπειτα το κίνημα των μαθητών το 2005 που ηττήθηκε. Όλα τα κινήματα στη Γαλλία από το 1995 και μετά είχαν ηττηθεί²². Κάτι που σημαίνει ότι η CPE ήταν ένα είδος συμβόλου: αν κατάφερναν να νικήσουν αυτό το τεράστιο κίνημα, που είχε τόσο μεγάλη υποστήριξη, που διήρκεσε τόσο πολύ, τότε θα ήταν αδύνατο να φανταστεί κανείς ότι θα μπορούσε να χιστεί κάτι μεγαλύτερο για τα επόμενα 20 χρόνια. Αυτό που συνέβη ήταν ότι η κυβέρνηση δεν κατάφερε να κάνει αυτή την επίδειξη δύναμης. Ο Σαρκοζί πλέον πρέπει να είναι αρκετά προσεκτικός με την ψήφιση νέων νόμων, αλλιώς θα έχει να αντιμετωπίσει ένα μεγάλο κίνημα σαν αυτό ενάντια στη CPE.

«Κάτω η μισθολή εργασία»

21. Την άνοιξη του 2003, εμφανίστηκαν ο αγώνας σχετικά με την ασφάλιση στο δημόσιο τομέα και το κίνημα των δασκάλων ενάντια στην «αποκέντρωση» της εκπαίδευσης (μεταρρύθμιση με στόχο να εξαρτώνται τα σχολεία περισσότερο από την τοπική διοίκηση παρά από την κεντρική κυβέρνηση). Το κίνημα διήρκεσε τρεις μήνες. Οι συμμετέχοντες στις διαδηλώσεις ήταν πάρα πολλοί (πάνω από ένα εκατομμύριο διαδηλωτές στο Παρίσι στις 25 Μαΐου). Ο αγώνας των δασκάλων χαρακτηρίστηκε από μια σχετική αυτο-οργάνωση, με τις αποφάσεις να λαμβάνονται στις συνελεύσεις. Το κίνημα απέτυχε και όλες οι μεταρρυθμίσεις πέρασαν.

22. Τον Νοέμβριο και Δεκέμβριο του 1995 έλαβε χώρα στη Γαλλία, ενάντια στη μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος, το μεγαλύτερο απεργιακό κίνημα των πρόσφατων χρόνων. Μετά την τοποθέτησή του στο πρωθυπουργικό αξίωμα, ο Alain Juppé πρότεινε μία σειρά αλλαγών με προβαλλόμενο στόχο τη μείωση του ελλείμματος στο εθνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης. Η «μεταρρύθμιση Juppé», όπως ονομάστηκε, περιλάμβανε αυξήσεις στα ασφαλιστικά υγείας, περικοπές στην πρόνοια για τους ανέργους, νέους φόρους και αλλαγές στα ηλικιακά όρια συνταξιοδότησης των εργατών του δημοσίου τομέα, καθώς και αναδιοργάνωση του εθνικού σιδηροδρομικού δικτύου. Οι απεργιακές κινητοποιήσεις ξεκίνησαν στις 10 Οκτωβρίου, με μια μαζική απεργία στο δημόσιο τομέα. Η επόμενη μαζική απεργία έλαβε χώρα στις 24 Νοέμβριο. Από αυτή την ημερομηνία και μετά, η απεργία συνεχίστηκε για εβδομάδες σε πολλούς κλάδους: το σιδηροδρομικό δίκτυο της χώρας παρέλυσε, όπως και το μετρό και οι αστικές συγκοινωνίες του Παρισιού. Τα σχολεία και τα πανεπιστήμια έκλεισαν. Οι ταχυδρομικές υπηρεσίες υπολειπούνταν. Η απεργία των εργατών ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου οδήγησε μέχρι τις 30 Νοεμβρίου την κυβέρνηση να εισάγει ηλεκτρική ενέργεια από τη Βρετανία και την Ισπανία. Τον Δεκέμβριο μπήκαν στις απεργιακές κινητοποιήσεις και οι εργαζόμενοι στον τομέα της υγείας. Οι απεργίες στον ιδιωτικό τομέα ήταν σποραδικές τον Νοέμβριο. Τον Δεκέμβριο άρχισαν να πολλαπλασιάζονται, με τους εργαζόμενους σε ασφαλιστικές εταιρίες και τράπεζες να απεργούν από τις 4 Δεκέμβριο. Τον Δεκέμβριο πολλαπλασιάστηκαν επίσης οι συγκρούσεις με την αστυνομία, κυρίως από εργάτες που άνηκαν σε κλάδους με μαχητικό παρελθόν. Από τις πιο αξιοσημείωτες ενέργειες κατά τη διάρκεια των κινητοποιήσεων ήταν ο αποκλεισμός από απεργούς του τούνελ της Μάγχης, ο οποίος κατέληξε σε συγκρούσεις με την αστυνομία, η σύντομη κατάληψη του καλλιτεχνικού κέντρου Pompidou στο Παρίσι από άστεγους και άνεργους και η διενέργεια εκεί κοινών συνελεύσεων με απεργούς και ο αποκλεισμός των λιμανιών από λιμενεργάτες και οδηγούς φορτηγών, που ανάγκασε την κυβέρνηση να κινητοποιήσει το στρατό για να προλάβει την έλλειψη καυσίμων. Τελικά, στις 15 Δεκέμβριο η κυβέρνηση αναγκάστηκε να αποσύρει την πρόταση για αλλαγές στις συντάξεις, παρόλο που επέμεινε στις όψεις της μεταρρύθμισης που αφορούσαν τους ανέργους και την ασφάλιση υγείας. Αμέσως, τα συνδικάτα κήρυξαν τη λήξη των απεργιακών κινητοποιήσεων. Ωστόσο, σε πολλούς κλάδους οι απεργίες συνεχίστηκαν για μία ακόμη εβδομάδα, καθώς ήταν πάρα πολλές οι περιπτώσεις που οι απεργιακές κινητοποιήσεις δεν ελέγχονταν από τα συνδικάτα. Για περισσότερα δες το κείμενο *Class struggles in France* στο 5^ο τεύχος του περιοδικού *Aufheben* (1996).

Επίμετρο:

Από τους αγώνες των νεαρών προλετάρων στη Γαλλία στην εξέγερση του Δεκέμβρη

Η ανταρσία των νεαρών προλετάρων στη Γαλλία, ανάμεσα στον Οκτώβριο του 2005 και τον Απρίλιο του 2006, έφερε στο προσκήνιο, στην καρδιά της Ευρώπης, τη σύγχρονη κρίση αναπαραγωγής της καπιταλιστικής σχέσης, αποτελώντας ίσως την εντυπωσιακότερη επιβεβαίωση της παρακμής των κινημάτων υπέρ μιας εναλλακτικής παγκοσμιοποίησης. Αποτέλεσε έμπνευση για πολλούς προλετάρους σε άλλες χώρες, προκάλεσε προβληματισμούς, δημιούργησε ερωτηματικά. Προσωρινά υποχώρησε, αφήνοντας ανοιχτούς λογαριασμούς. Η κατάσταση στα προάστια των γαλλικών πόλεων παραμένει εκρηκτική· συγκρούσεις ανάμεσα σε νεολαίους και μπάτσους συμβαίνουν διαρκώς. Μαθητικές και φοιτητικές κινητοποιήσεις εμφανίστηκαν επανειλημμένα μέσα στο 2008 και το 2009, επίσης. Αυτό που είναι σημαντικό είναι η κατανόηση της δυναμικής και των ορίων αυτής της διπλής ανταρσίας, που είναι ταυτόχρονα δυναμική και όρια των σύγχρονων ταξικών αγώνων διεθνώς.

Όπως αναδεικνύεται μέσα από τη συζήτηση με τη Jeanneneton, οι ταραχές στα γαλλικά προάστια και το κίνημα ενάντια στη CPE τοποθέτησαν τη γενικευμένη επισφαλειοποίηση της ζωής στην καρδιά της ταξικής πάλης. «Το κύμα των εμπρησμών του φθινοπώρου του 2005 αποτέλεσε την πρώτη μεγάλη εξέγερση των επισφαλών», έγραφε ο Alessi Dell' Umbria μερικούς μήνες μετά,¹ συμπληρώνοντας: «Διότι, ακόμα κι αν είναι μόνο δεκαεσσάρων ετών, αυτοί οι εμπρηστές γνωρίζουν επακριβώς τι τους περιμένει και οι μεγαλύτεροι γνωρίζουν ήδη τον καλά δοκιμασμένο μηχανισμό που οδηγεί από τις ανειδίκευτες και χωρίς ασφάλιση δουλειές του ποδαριού του ANPE (του γαλλικού ΟΑΕΔ) στα μαϊμού προγράμματα stage». Όσον αφορά τις πράξεις των απεργών φοιτητών και των αγωνιζόμενων μαθητών, τα ίδια τα λόγια της συντρόφισσας εκφράζουν ρητά την πολλές φορές μη ομολογημένη αλήθεια πίσω από αυτές: «Πρόκειται για το ότι ζούμε σ' αυτή την κατάσταση, όπου πρέπει να ανησυχούμε από τα δεκαέξι μας για τη σύνταξη, να πάμε στο πανεπιστήμιο, να συναντάμε όλα τα σκατά, όπως τους καθηγητές, να μην ξέρουμε αν θα βρούμε ποτέ δουλειά ή αν ποτέ βρούμε να ανησυχούμε για το αν θα μπορέσουμε να μείνουμε σ' αυτή. Μπορεί κανείς να το πει επισφάλεια κατά μία έννοια. Είναι το γενικότερο αίσθημα ότι τα πράγματα δεν πάνε πολύ καλά στη ζωή μας». Οι νεαροί προλετάριοι βρέθηκαν στην πρώτη γραμμή της ταξικής πάλης, καθώς η ίδια η καπιταλιστική αντεπανάσταση τους τοποθέτησε στο επίκεντρο της αναδιάρθρωσης των εργασιακών σχέσεων. Ωστόσο, οι νέες μορφές προσωρινής απασχόλησης δεν αφορούν μόνο το νεανικό πληθυσμό. Καθώς το κεφάλαιο πνίγεται από ένα συρρικνούμενο ποσοστό κέρδους, τείνει να μειώσει στο ελάχιστο δυνατό το κόστος αναπαραγωγής της εργατικής τάξης (όχι βέβαια χωρίς να εμφανίζονται εργατικές αντιστάσεις). Η προσπάθεια αυτή συμπεριλαμβάνει την ολοένα και μεγαλύτερη τάση επιβολής ελαστικών εργασιακών σχέσεων. Έτσι, τα όρια μεταξύ εργασίας και ανεργίας τείνουν να εξαφανιστούν στη μορφή του διαρκώς απασχολήσιμου προλετάρου.² Αυτή η θεμελιώδης αλλαγή δεν αφορά, βέβαια, μόνο τη Γαλλία, αλλά με έναν ασύμ-

1. Το βιβλίο του εκδόθηκε στα ελληνικά από τη λέσχη κατασκόπων του 21ου αιώνα τον Ιούνιο του 2008, με τον τίτλο *Racaille: Αν αυτοί είναι αποβράσματα, τότε είμαι κι εγώ*.

2. Η μεταμόρφωση του κράτους πρόνοιας, η οποία προσδένει όλο και περισσότερο την κοινωνική πρόνοια στην εργασία, αποτελεί την άλλη όψη αυτής της αλλαγής στις εργασιακές σχέσεις.

μετρο τρόπο (αντίστοιχο του παγκόσμιου καταμερισμού της εργασίας) την πλανητική καπιταλιστική συσσώρευση. Το κεφάλαιο αδυνατεί πλέον να εξασφαλίσει την αναπαραγωγή της εργατικής τάξης· η προλεταριακή ανταρσία στη Γαλλία έδειξε ότι αυτό σημαίνει ταυτόχρονα αδυναμία εξασφάλισης της αναπαραγωγής του κεφαλαίου. Εκεί βρίσκεται η δυναμική της.

Οι δυνατότητες του ταξικού αγώνα που δημιουργεί αυτή η σύγχρονη ιστορική κατάσταση αποτυπώνονται σε μία από τις ανακοινώσεις των καταληψιών της EHESS στο Παρίσι (που γράφτηκε στις 24 Μάρτη 2006): *«Θέλουμε επίσης να τελειώνουμε με το ταμπού του κινήματος ενάντια στη CPE: η προοπτική της πλήρους απασχόλησης, η οποία υποβόσκει στα περισσότερα αιτήματα και στις περισσότερες διεκδικήσεις, δεν είναι ούτε ρεαλιστική ούτε επιθυμητή. Η ανθρώπινη εργασία, στο δυτικό κόσμο, έχει κατά τις τελευταίες δεκαετίες αντικατασταθεί μαζικά από μηχανές και υπολογιστές. Ποτέ δεν ήταν τίποτε άλλο από ένα εμπόρευμα για το κεφάλαιο, αλλά μια αλλαγή έχει επέλθει: στο παρόν στάδιο τεχνολογικής 'ανάπτυξης' η χρηματική συσσώρευση απαιτεί την εκμετάλλευση λιγότερων ανθρώπων απ' ότι παλιότερα. Πρέπει να έχουμε στο μυαλό μας ότι ο καπιταλισμός δεν μπορεί πλέον να δημιουργεί αρκετές δουλειές για όλους. Και πρέπει επιπρόσθετα να παραδεχτούμε ότι οι δουλειές που ακόμα παλεύει να δημιουργήσει είναι όλο και περισσότερο χωρίς νόημα και αποσυνδεδεμένες από τις βασικές μας ανάγκες».* Στις παραπάνω γραμμές ανακοινώνεται η ρήξη με τους εν εξελίξει ταξικούς αγώνες -και με τον ίδιο το χαρακτήρα του κινήματος ενάντια στη CPE, ρήξη η οποία κυφορείται από την ίδια την ιστορική αδυνατότητα επιστροφής στη σοσιαλδημοκρατική ενσωμάτωση της εργατικής τάξης στην καπιταλιστική σχέση. *«Η κατάσταση στα προάστια δείχνει την αποτυχία της ενσωμάτωσης κατά κάποια έννοια»,* λέει η Jeanneneton. Και συνεχίζει: *«η εξέγερση στα προάστια έγινε ενάντια στις συνθήκες ζωής συνολικά, ενάντια σε μία κατάσταση που θέλει αυτούς τους ανθρώπους να αντιμετωπίζονται ως σκουπίδια πεταμένα έξω από τις πόλεις, χωρίς να τους δίνεται ούτε δουλειά ούτε τίποτα»,* καθώς *«δεν υπάρχει πλέον η εικόνα της ευτυχισμένης οικογένειάς, με το σκύλο και το αμάξι, εικόνα στην οποία να θέλει να ενσωματωθεί κάποιος. Έτσι, αυτοί που συμμετείχαν στην εξέγερση του Νοέμβρη στα προάστια δεν υπερασπίζονταν τον εαυτό τους ως εργάτη».* Αν στην περίπτωση των ταραχών στα προάστια η απουσία διεκδίκησης ήταν ξεκάθαρη, στο κίνημα ενάντια στη CPE, παρόλο που *«ο κόσμος [...] προσπαθούσε να προσθέτει αιτήματα [...], αυτό δεν ήταν επαρκές, γιατί [...] το κίνημα ήταν μεγαλύτερο και βαθύτερο από την προσθήκη όλων αυτών των μικρών πραγμάτων»* και ποτέ δεν διατύπωσε μια εναλλακτική πολιτική προς αυτή της κυβέρνησης. Κατά κάποιο τρόπο, όλοι γνώριζαν ότι οποιαδήποτε τέτοια πρόταση έχει σαν ορίζοντά της μόνο το κεφάλαιο, το οποίο είναι η σημερινή κατάσταση της ζωής τους. Σε τελική ανάλυση, το κίνημα ενάντια στη CPE *«δεν μπορούσε να διεκδικήσει αυτό που ήθελε».*

Ωστόσο, η ίδια η απόσταση των δύο στιγμών της ανταρσίας του νεανικού προλεταριάτου στη Γαλλία αποκάλυψε τα όρια της τελευταίας. Τον Νοέμβρη, η εξέγερση των αποκλεισμένων στα γκέτο έμεινε αποκλεισμένη στα γκέτο. Έμοιαζε *«με προέκταση ενός συγκεκριμένου τρόπου ζωής· αυτού της παρέας, της φυλής, των κολλητών»*, όπως γράφει ο Dell' Umbria. Σαν τέτοια, αναπαρήγαγε εντός της τόσο την οργανωμένη συμμορία (ακόμα κι αν αυτή αμφισβητήθηκε σε ορισμένο βαθμό) όσο και τον κα-

ταμερισμό των κοινωνικών ρόλων στη βάση του φύλου. Την άνοιξη, το ζήτημα της συνάντησης των νεολαίων από τα προάστια με τους απεργούς φοιτητές τέθηκε πρακτικά και συγκρουσιακά μέσα στο κίνημα ενάντια στη CPE, καθώς μάλιστα αυτό επεκτεινόταν με τη συμμετοχή των μαθητών. Το όριο της φοιτητικής κινητοποίησης ήταν ότι παρέμεινε φοιτητική κινητοποίηση, ερχόμενη σε αντίφαση με το γεγονός ότι ακόμα και η CPE αφορούσε πολλούς περισσότερους ανθρώπους. Ήταν κατανοητό ότι η επισφάλεια δεν αφορά μόνο τη ζωή των φοιτητών, ήταν δηλαδή κατανοητή η αναγκαιότητα επέκτασης του κινήματος, παρόλα αυτά δεν ξεπεράστηκαν οι συντηχιακοί περιορισμοί, δε μεταμορφώθηκαν, για παράδειγμα, οι συνελεύσεις σε πόλους προλεταριακής συνάντησης. Ο διεκδικητικός χαρακτήρας του κινήματος δε διαλύθηκε. Παρόλο που ο αναπαραγωγικός ρόλος του πανεπιστημίου -ο ρόλος του κοινωνικού ανελκυστήρα- βρίσκεται σε κρίση, όπως εξηγεί και η Jeanneneton, σε τελική ανάλυση οι φοιτητές πρόσβλεπαν στην επιδιόρθωση του ανελκυστήρα παρά στο γκρέμισμά του. Έτσι, επιβεβαιώθηκε η απόστασή τους από αυτούς για τους οποίους το πανεπιστήμιο βρίσκεται πολύ μακριά, ακόμα και χωροταξικά. Οι συμπλοκές στη διαδήλωση της 23^{ης} Μαρτίου στο Παρίσι, γεγονός που συζητιέται στη συνέντευξη, αποτελούν την πιο δυσάρεστη έκφραση των ορίων της διχασμένης ανταρσίας της προλεταριακής νεολαίας, τη στιγμή που η μάζα της εργατικής τάξης παρέμενε μόνο παθητικός υποστηρικτής του κινήματος. Εκεί όπου η φοιτητική κατάσταση αμφισβητήθηκε περισσότερο, όπως στη Ρεν, και αυτό συνέβη γιατί ο αποκλεισμός των νέων από τα προάστια δεν είναι τόσο έντονος όσο στο Παρίσι, όντως υπήρξαν στιγμές συνάντησης της εξέγερσης του Νοέμβρη με τη φοιτητική κινητοποίηση, στις επιθετικές διαδηλώσεις.

«Οι ταραχές στην Ελλάδα ξεκίνησαν εκεί όπου ο αγώνας ενάντια στη CPE είχε σταματήσει», γράφει η *Theorie Communiste*.³ Η ιστορική σημασία του Δεκέμβρη ήταν η συνάντηση των διαφορετικών κομματιών της κατακερματισμένης προλεταριακής νεολαίας σε μια μη διεκδικητική έκρηξη. Οι από κοινού επιθέσεις ντόπων και μεταναστών μαθητών στα αστυνομικά τμήματα, το γεγονός ότι παρέες μεταναστών λεπλατούσαν καταστήματα λίγα μέτρα μακριά από ντόπους προλετάρους που επιτίθονταν στους μπάτσους, εκφράζουν το ξεπέρασμα των ορίων του αγώνα στη Γαλλία. Η κατανόηση αυτής της εξέλιξης αποτυπώνεται επίσης στα λόγια εξεγερμένων προλετάρων: «Υπάρχει εδώ μια ποιοτική αναβάθμιση σε σχέση με την εξέγερση του 2005 στα γαλλικά προάστια, όπου είχαν συμμετάσχει σχεδόν αποκλειστικά οι κάτοικοι των γκέτο αντιμετωπίζοντας, μάλιστα, την εχθρική στάση ενός μεγάλου μέρους του υπόλοιπου πληθυσμού. Τότε, ο υπουργός εσωτερικών (και σημερινός πρόεδρος) του γαλλικού κράτους Ν. Σαρκοζί είχε δηλώσει με οξυδέρκεια: «Αν ενωθεί η φοιτητική νεολαία με τη νεολαία των λαϊκών συνοικιών, το τέλος θα είναι τρομακτικό». Από την πλευρά μας, δε ζητάμε τίποτα λιγότερο από αυτό το τέλος - τίποτα λιγότερο από αυτή την επανενοποίηση της κατακερματισμένης τάξης. Αν αυτή η ποθητή συνάντηση έκανε τα πρώτα της δειλά και αντιφατικά βήματα κατά τη διάρκεια του 'αντι-CPE' κινήματος στη Γαλλία το 2006, υλοποιήθηκε επίσης στοιχειωδώς στα Δεκεμβριανά του 2008 στην Ελλάδα».⁴

Αυτή η «ποιοτική αναβάθμιση» δε σημαίνει μια εξελικτική συσσώρευση αγώνων. Είναι προφανές ότι το μέλλον της ταξικής πάλης δεν είναι μόνο η εξέγερση. Η ταξική πάλη είναι πλανητική και χαοτική. Σε αυτή την κλίμακα πρέπει να αντιληφθεί κανείς τη σημασία τόσο του Δεκέμβρη όσο και της διπλής προλεταριακής ανταρσίας στη Γαλλία και τη μεταξύ τους συσχέτιση. Μέσα σε αυτό το χάος, ο αγώνας των νεαρών προλετάρων στη Γαλλία

3. Δες το βιβλίο *Les Emeutes en Grece*, που κυκλοφόρησε στη Γαλλία από τις εκδόσεις Senonevero, Μασσαλία, Απρίλιος 2009.

4. Κατάσταση Εξέγερσης (Σημειώσεις για τα Δεκεμβριανά του 2008 στην Ελλάδα) από το Πριονιστήριο το Χρυσό Χέρι, 24 Δεκεμβρίου 2008.

εξέφρασε τη ρήξη με το διεκδικητικό χαρακτήρα των σύγχρονων ταξικών αγώνων. Η εξέγερση στην Ελλάδα αποτέλεσε την «ποιοτικά αναβαθμισμένη» εκδήλωση αυτής της ρήξης. Η εξέγερση λοιπόν δεν έπεσε από τον ουρανό σε ένα κατά τ' άλλα ερημωμένο τοπίο ύφεσης των ταξικών αγώνων, αλλά έδειξε τη δυνατότητα αυτοκατάργησης της τάξης ως περιεχόμενο της ταξικής πάλης *σήμερα*. Το ιστορικό νήμα που συνδέει τους εμπρησμούς στα γαλλικά προάστια και το κίνημα ενάντια στη CPE με τα γεγονότα του Δεκέμβρη, διαμέσου του φοιτητικού κινήματος των καταλήψεων του 2006-07, δείχνει ότι η ενοποίηση του προλεταριάτου δεν είναι δυνατή όσο αυτό δρα σαν εργατική τάξη (δηλαδή σαν κομμάτι του κεφαλαίου),⁵ αλλά μπορεί να πραγματοποιηθεί τελικά μόνο με την αυτοκατάργησή του ως τάξης ή με άλλα λόγια μόνο με την καταστροφή του κεφαλαίου και των τάξεων. Αλλά τότε πια δεν πρόκειται για ενωμένο προλεταριάτο αλλά για την κοινότητα των ανθρώπων απαλλαγμένων από την εκμετάλλευση.

Από την άλλη, τόσο στη Γαλλία όσο και στην Ελλάδα, η συγκεκριμένη σύνθεση των «ταραχοποιών» (ή «αποβρασμάτων», «σπαστών», «κουκουλοφόρων») τοποθέτησε την επίθεση στην ίδια την προλεταριακή ύπαρξη έξω από το πεδίο της παραγωγής. Αυτό έκανε εξαιρετικά αδύνατη την επιβεβαίωση της εργατικής ταυτότητας, αποτέλεσε ωστόσο ταυτόχρονα το όριο της επίθεσης: η ρήξη δεν επεκτάθηκε στην παραγωγή. Όταν η εξέγερση δεν μπλοκάρει την παραγωγή δε δημιουργεί τις αναγκαίες συνθήκες για τη συνέχισή της. Εντούτοις, η υποστήριξη (έστω και παθητική) που είχε η εξέγερση του Δεκέμβρη και ο σημαντικός διεθνής αντίκτυπός της δείχνουν ότι καθώς οι συνέπειες της καπιταλιστικής κρίσης βιώνονται παντού, πολλοί περισσότεροι προλετάριοι βλέπουν στην κατάσταση των εξεγερμένων του Δεκέμβρη τη δική τους κατάσταση. Ή με τα λόγια κάποιων καταληψιών της ΑΣΟΕΕ: «*Η παγκόσμια καπιταλιστική κρίση έχει στερήσει από τα αφεντικά την πιο δυναμική, την πιο εκβιαστική απάντηση στην εξέγερση: «Εμείς σας δίνουμε τα πάντα, και για πάντα, ενώ αυτοί το μόνο που προσφέρουν είναι ένα αβέβαιο παρόν».* Με την μια εταιρία να καταρρέει μετά την άλλη, ο καπιταλισμός και το κράτος του δεν είναι πια σε θέση να υποσχεθούν τίποτα πέρα από χειρότερες ημέρες, σφίξιμο του ζωνναριού, απολύσεις, αναστολή των συντάξεων, περιστολή της περίθαλψης, σύνθλιψη της δωρεάν παιδείας. [...] Σε τούτο τον ιστορικό κόμβο της κρίσης, της οργής και της απαξίωσης των θεσμών **στον οποίο στεκόμαστε επιτέλους** [η έμφαση δική μας], το μόνο που μπορεί να μετατρέψει τη συστημική αποδιάρθρωση σε κοινωνική επανάσταση είναι η ολική άρνηση εργασίας. Όταν οι οδομαχίες θα δίνονται σε δρόμους σκοτεινούς από μια απεργία της ΔΕΗ, όταν οι συγκρούσεις θα συντελούνται εν μέσω τόνων αμάξευτων σκουπιδιών, όταν τα τρόλεϊ θα κλείνουν τις οδικές αρτηρίες εμποδίζοντας τη διέλευση των μπάτσων, όταν ο απεργός δάσκαλος θα ανάβει το στουπί του εξεγερμένου μαθητή, τότε πια θα μπορούμε να πούμε: *κανάγεις, οι μέρες της κοινωνίας σας είναι μετρημένες, ζυγιάσαμε τις χαρές της και τα δίκια της και τα βρήκαμε λειψά. Κι αυτό σήμερα δεν είναι πια μια φαντασίωση, μα μια απτή δυνατότητα στο χέρι του καθένα μας: η δυνατότητα να δράσουμε συγκεκριμένα πάνω στο συγκεκριμένο. Η δυνατότητα για την έφοδο στον ουρανό.*⁶ Ο κομμουνισμός *σήμερα* παρουσιάζεται ως απτή δυνατότητα κομμουνιστικοποίησης της ζωής...

5. Άρα όσο κάθε κομμάτι του εξ' ορισμού διαιρεμένου προλεταριάτου δρα ως αυτό που είναι (ως φοιτητές, εργάτες, γυναίκες κοκ) και έχει σαν ορίζοντα την ορισμένη θέση του μέσα στην καπιταλιστική αναπαραγωγή.

6. Προκήρυξη με τίτλο *Up against the wall motherfuckers! We've come for what's ours...* από malaria, Δεκέμβρης 2008.

Η εξέγερση στο Γουάτς, Λος Άντζελες, 1965

Το κείμενο «Η παρακμή και η πτώση της θεαματικής-εμπορευματικής οικονομίας» κυκλοφόρησε στη Γαλλία ανυπόγραφο το Δεκέμβριο του 1965. Άμεσα μεταφράστηκε στα αγγλικά και διανεμήθηκε στην Αγγλία και τις ΗΠΑ μέσα στον ίδιο μήνα. Η γαλλική έκδοση αποτέλεσε μέρος του 10^{ου} τεύχους της επιθεώρησης *Καταστασιακή Διεθνής* (Παρίσι, Μάρτιος 1966). Στα ελληνικά, το κείμενο μεταφράστηκε μόλις τη δεκαετία του '80 και περιλήφθηκε στην ανθολογία κειμένων της Καταστασιακής Διεθνούς *Το Ξεπέρασμα της Τέχνης* (Αθήνα, 1985, 1999).

Κάπου στις τελευταίες ημέρες του 2008, κι ενώ ακόμα η κοινωνική αναταραχή του Δεκέμβρη δεν είχε σβήσει, ξεθάψαμε το κείμενο της ΚΔ και το ξαναδιαβάσαμε με τη ματιά ανθρώπων που μόλις είχαν ζήσει μια εξέγερση. Ε, λοιπόν, αυτό το κείμενο άξιζε να τοποθετηθεί προς συζήτηση ανάμεσα στους προλετάριους που συναντήθηκαν τις προηγούμενες ημέρες στο δρόμο και τις καταλήψεις. Παρότι γράφηκε πριν 43 χρόνια, αισθανθήκαμε ότι υπερασπιζόμενο τις ενέργειες των μαύρων προλετάριων στην εξεγερμένη συνοικία του Γουάτς τον Αύγουστο του 1965, υπερασπίζεται την εξέγερση του Δεκέμβρη και τις πρακτικές της. Έτσι, αποφασίσαμε να το επιμεληθούμε μεταφραστικά με βάση την αγγλική μετάφραση του Ken Knabb και να το ανατυπώσουμε. Διακινήθηκε ως 1^η *Σημείωση προλεταριακής ιστορίας: Η εξέγερση στο Γουάτς, Λος Άντζελες, 1965* στην πορεία της 9 Γενάρη 2009 στη Θεσσαλονίκη και μέσω του διαδικτύου.

Ροκαμαδούρ

Η παρακμή και η πτώση της θεαματικής-εμπορευματικής οικονομίας

Από τις 13 ως τις 16 Αυγούστου του 1965 ο μαύρος πληθυσμός του Λος Άντζελες ξεσηκώθηκε. Ένα επεισόδιο ανάμεσα σε τροχονόμους και διαβάτες εξελίχθηκε σε αυθόρμητες συγκρούσεις δύο ημερών. Οι αυξανόμενες ενισχύσεις των δυνάμεων της τάξης δεν κατόρθωσαν να ξαναπάρουν τον έλεγχο του δρόμου. Την Τρίτη ημέρα οι μαύροι πήραν όπλα λεηλατώντας τα γύρω οπλοπωλεία κι έτσι μπορούσαν να πυροβολούν ακόμα και τα ελικόπτερα της αστυνομίας. Χιλιάδες στρατιώτες και αστυνομικοί -η στρατιωτική δύναμη μιας μεραρχίας πεζικού με την υποστήριξη αρμάτων μάχης- χρειάστηκε τελικά να ριχτούν στη μάχη για να περιορίσουν την εξέγερση μέσα στη συνοικία Γουάτς (Watts) και τέλος να την ελέγξουν έπειτα από οδομαχίες πολλών ημερών. Οι εξεγερμένοι επιδόθηκαν στη γενικευμένη λεηλασία και τον εμπρησμό καταστημάτων. Σύμφωνα με τις επίσημες ανακοινώσεις, υπήρξαν 32 νεκροί, από τους οποίους 27 μαύροι, πάνω από 800 τραυματίες και 3000 συλλήψεις.

Οι αντιδράσεις, απ' όπου κι αν προέρχονταν, απέκτησαν εκείνη τη σαφήνεια που μόνο το επαναστατικό γεγονός -όντας το ίδιο μια έμπρακτη αποσαφήνιση των υπαρχόντων προβλημάτων- έχει πάντοτε το προνόμιο να προσδίδει στις διάφορες αποχρώσεις της σκέψης των αντιπάλων του. Ο αρχηγός της αστυνομίας Γουίλιαμ Πάρκερ αρνήθηκε κάθε μεσολάβηση που του πρότειναν οι μεγάλες οργανώσεις των μαύρων, δηλώνοντας πολύ σωστά ότι «αυτοί οι εξεγερμένοι δεν έχουν αρχηγούς». Και βέβαια, αφού οι μαύροι δεν είχαν πια αρχηγούς, είχε έρθει η στιγμή της αλήθειας για κάθε στρατόπεδο. Τί είχε άλλωστε να πει αυτή τη στιγμή ένας απ' αυτούς τους άνεργους πια αρχηγούς, ο Ρού Γουίλκινς, γενικός γραμματέας της *Εθνικής Ένωσης για την Προώθηση του Εγχρώμου Πληθυσμού* (NAACP); Δήλωνε ότι οι εξεγερμένοι «έπρεπε να κατασταλούν με κάθε αναγκαία δύναμη». Κι ο καρδινάλιος του Λος Άντζελες, Μακ Ιντάιο, που διαμαρτυρόταν έντονα, δεν διαμαρτυρόταν για τη βιαιότητα της καταστολής, όπως θα περίμενε κανείς τώρα που η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία εκσυγχρονίζει την εικόνα της. Αντίθετα, διαμαρτυρόταν αναστατωμένος για «μια προσχεδιασμένη εξέγερση εναντίον των δικαιωμάτων του πλησίον, εναντίον του σεβασμού του νόμου και της διατήρησης της τάξης» και καλούσε τους καθολικούς να ανταποκριθούν στη λεηλασία, σ' «αυτές τις χωρίς προφανή αιτία βιαιότητες». Όσοι πάλι κατάφεραν να δουν τα «προφανή αίτια» της οργής των μαύρων του Λος Άντζελες -χωρίς όμως να βλέπουν το πραγματικό αίτιο-, όλοι αυτοί οι ιδεολόγοι κι οι «εκπρόσωποι» της ανύπαρκτης παγκόσμιας Αριστεράς, θρήνησαν για την ανευθυνότητα, την αταξία, τη λεηλασία και κυρίως το γεγονός ότι λεηλατήθηκαν πρώτα τα καταστήματα οιοπονευματωδών και όπλων· κι έκλαψαν για τις 2000 καταμετρημένες εστίες πυρκαγιάς, με τις οποίες οι μαύροι του Γουάτς φώτισαν τη μάχη τους και τη γιορτή τους.

Ποιος λοιπόν υπερασπίστηκε τους εξεγερμένους του Λος Άντζελες όπως πραγματικά το άξιζαν; Εμείς θα το κάνουμε. Ας αφήσουμε τους οικονομολόγους να κλαίνε για τα 27 εκατομμύρια χαμένα δολάρια, τους πολεοδόμους να οδύρονται πάνω στις στάχτες ενός από τα

πιο ωραία τους σουπερμάρκετ και τον Μακ Ιντάρι να θρηνεί το βοηθό σερίφη που σκοτώθηκε. Ας αφήσουμε τους κοινωνιολόγους να τραβάν τα μαλλιά τους με τον παραλογισμό και το μεθύσι αυτής της εξέγερσης. Ο ρόλος ενός επαναστατικού εντύπου είναι όχι μόνο να δώσει δίκιο στους εξεγερμένους του Λος Άντζελες, αλλά και να διασαφηνίσει τους λόγους της εξέγερσής τους, να εξηγήσει θεωρητικά την αλήθεια που αναζητά η πράξη τους.

Στο Μήνυμα προς τους επαναστάτες της Αλγερίας και όλων των χωρών -που δημοσιεύτηκε στο Αλγέρι τον Ιούλιο του 1965 μετά το πραξικόπημα του Μπουμεντιέν κι εξέθετε στους αλγερινούς και στους επαναστάτες όλου του κόσμου την κατάσταση στην Αλγερία και στον υπόλοιπο κόσμο ως σύνολο- οι καταστασιακοί αναφέρθηκαν ανάμεσα στα παραδείγματά τους και στο κίνημα των αμερικάνων μαύρων που «αν καταφέρει να εκδηλωθεί με αποφασιστικότητα» θα ξεσκεπάσει τις αντιφάσεις του πιο προηγμένου καπιταλισμού. Πέντε εβδομάδες αργότερα αυτή η αποφασιστικότητα εκδηλώθηκε στους δρόμους. Η θεωρητική κριτική των πιο μοντέρνων εκδηλώσεων της σύγχρονης κοινωνίας και η έμπρακτη κριτική αυτής της κοινωνίας υπάρχουν κιόλας. Εξακολουθούν να είναι διαχωρισμένες, αλλά είναι σίγουρο πως έχουν προχωρήσει προς τις ίδιες πραγματικότητες και μιλούν για το ίδιο πράγμα. Αυτές οι δύο κριτικές εξηγούνται αμοιβαία και δεν μπορούμε να εξηγήσουμε τη μία χωρίς να εξηγήσουμε την άλλη. Η θεωρία της «επιβίωσης» και του «θεάματος» διαφωτίζεται κι επαληθεύεται από αυτές τις πράξεις που η αμερικάνικη ψευδής συνείδηση δεν μπορεί να εξηγήσει. Και κάποια μέρα θα φωτίσει με τη σειρά της αυτές τις πράξεις.

Μέχρι σήμερα, οι διαδηλώσεις των μαύρων για τα «δικαιώματα του πολίτη» είχαν συγκρατηθεί από τους αρχηγούς τους σε μια νομιμότητα, που ανεχόταν τις χειρότερες βιαιότητες των δυνάμεων της τάξης και των ρατσιστών (όπως για παράδειγμα τον περασμένο Μάρτιο στην Αλαμπάμα κατά τη διάρκεια της πορείας στο Μοντγκόμερι). Ακόμα και μετά απ' αυτό το σκάνδαλο, μια διακριτική συνεννόηση της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, του κυβερνήτη Γουάλας και του πάστορα Μάρτιν Λούθερ Κινγκ, είχε οδηγήσει τους διαδηλωτές της Σέλαμα, στις 10 Μαρτίου, να υποχωρήσουν μπροστά στην πρώτη πρόσκληση των αρχών να διαλυθούν, με αξιοπρέπεια και προσευχές! Η σύγκρουση που περιέμενε τότε το πλήθος δεν ήταν παρά το θέμα μιας ενδεχόμενης σύγκρουσης. Την ίδια στιγμή, η μη βία είχε φτάσει το γελοίο όριο του θάρρους της: να εκτίθεται στα χτυπήματα του εχθρού και να ανυψώνεις έπειτα το ηθικό σου μεγαλείο, ώστε να του στερήσεις την αναγκαιότητα να ξαναχρησιμοποιήσει τη δύναμή του. Αλλά το βασικό δεδομένο είναι ότι το κίνημα για τα δικαιώματα του πολίτη, χρησιμοποιώντας νόμιμα μέσα, δεν μπορούσε να θέσει παρά νομικά προβλήματα. Είναι λογικό να επικαλείσαι το νόμο σχετικά με νομικά ζητήματα. Το παράλογο είναι να ζητιανεύεις νόμιμα μπροστά στην προφανή παρανομία, λες κι αυτή η παρανομία είναι απλά ένας παραλογισμός που θα διαλυθεί μόλις τον δείξεις με το δάκτυλο. Είναι φανερό ότι η άγρια και κατάφωρη παρανομία, που ακόμα ασκείται σε βάρος των μαύρων σε πολλές πολιτείες των ΗΠΑ, έχει τις ρίζες της σε μια οικονομικοκοινωνική αντίφαση που δεν είναι της αρμοδιότητας των σημερινών νόμων. Είναι επίσης φανερό ότι κανένας μελλοντικός δικαστικός νόμος δε θα μπορέσει να τη θίξει στο παραμικρό ενάντια στους πιο θεμελιώδεις νόμους της κοινωνίας. Αυτό που οι αμερικάνοι μαύροι πραγματικά τολμούν να απαιτήσουν είναι το δικαίωμα να ζουν πραγματικά και σε τελική ανάλυση αυτό απαιτεί την ολοκληρωτική ανατροπή αυτής της κοινωνίας. Αυτό γίνεται όλο και πιο φανερό, καθώς οι μαύροι στην καθημερινή ζωή τους αναγκάζονται να χρησιμοποιούν όλο και πιο ανατρεπτικά μέσα. Το ζήτημα δεν είναι πλέον η κατάσταση των μαύρων της Αμερικής, αλλά η κατάσταση της Αμερικής, κάτι που απλά τυχαίνει να εκφράζεται

αρχικά μεταξύ των μαύρων. Η εξέγερση του Γουάτς δεν ήταν μια φυλετική σύγκρουση: οι εξεγερμένοι δεν επιτέθηκαν στους λευκούς που βρέθηκαν στο δρόμο τους - χτύπησαν μόνο τους λευκούς αστυνομικούς. Άλλωστε, η μαύρη αλληλεγγύη δεν αφορούσε τους μαύρους καταστηματάρχες ούτε τους μαύρους αυτοκινητιστές. Ο ίδιος ο Λούθερ Κινγκ αναγκάστηκε να ομολογήσει ότι τα όρια της ειδικότητας του είχαν ξεπεραστεί, δηλώνοντας τον Οκτώβριο στο Παρίσι ότι «οι συγκρούσεις δεν ήταν φυλετικές αλλά ταξικές».

Η εξέγερση στο Λος Άντζελες είναι μια εξέγερση ενάντια στο εμπόρευμα, ενάντια στον κόσμο του εμπορεύματος, στον οποίο οι εργάτες-καταναλωτές είναι ιεραρχικά υποταγμένοι στα μέτρα του εμπορεύματος. Όπως οι συμμορίες των νεαρών αλητών όλων των ανεπτυγμένων χωρών, αλλά πιο ριζικά καθώς είναι μέρος μιας τάξης που δεν έχει μέλλον, μια μερίδα του προλεταριάτου που δεν μπορεί να πιστέψει σε σημαντικές ευκαιρίες για κοινωνική άνοδο κι ενσωμάτωση, οι μαύροι του Λος Άντζελες παίρνουν κατά λέξη την προπαγάνδα του σύγχρονου καπιταλισμού, τη διαφήμιση της αφθονίας. Θέλουν ευθύς αμέσως όλα όσα τους δείχνουν και είναι διαθέσιμα με αφηρημένο τρόπο, επειδή θέλουν να τα χρησιμοποιήσουν. Μ' αυτόν τον τρόπο αμφισβητούν την ανταλλακτική αξία, την εμπορευματική πραγματικότητα που έχει προεπιλέξει τα πάντα και είναι το καλούπι, το κίνητρο και ο τελικός σκοπός. Κλέβοντας και χαρίζοντας ξαναβρίσκουν μια χρήση που διαψεύδει αυτομάτως τον καταπιεστικό ορθολογισμό του εμπορεύματος και ξεσκεπάζει τις σχέσεις του και την ίδια του την παραγωγή ως αυθαίρετες και μη αναγκαίες. Η λεηλασία στο Γουάτς εκδήλωνε την πιο άμεση πραγμάτωση του νόθου συνθήματος «στον καθένα σύμφωνα με τις ψευδείς ανάγκες του», τις ανάγκες που καθορίζει και παράγει αυτό το οικονομικό σύστημα, το οποίο απορρίπτει η ίδια η πράξη της λεηλασίας. Ωστόσο, οι αμερικανοί μαύροι παίρνουν αυτήν την αφθονία κατά λέξη, την αγγίζουν άμεσα και δεν την κυνηγούν αόριστα στον αγώνα δρόμου της αλλοτριωμένης εργασίας και των όλο και περισσότερο ανικανοποίητων κοινωνικών αναγκών. Γι' αυτό και οι αληθινές ανθρώπινες ανάγκες εκδηλώνονται κιάλας μέσα στη γιορτή, στο παιχνίδι, στο καταστροφικό πότλατς. Ο άνθρωπος που καταστρέφει εμπορεύματα δείχνει την ανωτερότητα του ανθρώπου απέναντι στα εμπορεύματα. Δεν θα μένει πια σκιάβος των αυθαίρετων μορφών που παραμορφωμένα αντανakλούν τις πραγματικές ανάγκες του. Οι φλόγες του Γουάτς καταβρόχθισαν το σύστημα της κατανάλωσης. Τα μεγάλα ψυγεία που κλάπηκαν από ανθρώπους που στο σπίτι τους δεν έχουν ρεύμα ή τους το έχουν κόψει, είναι η καλύτερη εικόνα του ψέματος της αφθονίας που έγινε αλήθεια μέσα στο παιχνίδι. Οι άνθρωποι μπορούν ν' ασκήσουν κριτική και να μεταμορφώσουν το εμπόρευμα, όποια συγκεκριμένη μορφή κι αν έχει αυτό, μόλις πάψουν να το αγοράζουν. Μόνον όταν το πληρώνουν με χρήμα μόνο τότε το σέβονται σαν θαυμαστό φετίχ, σαν σύμβολο που φανερώνει μια θέση μέσα στον κόσμο της επιβίωσης.

Η λεηλασία είναι η φυσική απάντηση στη μη φυσική και απάνθρωπη κοινωνία της αφθονίας του εμπορεύματος. Γκρεμίζοντας προς στιγμή το εμπόρευμα ως εμπόρευμα, αποκαλύπτει αυτό που σε τελική ανάλυση το εμπόρευμα συνεπάγεται: το στρατό, την αστυνομία και τ' άλλα ειδικευμένα αποσπάσματα που μέσα στο Κράτος κατέχουν το μονοπώλιο της ένοπλης βίας. Τί είναι ο αστυνομικός; Είναι ο ενεργός υπηρέτης του εμπορεύματος, ο άνθρωπος που έχει ολοκληρωτικά υποταχτεί στο εμπόρευμα και η δουλειά του οποίου είναι να εξασφαλίζει ότι το τάδε προϊόν της ανθρώπινης εργασίας παραμένει εμπόρευμα, με τη μαγική ιδιότητα να αγοράζεται, αντί να αποτελεί απλά ένα ψυγείο ή ένα τουφέκι - ένα παθητικό κι άψυχο πράγμα που υποτάσσεται σ' οποιοδήποτε το χρησιμοποιεί. Απορρίπτοντας την ταπείνωση της υποταγής του ανθρώπου στον αστυνομικό, οι μαύροι απορρίπτουν την ταπείνωση της υποταγής του ανθρώπου στα εμπορεύματα. Η νεολαία του Γουάτς, που δεν είχε μέλλον με όρους αγοράς, άδραξε μία άλλη ποιότητα του παρόντος και η ποιότητα αυτή υπήρξε αναμφισβήτητη και ακαταμάχητη σε τέτοιο σημείο ώστε συμπαρέσυρε όλο τον πληθυσμό, γυναίκες, παιδιά, μέχρι και κοινωνιολόγους που βρίσκονταν εκεί. Μια νεαρή μαύρη κοινωνιολόγος αυτής της συνοικίας, η Μπόμπι Χόλλον, δήλωνε τον Οκτώβριο στην *Herald Tribune*: «Παλιά οι άνθρωποι ντρέπονταν να πουν πως είναι απ' το Γουάτς, το λέγανε μέσα από τα δόντια τους. Τώρα το λένε με περηφάνια. Αγόρια που πάντα τριγύριζαν με πουκάμισα ανοιχτά ως τη μέση και θα σε λιάνιζαν στο πι και φι, εμφανίζονταν εδώ κάθε πρωί

στις επτά και οργάνωναν τη διανομή του φαγητού. Φυσικά δεν πρέπει να έχουμε αυταπάτες, τα τρόφιμα τα είχαν κλέψει...Όλη αυτή η χριστιανική φλυαρία χρησιμοποιήθηκε ενάντια στους μαύρους χρόνια ολόκληρα. Αυτοί οι άνθρωποι θα μπορούσαν να κλέβουν για δέκα χρόνια, χωρίς να πάρουν πίσω ούτε τα μισά από τα λεφτά που τους έχουν κλέψει αυτά τα μαγαζιά, τόσα χρόνια τώρα... Εγώ δεν είμαι παρά μια μικρούλα μαύρη». Η Μπόμπι Χόλλον που πήρε όρκο να μην ξεπλύνει ποτέ το αίμα που πότισε τα παπούτσια της μέσα στις συμπλοκές, λέει ότι «τώρα όλος ο κόσμος κοιτάζει το Γουάτς».

Πώς οι άνθρωποι φτιάχνουν την ιστορία κάτω από συνθήκες σχεδιασμένες να τους αποτρέπουν από το να επέμβουν σ' αυτή; Οι μαύροι του Λος Άντζελες είναι οι πιο καλοπληρωμένοι μαύροι στις ΗΠΑ αλλά και οι περισσότερο διαχωρισμένοι από τον υπέρμετρο πλούτο που υπάρχει στην Καλιφόρνια. Το Χόλλυγουντ, ο πόλος του παγκόσμιου θεάμα-

τος, βρίσκεται ακριβώς δίπλα τους. Τους υπόσχονται ότι αν κάνουν υπομονή θα φτάσουν την αμερικάνικη ευμάρεια. Μα εκείνοι βλέπουν πως αυτή η ευμάρεια δεν είναι μια σταθερή κατάσταση αλλά μια σκάλα χωρίς τέλος. Όσο ανεβαίνουν τόσο απομακρύνονται από την κορυφή, μιας και βρίσκονται σε μειονεκτική θέση από το ξεκίνημα κίολας, επειδή είναι λιγότερο ειδικευμένοι (και συνεπώς οι περισσότεροι μέσα στους άνεργους) και τέλος γιατί η ιεραρχία που τους συνθλίβει δεν είναι μόνον η ιεραρχία της οικονομικής-αγοραστικής δύναμης: είναι μια εγγενής κατωτερότητα που τους επιβάλλουν σ' όλες τις όψεις της καθημερινής ζωής τα ήθη και οι προκαταλήψεις μιας κοινωνίας στην οποία κάθε ανθρώπινη δύναμη ευθυγραμμίζεται με την αγοραστική δύναμη. Εφόσον η αμερικάνικη κοινωνία μισεί και θεωρεί εγκληματικό τον ανθρώπινο πλούτο των μαύρων, ο χρηματικός πλούτος δεν μπορεί να τους κάνει απόλυτα αποδεκτούς μέσα στην αμερικάνικη αλλοτριωμένη κοινωνία: ο ατομικός πλούτος θα κάνει τον μαύρο το πολύ-πολύ έναν πλούσιο νέγρο, γιατί οι μαύροι στο σύνολο τους πρέπει ν' αντιπροσωπεύουν τη φτώχεια μιας κοινωνίας ιεραρχημένου πλούτου. Όλοι οι παρατηρητές άκουσαν αυτήν την κραυγή που ζητούσε την παγκόσμια αναγνώριση του ξεσηκωμού: «Είναι η επανάσταση των μαύρων και θέλουμε να το μάθει όλος ο κόσμος!» *Ελευθερία τώρα*, αυτό είναι το σύνθημα όλων των επαναστάσεων της ιστορίας. Όμως για πρώτη φορά το πρόβλημα δεν είναι το ξεπέρασμα της σπάνης, αλλά η κυριαρχία πάνω στην υλική αφθονία, σύμφωνα με νέες αρχές. Η κυριαρχία πάνω στην αφθονία δεν είναι απλά η αλλαγή του τρόπου διανομής, αλλά ο συνολικός επαναπροσδιορισμός της. Αυτό είναι το πρώτο βήμα ενός τεράστιου αγώνα, που αγκαλιάζει τα πάντα.

Οι μαύροι δεν είναι μόνοι στον αγώνα τους: μια καινούργια προλεταριακή συνείδηση (η συνείδηση ότι δεν διαφεντεύεις σε τίποτα τη δραστηριότητα σου, τη ζωή σου) αρχίζει να αναπτύσσεται στην Αμερική, σε στρώματα που αρνιούνται το σύγχρονο καπιταλισμό και που εξαιτίας αυτής της άρνησης μοιάζουν στους μαύρους. Η πρώτη φάση του αγώνα των μαύρων ήταν σημάδι μιας πιο γενικευμένης αμφισβήτησης που τώρα εξαπλώνεται. Το Δεκέμβριο του 1964, οι φοιτητές του Μπέρκλεϋ, κουρασμένοι από τη συμμετοχή τους στο κίνημα για τα δικαιώματα του πολίτη, έκαναν μία απεργία που αμφισβητούσε τη λειτουργία αυτού του «Πολυπανεπιστημίου» της Καλιφόρνια και μέσω αυτού ολόκληρη την οργάνωση της αμερικάνικης κοινωνίας και τον παθητικό ρόλο στον οποίο τους προορίζει. Αμέσως, το θέαμα απάντησε προβάλλοντας τη νεολαία να επιδίδεται σε οργιά με ποτά, ναρκωτικά και να διαλύει τη σεξουαλική ηθική, αυτά για τα οποία κατηγορήθηκαν και οι μαύροι. Αυτή η γενιά φοιτητών εφηύρε μια νέα μορφή αγώνα ενάντια στο κυρίαρχο θέαμα, το *teach-in*, μια μορφή που ξαναχρησιμοποιήθηκε στη Μεγάλη Βρετανία στις 20 Οκτωβρίου, στο Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου με αφορμή την κρίση της Ροδεσίας. Πρωτόγονη ασφαλώς και ατελής, αυτή η μορφή είναι η στιγμή εκείνη που οι άνθρωποι

αρνιούνται να περιορίσουν τη συζήτηση των προβλημάτων τους σε ακαδημαϊκά όρια ή καθορισμένες χρονικές περιόδους και προσπαθούν να εξερευνήσουν τα ζητήματα μέχρι τις τελικές τους συνέπειες, οδηγούμενοι έτσι στην πρακτική δραστηριότητα. Τον Οκτώβριο, δεκάδες χιλιάδων διαδήλωναν στους δρόμους της Νέας Υόρκης και του Μπέρκλεϊ ενάντια στον πόλεμο στο Βιετνάμ, ενώνοντας τις φωνές τους με τις φωνές των εξεγερμένων του Γουάτς: «Έξω από τη συνοικία μας και το Βιετνάμ!».

Οι λευκοί που ριζοσπαστικοποιούνται ξεπέρασαν τα όρια της νομιμότητας: δίνουν «μαθήματα» για να μάθουν να εξαπατούν τις στρατιωτικές επιτροπές κατάταξης (*Le Monde*, 19/10/65), καίνε τις κάρτες στρατεύσεώς τους μπροστά στις κάμερες της τηλεόρασης. Μέσα στην κοινωνία της αφθονίας εκφράζεται η απέχθεια γι' αυτήν την αφθονία και την τιμή της. Το θέαμα αμαυρώνεται από την αυτόνομη δραστηριότητα ενός προηγμένου στρώματος που αρνείται τις αξίες του. Το κλασικό προλεταριάτο, στο μέτρο ακριβώς που κατόρθωσαν προσωρινά να το ενσωματώσουν στο καπιταλιστικό σύστημα, δεν είχε ενσωματώσει τους μαύρους (μέχρι το 1959 πολλά συνδικάτα του Λος Άντζελες δε δέχονταν μαύρους). Τώρα λοιπόν οι μαύροι είναι το σημείο συνάντησης όλων όσων αρνούνται τη λογική αυτής της ενσωμάτωσης στον καπιταλισμό, με την οποία ισοδυναμεί η υπόσχεση της φυλετικής ενσωμάτωσης. Η υλική άνεση δεν θα είναι ποτέ αρκετά άνετη για όσους αναζητούν αυτό που δεν υπάρχει στην αγορά, αυτό ακριβώς που η αγορά εξολοθρεύει. Το επίπεδο στο οποίο έχει φτάσει η τεχνολογία των πιο προνομιούχων γίνεται μια προσβολή που μπορεί πολύ πιο εύκολα να γίνει κατανοητή και να μισηθεί από τη θεμελιώδη προσβολή: αυτή της πραγματοποίησης. Η εξέγερση του Λος Άντζελες είναι η πρώτη στην ιστορία που αναζήτησε τα δίκαια της στην έλλειψη κλιματισμένου αέρα κατά τη διάρκεια ενός κύματος καύσωνα.

Οι μαύροι έχουν στην Αμερική το δικό τους θέαμα, τον Τύπο τους, τα περιοδικά τους και τους μαύρους αστέρες τους. Αλλά το απορρίπτουν με αηδία ως απάτη και έκφραση της ταπείνωσης τους, γιατί βλέπουν πως είναι το θέαμα μιας μειονότητας, απλό παράρτημα ενός γενικού θεάματος. Αναγνωρίζουν ότι αυτό το θέαμα της επιθυμητής κατανάλωσης που προορίζεται γι' αυτούς δεν είναι παρά μια αποικία του θεάματος των λευκών. Έτσι, βλέπουν πιο γρήγορα το ψέμα ολόκληρου του οικονομικοπολιτιστικού θεάματος. Θέλοντας να συμμετάσχουν πραγματικά κι ευθύς αμέσως στην αφθονία - που αποτελεί επίσημη αξία κάθε αμερικάνου- ζητούν την ισότιμη πραγμάτωση του θεάματος της καθημερινής ζωής στην Αμερική, ζητούν να δοκιμαστούν στην πράξη οι μισοουράνιες-μισογήινες αξίες αυτού του θεάματος. Αλλά η ουσία αυτού του θεάματος είναι να μην πραγματώνεται άμεσα ή ισότιμα ούτε και για τους λευκούς. (Οι μαύροι χρησιμεύουν απλώς σαν τέλεια θεαματική εγγύηση: η απειλή του να ξεπέσει κανείς στην αθλιότητα τον σπρώχνει στον αγώνα δρόμου). Απαιτώντας να πάρουν κατά γράμμα το καπιταλιστικό θέαμα, οι μαύροι απορρίπτουν κιόλας το ίδιο το θέαμα. Το θέαμα είναι ένα ναρκωτικό για σκλάβους. Δεν πρέπει να το παίρνουν κατά γράμμα αλλά να το ακολουθούν με μια απειροελάχιστη καθυστέρηση (χωρίς αυτήν την καθυστέρηση ο φανακισμός έρχεται στην επιφάνεια). Πράγματι, σήμερα στις ΗΠΑ οι λευκοί είναι οι σκλάβοι του εμπορεύματος και οι μαύροι οι αρνητές του. Οι μαύροι θέλουν περισσότερα από τους λευκούς - να ποια είναι η καρδιά ενός προβλήματος που θα παραμείνει άλυτο, αν δεν λυθεί με τη διάλυση αυτής της λευκής κοινωνίας. Οι λευκοί που θέλουν να βγουν

από τη δικιά τους σκλαβιά, οφείλουν πρώτα πρώτα να ταχθούν με το μέρος της εξέγερσης των μαύρων, όχι από φυλετική αλληλεγγύη αλλά σε μια συνάντηση καθολικής άρνησης του εμπορεύματος και του Κράτους. Η οικονομική και ψυχολογική απόσταση των μαύρων από τους λευκούς τους επιτρέπει να δουν τι είναι ο λευκός καταναλωτής - και η δίκαια περιφρόνηση που τρέφουν για τον λευκό γίνεται περιφρόνηση για κάθε παθητικό καταναλωτή. Όσοι λευκοί απορρίπτουν αυτόν το ρόλο δεν έχουν ελπίδες παρά μόνον αν ενοποιο-

ούν όλο και περισσότερο τον αγώνα τους με τον αγώνα των μαύρων, βρίσκοντας μόνοι τους και υποστηρίζοντας μέχρι τα άκρα τις ουσιώδεις συνέπειες αυτού τού αγώνα. Αν κατά τη ριζοσπαστικοποίηση του αγώνα μια τέτοια συνάντηση δεν επιτευχθεί, θ' ενισχυθούν οι μαύρες εθνικιστικές τάσεις που θα καταδίκασαν την κάθε πλευρά σε μια ανώφελη σύγκρουση μεταξύ εθνοτήτων, χαρακτηριστική της παλιάς κοινωνίας. Το άλλο πιθανό αποτέλεσμα της σημερινής κατάστασης είναι η αμοιβαία σφαγή, όταν η παραίτηση δεν αποτελεί πια επιλογή.

Οι προσπάθειες για δημιουργία ενός μαύρου εθνικισμού (φιλοαφρικάνικου ή αυτονομιστικού) είναι όνειρα που δεν απαντάνε στην πραγματική καταπίεση. Οι αμερικάνοι μαύροι δεν έχουν πατρίδα. Στην Αμερική βρίσκονται στην πατρίδα τους, αλλοτριωμένοι όσο κι οι άλλοι αμερικάνοι με τη διαφορά ότι αυτοί έχουν επίγνωση της κατάστασης τους. Γι' αυτό δεν είναι το καθυστερημένο αλλά το πιο προηγμένο κομμάτι της αμερικάνικης κοινωνίας. Είναι η εξελισσόμενη άρνηση, «η κακή πλευρά που φτιάχνει την ιστορία προκαλώντας αγώνες» (*Η αθλιότητα της Φιλοσοφίας*). Η Αφρική δεν έχει κανένα ειδικό μονοπώλιο σ' αυτό.

Οι αμερικάνοι μαύροι είναι προϊόν της σύγχρονης βιομηχανίας, όπως η ηλεκτρονική, η διαφήμιση ή το κύκλοτρο. Φέρουν τις αντιφάσεις της. Είναι οι άνθρωποι που ο θεαματικός παράδεισος πρέπει ταυτόχρονα να ενσωματώσει και ν' απορρίψει. Γι' αυτό ο ανταγωνισμός ανάμεσα στο θέαμα και την ανθρωπινή δραστηριότητα γίνεται ολοφάνερος σ' αυτούς. Το θέαμα είναι καθολικό, όπως και το εμπόρευμα. Επειδή όμως ο κόσμος του εμπορεύματος θεμελιώνεται σε μια ταξική σύγκρουση, το εμπόρευμα είναι ιεραρχικό. Το εμπόρευμα -άρα και το θέαμα που μορφώνει τον κόσμο του εμπορεύματος- είναι υποχρεωμένο να είναι ταυτόχρονα καθολικό και ιεραρχικό. Το αποτέλεσμα είναι μία καθολική ιεράρχηση. Επειδή όμως αυτή η ιεράρχηση πρέπει να παραμένει ανομολόγητη, μεταφράζεται σε ανομολόγητες (εξαιτίας του παραλογισμού τους) και ιεραρχικές αξίες μέσα σ' έναν κόσμο παράλογης εκλογίκευσης. Αυτή ακριβώς η ιεράρχηση δημιουργεί παντού ρατσισμούς: πρόσφατα, η Αγγλία του Εργατικού κόμματος περιόρισε τη μετανάστευση των έγχρωμων, ενώ οι προηγμένες βιομηχανικές χώρες της Ευρώπης ξαναγίνονται ρατσιστικές, εισάγοντας το υποπρολεταριάτο τους από τις μεσογειακές χώρες (κι έτσι εκμεταλλεύονται στο έδαφός τους εκείνους που άλλοτε εκμεταλλεύονταν στις αποικίες τους). Ούτε η Ρωσία έπαψε να είναι αντισημιτική, εφόσον δεν έπαψε να είναι μια ιεραρχική κοινωνία στην οποία η εργασία πρέπει να αγοράζεται και να πουλιέται σαν εμπόρευμα. Το εμπόρευμα συνεχώς επεκτείνει την κυριαρχία του και δημιουργεί νέες μορφές ιεραρχίας - είτε ανάμεσα στον ηγέτη του εργατικού κόμματος και τους εργάτες, είτε μεταξύ των ιδιοκτητών δύο τεχνητά διακρινόμενων μοντέλων αυτοκινήτων. Να ποιο είναι το προπατορικό αμάρτημα του εμπορευματικού ορθολογισμού, η αρρώστια της αστικής λογικής από την οποία πάσχει και η γραφειοκρατία. Αλλά από τη στιγμή που αρχίζει η πρακτική της άρνησης, ο σκανδαλώδης παραλογισμός ορισμένων ιεραρχιών και το γεγονός ότι όλη η δύναμη του κόσμου του εμπορεύματος τείνει τυφλά και αυτόματα στην υπεράσπιση τους, μας οδηγεί να δούμε τον παραλογισμό κάθε ιεραρχίας.

Ο ορθολογικός κόσμος που γεννήθηκε από τη βιομηχανική επανάσταση έφερε την ορθολογική απελευθέρωση των ατόμων από τα τοπικά και εθνικά τους όρια και τα ένωσε σε παγκόσμια κλίμακα. Ο παραλογισμός του βρίσκεται στο ότι τα ξαναχώρισε, ακολουθώντας μια κρυμμένη λογική που εκφράζεται με τρελές ιδέες και παράλογες αξίες. Το ξένο περικυκλώνει από παντού τον άνθρωπο, που αποξενώθηκε από τον κόσμο του. Ο βάρβαρος δεν βρίσκεται πια στην άκρη της γης αλλά εδώ, είναι ο άνθρωπος που έγινε βάρβαρος εξαιτίας της υποχρεωτικής συμμετοχής του στο παγκόσμιο σύστημα της ιεραρχικής κατανάλωσης. Ο ανθρωπισμός που καλύπτει όλη αυτήν τη βαρβαρότητα είναι το αντίθετο του ανθρώπου, η άρνηση της δραστηριότητας του και της επιθυμίας του. Είναι ο ανθρωπισμός του εμπορεύματος, η εύνοια που δείχνει

το εμπόρευμα προς τον άνθρωπο από τον οποίο τρέφεται όπως το παράσιτο. Όσοι υποβιβάζουν τους ανθρώπους σε αντικείμενα πιστεύουν ότι τα αντικείμενα έχουν όλες τις ανθρώπινες ιδιότητες. Γι' αυτούς, οι πραγματικές ανθρώπινες εκδηλώσεις εμφανίζονται ως ασυνείδητη «ζώδης συμπεριφορά»: «Βάλθηκαν να συμπεριφέρονται σαν μία ομάδα πιθήκων σε ζωολογικό κήπο», είπε ο Γουίλιαμ Πάρκερ, αρχηγός του ανθρωπισμού του Λος Άντζελες.

Όταν οι αρχές της Καλιφόρνια κήρυσαν «κατάσταση εξέγερσης», οι ασφαλιστικές εταιρίες υπενθύμισαν ότι δεν καλύπτουν αυτού του είδους τους κινδύνους - δεν καλύπτουν τίποτα πέρα από την επιβίωση. Στο σύνολο τους, οι αμερικάνοι μαύροι επιτρέπεται να επιβιώνουν στις περισσότερες περιπτώσεις - τουλάχιστον αν κάθονται ήσυχοι. Αλλωστε ο καπιταλισμός έγινε αρκετά συγκεντρωτικός και προστατεύεται αρκετά από το Κράτος ώστε να δίνει «βοήθεια» στους πιο φτωχούς. Αλλά και μόνον από το γεγονός ότι μέσα στην αύξηση της κοινωνικά οργανωμένης επιβίωσης βρίσκονται τελευταίοι, οι μαύροι θέτουν προβλήματα ζωής. Αυτό που πραγματικά απαιτούν δεν είναι να επιβιώσουν αλλά να ζήσουν. Οι μαύροι δεν έχουν ν' ασφαλισουν τίποτα δικό τους. Αυτό που τους μένει είναι να καταστρέψουν όλες τις μέχρι τώρα γνωστές μορφές ιδιωτικής ασφάλειας και ασφάλισης. Οι μαύροι εμφανίζονται ως αυτό που πραγματικά είναι: οι αδιάλλακτοι εχθροί όχι βέβαια της μεγάλης πλειοψηφίας των αμερικανών, αλλά του αλλοτριωμένου τρόπου ζωής ολόκληρης της σύγχρονης κοινωνίας. Η πιο προηγμένη βιομηχανική χώρα μας δείχνει το δρόμο που θα διανυθεί παντού αν το σύστημα δεν ανατραπεί.

Μερικοί από τους εξτρεμιστές του μαύρου εθνικισμού, για να αποδείξουν ότι το ελάχιστο που μπορούν να δεχτούν είναι ένα ξέχωρο έθνος, προβάλλουν το επιχείρημα ότι ακόμα κι αν η αμερικάνικη κοινωνία τους αναγνωρίσει κάποτε μία πλήρη πολιτική και οικονομική ισότητα, ποτέ δεν θα δεχτεί -στο επίπεδο του ατόμου- το γάμο ανάμεσα σε λευκούς και μαύρους. Γι' αυτό το λόγο αυτή η αμερικάνικη κοινωνία πρέπει να εξαφανιστεί από την Αμερική κι από παντού. Το τέλος κάθε φυλετικής προκατάληψης, όπως και το τέλος τόσων άλλων προκαταλήψεων που επιβάλλουν απαγορεύσεις στη σεξουαλική ελευθερία, μπορεί να βρίσκεται μόνο πέρα από τον ίδιο το «γάμο», πέρα από την αστική οικογένεια, που παραπαίει μεταξύ των αμερικανών μαύρων - αστική οικογένεια που κυριαρχεί τόσο στη Ρωσία όσο και στις ΗΠΑ, ως πρότυπο ιεραρχικής σχέσης και σταθερότητας της κληροδότησης της εξουσίας (χρήμα ή κοινωνικο-γραφειοκρατικό αξίωμα). Συχνά τώρα τελευταία λέγεται ότι η αμερικάνικη νεολαία -που έπειτα από τριάντα χρόνια σιωπής ξεπροβάλλει ξανά ως δύναμη αμφισβήτησης- βρήκε στην εξέγερση των μαύρων τον ισπανικό της εμφύλιο. Αλλά αυτή τη φορά οι αμερικάνικες «ταξιαρχίες Λίνκολν» πρέπει να κατανοήσουν όλο το νόημα του αγώνα στον οποίο ρίχνονται και να υποστηρίξουν απόλυτα τον καθολικό χαρακτήρα του. Τα «έκτροπα» του Γουάτς δεν είναι πολιτικό λάθος μέσα στην εξέγερση των μαύρων, περισσότερο απ' ότι ήταν η ένοπλη αντίσταση του ΡΟΟΜ το Μάιο του 1937 στη Βαρκελώνη προδοσία του πολέμου ενάντια στον Φράνκο. Μία εξέγερση ενάντια στο θέαμα -ακόμα κι αν εκδηλώνεται μόνο στην περιοχή του Γουάτς- αμφισβητεί τα πάντα επειδή είναι μια διαμαρτυρία του ανθρώπου ενάντια στην απάνθρωπη ζωή, μια διαμαρτυρία των πραγματικών ατόμων ενάντια στο διαχωρισμό τους από μια κοινότητα που θα μπορούσε να ικανοποιήσει την αληθινή ανθρώπινη και κοινωνική τους φύση και να ξεπεράσει το θέαμα.

Καταστασιακή Διεθνής
Δεκέμβριος 1965

